

קכב, ד – ששם עלו שבטים שבטי יִה עדות לישראל וגו'

האריז"ל

מט

למטה נקרא י"ב תחומין דעשיה, וביצירה י"ב גבולים, ובבריא הי"ב שבטים, שבטי יִה עדות וכו'. ובאצילות י"ב צירופי הוי"ה.

פרי עץ חיים – שער הקריאת שמע – פרק כח

נ

י"ב בני יעקב נק' שבטי יִה כנגד י"ב מזלות וי"ב עמודי שמים נחלקים לד' תקופות וד' דגלים כנודע.

עץ הדעת טוב – פרשת תולדות

נא

דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב . . הב' להודיע דקדוק הקב"ה עם הצדיקי' כחוט השערה כי להיות לאה שנואה ליעקב אירע קלקול זה וז"ש בת לאה ולא בת רחל האהובה כי היא היתה אשת יעקב בפרטות כמ"ש בני רחל אשת יעקב אבל זאת לא נאמר בה בת לאה אשת יעקב אלא אשר ילדה ליעקב והאמת כי גם בכל בניה היה מהראוי ליארע קלקול אלא שהיו שבטים שבטי יִה אבל זאת שהית' בתואינה מכלל השבטים אירע בה קלקול.

עץ הדעת טוב – פרשת וישלח

נב

בלי ספק כי י"ב שבטי יִה הם צדיקים גמורים וחכמים ואילו מתחלה עלה על דעתם כי הי' להם עונש בענין מכירת יוסף לא מכרוהו אמנם הי' מותר בעיניהם מפני הטענות הרבות שביארנו.

עץ הדעת טוב – פרשת וישב

נג

וז"ש גשו נא אלי וכמ"ש שרצה להראותם איך היה מהול ונודע מה שכתבו החוקרים בספריהם שהאדם הרואה את האריה נצב לקראתו יגלה לפניו ברית מילה ואם לא טימאה ילך האריה מאצלו וינצל ומכ"ש שבטי יִה אשר רוח

הקודש שורה עליהם תמיד כי ודאי יוכל להכיר אם טימאה ח"ו ואז ויגשו הם ברצונם כי רצו לדעת האמת.

עץ הדעת טוב – פרשת ויגש

נד

כנודע מענין הקידוש ויכולו שאומרים מעומד בליל שבת שהם שני עדים וצריך שיעמדו מעומד ונודע כי שנים עשר שבטי יה הם עדות אל סבא כי מעידין עליו שברא העולם והן עדים כשרים ראויין להעיד וז"ש עדת בני ישראל ולא כן הערב רב שאינן קרויין עדה ואינן ראויין להעיד:

עץ הדעת טוב – פרשת כי תשא

נה

ובזה יתישב מ"ש אלה הדברים לשון רבים כי דברי המשכן רבים הם כמו שנבאר גם יתורץ אומרו לעשותן אותם משא"כ בשבת שאינם במקום עשה כנ"ל וזה יובן במ"ש בפ' תרומה על דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה כי יען שהערב רב עשו העגל בידם לא רצה לקחת מהם תרומה אל המשכן למען לא תהי' להם כפרה משא"כ בישראל שלא חטאו רק על שלא מיחו בידם ועכ"ז כמה טרח משה ארבעים יום בהר סיני עד שאמר לו סלחתי כדברך וירד עתה במוצאי יוה"כ עם לוחות השניות לכן עתה ביקש להקהיל את ישראל לבדם לבל יתחברו בהם הערב רב ודיבר עמהם ענין מלאכת המשכן כי על ידי כן ישוב ה' להתרצות עמהם לשכון בתוכה וז"ש ויקהל משה וכו' אלה הדברים של המשכן אשר ציווה ה' לעשות אותם וגם נוכל לפרש כי אלה הדברים כולל ענין דבר המשכן וגם דבר השבת הסמוך לו כמו שיתבאר ולכן למשה אחר שהשלים ענין השבת והתחיל בדבר המשכן אמר זה הדבר ולא אלה הדברים והכונה כי אין מלאכת המשכן דוחה שבת כי הרי שני אלה הדברים אשר ציווה הנ"ל לעשות אותם שתיהן ואין אחת מהם דוחה חברתה ונתן טעם במה שדחה את הערב רב ואמר את כל עדת וכו' והענין במ"ש ז"ל על אלה פקודי המשכן משכן כי זה התחתון מכוון כנגד משכן העליון שעליו נאמר ירושלים הבנויה כעיר שחברה וכו' ושם נאמר ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל סבא ולכן דוגמתי לא יעשה המשך התחתון הזה אלא מתרומת בני ישראל שבטי יה הנקראים עדות לישראל ולזה קראם כאן עדת בני ישראל לשון עדות כנזכר כי כן המשכן העושין נקרא משכן העדות כנזכר.

עץ הדעת טוב – פרשת כי תשא

נו

או ירמוז באומרו משכן העדות אל מש"ה ירושלים הבנויה כעיר שחבורה וכו' ירצה כי ירושלים הארציית לפעמים היא חריבה בעוה"ר אבל ירושלי' העליון נקרא' ירושלים הבנויה כי תמיד היא בנויה ואין בה חורבן ח"ו והנה אותה הבנויה העליונה היא מכוונת כנגד ירושלים התחתונה הנקראת עיר ארציית וז"ש כעיר שחבורה לה יחדיו לעליונה כנגדה מעשה כאלו הם יחדיו כעיר אחת וסיבת היותם מכוונין יחד הוא לפי ששם עלו השבטים יחדיו שבטי יה אחר פטירתם וע"כ הם עדות לישראל בניהם התחתונים כשנכנסים גם הם בירושלים שלמטה להודות לשם ה' הנראה אליהם בג' רגלים ולכן נתחברו יחד זו כנגד זו והנה מה שקראם שבטי יה הוא ע"ד משז"ל על הראובני השמעוני כי חתם שמו י"ה בכל השבטים להיות עדות לישראל שאין בהם פסולת וז"ש אלה פקודי' המשכן מבני ישראל יען היות המשכן הזה התחתון מכוון כנגד משכן העליון הנקרא משכן העדות כנזכר על שם שהוא עדות לישראל שאין בהם פיסול והם שבטי יה כנזכר משא"כ בערב רב הפסולים.

עץ הדעת טוב – פרשת פקודי

נז

כיבוד אב ואה שנזכר שכרה למען ייטב לך בעוה"ז ולמען יאריכון ימך בעוה"ב להיותה חמור מכל המצות כמשז"ל וא"כ לכם בני ישראל שכתוב בכם ויתילדו על משפחותם בס' יחוסיהם עד יעקב אבינו תוכלו לקיים איש אמו ואביו תיראו. אבל הערב רב או האומות אינם מכירים אביהם ואמם כי כולם נואפים ממזרים כנודע ביחסי תולדות עשו כמה ממזרים הי' בהם צבעון וענה וקרא ותמנע וכו' גם בערב רב שהיו מצרים כתיב בהם ומצרים ילד וכו' ואת כסלוחים ואת פתרוסים אשר יצאו משם ר"ל מבין פתרוסים וכסלוחים יצאו הפלשתים כולם ממזרים ואיך אצוה אותם איש אמו ואביו וכו'. ואינם מכירים מי אביהם וכמ"ש שבטי יה עדות לישראל שאין בהם פסולת משא"כ בערב רב.

עץ הדעת טוב – פרשת קדושים

כ"ק אדמו"ר הזקן

נח

כתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודות לשם הוי'. יש להבין מהו לשון עלו וכו'. והנה ביוסף כתיב ויוסף הורד מצרימה כו'. אך הענין הוא עד"מ כשקוראין לאיש נדיב לב. נדיב וחסדן בכדי לעורר מדת הנדבנות שבלבו. הנה

אין בזה התחדשות אמיתי. כ"א שהוציאו מן ההעלם שבלבו לגילוי. והרי גם כשהוא בכעס ורוגז יכולים לעורר מדת החסד ורחמים. שיש בהעלם בלבבו. ואעפ"י שהכעס הוא על המבקש החסד. מ"מ כשיקראהו בהכנעה שהוא רחמן וחסדן כו'. יפול הכעס ויתעורר ברחמים עליו. והטעם הוא לפי שאם לא היה גילוי החסד בהעלם בתחלה בלבבו. לא היה מועלת הקריאה וההתעוררות. בפרט כשהוא בהיפכו בכעס ורוגז כו'. אך להיות כי בלבבו יש בהעלם כח טבע רחמנות וחסדים גם כשלא יבקשוהו כו'. לכך ע"י הבקשה וההתעוררות שיעוררו אותו. יעוררו את העלם הכח לבא לידי גילוי בלב. עד שיהפוך גם הכעס כו' וד"ל. כמ"כ יובן ע"ד דוגמא במדות עליונות שכולם בשם יקראו. כמ"ש להודות לשם הוי'. פי' כי עצמות אור א"ס ב"ה לאו מכל אלין מדות איהו כלל. והוא ג"כ למעלה משם הוי' רק ע"י בחי' העלאת מ"ן וקריאת שם מלמטה למעלה. באמרינו ברוך אתה הוי'. וכדומה בכל ההודאות ושבחים שהוא ית' רחמן וחסדן כו'. בזאת נעשה אתעדל"ע. שיהיה אור מדת חסד דאצי' נמשך ומתצמצם בשם הוי' של חסד להאיר בכלי החסד שיקרא חסיד. בגילוי האור בכלי. להחיות רוח שפלים דבי"ע כו'. ובלתי הקריאה והעלאת מ"ן מלמטה. הרי אין העולמות תופסים מקום כלל לגבי עצמות האצילות. וכידוע שהוא מגביהי לשבת משפילי לראות כו'. דמצד עצמות האורות אין שום שינוי כלל בין קודם שנברא העולם כו'. וכמ"ש אני הוי' לא שניתי כו'. ועד"מ אפי' באדם החסד הגנוז בעצם בלב האדם. שהוא הגבה למעלה מבחי' השפעה מועטת שמתעורר בלבבו ע"י הקריאה ובקשה כו'. כש"כ שיובן למעלה דשם ההעלם הוא בחי' ולא מכל אלין מדות איהו כלל. וזהו ששם עלו שבטים להודות כו'. פי' השבטים היו בחי' מרכבה להיות מעוררים בהעלאת מ"ן את הפנימיות של המדות דאצילות. וזהו לשון עלו. ע"י העלייה שלהם מלמטה למעלה. גרמו אתעדל"ע להיות האור נשפל בכלי כו'. אך לאחר שנעשה אתעדל"ע. שפלות וירידה גדולה היא כמאמרז"ל במקום גדולתו כו'. כי אין ערוך כלל בין גדולתו העצמי. עם מה שהוא נק' גדול כשמתפשט בשם הוי' דחסד כו'. וזהו ויוסף הורד. יוסף הוא בחי' צדיק ח"י עלמין דכניש כל נהורין עילאין. כי יוסף זהו בחי' יוסף ה' שנית ידו. כמ"ש במד"ר ר"פ שמות. והיינו שיהי' ההתעוררות של המדות נמשך למטה בכלים דאצי'. המגבילים האור. ונק' מצרימה ע"ש שמהכלים של המדות נמשך למטה שיהיה מצרים וגבולים. כמו שכתוב במ"א ע"פ זכור את יום השבת לקדשו. בפירוש אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ולכן הוא ירידה גדולה מאד. ונמצא מה שהיה עליי' לגבי השבטים כשקראום בשם הוי'. היא היתה ירידת יוסף. להקרות בשם סובב וממלא כו' וד"ל:

נט

ענין השבטים הוא מלשון המשכה כמו כוכבא דשביט כו' דהיינו דבר הנמשך מגבוה לנמוך וכמו הענפים מן האילן שאין הענף נחשב מגופו של אילן ממש אך הוא חלק קטן הנמשך להלאה במרחק מגופו של אילן למטה לארץ וראשם יונקים מן הגופא דאילנא וסופם יורד מטה מטה עד לארץ. וכדוגמת הכוכבא דשביט שיורד ומתרחק כו'. כמ"כ עד"מ יובן דשרש נשמות השבטים הוא באצי' עצמו הנק' בשם אילנא כידוע. אך הם כדוגמת הענפים הנמשכים ויורדים מטה מטה דהיינו להאיר בבריא' כו' וזהו ענין י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעל' כו' פי' הארות האצי' בחיבורם עם הבריאה נק' בשם מרכבה תתאה שמל' דאצי' עצמה עומד כו'. וזהו ענין שילוב אד' בהוי"ה פי' כאשר מתבטלת הבריאה מעצמותה המוגבלת והיתה בחי' מרכבה כדוגמת הענפים לגבי גופא דאילנא כנ"ל. אזי הוא ענין שילוב אד' בהוי"ה והיינו הארת האצי' בהיכל ק"ק כידוע וד"ל. וזהו ששם עלו שבטים שהשבטים היינו הענפים הנ"ל עולין למעלה לגבי גופא דאילנא להיות מעוררים שם הוי"ה כו'. כי זהו עלייה גדולה להם כי אין ערוך בין גופא דאילנא לענפים קטנים כו'. אבל ביוסף כתיב ויוסף הורד כו' להיות כי בחי' יוסף שרשו יסוד דא"ק כמשי"ת והוא מאור המאציל שבאצילות עצמו הנק' גופא דאילנא כי יוסף ע"ש יוסף ה' שנית ידו ע"כ לגבי המאציל ירידה גדולה אליו להקרות בשם הוי"ה כמשי"ת בע"ה. וזהו שלא הכירוהו כלל מאחר שאין ערוך ביניהם כלל שמה שהוא עליי' להם הוא ירידה אצלו כו'.

תו"א ויחי (בהוספות) קג, ב

ס

וז"הו מ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל להודות לשם הוי' פי' ששם עלו היינו בירושלים הבנויה כעיר שחוכרה כו' ופי' בגמרא (פ"ק דתענית ד' ה' ע"א) דפי' כעיר שחוכרה לה היינו ירושלים שלמעלה והיינו כמארז"ל פ"ב דחגיגה בשבעה רקיעים זבול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח כו' ופי' ששם עלו היינו בעיר שחוכרה לה דהיינו בירושמ"ע שבעלותם בשלש רגלים בירושלים שלמטה להראות פני ה' הנה בהיותם בירושמ"ט שם עלו בשניהם דהיינו גם בירושמ"ע כן פי' מהרמ"א (בתלים שם סי' קכ"ב) וכ' בשל"ה ר"פ ויחי דלפי פשוטו ירושלים שלמטה הוא ירושלים אשר בכאן באה"ק כו'. אמנם יש גבוה מעל גבוה כי ירושלים שלמטה הוא שם אד' בגימטריא היכל שהוא היכל לשם הוי' אשר עליו נאמר וה' בהיכל קדשו כו' והוא ענין חיבור ויחוד ו"ה. וירושלים שלמעלה חיבור חכמה ובינה סוד חיבור ויחוד י"ה והוא מהפרדס ש"ח פי"ג. והיינו כי ירושלים פי' יראה שלם ונודע שיש יראה תתאה ויראה עילאה וגם ב' בחי' שלום כמ"ש שלום לרחוק ולקרוב שהן ב' בחי'

יחודים והמשכות הנ"ל דבחי י"ה הנמשך ע"י קיום מצות ל"ת ובחי ו"ה הנמשך ע"י קיום מ"ע כנ"ל. וזהו ענין יראה שלם שלמטה שבבחי ו"ה ויראה שלם שלמעלה בבחי י"ה ועל זה נאמר ששם עלו שבטים כו' שבעלותם בירושמ"ט על ידי קיום מ"ע עלו בשניהם וכמשי"ת אי"ה. ועל ירושמ"ע על זה נאמר שבטי י"ה עדות לישראל שירושלים שלמעלה זהו חיבור ויחוד י"ה ואזי נקראו ג"כ נש"י שבטי יה עדות לישראל. כי הנה עד"מ ענין עדות ועדים שהיא הגדה הנאמנת אין שייך אלא על דבר הנסתר ונעלם מעיני הכל ע"ז צריך עדות שיעידו ע"ז אבל על דבר הנגלה אין צריך ואין שייך עדות. ואפי' על מלתא דעבידא לאגלויי ממש מיד לא הצריכה התורה עדות. כמ"כ עד"מ פי' עדות לישראל זהו על ירושמ"ע שהוא בחי י"ה הנק' עלמא דאתכסיא כי בחי יחוד ו"ה שהוא ענין אור הנמשך בכלים זהו הנק' עלמא דאתגליא ולכן נק' ירושלים שלמטה וזהו ענין זכרי עם ו"ה זכרי היינו שם אדני שהוא הנק' ירושמ"ט כנ"ל כי הוא מקור לבי"ע והוא בסדר ההשתלשלות ואין שייך ע"ז עדות. אבל י"ה נק' עלמא דאתכסיא שהוא למעלה מסדר ההשתלשלות ואינו נתפס כלל בשום כלי כו' כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל ולכן על המשכת בחי' זו נאמר שבטי יה עדות לישראל שעם היות שאין מושג המהות ממש יש עדות ע"ז והיינו כי עדות אותיות דעות. ועל זה נאמר ויקם עדות ביעקב וכתיב ועדותי זו אלמדם. ועמ"ש כה"ג בד"ה וידעת היום ההפרש בין ממכ"ע ובין סוכ"ע שבבחי ממכ"ע נאמר ומבשרי אחזה אלוה אחזה ממש אבל בבחי סכ"ע נאמר ויאמינו בהוי' ומ"מ נאמר וידעת היום שיהיה נמשך בבחי דעת ממש כו'. ויש לבאר פי' עדות לישראל ע"ד אמרם ז"ל בנר מערבי עדות היא שהשכינה שורה בישראל. ופי' העדות הוא ע"י שהי' נותן בה שמן כמדת חברותיה ואעפ"כ היתה דולקת יותר הרבה מהם עד שממנה הי' מתחיל ובה הי' מסיים ה"ז עדות על השראת השכינה. והרי עכ"ז ענין זה הוא עשייה גשמי' שהנר דולק יותר ואינו ערוך למהות השראת השכינה שהוא גילוי אלקות ועכ"ז הוא עדות ממש ע"זשנס זה עם היותו מעשה גשמי הוא עדות ממש על השראת השכינה אע"פ שאין ערוך זה לזה. וכך פי' כאן בענין עדות לישראל ע"י שהיו עומדים צפופים ומשתחיים רווחים כו' עדות היא ששם עלו בירושמ"ע כמ"ש מהרמ"א. וכך עד"ז המצות נק' עדות כמ"ש בדרך עדותיך ששתי והיינו שהציצית הם סימן לבחי שער רישי' כעמר נקא כו' וכן התפילין לגבי תפילין דמארי עלמא והסוכה למקיפי' עליונים והרי במהותן אין ערוך זה לזה אעפ"כ הן עדות זה לזה וכמו בענין התורה שיש בה נגלה ונסתר הנה אף שהנסתרות לה' אלקינו רק הנגלות לנו ולבנינו עכ"ז הנה מן הנגלות יש עדות לכל משכיל על דבר על הנסתרות וכמו שאנו יודעין מהגוף שהוא חי ומדבר אנו יודעין שיש לנו נפש כו' כך מהמצות גשמיות הנגלות לנו יש עדות על פנימיותן וכמ"ש כ"ז במ"א ע"פ וידעת היום כו'. ועד"ז יתפרש ענין עדות לישראל. פי' ישראל הוא בחי אדם דלעילא שעל הכסא וכו' כנודע וכמ"ש במ"א בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק

כו'. והוא בחי' ו"ה שנקרא נגלות לגבי י"ה שנקרא נסתרות. ואמנם עכ"ז נמשך מבחי' י"ה להתלבש בו"ה דהיינו ענין מוחין דז"א הנמשך בו מחו"ב רק שזו ההארה אינה כמו שהיא למעלה בבחי' י"ה עצמו בחי' ישת חשך סתרו כי נתצמצמה עד שתוכל להתלבש בבחי' ו"ה ועכ"ז היא מבחי' י"ה ולמעלה מעלה מבחי' ו"ה ע"כ נק' עדות שהיא עדות ממש על בחי' הנסתרות ישת חשך סתרו דאע"פ שכמו שהן במהותן ועצמותן א"א להן להתגלות למטה מ"מ נמשך משם בחי' גילוי אור בישראל דלעילא עד שהוא עדות ממש על בחי' י"ה והיינו עדות אותיות דעות בסוד אל דעות הוי' והוא בחי' הדעת הממשיך ההמשכה מבחי' י"ה שהן חו"ב לבחי' ו"ה שהן בחי' המדות ועיין בבינוני' ח"א פ"ג וע' באדר"ז דרצ"א ע"א דעת דהיא סהדותא כו' וכן ג"כ בכל א' מישראל למטה ע"ד מ"ש ברבות (וישלח ס"פ ע"ט) בפיי' י"ה עדות לישראל י"ה מעיד עליהן שהן בני אבותיהן כו'. והענין כמ"ש ברבות כי תשא (ס"פ מ"ו) ע"פ ועתה ה' אבינו אתה כו' ובפניהם הם ניכרים שנאמר (ישעי' ס"א) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' והיינו ע"י שיש בכל א' בחי' שם הוי' ממש כמ"ש במ"א בד"ה ראה אנכי נותן בחי' יו"ד הוא בחי' ביטול אליו ית' שלמעלה מדעת ושכל המושג וכמ"ש בבינוני' פרק י"ח ובחי' ה' הוא ענין התבוננות בגדולת ה' וב' בחי' אלו נקראו תרין ריעין דלא מתפרשין ונק' נקודה בהיכלא. שהה"א וההתבוננות הוא היכל לגילוי בחי' הביטול של הוי"ד כו' וזהו ענין י"ה עדות לישראל כו' ששם עלו כו'. וזהו הנמשך ומתגלה ע"י קיום מצות ל"ת שענינם בחי' אתכפיא וביטול וזהו ששם עלו כו' להודות לשם הוי'. כי פי' להודות היינו בבחי' הודאה וביטול לבחי' שלמעלה מההשגה מה דלית מח"ת ביה כלל. וכנודע שיש הפרש בין ברכה להודאה דהברכה ענינו ההמשכה בבחי' גילוי. אבל הודאה היינו בבחי' שלמעלה מההשגה וגילוי וכמ"ש סד"ה יהודה אתה יודוך אחיך ובסידור בביאור ע"פ אתה הצבת כל גבולות ארץ כו' ע"ש ועד"ז הוא ההפרש ג"כ בין מ"ע ומל"ת דמ"ע שהן בבחי' ו"ה בחי' רמ"ח אברים שהאור נמשך בבחי' גילוי בתוך הכלי. זהו כמו בחי' ברכה ולכן מברכים על הרבה מ"ע. אבל בחי' ל"ת שהן בבחי' י"ה עלמא דאתכפיא אינו נתפס בשום השגה רק בבחי' הודאה. ולכן אין בה קום ועשה להיות בבחי' כלי כ"א בבחי' לא. וזהו שבטי י"ה עדות לישראל להודות לשם הוי' שבבחי' זו אין שייך רק הודאה כו'. ובכ"ז יובן ג"כ הטעם דע"י אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא כי זו היא בחי' ומדרגת הל"ת שהוא בחי' ולא תחללו כו' להיות עוצם עיניו מראות ברע וכו' וכן בשאר כל החושים וכן בפנימית המדות שלא להמשך אחר התאות ואהבות גופנים אשר לא לה' המה. וכן בשאר כל המדות כנודע ומבואר בספרים הרי כ"ז הוא ענין להסיר הכיסוי המסתיר ומונע אור קדושת ה' ומעורר וממשיך מבחי' יו"ד ה"י בחינת הנסתרות לה' אלקינו ישת חשך סתרו שלמעלה ממ"ע כנ"ל.

סא

וזהו ג"כ פי' ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל כי הנה הי"ב שבטים הם שרשם במדות דאצילות והם י"ב גבולי אלכסון דז"א ושרשם הוא בא"א היינו דשרש המדות דאצילות הוא מבחי' המדות שבכתר שנק' טורי חשוכא. ולכן נאמר ששם עלו שבטים שמגיעים בהעלאת מ"ן לשרשם בבחי' הכתר ועי"ז נמשך בחי' עדות לישראל היינו בחי' המשכת התרין עטרין הנ"ל לז"א. וזהו להודות לשם הוי' כי להיות בבחי' הכתר אין שייך השגה ותפיסא ממש ע"כ אמר להודות שאין שייך ע"ז רק בחי' הודאה כי ההודאה היא בחי' ביטול והיינו לגבי בחינה שלמעלה מהשגה וכמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה ובענין הלל ברכה והודאה ולכן אמרו מאן דלא כרע במודים לא יקום בתחה"מ כי תחה"מ הוא ע"י התגלות אור הכתר כנ"ל בענין ועטרותיהם בראשיהם. והעלאת מ"ן לבחי' זו הודאה וביטול כו':

לקו"ת פקודי ז, ג

סב

והנה סדר העבודה תקנו אנכה"ג פסוד"ז קודם ק"ש וענין זה הוא כמ"ש כאן משכן העדות אשר פקד ע"פ משה עבודת הלויים הרי דשייך בחי' עבודת הלויים לבחי' משכן העדות אשר פקד ע"פ משה. והענין הוא לפי שמעלת יחוד זה דאו"א גבוה מאד ולא יוכלו כנס"י להגיע אליו לכך תקנו שיאמרו פסוד"ז תחלה שעיי"ז יוכלו להגיע לבחי' הביטול דבחי' אשר פקד ע"פ משה בפסוק א' דק"ש. וענין הזמרה הזאת הוא מעלת ומדרגת הלויים שהם היו האומרים שיר והם היו ג"כ נושאי המשכן כמ"ש ונשאו המשכן כו'. והענין הוא דכמו למעלה כתיב והחיות נושאות הכסא דהיינו ע"י שהם מתנשאים ברעש גדול בהתפעלות עיי"ז הם מגביהים ומעלים את השכינה. וכך הוא ענין השיר של הלויים שהוא ג"כ בבחי' רו"ש עיי"ז הם נושאים את המשכן דהיינו להעלות ולהגביה את בחי' זו"נ ולקשרו ולחברו בבחי' משכן העדות דאו"א. וזהו ועבד הלוי הוא וכמ"ש בזהר פקודי דרכ"א ע"ב ועמ"ש"ל בפ' בשלח בד"ה אשירה כו' כי גאה גאה כו' ע"ש מענין שיר הלויים ועיין בזהר פ' פקודי ע"פ ויביאו את המשכן כו' וכן באדם עיי' פסוד"ז להיות רוממות אל בגרונם עיי"ז ידחה ממנו ההסתר דנה"ב והוא ענין זמיר עריצים ועיי"ז יתגלה פנימי' הלב שיוכל לבוא בפסוק ראשון דק"ש לבחי' ביטול ומס"נ באחד כו'. ונמצא סדר העבודה כך הוא תחלה פסוד"ז לנשאות בחי' יחו"ת שהוא בחי' אלה פקודי המשכן לקשרו ולחברו ביחו"ע דמשכן העדות שבפסוק ראשון דק"ש וזהו ששם עלו שבטים שבטי יה שהעלייה הוא מתחיל מבחינת השבטים סתם שמקבלים מיחו"ת וכנודע מענין י"ב בקר שבבריא' וכמ"ש בזהר ר"פ במדבר ועלייתם הוא להיות בבחי' שבטי יה שהוא יחוד עליון דאו"א אשר הוא בחי' עדות לישראל היינו משכן העדות ואחר פסוק ראשון דק"ש נאמר בתורה ואהבת היינו

שנמשך האור מלמעלה למטה מאו"א לזו"נ וזהו פי' עדות לישראל שנמשך בחי' עדות הנ"ל לישראל שהוא ז"א וכמ"ש ג"כ בפע"ח בפי' הק"ש שנמשכין המוחין מאו"א ותרין עטרין הנ"ל ומתלבשים בזו"נ כו' ע"ש.

לקו"ת פקודי ח, א

סג

כתיב ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי'. ויש להבין ענין ההודאה וההילול שאנו מהללים אותו ית' לאיזה ענין הוא הלא הוא ית' מרומם על כל ברכה ותהלה ולו דומיה תהלה אך הענין ע"פ מ"ש ואתה קדוש יושב תהלות ישראל דהנה א"ס ב"ה רם ומתנשא עד אין קץ מגדר התהוות כל העולמות שהוא ב"ה בעצמו קדוש ומובדל כו' רק התהוות כל העולמות הוא רק מבחי' שמו היינו שכל מדותיו ית' שהוא מהווה בהם כל העולמות הם רק שמותיו ית' בלבד וכמו שם האדם שבפני עצמו אין מצטרך כלל להשם ולכן כדי להמשיך גילוי מדותיו ית' כיון שמצד עצמו הוא קדוש ומובדל מגדר בחי' אלו. הוא ע"י שמשבחים ומהללים אותו במדות אלו שע"י ממשיכים גילוי השמות והמדות. אע"פ שמצד עצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל כמו עד"מ באדם כשצריך חבירו אליו להשפעת חסדו והוא באותו העת בכעס ורוגז גדול שנמצא הוא רחוק ממדת החסד עכ"ז כשקורא אליו חבירו ומתחיל לשבחו איך שהוא בעל חסד גדול ע"י מעורר אצלו את מדת חסדו שיתגלה אליו שיתן לו את בקשתו ואף שמדה זו היה אז בהעל' גדול אעפ"כ מעוררה ע"י השבח וקריאת שם חסדו כו' ועד"ז יובן הנמשל למעלה ע"ד אחר דהיינו משום שהוא ית' לאו מכל אינון מדות איהו כלל כנ"ל עד שבחי' מדות אלו נק' רק שמותיו שהרי בפ"ע א"צ כלל להשם. וא"כ הם בהעלם גדול ועצום כמו שם האדם כשאין קורא לו בו. לכן כדי להמשיך גילוי מדות אלו הוא ע"י קריאת שמותיו ית' שאנו קוראים לו בהם. ומשבחים אותו בהם היינו כמו שאומרים ברוך אתה הוי' שהוא ענין הלל ושבח שמהווה הכל מאין ליש ע"י הקריאה ממשיכים גילוי שם הוי' שיומשך אלינו שיהווה את הכל כמבואר כ"ז במק"א ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד כו' ע"ש באר היטב. וזהו פי' הפסוק ואתה קדוש יושב תהלות ישראל כלומר שהוא ית' מצד עצמו קדוש ומובדל ושיהיה יושב ונמשך למטה שהמשכה נק' בשם ישיבה. כמו היושב שמשפיל קומתו. הוא ע"י תהלות ישראל שע"י ההילול והשבח גורמים הגילוי וההמשכה ולכן הילול ג"כ ל' הארה כמו בהלו נרו עלי ראשי וזהו ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי' דקאי עמ"ש לעיל מיניה ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו שהוא בחי' ירושלים של מעלה דהיינו ברוך ה' מן העולם ועד העולם להמשיך מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא וכמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות כו'.

לקו"ת קדושים כט, ב ואילך

סד

בפי' בהעלותך י"ל עפמ"ש בזח"ג פ' במדבר (דקי"ח ע"ב) ע"פ ששם עלו שבטים אלין י"ב שבטין י"ב תחומין דלתתא. ופי' ששם קאי על ירושלים הבנויה כעיר כו' היא בחינת מל' ולשם הוא עליית השבטים י"ב תחומין דלתתא שבבריאה. ופי' כעיר שחברה לה יחדו איתא בזהר וישב (דקפ"ג סע"ב) דאתחברת אמא בברתא והוו כחדא ועמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות:

וזהו כענין ולקשרא שביעאה בשביעאה המבואר בזהר פקודי (דף ר"ס סע"ב) ובפע"ח סוף שער הק"ש בהגה"ה מהחברים. ממל' עד בינה כו' והנה עליי' זו דששם עלו שבטים היינו ע"ד מ"ש בפע"ח שם בפי' כתפלה אריכתא דמיא שהוא עליי' היכל ק"ק דבריאה באצילות עד שנעשה בחי' אצילות ממש וכן הוא ג"כ בעליות דקבלת שבת. ועיין מענין י"ב שבטין בזהר ויחי (דרמ"א ע"א) ומענין ששם עלו שבטים כו' (שם דרמ"ב א') ובפ' ויצא דקנ"ח א' ובפ' פקודי (דרכ"א ב' דרכ"ט ב') ובפ' אחרי (דע"ח א'). והנה ענין בהעלותך דאהרן י"ל שמעלה אותן למעלה מבחי' ששם עלו שבטים מצד עצמן. שעלייתם הוא בבחי' מל' כנ"ל. אבל אהרן שמעלה הנרות הוא עליות המל'. והיינו ע"י שממשיך בה מבחי' חכמה וכענין מ"ש בזהר פ' אמור (ד"ק ע"ב) בזמנא דנהרא מאבא עילאה כו' שזהו למעלה מבחי' ומדרגת בזמנא דנטלא מבי אימא כו' ע"ש ובבה"ז. וזהו ההפרש בין קרבנות הנשיאים להדלקת והטבת הנרות ועיין מ"ש במ"א ההפרש בין מוחין דאימא למוחין דאבא בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו כו' ועיין מ"ש במ"א ע"פ מארז"ל פתח במזבח וסיים בשולחן כו' ובענין ויין ישמח כו' להצהיל פנים משמן כו'*. ובכ"ז יובן מ"ש בהעלותך. ועיין בזהר פ' חיי שרה (דקכ"ה א) במ"ה ע"פ משקה הרים מעליותיו איזו היא עלייה זהו עדן והרמ"ז שם האריך בזה והנה עדן הוא ח"ע וזהו ג"כ פי' בהעלותך דאהרן כו':

ובכ"ז י"ל עוד דהנה בקרבנות הנשיאים הי' לכל נשיא קרבן בפ"ע ועי"ז העלה שבטו. ובהעלאת אהרן את הנרות שהן נש"י הנה מתעלים כולם ע"י שבעת הנרות. ועיין מזה בזהר פ' בהעלותך (דקנ"א סע"א וע"ב). והענין דכה"ג מצינו גבי קי"ס שנקרע הים לי"ב גזרים לכל שבט מסילה בפ"ע. ולעתיד גבי והניף ידו על הנהר כו' כתיב והכהו לשבעה נחלים, ומבואר במ"א על פסוק זה דלפי שקריעת ים סוף הוא בבחי' מל' והוא להיות עליות והתחברות י"ב שבטים שבבריאה בשרשן שבאצי' י"ב גבולי אלכסון דז"א, ולכן נקרע לי"ב גזרים. אכן והניף ידו על הנהר היינו בחי' בינה. שהבינה מעלמת אור החכמה. וצ"ל גילוי אור החכמה שאור א"ס מלוכש בחכמה. ולפי שגילוי זה שבחכמה נמשך מבחי' ז"ת דעתיק ע"כ נאמר והכהו לשבעה נחלים כו' כנגד ג' אבות וארבעה אמהות כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו'. וכעין זה הוא ג"כ ההפרש בין קרבנות הנשיאים

שהוא בחי' ששם עלו שבטים מבריאה לאצילות ע"כ לכל שבט הי' העלאה בפ"ע שמקבל משרשו שבאצילות כו' ועיין מ"ש בביאור ע"פ יהודה אתה יודוך אחיך.

לקו"ת בהעלותך לא, ב

סה

ענין בחי' שבת שבתון הוא. ובחינת שבת שבתון היא. גם בהמשכה שמבחי' עתיק ממש. והוא ע"פ מ"ש במ"א ע"פ הנותן שלג כצמר כלומר שהוא דבר חידוש שהוא נותן הארה בשלג שהם י"ג ת"ד ששרשם ממו"ס שבו מלובשת גבורה דעתיק להיות כצמר ממש שהוא בחי' שער רישיה כעמר נקא שנמשך מגולגלתא שבו מלובש חסד דעתיק כי שרש בחי' הדיקנא נמשך מב' פיאות הראש שהם ב' פעמים מצפ"ץ ב' פעמים הוי' הוי' שלפני י"ג מדות אל רחום וחנון כו' ועל ידי הארה זו דייקא שמבחי' חסד דעתיק נק' שבת שבתון הוא לשון זכר כי זכר חסדו בחי' חסד כו' והוא המשכה מבחי' אור עתיק המלובש בכתר דא"א שהוא למעלה מבחי' האור המלובש בחכמה דא"א. וע' בע"ח שער א"א רפ"ז וספ"ג. גם עפמ"ש במ"א בענין ויוסף הורד הנ"ל שזהו המשכה מבחי' יסוד דא"ק שלמעלה מבחי' מל' דא"ק שנעשה עתיק לאצי' שבחי' מל' היא רק הארה לגבי היסוד שהוא בחינת ההמשכה מאור א"ס ממש. ומבואר בלק"ת פ' קדושים שבחי' שבת העליון זהו הדר יסוד דא"ק כו' וא"כ לפ"ז י"ל דשבת שבתון היא היינו כשהמשכה נמשך ממל' דא"ק אבל שבת שבתון הוא לשון דכר היינו כשמקור ההמשכה נמשך מיסוד דא"ק כו' והיינו ע"י ששם עלו שבטים שע"ז ויוסף כו' ופי' ששם עלו ע"י אתעדל"ת. כי י"ב שבטים עם שבט לוי הם כנגד י"ג מדות הרחמים והיינו ששרש שרשן משם וגם הם עצמן הם מהיכל קדה"ק דבריאה הנמשך ממל' דאצילות ולכן ע"י אתעדל"ת שלהם בבחי' ששם עלו שבטים מעוררים למעלה בבחי' קדש הקדשים דאצילות דהיינו שמעוררים בחינת י"ג מדות הרחמים דא"א ואזי ע"ז נמשך ג"כ מבחי' ומדרגת הנק' קדושתו למעלה מקדושכם הנז' לעיל.

לקו"ת דרושים ליוה"כ עא, ב

סו

ידוע דהאבות הן המרכבה, דהיינו, שהן בחי' מרכבה לבחי' המדות דז"א דאצילות כו', אברהם לבחי' החסד, יצחק לבחי' הגבורה כו', ובחי' המדות דאצילות מקבלים אור ושפע הפנימיות מבחינת חו"ב דאצילות, והחכמה מאין תמצאי, מבחי' פנימיות הכתר, שנקרא פנימיות הרצון והחפץ כנ"ל, וע"כ ודאי היה מאיר על האבות מבחינת פנים דא"א כנ"ל בענין יאר הויה פניו אליך, וכמ"ש באברהם התהלך לפני דוקא, וגם יעקב אמר אלקי אבי אברהם כו', כידוע שג' קוין חח"ן בג"ה דת"י אחוזים ומיוחדים בעצמיות ופנימיות הכתר, ומהן מקבלים

האבות שהן המרכבה כנודע . וגם אחרי מות האבות האיר ה' פניו מבחי' פנימיות. הרצון וחפץ ה' אל השבטים ג"כ, לפי שהשבטים אף עפ"י ששרשם רק מבחי' מל' דאצילות, שהן י"ב גבולי אלכסון דנוקבא, ונק' י"ב בקר שתחת ים של שלמה, וכמ"ש והים עומד עליהם מלמעלה, כמ"ש בזוהר, מ"מ, הרי שורש הי"ב שבטים ג"כ בעלמא דדכורא, שהוא בבחי' ו"ק דז"א, וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה, פי', עלו שבטים דנוקבא לבחי' שבטים דז"א, שנק' שבטי י"ה מהארת או"א שבז"א, ואז המה מקבלין ג"כ מבחי' פנימיות הרצון והחפץ שבחו"ב המלוכש במדות עליונות, מאחר שנקר' שבטי י"ה. ועד"מ השבט של אילן, המתאחד עם האילן, כי הוא ענף ונמשך בהמשכה מגוף האילן, ואף שאינו אלא חלק קטן נבדל מגופו של אילן, מ"מ מן גופו של אילן נחשב, ומתאחד עמו, רק שנמשך להלאה מעיקר האילן, וכידוע דשדי נופיה בתר עיקרו בכ"מ (רק שבשבטים יש שני אופנים, הא' שהשבט עולה מלמטה למעלה בבחי' או"ח, והיינו בחי' שבטים דנוקבא, כמ"ש ששם עלו שבטים, והשני שהשבט נמשך מלמעלה למטה בבחי' או"י, כמו כוכבא דשביט, והיינו בחי' שבטים דדכורא, שנק' שבטי י"ה, כמ"ש שבטך ומשענתך המה ינחמוני, וכמ"ש במ"א).

סדור עם דא"ח רצד, ד

סז

כת"י ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודו לשם הוי' כו', שכת' בהם עלי' כו', וביוסף כת' ויוסף הורד מצרימה שכת' בו בחי' ירידה. ולהבין כ"ז היטב, צ"ל היטב, הפ' ששם עלו שבטי' כו' להודו' לשם הוי' כו'. דהנה כת' אתה אני ראשון ואני אחרון כו' שאתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך כו', ופי' שא"ס ב"ה בעצמו בכבודו הוא רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית מגדר התהות כל העולמות, שהוא ב"ה הוא קדוש ומובדל כו' וכדכת' אני הוי' לא שניתי כו' בין קודם שנברא כו' ובין לאחר שנברא כו' שוה קמי' ממש בלי שינוי כלל, שהוא ב"ה בעצמו הוא קדוש ומובדל מגדר השפעה להתהות עולמות ושוה קמי' בין קודם שנברא כו' ובין לאחר שנברא כו' הוא הכל בלי שינוי כלל שהוא מובדל כו' אך רק התהות כל העולמות שנתהוו הוא רק מבחי' שמו בלבד, כדכת' כי נשגב שמו לבדו, הוד"ו על ארץ ושמים, שהתהות כל העולמות הוא רק מבחי' שמו בלבד שהוא רק הוד וזיו והארה מעצמותו ית' ופי' שכל מדותיו ית' שהם המהוי' כל העולמו' כו' כמו אל א"א ורב חסד ונוצר חס"ד כו' הם רק שמותיו ית' בלבד שהוא רק הארה וזיו מעצמותו ית', וכמשל קריאת השם באדם הגשמי, שאין מצטרך האדם עצמו להש"ם שלו בשביל עצמו (שיכול לחיו' כו' בלא שם וד"ל), אך רק השם שלו הוא מצטרך לזולתו, פי' כשצריכי' לקרוא אותו שיפנה לחבירו, אז קוראי' אותו ע"י קריאת השם שלו, אבל אין מצטרך השם בשביל עצמו כנ"ל, והוא כמו כשצריך חבירו אליו שישפיעו לו איזה חסד כו', והוא באותו העת בכעס

ורוגז גדול, אזי קורא אליו חבירו, איך שהוא בעל חסד גדול כו', שע"י הקריאת שם חסד עליו שקורא לו כו', מעורר אצלו את מדת חסדו שיש אצלו בלבבו בהעלם, וע"י הקריא' שם כו' מעורר את המדת חסד שבלבבו בהעלם שיתגלה אליו שיתן לו אותו דבר שמבקש ממנו ואף שהוא באותו העת בכעס ורוגז גדול, פי' שמדת חסדו הוא אז בהעלם גדול כו' אעפ"כ מעוררו ע"י הקריאת שם חסד עליו שהוא בעל חסד כנ"ל שיתגלה מדת חסדו אליו מן ההעלם לגילוי שיתן לו מה שמבקש כו' וכמ"כ כשצריך התלמיד לקבל השפעת חכמה מרבו (שישפיע לו רבו איזה דבר חכמ' כו') מעוררו ג"כ על קריאת השם חכמה עליו שאומר לו איך שהוא חכם גדול כו' שע"י הקריאה ממשיך את הדבר חכמה שבהעלם אצל רבו שיבא לידי גילוי שישפיע לו וד"ל. כמ"כ למעלה ממש, שא"ס ב"ה בעצמו הוא רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית מגדר השפעה להתהוות העולמו' כלל, כדכתי' אני הוי' לא שניתי כו' שאין שינוי כלל אל עצמותו ית' בין קודם שנברא כו' ולאחר שנברא כו' שהוא שוה ממש קדוש ומובדל כנ"ל ורק התהוות כל העולמות הוא רק מבחי' שמ"ו בלבד שהוא רק הארה וזיו ממנו ית', והוא בעצמו אין מצטרך להשם כלל כ"א השם הוא רק בשביל השפעה לזולתו (כנ"ל במשל), ופי' שמדותיו ית' שהם א"ל א"א ור"ב חס"ד נוצ"ר חס"ד כו' שהם המהווים כל העולמו' כו', הם רק שמותיו בלבד, פי' שע"י קריאת של העולמו' שם חסד עליו שהוא רב חסד נמשך להם התגלות והתפשטות החסד ממנו ית' להחיותם ולקיימם מאין ליש כו', שהם הם רק בחי' שמותיו בלבד, שהם לצורך התהוות עולמו' כנ"ל שהשם הוא רק מצטרך לזולתו וד"ל, (והם רק זיו ממנו ית' שהשם הוא רק זיו מן העצם וד"ל). אבל א"ס ב"ה בעצמו כו' הוא מובדל מגדר השפעה כלל שאין ערך אליו כלל כו' והוא המלך המרום לבדו כו' והמתנשא מימות עול"ם, שימו"ת עול"ם נקראו מדותיו ית' שהם שמותיו ית' שמהוי' ומקיימי' כל העולמו' מאין ליש, והוא ב"ה בעצמו הוא מתנשא מהם שהם אין ערך אליו וכלא חשיבי שהם רק זיו והארה ממנו ית' כנ"ל (וכמשל ביטול זיו השמש בשמש כנ"ל במ"א).

וזהו ג"כ מה שאומרים בתפלה ב"א הוי', פי' שע"י קריאת השם עליו שהוא הוי' שמהוה את הכל מאין ליש, ע"י הקריאה ממשיכי' שיומשך אלינו בחי' הוי"ה שיהוה את הכל וד"ל.

וזהו פי' הפ' ששם עלו שבטי' כו' פי' שזה היה עסקם תמיד לעלות למעלה ולקרוא בש' ה' שיומשך אלינו כנ"ל שע"י הקריאת שם ממשיכי' כו', וזה ששם עלו שבטי' שבטי י"ה להודות לש' הוי', פי' עלו הוא הפי' שעלו לירושל' וד"ל, להודות לש' הוי' שכל העלי' שלהם היה רק להודו' לשם כו' שהוא הקריאת השם הנ"ל שבתפלה שאומרי' בא"י כו' שע"י ממשיכי' אותו שיומשך אלינו כנ"ל, וכמ"כ היה עבודת השבטי' תמיד לעלות למעלה להודו' לשם הוי' שזוהי הקריאת שם הנ"ל (שמלמטה למעלה וזוהי עלו מלמטה למעלה וד"ל) בכדי שיומשך אור

א"ס ב"ה למטה ע"י הקריא' שם שזוהי העלי' שלהם וד"ל, וע"י עליה שלהם להודות בש' הוי' שזוהי הקריאת שם שמלמטה למעלה אל עצמותו ית' כנ"ל ממשיכי' אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה שיתגלה אלינו להחיות כל העולמות כו', וזהו ויוסף הורד מצרימה, פי' בחי' יוסף נקרא למעלה בחי' עצמותו ית': שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע. ויוסף הור"ד, הוא ירידת השפע מן עצמותו ית' שנמשך אור וזיו ממנו ית' למטה שיהי' בחי' סוכ"ע וממכ"ע. מצרימ"ה, נקראו כל העולמות המקבלים החיות ממנו ית', ואף העולמות עליוני' נקראו בחי' מצרימ"ה, פי' שמצרימ"ה הוא לשו' מיצר וגבול, ואף כל העולמו' עליוני' שהם בחי' א"ס בלי גבול נק' ג"כ בחי' מצרימ"ה, והוא שאף שהם בעצמם הם בלתי גבול, אך מאחר שיוכל להתהוות מהם בהשתלשלו' המדרגות זה העולם הגשמי שהוא בחי' גבול ותכלית ממש כמארז"ל מהארץ ועד לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' ובין כל רקיע ורקיע כו' מהלך ת"ק שנה כו', נמצא שיש בזה העולם גבול ותכלית ממש ולכך העוה"ז נתהווה מהעולמו' עליוני'. שהם בעצמם בלתי גבול כו', אך שנתהווה זה העולם מהם בהשתלשלות המדרגו' רבות ולכן מאחר שהעולמות עליוני' הם מקור לעוה"ז שהוא בחי' גבול ותכלית ממש כנ"ל ומאחר שהם מקור לבחי' גבול כו', נקראו ג"ם הם בחי' מצרימ"ה, פי' שלשו' מצרימ"ה הוא שעושה גבול כו', וזהו העולמו' העליוני' שהם בעצמם הם בלתי גבול אך הם מקור לגבול שעושי' גבול על השתלשלו' המדרגו' שהוא העוה"ז שנמשך מהם בהשתלשלו' כו' והעוה"ז הוא בחי' גבול ממש כנ"ל והם מקור להגבול כו', לכך נקראו מצרימ"ה שעושי' מיצר וגבול כנ"ל וד"ל. וזהו ויוסף שהוא בחי' עצמותו ית' שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כנ"ל הורד שהוא ירידת השפע שנמשך מעצמותו ית' זיו והארה למצרימה שהם כל העולמו' שנקראו מצרימה כנ"ל וד"ל, וזהו לשו' הורד, שאצלו ית' הוא שפלות גדולה עד שישפיל א"ע להחיות כל העולמו' הנבראי' כו', כנ"ל.

וזה דכתי' המשפילי לראות בשמים ובארץ, פי' שמי"ם נקרא בחי' סוכ"ע שהוא המקיף מכל צד בהשואה א', כמשל השמיים הגשמי שהיא עגולה מבלי שימצא ראש וסוף (כנז' במ"א בארוכה), וארץ נק' בחי' ממכ"ע, וא"ס ב"ה הוא שפלות גדול שישפיל א"ע להתלבש בתוך שמים וארץ שהם בחי' סוכ"ע וממכ"ע כי הוא ב"ה הוא מובדל וקדוש כנ"ל וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ כנ"ל, וזהו באור"ך שהוא משפילי בשמי' כו' נראה אנחנו אור וד"ל, שזוהי ויוסף הורד שהוא ירידה גדולה ושפלות גדול שירד מצרימה שהם כל העולמו' (ממכ"ע וסוכ"ע) כנ"ל וד"ל. וזהו שמה שיוסף הורד מצרימ"ה שהוא שישפיל א"ס ב"ה שיתלבש בתוך שמים וארץ, הוא ע"י קריאת שם והעלאה שמלמטה למעלה שאומרי' בתפלה בא"י כנ"ל שזוהי מ"ד ששם עלו שבטי' שעיי"ז ממשיכי' שירד יוסף מצרימה וד"ל.

סח

וזהו ששם עלו השבטים בשרשם להיותם בחי' שבטי ייה דאו"א ולהמשך אח"כ להיות עדות לישראל שלמעלה בחי' ז"א ועדות זו היינו בחי' מוחין לז"א ואח"כ לירד עוד למטה דהיינו להודות לשם הוי' פי' להמשך עד בחי' כלים דז"א הנק' הוי' בכחי' שם דוקא וזהו לשם הוי' כו' וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' קכב

סט

השבטים . . סברו ששרשם הוא מבחי' ז"א דאצי' שהוא הזכר דאצילות ושוי' הם במדריגה אחת אל יוסף אחיהם כולן כאחד שרשם משם מ"ה שהוא ז"א דאצי' ואין מצטרכין להשפעת מ"ד דיוסף אליהם כ"א הם בעצמם ממשיכין ומשפיעים המ"ד דז"א דאצילו' משרשם על הבירורי' דבי"ע ולכך שנאו אותו על חלומותיו ועל דבריו כמ"ש המלך תמלוך עלינו כו' שלפי דבריו הוא למעלה במדריגה מהם ועיקר שרש טעותם הוא מאחר שהם נקי שבטי ישראל שהם בני יעקב ויעקב הוא בחי' ת"ת דז"א דאצי' ע"כ סברו ששרשם הוא ג"כ מז"א דאצילו' מאחר שהם בניו כו' שבז"א דאצי' נמצא ג"כ בחי' י"ב שבטי' שהם י"ב גבולי אלכסון שבו כנודע והשבטי' אלו נק' שבטי ייה שהם השבטי' דאו"א דאצילו' שמהם נמשכי' י"ב גבולי אלכסון דאצי' וכמ"ש ששם עלו שבטי' שבטי ייה כו' להודות לשם הוי', פי' שבטי' סתם הם השבטי' דבריאה י"ב בקר שהי"ם עומד עליהם מלמעלה כנ"ל ושבטי ייה הם מקור השבטי' דבריאה בחי' י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצילו' להודות לשם הוי' כו' שהי"ב גבולי אלכסון דז"א בחי' שבטי ייה הם הממשיכי' השפע מלמעלה דז"א דאצילות למטה לנוק' דז"א שנקרא שם הוי' כנ"ל. וסברו השבטי' שהם בחי' השבטי ייה י"ב גבולי אלכסון דז"א הממשיכים השפע מיד דז"א לנוקי דז"א כמ"ש להודות לשם הוי' כו' וע"כ שנאו את יוסף על חלומותיו כו' שסברו שהם שוי' במדריגה אחת עמו כולם נמשכי' מז"א דאצילות ואין מצטרכים למ"ד שלו שימשיכו בעצמם המיין דוכרין דז"א לנוק' דז"א כמ"ש להודות לשם הוי' כו'. אבל באמת טעו בזה, כי זוהי אמת ששרש שרשם הוא מבחי' ז"א דאצי' י"ב גבולי אלכסון שבו שהם בני יעקב כו' כנ"ל אבל הם נשפלו למטה מנוק' דז"א דאצי' אל ראש הבריאה שהם י"ב בקר שהי"ם עומד עליהם מלמעלה והם השבטי"ם סתם דהיינו דכתיב ששם עלו שבטים דהיינו שהם מעלין מ"ן לנוק' דז"א מקורם ומצטרכי להשפעת מ"ה דיוסף ששרשו (הגבה למעלה מהם) מבחי' שם מ"ה דאצי' כנ"ל שיברר אותם (רק שרש שרשם הם שבטי ייה דז"א דאצי' אבל הם נשפלו למטה תחת הנוק' דז"א כנ"ל וד"ל) ובזאת יובן הטיב השנאה ששנאו אותו לפי טעותם כנ"ל וליוסף הראו בחלום אמיתית הדבר וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' קכב

ע

אך הענין הוא דהנה שרש מספר בני ישראל הם ס"ר נשמו' לפי ששרשם מבחי' ו"ק דקדושי הגדולה והגבור' וכל או"א כלול מק' אלף כו' כי חסד שבחסד כלול מ' כו' עד שכללותם ס"ר והשבטים נק' בשם מטות עד"מ המטה שנוטין בו כלפי מעלה או כלפי מטה כך שרש נשמו' ישראל נק' מטה כמ"ש מטה כלפי חסד שיש בזה ב' פירושי' א' ענין ההמשכה מלמעלה למטה והב' מטה כלפי מעלה דהיינו מלמטה למעלה ושניהם אמת משום דכתיב ששם עלו שבטים שבטי יה כו' שיש ב' מיני שבטי' א' בעלמא דנוק' והיינו מלמטה למעלה והב' בעלמא דזכורא שנק' שבטי יה והיינו מלמעלה למטה ובכלל הם רק י"ב ו"ק מלמעלה למטה וששה מלמטה למעלה כו', ומה שאמר לכל מטות ישראל כולל הכל בין ו' השבטי' שמלמעלה למטה ובין ו' השבטי' שמלמטה למעלה כי כללות הכל צריכי' לצבוא על מדין לפי שעיקר המנגד לקליפ' מדין היינו דוקא בחי' היחוד וההתכללו' כנ"ל וא"א להיו' שלימות היחוד בלתי שיתחברו דוקא כולם כא' ויש בזה ב' עניני שלום א' בפש"מ וא' מלמטה למעלה ע"י שם הוי' בנפש כנ"ל וע"כ לא אמר מכל מטות דהוה משמע רק מלמעלה למטה אלא אמר לכל מטות דמשמע שכולם מצד עצמם יגרמו בחי' היחוד גם מלמטה למעלה.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' רצא

עא

וזהו שכתוב ששם עלו שבטים שהם בחי' העלא' מ"ן שבוק דאצי' שעולה מלמטה למעלה לז"א דאצי', שבטי י"ה הם שרש השבטים אלו שבמל' דאצי' ששר שרשם הוא בז"א דאצי' שיש בחי' י"ב שטים י"ב מיני המשכות מז"א דאצי' (שנק' י"ב גבולי אלכסון בז"א כמ"ש בפרד"ס ע"ש) עלו כנגד דאלו שהי"ב שבטים שלמטה בכו"ק מעוררים בהעלא' מ"ן שלהם מלמטה למעלה בחי' מ"ד כיוצא בהן משרשן השבטי י"ס שבז"א דאצי'.

ד"ה להבין שרשן של הדברים הנ"ל תקס"ו, בוך 2140 רי, ב

עב

וזהו ונשא אהרן את שמות בני' לזכרון לפני הוי' (וכמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה שיתעלו בחי' שבטים דנוק' להיות בבחי' שבטים דדוכרא שנק' זכרון והם י"ב גבולי אלכסון שבאצי' שנק' שבטי י"ה וזהו שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד בחי' יח"ע * דע"ס דאצילות במאציל כך אין בלבנו כו').

מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' רב

עג

וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה שיש ב' מיני מדות, א' שנולדים מבחי' בינה כו' והן התהוות המדות מעיקר מציאותן כמשל התינוק שמדותיו מתגדלי' ע"י גידול השכל כו', והב' בחי' מדות שנולדים בהתפעלות לחוץ אך שיש מציאותן כבר בלב כמו להתפעל באה' לאוצר נכבד ומאכל טוב וכה"ג שאין זה רק כאשר יעמיק מחשבתו בהאוצר והמאכל וא"ל לא יתפעל כלל כו'.

מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה והמועדים ח"א (בהוספות) ע' 9

כ"ק אדמו"ר האמצעי

עד

ידוע דהשבטים הן למטה מן האבות שאין קורין אבות אלא לשלשה שהן בבחי' השרשים והשבטים הן הענפים כמו ענפי שבטי האילן דהגם דנופו בתר עיקרא גרירא מ"מ כאשר מושכים הענף והשבט יכולים להמשיך גם השרש שגם עיקר האילן וגופו נמשך אחר הענפים כשנמשכים ונכפפים למטה כו'. וכך יובן למעלה בשרש השבטים שהן אורות הנמשכים מן הג' אבות שהן מרכבה באצי' ממש כנ"ל שמהאבות בעצמם לא יכלו כנ"י לקבל בחי' אחדות ה' שיוקבע בלבם בבחי' ביטול כמוהם שהן בבחי' מרכבה (ועוד מטעם שנפסק הארת הקו"ח מאצי' לבי"ע) אלא ע"י אמצעות השבטים דוקא שהשבטים מקבלים מן האבות מאצי' לבריאה כענפי האילן שמושכים גוף האילן כנ"ל והוא בחי' מרכבה תתאה די"ב בקר בים של שלמה ולמעלה היינו מרכבה דפני אריה כו' שכל אחד ואחד כלול מג' אבות חג"ת כידוע ויש בשבטים מבחי' האבות ממש בעלותם בבחי' האצי' כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודות לשם הוי' דאצי' ממש ואח"כ הן יורדים מאצי' לבריא' ומבריא' ליצי' עד סוף עולם העשיה להאיר ולהמשיך גילוי אחדות ה' בלב ומוח כאו"א בבחי' הכרה וראיה הנ"ל גם בנשמות השפלים ביותר וממילא נמשך האור ממדריגות האבות בעצמם שנק' גופא דאילנא באמצעות השבטים מטעם שהענפים מושכים יניקות השרשים כו' להיות בא בגילוי מן ההעלם בכל נפש מישראל אה"ר דאברהם ויראה ופחד דיצחק ובחי' רחמים דיעקב עד שכאו"א יכול לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם כו' כנ"ל וד"ל. והנה בחי' המשכה זו שע"י השבטים בכנ"י הוא ביח"ת דבשכמל"ו דוקא וכידוע שזהו שהשבטים אמרו ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד דהגם שהאבות היו בבחי' האצי' ממש והשבטים בעולם הבריאה (שנפסק שם הקו"ח) מ"מ אמרו כך אין בלבנו אלא אחד ממש לפי שהיו האבות והשבטים מעין דלע"ל דכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ביחוד א' למהוי אחד באחד ממש. ולזאת גם עכשיו שיש מסך מפסיק בין אצי' לבריאה מאיר בשבטים הארת האצי' ממש ומשם

יכולים להאיר בכאו"א בנר"ן שבו באמרו בשכמל"ו שיהיה בו הכרה וראיה באחדות ה' כנ"ל וד"ל. (וזהו שאומרים ובידך כח וגבורה כח מבחי' החסד ואהבה דאברהם לחזק כח הנשמה באמונה הפשוטה וגבורה מפחד יצחק ולגדל ולחזק לכל ע"י השבטים כו' וד"ל).

תו"ח ויצא קטן, ד ואילך

עה

ותסבינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי השתחווה זו מה היא כו' ומשמע דהשתחווה זו הוא בחי' העלאת מ"ן דשבטים לגבי יוסף בחי' דכר שימשיך להם בחי' מ"ד כו' והרי אלומות יוסף היה ג"כ בבחי' הברורים והעלאות וכמ"ש ואנחנו מאלמים כו' והנה קמה אלומתי כו' ואיך יתכן שהיה ממשיך מ"ד להעלאות דשבטי אליו כו'. אך הנה כתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל כו' משמע ששם עלו למעלה משרש מדריגתם שהוא בבחי' המל' לעלות לבחי' ומדריגה היותר עליונה ממקור חוצבם והוא בבחי' עיבור והתכללות שנית ביסוד ז"א שזהו ההשתחווה לאלומות יוסף צ"ע בבחי' ביטול והתכללות ממש ואח"כ עולים עוד עם בחי' המדות דז"א באו"א שנק' י"ה ונק' שבטי י"ה כו' (וז"ש עד יעבור עמך הוי' עד יעבור כו' כנ"ל שהן ב' מיני עיבור דיניקה וגדלות שני דאבא כו'). ולהבין ב' מיני עליות הללו הנה יש כדוגמא זו עכשיו בק"ש ואמת ויצ"ב שבפ' שמע באחד יש לנשמה מס"נ באחד כו' והוא במקור חוצבה במל' דאצי' מקור כל הנשמות שזהו ד' רבתי דאחד וכמו בר"ע שיצאה נשמתו באחד הרי נכללה ונדבקה וכלתה נשמתו בתכלית ההתכללות באחד שהוא השכינה בחי' המל' כידוע שא"א לכל נשמה להגיע במס"נ למעלה מבחי' המל' כמו כל נבואת הנביאים שלא הי' רק מבחי' המל' ולא למעלה יותר ממקור חוצבם וכמו שאמרו כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' המל' כו' (ורק משה לבדו נתנבא בזה שהוא בחי' ז"א). אך באמת איך אפשר להיות נשמה שנבראה יש מאין בחי' בע"ג שתוכל ותתאחד ממש במל' דאצי' שהוא בבחי' האצי' ממש כי הרי אין ערך כלל לבע"ג לבלתי בע"ג שאין ערך לנברא עם הבורא וכן מבריאה לאצי' וא"כ האיך היה התכללות דנשמת ר"ע באחד ממש וגם באמרו בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך ממש. אלא הענין הוא כך דנשמת ר"ע ודאי נכללה ונתאחדה במל' דאצי' שנק' שכינה וכדי שתוכל ותהיה בבחי' ומדריגה דאצי' ממש (כמו מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח שעולים להיות בבחי' אצי' ממש שהוא לאשתאבא בגופא דמלכא בחינת ז"א ממש) הנה מאיר בבחי' מדות דאצי' שהוא אחד העליון (א"ח דאחד) שהוא שם הוי' למטה ביחוד דבחי' המל' אז תוכל הנשמה ליכלל באחד ממש כי ידוע שיש ב' מדריגות בבחי' אחד יחוד דבחי' המל' אחד תתאה ויחוד ע דע"ס דז"א דאצי' דאיהו וחייהי חד ממש באחדות העליון וא"כ יובן דגם שנשמת ר"ע היתה כלולה במס"נ במל' יחוד בהעלאת מ"ן עכ"ז עדיין לא היתה בתכלית

אמיתית היחוד באחד העליון וגם באחד התחתון דבחי' המל' (דאתייחדא בכורסייא ברזא דאחד) לא תוכל הנשמה בע"ג להתכלל שם ממש לפי שאין ערך לנברא עם הבורא כנ"ל. אבל כשנמשך עליה ההארה וההמשכה מאחדות האמיתי דאחד העליון דז"א בחי' סוכ"ע בכלל אז יועיל שתוכלל הנשמה באחד ממש לפי שאז יחדיו יתחברו יחו"ת ביחו"ע למהוי אחד באחד ממש והיו לאחדים ממש כמ"ש הוי' אחד ושמו אחד. והענין הוא שעיקר יחוד זה למהוי אחד באחד שיחו"ת יוכל להתאחד ביחו"ע אעפ"י שרחוק ערך דיחו"ת לגבי יחו"ע (שיחו"ת אינו רק ביטול היש לאין ויחו"ע הוא בבחי' אין דמ"ה דאצי' ממש) אך ע"י בחי' המשכת מ"ד מיחו"ע דאחד העליון מאמת לאמת דיחו"ת להיות גם הוא במדריגה דאמיתי דאחד העליון שזהו שאמר למהוי חד ב' יחודים הללו יהיו שוין בלי שום חילוק ביניהן כלל וד"ל (וכמו שאמר דוד אמתך אלקי כו' כמו שהוא באמיתית דאחד העליון באא"ס שבשם מ"ה דז"א כו' והוא לפי שנמשך מאמת העליון דהוי' דז"א במל' וכמ"ש ואמת הוי' לעולם שהיא המל' וד"ל). וביאור הדבר יובן מענין ק"ש ואמת ויציב דבק"ש באמרו בכל נפשך אפי' נוטל כו' ה"ז מס"נ באמת וכן במס"נ באמרו אחד שזהו התכללות וביטול היש לאין דנשמה במקורה לבד בבחי' המל' כנ"ל ואח"כ באמת ויציב חוזר ואומר אמת ויציב ונכון ומתוקן ומקובל הדבר הזה כו'. ולכאורה למה צריך לחזור ולאמת הדבר שכבר קיבל בק"ש במס"נ אמיתית בכל לבבך ובכל נפשך כו' אלא מפני שאמת זה דכל נפשך אינו אמת גמור כי אינו אלא ביטול היש לאין לבד וגם זה לא נכלל ממש להתפשט ממהות בריאה בע"ג להיות בבחי' אלקות דבחי' המל' מקורה (כאליהו שעלה למעלה שנכלל ממש באלקות וכן חנוך שלקח אותו אלקים שנכלל כולד בעיבור וכה"ג) וכמו נשמת ר"ע שנכללה באחד התחתון כנ"ל. אבל באמת ויציב שהן ט"ו ווי"ן דחסדים דמ"ד דדכורא (כמו בווי"ן תתקטר שהוא קישורא דנשמתא) שנמשך מבחי' יסוד ז"א בחי' צ"ע שהוא התקשרות דמשפיע אל המקבל לאמת את האמת דנשמות שעלו במס"נ במל' וזהו אמת ויציב כמו יציבא מלתא דהיינו שמאמת לאמת שבק"ש לפי שלגבי בחי' יחו"ע האמיתי שהוא בבחי' אין האמיתי לא נק' מס"נ דביטול היש לאין בשם אמת כלל ע"כ צריך לאמת לאמת זה מאמת דאחד העליון דוקא והוא ענין התקשרות דנשמות האמיתית שבא להם מכח צ"ע דוקא שהוא בחי' התקשרות דמשפיע במקבל כמו מרוחא דשביק בגווה כו' כמ"ש במ"א וד"ל (והיינו היכל הרצון דמשפיע במקבל כמו וישק יעקב לרחל לעורר במקבל היחוד האמיתי כו' לאחר העלאת מ"ן דנוק' בק"ש שהוא היכל אה' כו' כמ"ש במ"א עד היכל קד"ק בסמיכת גאולה לתפילה כו' שזהו כמו באסתר שנאמר ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט כו' כשהיא עומדת בהיכל המלך נוכח פתח הבית כו'). וזהו ענין ב' עליות הנ"ל שאמר ששם עלו שבטים כו' שתחלה עולים הנשמות דבריאה ליכלל במל' דאצי' בהעלאת מ"ן שהוא כמס"נ דק"ש וכו"ע שיצאה נשמתו באחד שהוא במל' יחו"ת לבד ואח"כ נמשך המשכת מ"ד משם הוי' דז"א להעלות עוד לשבטים דבריאה שיהיו בבחי' יסוד ז"א למעלה מן בחי' המל' וזהו ששם עלו שבטים ואח"כ

יעלו עוד שיהיו בחינת שבטי י"ה ביחוד דא"א כמו ביחוד דז"א באו"א למהוי חד ממש כנ"ל וד"ל בלי חילוק כלל וז"ש עדות לישראל להודות לשם הוי' בשלימות האחדות האמיתית דהוי' בכללות הע"ס דאצי' כו' עד שיהיו ב' יחודים דיחוד"ע ויחוד"ת שניהן שוין ממש כנ"ל וד"ל. והנה בחי' יסוד צ"ע בחי' יוסף הוא הממוצע המחבר ומקשר בהתקשרות דמשפיע אל המקבל להעלות לנשמות שבמל' לאמת אותם באמיתית דאחד העליון ממש וזהו בחי' המ"ד שמברר למ"ן בירור שני בהתחברות המ"ד עם המ"ן כו'. וזהו עיקר ההפרש בין יוסף צ"ע לשבטים שהן בחי' צ"ת שהשבטים הן המעלים מ"ן במס"נ באחד התחתון כנ"ל (וכמו שאמרו כך אין בלבנו אלא אחד) שנק' רק רזא דאחד דבחי' המל' ובחי' יוסף צ"ע הוא הממשיך מ"ד לבררם להעלותם באחד העליון וזהו שאמר והנה קמה אלומתי וגם נצב"ה אחר בחי' ההעלאה שלו שהיה למעלה מעלה גבוה ביותר כנ"ל בפ"י צדיק כתמר כו' אל בחי' עצמות אור הא"ס ממש וזהו שהיה גם הוא מאלם אלומים עמהם ואמנם כל העלאה שלו היה בשביל הקמה זו שקמה אלומתו וגם נצבה בארץ כמו הנצב שעומד על הקוצרים כו' שהוא בשביל שיסובו אלומות השבטים וישתחוו לאלומתו שזהו בחי' התכללות המ"ן במ"ד דצ"ע בבחי' עליה שנית בביטול העצמי דאין עצמו כנ"ל שהוא לאמת את האמת שלהם כו' כדי לאשתאבא בגופא דמלכא באחד העליון ממש כנ"ל וד"ל. וזהו והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי שזהו כמ"ש ששם עלו שבטים למעלה מבחי' המל' בבחי' ביטול דאין בעצם שהוא בבחי' אצי' ממש כמו יחוד"ע דז"א עצמו למהוי אחד באחד כנ"ל.

תו"ח וישב רט, ד ואילך

עו

ויאמרו לו אחיו המלך תמלוך עלינו אם משול תמשול בנו ויוסיפו עוד שנוא אותו על חלומותיו ועל דבריו. הנה באמת יש להפליא על טעות השבטים ביוסף איך לא הכירו והשיגו בגודל מעלתו מאחר שראו לאביהם שאהב אותו ביותר והאבות הן המרכבה שהרי אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כו' ואיך יפלו נשמות גבוהות כאלה בקנאה ושנאה ח"ו ולמה ומאיזה טעם שנאו אותו וביותר על חלומותיו ודבריו שהוסיפו שנאה בלבם כו'. אך הנה ידוע בספרי הקבלה בשרש השבטים שהן ביי"ב גבולי אלכסון והיו השבטים סבורים בעצמם בשרש נשמתם שהן ביי"ב ג"א דא"א שהן מדות דחור"ב שנק' או"א עילאין כמו שהן למעלה עדיין מירידת המוחין דחור"ב במדות דז"א וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה פי' שבטים הן ענפי האילן שהן עולין כלפי מעלה בגובה יותר כך הן בחי' השבטים דאילן העליון שנק' אילנא דחי' כו' שמגיע ראש השבטים למעלה מעלה והוא בבחי' י"ה שהן חור"ב דאצי' וזהו ששם עלו שבטים בשרש בו"ק דאבא כמ"ש הביטו אל צור חוצבתם כו' וכמ"ש בזהר ע"פ כי מראש צורים אראנו דת"ר אלף דכנ"י הוא בו"ק דאבא נתפשטו באימא עילאה כו' ולאחר שעלו שבטים להיות בחי' שבטי י"ה ממש

באו"א עילאין כו' (שהן יש"ס ותבונה) אז יורדים ונמשכים להיות מוחין לז"א (שהוא ישראל זוטא) וזהו עדות לישראל דלעילא (שהוא בחי' ז"א) ועדות זו היינו בחי' מוחין דחב"ד לז"א ואח"כ נמשכים ויורדים עוד למטה יותר להודות להמשיך אורות בכלים דז"א שנק' שם הוי' כו' (ופשט הכתוב משמע שזהו הכל בבחי' העליה ששם עלו שבטים דנוק' במדות דז"א דאצי' שבטי י"ה במוחין דחו"ב דז"א ועולים עוד למעלה להיות עדות לישראל דלעילא בחי' ישראל סבא ועולים עוד להודות לשם הוי' לאו"א עילאין שלמעלה מיש"ס ותבונה שנק' או"א תתאין כו' וד"ל). וא"כ הרי היו השבטים סבורים בעצמם שא"צ כלל לקבל שפע מיוסף אעפ"י שישראל אביהם אהב אותו ביותר להיותו בבחי' יסוד ז"א כו' כי גם הם בבחי' משפיעים כמוהו כי הן מעלמא דדכורא שהוא במוחין דז"א ולמעלה יותר כנ"ל וד"ל. ואמנם המה טעו בזה כי הגם שהאמת כן הוא בעלות השבטים בשרש שרשם כמו שהן למעלה באו"א עצמן שזה יהיה לע"ל דוקא שע"ז אמר ששם עלו שבטים כו' (דבחי' שם ב"ן דמל' יעלה למעלה בבחי' ס"ג דבינה וכמשי"ת בפ' ויגש אליו יהודה ובהפטרה דשם בענין עץ יוסף ועץ יהודה כו') אבל עכשיו כמו שהוא בבחי' ירידה והשתלשלות העולמות הרי שרש השבטים רק בעולם הבריאה שלמטה מעולם הנאצל שהן י"ב בקר שעומדים תחת ים של שלמה כו' והוא בבחינת שם ב"ן דמל' דאצי' בבריאה וכאשר צריכים לקבל השפע העליונה א"א להם כ"א ע"י שיעלו תחלה להתקש' ביוסף בחי' צ"ע בהעלא' מ"ן אליו תחלה להיותו בבחי' יסוד ז"א כידוע וזה שהיה בלבם שנאה עליו על התנשאותו עליהם במעלה ומדריגה כ"כ והוא מ"ש ויאמרו לו אחיו המלוך תמלוך עלינו כו' וכוונתם כמו שיהי' לע"ל בימי המשיח בן דוד דבחי' המל' בחי' ב"ן תעלה למעלה משם מ"ה כו' וא"כ איך אפשר שמלוך תמלוך עלינו (ואביו שמר את הדבר כי בזמן הגלות נק' מלך הגוים בבחי' מקיף מרחוק כמו רם על כל גוים ה' כו' והוא מלך הח' כו' ולכך נק' בן פורת אותיות פות"ר ותופר כו' כמשי"ת בפ' ויחי).

אין קורין אבות אלא לשלשה דוקא שהן אברהם יצחק ויעקב, ע"כ בכל תפלה אין מזכירי' רק ג' אלה דוקא כמו שאו' אלקי אברהם אלקי יצחק כו' (וכן בשאר נוסחו' שמזכירין שרש נש"י ממקורם הראשון כמו שאו' אבל אנחנו עמך בני אברהם כו', ובתפלת מנחה דשבת אברהם יגל יצחק כו'). ולכאו' יש להבין למה לא יקראו אבות גם לשבטים כראובן ושמעון ולוי כו' אחר שהמה קרובי' יותר אל הנולדי' מהם, כמו כל שבט ראובן במספרו בתולדותיו שקרוב יותר לראובן אביהם מלאברהם יצחק ויעקב ולמה לא יקראו בניהם אחריהם בשם אבות, רק לאברהם כמו שנק' אברהם אבינו וכן יצחק ויעקב ולא יקראו ראובן אבינו וכן בשאר השבטים. אך הנה באמת א"א לקרות אבות ממש רק למקור ושרש הראשון שממנו מסתעפי' הענפים הפרטי', כמו השרשי' מאילן שהן העיקר והענפים שיונקים מהם נק' שבטים כמ"ש ששם עלו שבטים כו' וכתוב הבאים שרש יעקב יציץ כו', והכל הולך אחר השורש דוקא כמ"ש הביטו אל צור חוצבתם

כו' הביטו אל אברהם אביכם כו'. וזהו שיש מבחי' השרש דג' אבות בכאו"א מישראל גם בניצוץ הקטן ביותר גם בדור האחרון ביותר כמו בדור הראשון כמו השרש שממשיך כח יניקה בשוה לענפי האילן כולו מראש לסוף כו' ולכך יכול כאו"א לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם כו' וכל א' או' בתפלתו אלקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם כו'). ושרש הענין ידוע דאע"פ שהשבטים נק' שבטי י"ה ממש מ"מ אין שם הוי' בשלימותו רק באבות דוקא שהן הן המרכבה ממש (וכמ"ש כאן וארא אל אברהם כו' שהוא שם הוי' ע"י אל שדי כנ"ל). וטעם הדבר ידוע דשם הוי' הכללי דאצי' הוא בג' מדות דחג"ת דוקא דהיינו כשב' השמות דאל החסד ואלקי' דגבורה כלולי' בשם הוי' בחי' ת"ת דז"א כו', וג' אלה המדות דאצי' הן מקורי' הכללי' וראשי' לכל השפע' הנמשכ' מאצי' לבריאה כו', כמו כאשר מתחלק אור השפע הכללי' דשם הוי' דאצי' בבריאה בד' מחנות כו' הרי מחנה מיכאל שהוא בבחי' החסד ה"ז כמו ענף הפרטי שנמשך מן שרש של האילן, וכך הוא למטה דגל מחנה ראובן בסט' דדרום בחסד בדוגמא דד' מחנות שכינה למעלה כמ"ש בזהר בפ' פקודי כו' אינו רק ענף א' משרש האילן שהן האבות, וא"כ דוקא בהתחלקו' ד' דגלים ונכללי' יחד אז אע"פ שכל א' נמשך מבחי' האורות דאצי' שכולים בשם הוי' בדרך פרט עד שהן י"ב שבטי' י"ב חלקים, מ"מ בכללותם יחד דוקא שורה שם הוי' דאצי' שבחג"ת שהן האבות שנק' מרכבה לחג"ת דאצי' ממש כידוע. אבל בשבט א' או בדגל א' א"א שישרה בו שם הוי' דאצי' הכללי כמו שהוא באצי' רק בג' אבות לבד שהן הג' קוין חג"ת דאצי' ממש. וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כשעולי' בהתכללות א' מלמטה למעלה מבריאה לאצי' נק' שבטי י"ה ממש לקבל מאבו' שהן חג"ת הכלולי' בשם הוי' דאצי', וזהו עדות לישראל להודות לשם הוי' דאצי' אבל לא כשהשבטי' למטה בעולם הבריאה ומשם מתפשטי' לנשמות שבגופי' שאין נק' אבות כלל גם שהן קרובים יותר לנולדי', רק ג' האבות דוקא מפני שהן בחי' השרש הראשון בבחי' שם הוי' דאצי' שהן חג"ת, וזהו שאו' אלקי אברהם כו' ואח"כ הגדול הגבור כו' וד"ל (וע"כ גם בכל ניצוץ אלקי בפרט אינו מאיר רק מג' אבות לבד ולא מי"ב שבטים כנ"ל כמו שאו' אבל אנחנו כו' מה יפה ירושתינו כו' וד"ל).

תו"ח וארא צה, סע"ב ואילך

עז

יש להבין דלמה לא יש בכל א' וא' מדרגות השבטים שהן למטה מן האבות במדרגה שבנקל יותר להגיע למדרגה שלהם ממדרגות האבות שגבוה מאד נעלה מהם כו', אמנם הענין הוא דבאמת אע"פ שהשבטים למטה מן האבות יש בהם יתרון מעלה מן האבות עצמן עד שאין כל אדם זוכה למדריגתן ומדריגת האבות יכול כל א' לומר מתי יגיע מעשי למעשה כו' וד"ל (וראי' לזה ממש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' שזהו בחו"ב דאצי' שלמעלה מבחי' חג"ת דאבות כו'.

ועוד ראי' ממ"ש למה תתעינו ה' מדרכיך שהוא דרך הוי' דאברהם באהבה ותקשיח לבינו מיראתיך שהוא יראה ופחד דיצחק, אבל שוב למען עבדיך שבטי נחלתיך דוקא שמזה הוראה גמורה שיש כח גדול יותר בשבטים מן האבות שישוב ויתגלה לכנ"י בעבורם דוקא וד"ל). והענין הוא בדרך כלל לפי שהאבות הן המרכבה היינו בבחי' פני ארי' בפני שור ופני נשר כו', אבל בחי' פני אדם דכליל כולהו ומקבל מבחי' פני האדם העליון שעל הכסא כידוע זהו דוקא ביי"ב השבטים שהן ד' דגלים שכלולים בד' אותיות דשם הוי' ביי"ב צרופים שבו שזהו עיקר בחי' אדם כידוע, וע"כ לא הכל זוכים למדריג' האדם העליון ולא בכל אדם הוא להיות בדומה לעליון ממש כו'. אבל בחי' פני המרכבה דפני ארי' ושור ונשר ישנו בכאור"א והן אוי"ר ורחמים דאבות הנ"ל ואמנם אין זה עדיין בבחי' צלם אלקים דפני אדם כו' (וזהו שנק' שבטי ייה וכן שוב למען עבדיך שבטי נחלתיך כו').

תו"ח משפטים תטז, ב

עח

וזהו ששם עלו שבטים שבטי ייה עדות לישראל להודו' לשם הוי' פי' שבטי ייה הן שרשי חו"ב מלמעלה מכל ההשתלשלו' ששם עליו שבטים כו' ע"י מצות ל"ת דוקא מטעם הנ"ל בענין בארץ ל"א זרועה כו', ונק' נסתרו' לה' אלקינו כו' למעלה מהנגלות לנו ע"י תורה ומצות כי לא יוכל האור לשכון בבחי' כלי אלא רק בבחי' השלילה בלבד כו' והוא בלאו דל"ת כו'. ואזי עדות לישראל להודו' לשם הוי' פי' עי"ז נמשך בחי' הודי' וביטול דמ"ה כנ"ל כשאין מסתיר ומנגד כו' וכמ"ש לא תחללו לא תעשו חלל וחסרון ואז ממילא ישכון כו', ולזה צריך עדות דוקא כי לנגלות לנו ולבנינו א"צ עדות אלא לנסתרו' דוקא צריך עדות, וזהו עדות לישראל להודו' לשם הוי' והעדו'ת הוא בא מבחי' ההעלם דעצמו' אור א"ס ב"ה הנק' עילת העילות כנ"ל וד"ל (וזהו הטעם דשמ"י עם ייה הן שס"ה ל"ת שהן בעיקר השם להיותם בשרשם מבחי' החושך וההעלם שקדם לאור והוא הלאו שקודם להן כנ"ל וד"ל) וזהו הטעם דכד אתכפיא סט"א דוקא אסתלק יקר"א דקדב"ה כו' וד"ל.

תו"ח פקודי תרנו, סע"ב ואילך

עט

כולא כגוונא דלעילא דכתיב ששם עלו שבטים כו':

פי' כולא כגוונא דלעילא מפני שגם באצ"י עצמה יש גם כן בחי' י"ב גבולי אלכסון, להיות כי בחי' ז"א כלול מו' מדות והן ששה קצוות דאצ"י כפולות ומתכללים ג"כ זה בזה ע"ד הנ"ל ביי"ב שבטים דנוק', ואמנם בחי' י"ב גבולי

אלכסון דז"א נקרא שבטי י"ה לפי שבחי' מוחין דאו"א המה מלובשין בז"א והם הנק' י"ה כידוע, וזה פי' ששם עלו שבטים פי' שבטים דנוק' הנק' י"ב בקר עולין הן מלמטה ליכלל בבחי' מל' דאצי' שעומד עליהם מלמעלה כנ"ל, וזהו ששם עלו דקאי על ירושלים שהוא בחי' מל' הנק' ירושלים הבנוי' כעיר כו', שבטי י"ה היינו בחי' י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצי' אשר בחי' י"ה דאו"א מלובש בהן, ולכך נק' עדות לישראל בגין די"ה עדות לישראל, כי עדות לשון קישוט הוא בחי' תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א שנק' ישראל דלעילא כידוע. ונמצא ג' מדריגות יש כאן, הא' י"ב שבטים דנוק' ונקראים שבטים סתם, והב' י"ב שבטים דז"א דדוכרא שנק' שבטי י"ה, והג' בחי' י"ה דאו"א עצמן, וז"ש כלא כגוונא דלעילא פי' י"ב שבטים דלתתא הנ"ל המה ממש כגוונא די"ב שבטים דז"א כמ"ש כי הוי' הוא האלקים כנ"ל. וז"ש ששם עלו שבטים כו' שבטים אלין י"ב שבטים י"ב תחומין דלתתא, דהיינו פי' י"ב המשכות דמל' בבי"ע, שבטי י"ה אוקמוה פי' שהוא י"ב שבטים דז"א שנמשכים ממוחין דאו"א שנקרא י"ה כנ"ל וד"ל.

ביאורי הזהר במדבר פח, סע"ג ואילך

פ

כתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' הרי יש ב' מיני שבטים שבטי' דעלמא דנוקבא עולם הדיבור ושבטי י"ה בעלמא דדכורא בעולם האצי' שהוא בבחי' ז"א דאצי' שנק' אדם עילאה ובחי' מל' דאצי' נק' אדם תתאה כמ"ש כמים הפנים כו' כן לב האדם לאדם וכו' ומ"ש על הכסא דמות כמראה אדם היינו ב' מיני אדם הנ"ל וע"כ אמר בזוהר דיש ב' מיני מרכבה מרכבתא עילא' דז"א ומרכבה תתאה דבריאה כו' והוא ההפרש בין מלאכים דבריאה למלאכים דאצי' כידוע וכמ"כ בנשמו' שהן י"ב שבטים י"ב גבולי אלכסון שבו"ק דבריא' שמקבלי' מחב"ד דמל' דאצי' דבריאה וי"ב שבטי' דדכורא שהוא י"ב גב"א דו"ק דז"א דאצי' כו' וז"ש ששם עלו ששבטי' דנוק' שבבריאה עולין לקבל משבטי י"ה שהוא ו"ק דז"א שמאיר בו חו"ב דאצי' שנק' י"ה כו' משא"כ דבריאה שנפסק שמה הארת המוחין דאימא רק אימא לבד מקננא בכורסייא דבריאה ע"י צמצום גדול כידוע וזהו שאמרו השבטים דבריאה ליעקב שהוא בבחי' ת"ת דז"א דאצי' כשם שאין בלבך כו' וכמאמר דכגוונא דאינון מתייחדין לעילא אוף הכי איהי אתייחדת לתתא בכורסי' כו' וד"ל.

שערי תשובה ח"ב יח, ג

פא

כתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודות לשם הוי', וי"ל מהו לשון עלו ומ"ש ששם עלו שבטי' כו'. אך הענין הוא כידוע בענין ע"ס דאצי' שנאצלו מעצמות המאציל שנק' ע"ס בלי מה בלי מהות משום דמצד עצמותו לאו מכאמ"כ,

רק שענין סיבת ההתעוררות זו להאצי' ע"ס להיות נק' חכים ומבין וחסדן וכה"ג שהן י' תיקונין אוב"כ כו' הוא מצד שחפץ חסד הוא בעצמותו בבחי' העלם העצמות ממש ע"כ יצא מן ההעלם לגילוי טובו וחסדו העצמי להיות לו רצון להאצי' אורות דע"ס להגבילם בכלים כמו חכ' מוח' חסד דרוע' כו'. ולהבין ההפרש בין חסד סתם לבחי' חפץ חסד שבהעלם העצמות, הנה אנו רואים בדוגמא בהפרש שבין נדיב לב לחסדן, שהאיש החסד בטבעו יכול להיות בהיפוכו במדה"ד לפעמים כמו לשונאו או לעובר [על] רצונו, אך מ"מ גם בעת כעסו ורוגזו אם מבקשי' ממנו בדרך הכנעה ותחנוני' ולהזכיר לו איך שהוא רחמן וחסדן אז יתעורר בלבבו להתהפך לחסד וטוב (כמו ברוגז רחמים תזכור), וזה פלא דאם משתנה מחסד לדין איך יהפוך ממה שמבקשי' בהכנעה ובשבח שמשבחים אותו במה שאין בו, אך הטעם [הוא] שאם לא הי' בלבו בעצם מבחי' החסד העצמי שאין בו שינוי לעולם כמו הנדיב לב בעצם לא הי' מועיל כלל התעוררות הבקשה והקריאה איליו בשם חסדן ורחמן ובפרט בעת שהוא בהיפוכו בדין ורוגז, אך מפני שיש בנפשו בעצם מבחי' החסד ורחמי' להטיב [מ]חסדו לכל [ו]גם בלי בקשה והתעוררות ע"כ כאשר יבקשו אותו וישבחו אותו במה שיש בו בהעלם יעוררו אותו בהתעוררות עצמי' חסדו שבהעלם במה שיבקשו ויקראו אותו חסדן שיצא מן ההעלם לגילוי בלבו להתהפך לחסד גם בעת שהוא בדין ורוגז שיפול הדין והרוגז לגמרי ויהפך מדין לחסד כמ"ש משה ב"ג מדה"ר ויקרא ה' ה' אל רחום וחנון כו' ויצא מן ההעלם לגילוי (וכן ברחמי האב על הבן או לאוהבו כנפשו שגם בעת כעסו יכולי' לעורר אותו ברחמי' וחסד כמו זכור לעבדיך לאברהם כו', וכמו שאנו רואי' שגם בקצוף האב על הבן יכולים להפכו לחסד לפי שבהעלם יש בלבו אה"ר העצמי' אליו וכשמעוררי' אותו יוצא מן ההעלם לגילוי להפוך ולבטל הכעס והרוגז משא"כ בקצ[פ]ו ורוגזו על איש אחר שלא יהופך כלל).

וכמ"כ ע"ד דוגמ' למעלה במדות העליונו' שהרי כולם בשמות יקראו שע"י בחי' אותי' ושמות נאצלו, כמו שם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שכוללי' כל האורות דאצי', והוא שם הוי' שבכל ספי', וענין השמות הללו היינו רק שע"י הקריאה בשמו[ת] דשם הוי' נתעורר בחי' חפץ חסד העצמי שיש בהעלם בעצמו' המאצי' שיצא מן ההעלם לגילוי, כמו עד"מ שמעוררי' לאדם שיצא העלם החסד שבעצמותו שבודאי אין זה הגילוי ערך כלל לגבי חסד העצמי שאין לו שיעור בעצם כו', וכך למעלה מה שמעוררי' גילוי אור חסד העליון שיהי' לו רצון להאצי' ע"ס כו' זהו רק השפעה מועטת מאד. וזהו כל ענין השבחי' שמשבחי' למעלה שהוא ית' חסדן ורחמן היינו רק שע"י קריאה זו מעוררי' כמו שהוא בעצם שבזה נעשה אתעדל"ע שיומשך אא"ס בבחי' החסד כמו זכור רחמיק הוי' [וחסדיך כי מעולם המה מעולם דא"ס עצמו כנ"ל במשל. וזהו ששם עלו שבטים כו'] להודות לשם הוי', פי' ע"י הודאה וקריאה בשם הוי' מעוררי' לבחי' חסד העצמי

לבא לגילוי מן ההעלם ובלתי הקריאה והודאה אין כל ההשתל' תופס מקום כלל לגבי ערך המאצי' דלאו מכאמ"כ כנ"ל וד"ל. ולפי שהשבטי' הן שבטי י"ה היו מרכבה בעלי שלהם במס"נ בעצמו' א"ס ב"ה להודות לשם הוי' שיבא בבחי' גילוי מן ההעלם, דהיינו כמו שיהי' אור מדת חסד דאצי' נמשך ומתצמצם בשם הוי' כדי שיבא האור והשפע מאצי' לבי"ע וכמ"ש אתקריאו בתיקונא דא חסד דרוע' ימינא דקוב"ה כו' שהוא בחי' אור [גלוי] בכלי, כמשל אור לכלי חסד שבלב שנמשך לבא בשפע [ה]חסד ביד כמו פותח את ידיך ומשביע לכ"ח רצון בכל עולם לפ"ע לנשמות ומלאכים עד עוה"ז השפל שנותן לחם לכ"ב כל"ח. ונמצא דמה שנאצל אור החסד בכלי הוא [רק כדי שיומשך השפע' חסד עליון דאצי' לכל העולמות מחסד הרוחני העליון יותר כמו להאיר לנשמות בגעה"ע עד חסד הגשמי דעוה"ז השפל ונכלל כא' בכללות החסד עליון דאצי' שבשביל הבריאה מאין ליש כמו כי אמרתי עולם חסד יבנה וכת' והוכן בחסד כסאו (כמא' חסד א' אל יברא כו'), וע"כ א' כי טוב חסדיך מחיים מכל בחי' חיים העליוני' שנמשך גם בשביל התהוות העולמות כי אין לזה ערך לגבי אמיתי' עצם אור החסד דאצי' כמו שהוא טרם שיבא בהתלבשות בכלי אף כדי להחיות העולמות, ועד"מ החסד הגנוז בלב בעצם באדם שהוא גבוה הרבה מבחי' התעוררות גילוי חסד להשפיע דבר חסד בכלל ובפרט כו', וזהו כי טוב חסדיך העצמי מחיים לפי שזה האור דחסד העצמי שבאצי' גם הוא יורד ונמשך מן ההעלם לגילוי כנ"ל שהוא בחי' חפץ חסד העצמי שבהעלם ממש בעצמות המאצי' ממש (וכמו שאין ערוך לחסד בעצם שבלב האדם לגבי מקורו שבעצמי נפשו ממש כו'), ע"כ צ"ל בחי' העלאה וקריאה מלמטלמ"ע דוקא, כמו זכור רחמיך ה' וחסדיך כו' כנ"ל וכמ"ש יהי חסדיך [ה'] עלינו כאשר יחלנו לך כו' בהעלאה מלמטה כו' (דגם שהי' חפץ חסד בתחלה ע"י העלאה ואע"פ דמצד עצמו לאו מכאמ"כ אבל בחי' החסד שבעצמותו הוא עצם טובו ממש) (ואף שיהי' לו רצון להאצי' כו' כנ"ל תלוי באתדל"ת במעשה [ה]תחתוני' ועליוני' כו'), ואמנם העיקר הוא ע"י השבח שמשבח' אותו דוקא לפי שבזה יעוררו מה שהוא בעצם טובו וחסדו] ויכול לפעול לבטל גם לכת הדין ורוגז שהי' באותה שעה כנ"ל במשל שיועיל להוציא מן ההעלם העצמות כו' וד"ל. וזהו ששם עלו שבטים שעלו בבחי' פנימי' המדות דאצי' כמו שהן במקורן בבחי' העלם עצמי' המאצי' וע"כ מצד מס"נ שלהם שהיו בבחי' מרכבה לשם הי' ביכולתם להודות לשם הוי' שיומשך כל אור דאצי' בכלי ע"י שם הוי' כנ"ל שזהו צמצום וירידה גדולה לעצמ' המאצי' להיות שבמקום גדולתו העצמי' דלאו מכאמ"כ שם אתה מוצא ענוותנותו לצמצם א"ע כמו להתצמצם בשם הוי' דחסד כנ"ל, וכה"ג בכל [ה]מדות דאצי' שנאצלו ונמשכים ויורדי' עוד מאצי' לבי"ע כנ"ל וד"ל.

פב

כת"י ששם עלו שבטי שבטי י"ה עדות לישראל להודות לשם הוי' כו', פי' שבטי י"ה הן בחי' השבטים העליוני' שבבחי' האצי' ונקי שבטי י"ה לפי ששרשם מבחי' מוחין דאו"א שמלובשים בז"א שנק' י"ה והוא י"ה שבשם הוי' דז"א כו' כידוע, ואותן השבטים העליוני' הם מבחי' עלמ' דזכורא דהיינו שמשפיעי' מלמעלמ"ט, וזהו להודות לשם הוי' פי' לעשות שם הוי' בבחי' הודאה שיהי' נק' בחי' יהודא, והוא ענין הנ"ל בפ"י יודוך אחיך מלמעלמ"ט בבחי' אתעדל"ע כו'. ויש עוד שבטים שהן בבחי' עלמ' דנוק' דהיינו בבחי' מל' דאצי', והוא שרש בחי' המרכבה דפני ארי' כו', ונק' בשם י"ב ג"א בפרד"ס בשם הגאונים ובזוהר פ' פקודי נק' בשם ד' מחנות שכינה העליוני' והן ד' דגלי דגל מחנה ראובן לסט' דדרום כו', והשבטים הללו המה בבחי' מקבלי' והן עולין למעלה לקבל והוא בבחי' העלאת מ"נ הנקי אתעדל"ת כנ"ל, ובאתעדל"ת שלהם נעשה אתעדל"ע למעלה בבחי' מ"ד בבחי' שבטים העליוני' שבבחי' האצי' שמסתעפים מז"א, והוא מ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודות לשם הוי' להשפיע מלמעלמ"ט בשבטים התחתוני' שבעלמ' דנוק' כו' וד"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' תקיב

פג

וז"ש ששם עלו שבטים, פי' שבטים דמל' דבריאה שעלו ונכללו למעלה להיות בבחי' שבטי י"ה דאו"א בז"א שהן יב"ש דזכורא וד"ל (ולכך א' השבטים ליעקב כשם שאין בלבך כו' כנ"ל דיח"ת עלה למעלה ביחור"ע מלמטה למעלה כשילוב דאד' בהוי' כו' כנ"ל שהתחתון עולה לגבי העליון כנ"ל). ולפי' הזוהר יתפרש בפשט הלשון יותר במ"ש ששם עלו שבטים עלו דוקא והן שבטים דנוק' שעלו למעלה להיות בבחי' שבטי י"ה דזכורא כנ"ל. אבל לפי' האריז"ל בקי"ס שהוא בהיפוך שבקיעה זו הי' בדרך ירידה מהעלם דים עצמו להיות גילוי דיבשה כנ"ל, שזהו כמו שמעלמא דזכורא דאצי' יהי' בבחי' נוק' דבריאה כענין לידת הנשמות דאצי' להתחבר בבריאה כנ"ל, א"כ גם כאן במ"ש לגזור י"ס לגזרים הן י"ב גזרים עליונים דו"ק דז"א שנק' יב"ש דזכורא שבטי י"ה כו' הוא שנתגלו וירדו מן ההעלם דח"ב וז"א למטה להתחבר ביב"ש דנוק' בעולם הבריאה שנק' יבשה והיינו שנתגלה מיי"ב ג"א דשם הוי' דאצילות בד' מחנות שכינה דבריאה והוא בד' דגלים שלמטה להיות נק' צבאות הוי' למטה בעולם הבריאה ממש כמו שהן באצי' (והוא ג"כ ענין שא' השבטים דמל' ליעקב כשם שאין בלבך באצי' כו' כך אין בלבבינו גם בעולם הבריאה כו') והוא חיבור דיחור"ע ביחור"ת מלמעלה למטה בבחי' המשכת החסדים דאו"י (ולפ"ז לא יתפרש לנכון מ"ש ששם עלו שבטים דהל"ל ירדו ולא עלו, אך אפשר לומר גם לפי' האריז"ל דגם שבטים דזכורא שהן

ו"ק דז"א עולים באו"א שנק' שבטי י"ה למעלה במדות דפנימי' הכתר דוקא וכמ"ש הים ראה וינוס כו' ההרים תרקדו כו' שהרים אלה הן מדו' דאצי' שעולין בעצמות המאציל וכמ"ש מה תצעק אלי בע"י תליא כו'. ועלי' זאת הוא בשביל ירידה ליתן כח ועוז לבחי' לידה דמדות בחו"ב דאצי' כנ"ל. וזהו עדות לישראל להודות לשם הוי' כו' (וכמ"ש מעון אתה היית לנו שהן ישראל שעלו במחה"ק בטרם הרים יולדו כו' שזהו למעלה גם משרש האבות שנק' הרים עליונים טורי נהורא דחכמה וטורי חשוכא דהעלם הרצון כו' והוא בעצמו' המדות דע"י כמו שהוא בא"ס עצמו דוקא (וכנ"ל בענין מדות העצמי' שלמעלה מגדלות וקטנות דמדות דחו"ב כו' והוא ענין הדילוג שמדלג על ההרים כו' ע"י בחי' אמונה הפשוטה העצמי' שנק' חסד נעורייך דוקא כו' כנ"ל בענין בים נדמה להם כבחור כו' במדו' העצמי' כו' ובמ"ת נדמה להם כזקן כמשי"ת כו'). וז"ש ששם עלו שבטים בקי"ס עדות לישראל במ"ת כו' (כמשי"ת וד"ל).

מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' רפ ואילך

פד

ידוע בשרש השבטים דגם שהן למטה בעלמא דנוק' בבחי' המל' אבל שרש דשרשם האמיתי הוא בבחי' חו"ג דאצי' שמשם שרש הו' מדות דאצי' ולכך נק' שבטי י"ה כמ"ש ששם עלו שבטי י"ה שהוא בחו"ב, והוא כמו בחי' המדות שבשכל טרם שנולדו בגילוי ממש בלב כידוע שגם בבחי' ההשגה. דבינה עצמה מתהווה התפעלות המדות כמו האהבה שכלולה בשכל והשגה עצמה (ובשכל שמטה כלפי חסד דוקא או שכל שנוטה כלפי דין או בבחי' ממוצע מחו"ג כו' ועדיין לא נמשך בגילוי בלב כלל וגם שיוצאים ונמשכים באותיות דמחי שנק' לאה או מל' דתבונה, והוא מח' שכליי' שמלבשת להשגה דבינה שבהן ניכר מציאות המדה שבשכל יותר בהתחלקות כ"א במהות בפ"ע ובמדרגה מיוחדת ועכ"ז כלולים זע"ז יחד כנראה בחוש שבהתפעלות המדות בבינה עצמה מצד שנכללים ונבררים אחר השכל והטעם שממנו מתהווים בעיקר מציאותם אינם ניכרים במציאות בפ"ע כ"כ כ"א כלולים בתוך השכל והשגה, כעובר במעי אמו כידוע שבינה נקראת אם הבנים וכלאה שילדה ו' בנים שהן ו' מדות שיוצאי' ונולדי' בגילוי והעלם דמח' דבינה כו', והוא ענין רגל הקצר שבה"א ראשונה דשם הוי' שהוא בציור ו' קטן דאשיט פסיעה לבר כו' כידוע ומבואר במ"א ובביאורי הזהר ע"פ מראש צורים אראנו כו' ע"ש), והיינו מ"ש ששם עלו שבטי' שהן מדו' דז"א שעולים בשרשן בבינה עילאה דאצי' שנק' אימא עילאה אם הבנים בכלל שנק' שבטי י"ה שהוא מה שהמדות נכללים זע"ז ונק' ששה כפולות שכל מדה כלולה מחברתה כגבו' בחסד וחסד בגבו'.

מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ג ע' תתקנז

פה

וכך יובן בכללות נש"י שנק' בשם שבטים או מטות כידוע שיש ב' מיני שבטים כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו', הרי יש שבטים שהן בבחי' עלי' שעולין מלמטה למעלה והן שבטים שבבחי' עלמא דנוק' שזהו במל' דאצי' בכריאה שנק' י"ב בקר שים של שלמה עומד עליהם, כדוגמא דד' מחנות שכינה במרכבה לפני ארי' כו' שהן ד' חיות שנושאות את הכסא, והן נשמו' שנולדו ונתהוו מאין ליש בבטן הנוק' דאצי' שנזרעו מבחי' אור הזרוע לצ"ע בחי' יסוד ז"א דאצי' כו' והוא שנק' אוצר שכל הנשמות כלולים שם ויוצאים לגילויי בבי"ע כענין אתה בראת יצרת נפחת בי וכת' כל הנק' בשמי כו' בראתו יצרתו אף עשיתו, ובהן שייך ענין עלי' שעולין מלמטה למעלה דוקא, והוא כמו בכל חדש ושבת שעולים הנשמות מג"ע העליון לאצי' כענין מיכאל מקריב נשמות כו' כידוע, וזהו ששם עלו שבטים כשבטי האילן שיוצאים מן האילן לצדדין ואח"כ כולן עולין כלפי מעלה ושדי נופו כו', וכך בחי' ע' נפש דיעקב שמתחלקים ל"ב שבטים בעולם הבריאה עד נש"י בגופים בעולם העשי' לא נק' נפשות ענפין מתפרדין כנפשות עשו (ששרשן מבחי' הפירוד דמדות דתהו שהן זת"ז דוקא), ואמנם יעקב איש תם יושב אהלים הוא בחי' היחוד והתכללות דת"ת קו האמצעי שמיחד לכל הענפים הנק' שבטי יעקב שיוכללו כא' באחדות פשוטה, וכמו שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אף ביחודא תתאה דבריאה אלא אח"פ כו' וד"ל (כמשי"ת). והיינו ג"כ בחי' מטות כאשר הם מטים כלפי מעלה כנ"ל כמו ששם עלו שבטים כו' (והיינו בחי' השלום בפמשמ"ט ביחודא תתאה כמו ביחודא עילאה כמ"ש כגונא דאינון מתייחדין לעילא ביחו"ע די"ה שהוא שלום בפמשמ"ע כו'). ומ"ש עוד שבטי י"ה היינו מדרגה הב' בשבטים שהן בבחי' עלמא דדכורא דז"א דאצי' בשם הוי' דחו"ב שבמדות דאצי' שנק' שבטי י"ה דוקא כמו שנמשכים מאילנא דחי' שבתוך הגן דעה"ח בחי' חסד דאבא בתוך הגבורה דאימא כו', וכידוע דשרש הראשון דנש"י למעלה מעלה הוא במוחין דאו"א שנק' י"ה שלמעלה מתולדות המדות דז"א והענפים המסתעפים מהם שנק' תולדות מן האילן הזה שנק' אילנא דחי' הרי הן נשמות דאצי' המסתעפי' מבחי' ו"ק דז"א מלמע' למטה שזהו כמו השבטים שנמשכים מן האילן מלמעלה למטה כשורש האילן עומד למעלה כמו הבאים ישרש יעקב כו' ששרש האילן כנ"ל הוא בפני' דחו"ב שנמשך מפנימיות ועצמות דאור הכתר (כידוע דז"א בעתיקא תליא שנק' ישראל סבא, וזהו כי יעקב בחר לו י"ה דוקא שהוא חו"ב דאצי' וישראל לסגולתו שהוא בחי' ת"ת דז"א ששרשו בסגול העליון דכח"ב שנק' סגולה שהוא בחי' ד"ע שמזווג ומחבר לי"ה דחו"ב כנ"ל בענין המאמר דגדולה דעה שנתנה בין ב' אותיות כו' וד"ל.

והנה אע"פ שב' מיני שבטים ומטות הנ"ל הן ב' הפכים ממש שזה בא בבחי' ירידה והמשכה בחסדים דאו"י מלמעלה למטה כנ"ל וזה עולה בבחי' או"ח מלמטה למעלה כמ"ש ששם עלו כו', מ"מ הן מתכללים זע"ז יחד ובאמצעות חיבורם יחד הוא שנק' בשם צבאות הוי' שהן י"ב שבטי' מי"ב צרופים דשם הוי' כו' שנק' ששה כפולות כו' דהיינו ו"ק דז"א מלמעלה למטה עם ו"ק דנוק' מלמטה למעלה כו', וזהו שכוללם יחד ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו', ובכללותם יחד נק' עדות לישראל שהוא התורה, שעיי"ז נעשה ב' שלימות הנ"ל שלום בפמשמ"ע דבחי' שבטי י"ה מלמעלה למטה ע"י הממוצע המחברם (שזה הי' ע"י משה כשהכניע ליתרו כנ"ל דמשה מ"ה שמו בבחי' ד"ע שמחבר חו"ב ונק' מפתחא דכליל שית שהן ו"ק העליונים והתחתונים שהוא ד"ע וד"ת כו' כמ"ש משה ת"ר אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו' כמ"ש במ"א), ושלום בפמשמ"ט בוי"ו ה"א הוא ע"י השבטים דנוק' שעולים מלמטה למעלה שזהו בחי' התקשרות דמקבל אל המשפיע כנ"ל שזהו יחוד והתכללות דו"ה כנ"ל בענין הצדקה שנק' שלום כו'. וזהו למה תתעינו ה' מדרכך היינו בחי' חסד ואהבה דאברהם ותקשיח לבנו ביראתך דפחד יצחק, ועכ"ז שוב למען עבדיך שבטי נחלתך דוקא שהן שבטים שלמטה שעולים למעלה בבחי' יחוד והתכללות כנ"ל לפי שנעוץ תחלתן בסופן דוקא שכאשר נמצא אחדות וחיבור למטה בבני' בשבטים דנוק' יש ברכה ושפע דעצמות אור א"ס ממש בסוף למעלה מברכה בראש כמ"ש ה' יברך את עמו בשלום כו' מטעם הנ"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ה ע' א'תתיא ואילך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

פו

ד ששם עלו שבטים. קדושין פ"ד ע' ב'. עמה"מ שי"א ספ"כ. שער קרית ארבע פנ"ה רבות פ"ט ב'. זח"א צ"א ד'. ק"ג ג' ד'. קכ"ח ד'. ח"ב א' ד'. צ"ט ד'. ק"ג ד'. נ"ז ד'. של"ה ק"ב ב'. רס"ט א'. ר"ע ב'. שמ"ג א'. שמ"ז א'. שנג' ב'. שס"ה א'. דף ט' ב'. מג"ד מ"ע ר"י רמ"ה ל"ח. בחיי ס"ד ד'. קצ"ב ב'.

(א) מהרמ"א פי' ששם היינו בירשמ"ע היינו כעיר שחברה לה היא העליונה שם עלו שבטים ברגלים בכואם להראות לפני ה' בהיותם בתחתונה. ואל תתמה האיך יהיו בשני עולמות כאחת למטה ולמעלה כי הלא הם שבטי י"ה שקדשם ה' בשתי אותיות אלו שבהם נבראו שני העולמות תחתון ועליון העוה"ז בה"א והעוה"ב ביו"ד ע"כ אל תתמה אל המצאם בשני עולמות כאחת ומי יעיד להם לישראל שכך הוא שבהיותם בירושלים ובבהמ"ק של מטה

הוא כשל מעלה וששם עלו שבטים בשניהם הנה עדות לישראל שכך הוא כו' הוא להודות כו' היינו ע"י עמדם צפופים ומשתחווים רוחים כו' ביוהכ"פ כשהיו שומעים שם המפורש כו' עכ"ד ועמש"ל בפסוק הבנויה ס"י דפי' שחברה י"ל ביוהכ"פ:

(ב) **בקדושין** פ"ד ד"ע סע"ב משמע פי' עדות שהקב"ה משרה שכינתו מעיד על השבטים. ואין מעיד על מי שנושא אשה שאינה הוגנת לו שנאמר שבטי י"ה עדות לישראל. אימתי הוה עדות לישראל בזמן שהשבטים שבטי י"ה פי' מהרש"א כי איש ואשה י"ה ביניהן יו"ד באיש וה' באשה והיינו כשנושא אשה הוגנת לו כו'. ויש לפרש ענין אשה אש ה' שנלקח מאש יו"ד כמ"ש במ"א בד"ה יהי' לכם לציצית וע"י חיבור זה הקב"ה משרה שכינתו עליו כו'. ואזי מעיד ע"ד כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' וכדפי' ברבות כי תשא ס"פ מ"ו ובפניהם הם ניכרים כו' ועיין זח"ג באדר"ז דר"צ:

(ג) **ברבות** וישלח ס"פ ע"ט גבי מאה קשיטה. ומי כותב את האונה א"ר ברכיה י"ה כותב את האונה כו' הה"ד ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל כו' י"ה מעיד עליהם שהן בני אבותיהן אף כאן העיד עכ"ל. יש לפרש כי אבות הן חו"ב והבנים הן חג"ת. והדעת ממשיך אור חו"ב בתוך המדות. וזהו ענין מעיד עליהן שהן בני אבותיהן כו' והיינו שממשיך מבחי' חכמה וכתר. וזהו ע"ד והשיב לב אבות על בנים כו'. ואפשר לומר שזהו ענין הנשמה יתירה שנמשך בשבת שהיא מבחי' כתר וחכמה. כמ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה בענין כי אל דעות כו' והנה דעות אותיות עדות וזהו מי מעיד ועמ"ש ע"פ הרע"מ פ' שופטים דער"ה א' בענין ע"פ שנים עדים כו':

(ד) **זח"א** ויצא דקנ"ח א'. וישב דקפ"ג סע"ב ששם עלו שבטים אלין אינון קיומא דעלמא ותקונא דעלמא תתאה. וכ' בזח"מ פי' י"ב שבטים הם י"ב בקר שתחת המל' שהם מקיימים את העולם בסוד עליותם למעלה להתכלל במל' לפי שכל התפלות ועסק התורה הכל נחתם בהם כו' ומדת המל' מתקשט בהם בסוד מ"ן ואז נשפע לה למל' שפע ומזון לכל העולמות וז"ש שם עלו שבטים הללו שם בירושלים העליונה שם עלו שבטים להכלל בתורה ובזה מתקיים העולם ומתתקן. וז"ש ואינון קיומא דעלמא ותקונא דעלמא שכשהעולם בדין וההיכלות נכללים זה בזה אז כל אנפין נהירין והעולם מתתקן. ולא תימא דעלמא תתאה אלא אפי' דעלמא עילאה דכתיב שבטי י"ה עדות לישראל כלומר לא זו בלבד שהי"ב שבטים הללו הם תקונא דעולם התחתון מל' בלבד (ר"ל שממשיכים יחוד זו"נ דהיינו ו"ה) אלא אפילו דעלמא עילאה דהיינו הבינה (ר"ל שהם מעלים מ"ן לאימא וממשיכים יחוד דאו"א) שכן י"ב שבטים שלמטה הם רמוזים למעלה ראובן חסד כו' כנזכר בסבא וז"ש שבטי י"ה ר"ל השבטים שהם מרכבה וכסא ליי"א דהיינו חו"ב (עיין

בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכה איך שע"י מרכתא עילאה הם מעלים בחי' חו"ב להמשיך בהם אור א"ס שלמעלה מהחכ' כו' ע"ש וזהו שהם קיומא דעלמא עילאה שממשיכים אור א"ס בבחי' י"א) עדות לישראל לישראל דייקא דהיינו התפארת בסוד הדעת הנק' ישראל סבא המייחד בין חכמה ובינה והדעת ממשיך שפע ואור הכתר כו'. בגין דאינון קיומא לתתא סהדותא אינון לעילא. כלומר מי הכריחני לומר שרמוזים י"ב שבטים למעלה ודאי אותן השבטים שהן למטה מהמל' הם המעידים לאותם שלמעלה כו' כי כל הדברים שלמטה בהיכלות הוא הדבר הנחתם מלמעלה שאין דבר למטה שאין לו שרש למעלה. והכי שיעור הכתוב ששם במלכות עלו שבטים שהם י"ב בקר להיותם נכללים עמה והם עדות לישראל לאותם הנקראים שבטי י"ה שהם הי"ב הרמוזים באצילות עכ"ל הז"ח. וזה לא כדפי' הש"ס דקדושין והרבות וישלח ששם י"ה עדות לישראל. אלא הפי' שהשבטים שלמטה בבריאה הם עדות על שבטי י"ה הנק' ישראל כו':

(ה) ויחי דרמ"ב ע"א הה"ד שבטי י"ה עדות לישראל. ואינון סהדין סהדותא למלכא על כנס"י. כי בהם נחתם כל מעשה התחתונים והמל' משתוקקת לבעלה ואז היא מעלה מ"ן על ידם נמצאו שאלו הי"ב טורין הם מעידין על המל' עכ"ל הז"ח. ח"ב שמות דף ד' ע"א (תרומה קכ"ט א' מענין עדות) פקודי דקכ"א ע"ב פי' שם י"ה הוא עדות לישראל. דרכ"ט ע"ב פי' עדות לישראל דא רזא דשמא קדישא דאקרי עדות כד"א ועדותי זו אלמדם. ויש להעיר מפסוק ויקם עדות ביעקב כו'. ח"ג במדבר דף קי"ח ע"ב וז"ל הרמ"ז שם דשבטים סתם הם אותם הנז"ל שמותם הם למטה בנוקבא. ושבטי י"ה ה"ס שרשם שבת"ת ואמר שנקרא שבטי י"ה ע"ש שהוא מעיד בהם בסוד או"א שבתוך הזעיר עכ"ל:

(ו) ת"ז סוף תיקון כ"ז דע"א א'. תיקון ע' דק"כ ע"א זה ספר תודלות אדם זה ודאי כליל תרין עשר מזלות דאדם דלעילא דאתמר עלייהו שבטי י"ה עדות לישראל ופי' בכס"מ דאדם דלעילא הוא ז"א כי יש בו י"ב שבטים בתפארת ויש י"ב גבולי אלכסון כנגד י"ב מזלות כו' עכ"ל. ועמ"ש בד"ה ותאמר ציון עזוני ה' כו'. וארז"ל פ"ה דברכות דל"ב ב' י"ב מזלות בראתי ברקיע כו' וכולם לא בראתי אלא בשבילך כו', לפ"ז עדות לישראל שהרי בעולם יש י"ב מזלות כנגד י"ב שבטים וזה עדות שהעולם נברא בשביל ישראל כו' יש להעיר מן וקרא זה אל זה כו' מזה אחד ומזה אחד יחו"ע ויחו"ת כו' גם ממ"ש בד"ה וידעת היום עדות זהו על סוכ"ע כו'. כי ממכ"ע נק' עלמא דאתגלייא וע"ז נאמר ומבשרי תחזה אלוה אבל בחי' סוכ"ע מה שאני הוי' לא שניתני אינו מושג רק עז"נ ויאמינו בהוי' כו'. ומ"מ נאמר וידעת היום כו' בבחי' דעת ממש והיינו ע"י התומ"צ וזהו ועדותי זו אלמדם. וזהו עדות לישראל להודות כו':

אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תפב ואילך

פז

צ"ל תחלה ענין יוסף ואחיו השבטים מה הם. דכתיב ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו. ונדמה להם שהוא איש מצרי. ואיך יטעו בו כ"כ ולא הכירוהו במעלתו העליונה שהיה בחינת מרכבה וגם מקודם בהיותו עמם לא חשבוהו כ"כ וטעו בו. אך הענין הוא כי אחיו השבטים היו מרכבתא תתאה שהיו בחי' אצילות שבבריאה [ועמ"ש בספר הגלגולים כ"כ ועמ"ש בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד דרוש השני] והם המחברים את בריאה לאצילות. והיינו מה שמלכות דאצילות נשפלת להסתתר בבריאה היו השבטים מעלים אותה לחברה לאצילות [ועמ"ש ע"פ בהעלותך בענין קרבנות הנשיאים ובענין שלך גדול משלהם. ועמ"ש מענין קריעת ים סוף ליי"ב גזרים ומענין מ"ש לעתיד והניף ידו על הנהר כו' ומכ"ז יובן גם לכאן לענין השבטים ומעלת יוסף עליהם]. כי הי"ב שבטים הם הי"ב בקר שהיה בים שעשה שלמה שהיו שלשה פונים צפונה כו' ושלשה פונים נגבה כו' במלאכים א' ז' כ"ה. ומבואר בזהר פ' ויחי דרמ"א ע"א שהם בחי' הדגלים של השבטים תלת שבטין לכל סטר כו' וגופא דשכינתא עלייהו הה"ד והים עליהם כו' והוא בחי' מל' דאצילות וע' עוד מזה בזהר ח"ב תרומה קס"ד ב' פקודי דף רמ"ד סע"א וע' במק"מ שם ובסה"מ סי' ט' ששרשם מאצילות ממש שהרי הם ג' פרקין שבחוג ובנו"ה כו' ע"ש. ואינם בעצם בחי' בריאה אלא שרשן מאצילות ממש כי הם זרע האבות שהם מרכבתא עילאה דאצילות. אך שמ"מ הם נמשכו למטה בבריאה וזהו לשון שבט שהוא לשון המשכה כמו כוכבא דשביט והוא על שם המשכתן שנמשכו למטה בבריאה. והם בחי' היכל קדשי קדשים דבריאה שמחברים בריאה לאצילות. ולכך הם המעלים את המל' דאצילות [ועמ"ש בביאור ע"פ זכור את יום השבת בד"ה ולתוספת ביאור מ"ש בפ"י רכב אלקים כו' אד' במ ומשם יובן הכח שיש בהם עם היותן בבריאה להעלות את המל' דאצילות כו' לפי ששרשם מבחי' רבותים אלפי שנאן וועמ"ש מזה ע"פ ואתא מרבבות קודש. ועמ"ש מענין השבטים בד"ה וישכם לבן].

וזהו ששם עלו שבטים שעבודתם הוא להעלות הרפ"ח ניצוצים שנפלו בשבירה לבי"ע לבררן ולהעלותן לאצילות וכמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' ועי"ז מחברים ש' אד' שהוא בחי' מל' לשם הוי' שהוא עניין שילוב אד' בהוי'. והמשכה זו משם הוי' זהו בחי' יוסף כי יוסף הוא מאצילות ממש וז"ש התחת אלקים אני כי הי"ב שבטים שהם עצמן בבריאה הם תחת שם אלקים שהוא מל' דאצי' משא"כ יוסף הוא המשכת ש' הוי' שלמעלה משם אלקים כו'. וז"ש ויוסף הורד שהוא המשכה וירידה מלמעלה למטה כענין מ"ש וירד הוי' על הר סיני. וירידה זו היא לברר שם ב"ן כי כמו שיש למטה בירורים שמבררים הרפ"ח ניצוצים שנפלו לבי"ע ומתעלים לשם ב"ן מל' דאצילות וכמ"ש בכוונת ק"ש בתיבת שמע שם ע' שם ב"ן רפ"ח כו' כמ"כ יש למעלה מעלה ג"כ בירורים דהיינו

שאחר בירור הנ"ל הנה נמשך שם מ"ה לברר את שם ב"ן שהוא בירור נעלה יותר והיינו כי מ"ה הוא הארה ממצחא דא"ק שהוא מקור התיקון שהוא מבחינה שלא הי' בשבירה כלל ולכך הוא המברר את שם ב"ן וזהו בחי' יוסף כו'. ועיי' בזהר ויחי דרמ"ה סע"א. (וז"ש שופטים ושוטרים תתן לך כו' לשבטיך. וז"ש ג"כ ויהי בישורון כו' יחד שבטי ישראל שכשהם יחד בבחי' ששם עלו כו' אזי נמשך ג"כ מלמעלה המשכה עליונה מאד ע"ד הנ"ל. ומזה יובן ג"כ מה שמצינו ג"כ ענין שבט שהוא להיפך בחי' דין קשה כמ"ש אשור שבט אפי, וכתוב כי לא יניח שבט הרשע כו'. והענין דכמו שהי"ב שבטים נמשכו מהמדות עליונות דאצילות וירדו לבריאה והם תלת קשרין דדרעא ימינא ותלת קשרין דדרעא שמאלא ותלת קשרין דירכא ימינא כו' כמ"ש בזהר ויחי שם כך ג"כ לעומת זה בקליפות כמ"ש בזהר פקודי דף רמ"ד סע"א תלת קשרין כו' ע"ש. והם כחות והמשכות שלוחי הדין הקשה. וצ"ל דהכתיב חוסך שבטו שונא בנו וע' מזה במדרש ר"פ שמות, וכתוב שבטך ומשענתך המה ינחמוני, וי"ל כי זהו ענין גבורות דקדושה ששרשם נמשך ממקום גבוה מאד כדפי' הרמ"ז ר"פ פינחס בענין מוסר אביך כו' והוא בחי' גבורה שבחסד כמו שהאב מכה בנו כדי להדריכו בדרך ישרה. ועד"ז י"ל פי' הפסוק כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהי' קדש פי' מי שמקבל באהבה, וע' בזהר ח"א ד"ו סע"ב ע"פ וירד אליו בשבט. וזהו ענין שופטים ושוטרים תתן לך כו' לשבטיך פי' כדי שלא תצטרך לשבט אפי' ח"ו ע"כ תוכיח נפשך מעצמך, לשבטיך הם הי"ב שבטים הנ"ל שמהם נמשך הכח לנש"י לעבודה).

אוה"ת וישב (השמטות) תכו, ב ואילך

פח

וזהו ששם עלו שבטים כו' להודות כו' שבחי' הודיי' זהו למעלה ממדריגת השבטים רק שאח"כ עלו ג"כ לבחי' להודות כי כן כל ישראל נק' יהודים, וזהו ג"כ שרש ענין מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו י"ב חדשים נגד י"ב שבטים, ושבת בשבתו היכל השביעי היכל קדה"ק בחי' הודאה וביטול הנ"ל.

אוה"ת ויחי תתרב, ב

פט

וזהו והנה תסובינה אלומותיכם שעשו הכלי והעלא' מ"ן ותשתחווין לאלומתי ובהשתחואה זו עשו ב' בחי' א' הביטול שלהם לאור א"ס הב' שעיי"ז עשו ג"כ ההמשכה שיומשך המ"ד דהיינו שיומשך הארת הא"ס בבחי' יוסף והמשכה זו שעשו הם היינו שיומשך הא"פ ביוסף, ואמנם השתחואי דיעקב הי' רק ענין המשכה לבדה שהמשיך בחי' המקיף ליוסף כו'. והנה סיבת השנאה של השבטים ליוסף על חלומותיו כו' הוא לפי שהם טעו בדבר אי בהיות כי ידוע בענין ששם

עלו שבטים שבטי ייה כו' שיש בחי' י"ב גבולי אלכסון בז"א דאצי' ונקי שבטי ייה שנמשכי' מאו"א, ולזאת סברו השבטי' שלמטה ששרשן משם וא"כ הם במדרגה א' עם יוסף שכולן שרשן מז"א דאצי' וא"כ אין צריכין לו בשביל המשכת המ"ד שהרי כמוהו כמוהם משרש א' מבחי' ז"א שמשם המשכת המ"ד, אבל טעו בזה כי אמת ששרש שרשם מז"א כנ"ל אבל הם נפלו למטה בבריאה והם בחי' י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה וזהו שרשם הלכך הם רק המעלין מ"ן למל', משא"כ יוסף שלמטה הוא שרשו מבחי' יסוד דאצי' ממש ולפיכך הוא דוקא הממשיך מ"ד והם צריכים לו וכמו שכתוב והנה תסובינה אלומותיכם כו' כנ"ל.

אוה"ת וישב (כרך ו) תתרפ"ד, ב

צ

כתיב ששם עלו שבטים שבטי ייה להודות לשם ה'. י"ל מהו ל' עלו והנה ביוסף כתי' הורד כו'. הנה כתי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו' שאין שום שינוי לפניו ית' בין קודם בריאת העולם לאח"כ, לפי שהתהוות וקיום וחיות כל העולמות הוא רק מבחי' הארה בעלמא אבל מהו"ע ית' מרומם ונשגב לבדו וקדוש ומובדל מהעולמות. והארה זו נק' שמו ית' כדכתי' כי נשגב שמו לבדו כו' וכמשל שם האדם שכשהוא בפ"ע א"צ לו כלל רק שעל ידו פונה לזולתו, ולכן המדות עליונות שמנהג עולמו בהן נקי שמות אל הוא חסד אלקים גבורה וכן י"ג מדה"ר אל רחום כו' שהן הארה והתגלות ממנו ית' להחיות העולמות אבל מהו"ע ית' לאו מכל אינון מדות איהו כלל רק דאפיקת עשר תיקונין כו' לאחזאה איך מתנהג עלמא כו'. וזהו ענין ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי' פי' שע"י אתעדל"ת והעלא' מ"ן שהם מודים ומשבחים אותו ית' איך שהוא מחי' את הכל והוא רב חסד כו' עי"ן הם ממשיכי' ש' הוי' שיהי' הוא ית' מאיר וממשיך הש' הוי' להוות העולמות וזהו להודות לשם הוי' בשביל שיומשך שי הוי' שהוא ית' מצד עצמו למעלה מעלה מזה כנ"ל אלא שע"י ההודאה הוא נמשך להיות ש' הוי' כו'. והוא עד"מ כשמבקשי' חסד והשפעה מאדם אזי קורא אליו תחלה ומשבחו איך שהוא חסדן ונדיב לב ועי"ז מעורר מדת החסד שהיתה בהעלם והסתר בלבו כגון אפילו כשהי' בכעס שהרי מדת חסדו הי' אז בהסתר גדול בלבו מ"מ כשיקראוהו בהכנעה איך שהוא חסדן ורחמן כו' יפול הכעס ויתעורר ברחמי' עליו והיינו שתצא הסתר מדת החסד שהי' בהעלם אל הגלוי ע"י שבח זה שמשבח אותו שהוא חסדן כו' וכמ"כ יובן למעלה להיות כי א"ס ב"ה מצד עצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל לאו דאית לך צדק ידיעא כו' אלא שהן רק רזא דשמי'. והרי מבואר במשל ענין השם שבפ"ע א"צ לו כלל רק שע"י פונה לזולתו, ולזאת ע"י שבריותיו ית' הם מעלי' מ"ן ומודים ומשבחים אותו ית' ומשבחים אותו ית' באמרינו ברוך אתה הוי' וכדומה בכל ההודאות והשבחים שהוא ית' רחמן וחסדן כו' בזה נעשה אתעדל"ע שיהא מתצמצם בש' הוי' של חסד שיקרא חסיד וחסדן בגילוי האור בכלי להחיות

רוח שפלים דבי"ע כו' אך גם לאחר שנעשה אתעדל"ע שפלות גדולה וירידה היא כמארז"ל במקום גדולתו שם כו' כי התלבשותו במדת גדולה זהו ענוה ושפלות אצלו ית' כי אין ערוך כלל אצלו ית'. וזהו ויוסף הורד מצרימה, יוסף הוא בחי' צדיק חי עלמין דכנש כל נהורין עילאין הורד להחיות העולמו' והוא מה שנמשך בחי' שי הוי' להיות סובב וממלא, שזהו ירידה גדולה קמי' ית' כנ"ל. ונק' העולמו' מצרימה ע"ש המיצר וגבול מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' וגם עולמו' העליוני' הן בבחי' גבול ותכלי' אצלו ית', גם הואיל והן מקור להתהווי עוה"ז המוגבל ממש לכן נק' מצרימה. ונמצא שהשבטי' ע"י העלא' מ"ן שלהם בבחי' להודות כו' הם גורמי' שיהי' בחי' ויוסף הורד לקרות בשם הוי' סובב וממלא. ונמצא מה שהי' עלייה לגבי השבטים כשקראו בשי הוי', שע"ז גורמי' המשכת אלהות להקרות בש' הוי', ולגבי מדרגת שרש בחי' יוסף שהוא מאוד נעלה ירידה היא כו' דהיינו שהמשכה זו שנמשך הוא ית' להקרות בשם הוי' סובב וממלא הוא פי' וענין ויוסף הורד מצרימה (כי יוסף הוא בחי' ההשפעה ממנו ית' שהורד מבחי' שלמעלה מבחי' סובב וממלא לפי שאינו בגדר עלמין כלל להיות סובב וממלא לבחי' עלמין).

הקיצור. ששם עלו שבטי' בבחי' הודאתם להש"י איך שמהוה הכל ושהוא רב חסד עי"ז ממשיכי' לש' הוי' ושיהי' המדה ורב חסד כו' ועד"מ באדם מעוררי' ע"י השבח חסדו אפי' כשכועס כו' אלא שלמעלה המדות הם רק שמות כמו שקורי' לאדם בשמו שע"ז הוא פונה לקוראו ובפ"ע א"צ להשם. והמשכה זו שמעוררי' ע"י ששם עלו להודות כו' ה"ע ויוסף הורד שיומשך בחי' ש' הוי' להיות סובב וממלא כו'.

להבין שרש הדברים הנ"ל. הנה תחלה י"ל שרש ענין יוסף והשבטים מה הם. מבואר בכהאריז"ל דהשבטים הם מבחי' האצי' שמאיר בבריאה ונקראי' מרכבה תתאה והוא מ"ש בזהר בענין י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה, דהיינו שהמל' דאצי' הנק' ים רוכב עליהם והם הד' דגלים כידוע, אך יוסף הי' מבחי' האצי' עצמו מגופא דאילנא בחי' יסוד והי' מרכבה עילאי לפנימי' המדות ולכך א' התחת אלקים אנכי (פי' שאינו מרכבה לבחי' מל' הנק' אלקים כשאר אחיו אלא אדרבה הוא בחי' יסוד שלמעלה מהמל'). וי"ל למה לא הכירוהו במעלתו הגבוה מאחר שהי' בחי' מרכבה ואיך חשבוהו לשפל מהם הרבה כו'. אך הענין כי שבטים הוא מלשון המשכה כמו כוכבא דשביט שהוא דבר הנמשך מגבוה לנמוך וכן הם השבטים בגשמיות דהיינו ענפי האילן שאינו נחשב מגוף האילן ממש אך הוא חלק קטן הנמשך להלאה במרחק מגופו של אילן למטה לארץ וראשם יונקים מן הגופא דאילנא וסופם יורד למטה מטה עד לארץ וכדוגמת הכוכבא דשביט שיורד ומתרחק כו', כמ"כ עד"מ יובן דשרש נשמת השבטים הוא באצי' עצמו הנק' בשם אילנא כידוע אך הם כדוגמת הענפים הנמשכי' ויורדים מטה מטה דהיינו

להאיר בבריאה, וכענין היכל קד"ק דבריאה שהארתו מן האצי' והוא בחי' שילוב אדני בהוי' פי' כאשר מתבטל הבריאה מעצמותה המקובלת והיתה בחי' מרכבה לאצי' אזי הוא ענין שילוב אד' בהוי' והיינו הארת האצי' בהיכל ק"ק (כידוע בענין סמיכת גאולה לתפלה ע' בפע"ח) וזהו ג"כ ענין י"ב בקר שהים שהוא מל' דאצי' עומד עליהם שכאשר הי"ב בקר שבראש הבריאי מתבטלי' לגבי האצי' כדוגמת הענפי' לגבי גופא דאילנא ה"ע שילוב אד' כו' שהוא בחי' חיבור הבריא' עם האצילות. וזהו ששם עלו שבטים, שהשבטים היינו הענפים הנ"ל עולים למעלה לגבי גופא דאילנא להיות מעוררים שם הוי', וזהו עליי' גדולה להם כי אין ערוך בין גופא דאילנא לענפים קטני' כו' אבל ביוסף כת' ויוסף הורד להיות כי בחי' יוסף הוא מאור המאצל שבאצי' עצמו הנק' גופא דאילנא ע"כ ירידה גדולה אליו להקרות בשם הוי' כמשי"ת בעזר"ה. וזהו שלא הכירוהו מאחר שאין ערוך ביניהם כלל שמה שהוא עלייה להם הוא ירידה אצלו כו'.

אוה"ת וישב (כרך ו) תתרפה, ב ואילך

צא

י"ל ההפרש שבין יוסף להשבטים, דכתי' ששם עלו שבטים הרי נז' בהם לשון עלייה וביוסף כתי' ויוסף הורד מצרימה הרי נז' בו לשון ירידה. דהנה כתי' אני ראשון ואני אחרון פי' שאין שינוי לפניו ית' בין קודם בריאת העולם ובין אחר בה"ע לפי שהוא ית' בעצמו רם ומתנשא רוממות אין קץ מבחי' האור והחיות הנמשך ממנו ית' לחיות וקיום העולמות ולכן נק' הוא ית' קדוש ומובדל, וחיות וקיום העולמו' הוא רק מהארה בעלמא והוא הנק' שמו כדכתי' כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים, וכמשל שהשם אינו מערך עצמיות ומהות האדם רק שבו ועל ידו פונה לזולתו כך אין ערוך ההארה שנמשך לעולמות לגבי מהו"ע ית'. והנה המדות נק' שמות, אל הוא חסד כמ"ש כי חסד אל כל היום, ואלקים בחי' גבורה וכן יגמדה"ר הן בחי' שמות כמ"ש אל רחום כו'. והענין דכמו שע"י קריאה שקוראי' לאדם בשמו גורמי' שיפנה עי"ז לקוראו וכן ע"י המדות כשמשבחים את האדם איך שהוא חסדן עי"ז מעוררים את מדת החסד שהיתה נעלמת בלבו ליצא אל הגילוי שתתעורר מדת החסד עי"ז וכעד"ז במדת החכמה ע"י שהתלמיד משבח רבו שהוא חכם גדול גורם לעורר חכמת הרב מהעלם אל הגילוי וישפיע לו החכמה, כמ"כ הנמשל למעלה כדי לעורר ולהמשיך את בחי' הזיו וההארה והשם הנמשך ומאיר מא"ס ב"ה להעולמות כנ"ל שהרי מהו"ע ית' הוא למעלה מעלה מזה, הוא ע"י אתעדל"ת שקוראין בשמו ומשבחי' אותו שהוא רחום וחנן כו' עי"ז מעוררים התהוות וגילוי מדות אלו שיתלבש במדת החסד ובמדת הרחמנות דמצד עצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל אלא שע"י האתעדל"ת ממשיכים התפשטות המדות כו'. וז"ש המלך המרום לבדו המתנשא מימות עולם, פי' ימות עולם הן ששה מדות הידועי' יום ראשון הוא מדת החסד כו' והוא

ית' מרומם ומתנשא מהן אלא שע"י הקריא' שאנו קוראין אותו ית' בשמותיו בתפלתנו הוא בחי' אתעדל"ת לעורר גילוי והתפשטו המדות אילו. וזהו ג"כ ענין בא"י שאנו אומרי' בתפלה שע"י קריאת השם הוי' שאנו אומרי' עליו איך שמהוה הכל עי"ז ממשיכים שיהי' כן שיהי' נמשך בבחי' ש' הוי' להוות כל הנמצאי'. וזהו ששם עלו שבטים להודות לשם הוי' פי' שזה הי' עסק שלהם בתמידות לעלות באתעדל"ת לקרות ולהודות לשם הוי' שע"י יומשך ההארה מא"ס ב"ה להתלבש בשם הוי' וכנ"ל.

אזה"ת ויחי (כרך 1) תתשכו, א ואילך

צב

רבות פ' צו ספ"ח ע"פ זה קרבן אהרן מנין זה הוא י"ב היינו י"ב שבטים כו' ע"ש. והענין דהנה כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה שיש ב' בחי' י"ב שבטים הא' בעלמא דנוק' י"ב בקר דבריאה המקבלים משם אד' כנ"ל. הב' י"ב גבולי אלכסון דז"א והם י"ב צירופי הוי' ונק' שבטי י"ה, ועמ"ש מזה בתו"א בביאור ע"פ יהודה אתה וע"פ החלצו כו' לכל מטות כו' ע"ש. ובביאור מאמר הזח"ג פ' במדבר דקי"ח ע"ב ע"פ איש על דגלו כו'. ובכל ר"ח נמשך ומתגלה צירוף א' מי"ב צירופי הוי' ומאיר בשם אד' ולכן איתא אשר י"ב ר"ח הם כנגד י"ב שבטים. וזהו ג"כ טעם שר"ח נק' זה מנין י"ב שבטים (ד"ה מחר חודש הנ"ל).

והענין דהנה כתיב לך הוי' הגדולה והגבורה כו' הן ו"ק שהם בתכלית הביטול לא"ס ב"ה שלמעלה מגדר מדות ואפי' מבחי' חכמה ע"כ הם בבחינת התכללות זה עם זה ג"כ מחמת ביטול זה וכמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה האבות הן הן המרכבה והנה ההשפעה מאין סוף ב"ה למקור דבי"ע צ"ל ע"י ו"ק כדי להיות שרש ומקור לבחי' מקום גשמי שהוא ו"ק מעלה ומטה כו'. וזהו ענין שא"א לעולם בלא רוחות כמ"ש בתו"א פ' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום. וגם מהו"ק נעשה י"ב גבולי אלכסון כמ"ש בפרדס שער פרטי השמות פ"ז בשם ספר הבהיר ובחי' גבולי אלכסון זהו בחי' הנמשך מהתכללות המדות זע"ז. והיינו שכדי שיומשך למטה מלכות א"א שיומשך מדה אחת פשוטה אלא ע"י התכללות עם חברתה שהרי א"א לקבל רוב טובה ולא ההיפך כו' אלא צריך להיות מזיגת המדות. ופי' אלכסון היינו המשכה מגבורה שבקו השמאל לנצח שבקו הימין ומחסד אל הוד כו' ע"ש בפרדס. והענין דכמו שא"א לעולם בלא רוחות כו' כך א"א לעולם בלא ישראל שנמשכו ג"כ מו"ק דאצילות והם י"ב שבטים ע"י התכללות שנעשו י"ב גבולי אלכסון ופי' שיש שע"י ההתבוננות מתפעל באהבה או ביראה ממש. אך יש מי שיד שכלו קצר שאינו מתפעל באהבה ממש רק ענין האהבה שלו הוא עד"מ אלכסון הנמשך מהתכללות החסד שהוא האהבה עם ההוד דהיינו ע"י שעכ"פ מודה במוחו איך שלגדולתו אין חקר ומכוון באחד כפשוטו כמ"ש בשו"ע

שהוא אחד בד' רוחות וז' רקיעים והארץ הרי מייחדו בו"ק הגשמי' בבחי' הודאה במוחו שזה יוכל כל אדם אף מי שאין שכלו כ"כ כמ"ש סד"ה ואהי' אצלו אמון בענין משחקת בתבל ארצו כו', וזהו ענין אלכסון הנמשך מהחסד והאהבה אל ההוד שיהי' האהבה בבחי' הודאה במוחו עכ"פ (וגם י"ל שהוא אלכסון מההוד אל החסד. כי מההודאה יעלה ויבוא אח"כ לבחי' אהבה כמו שמתחיל בתפילה הודו להוי' ואח"כ בק"ש ואהבת כו' ואלכסון הו"ע שורק המבואר ע"פ ולשרקה בני) ואלכסון זה נמשך ע"י יחוד המדות ע"י הביטול לא"ס ב"ה ע"י שמתייחד בו"ק הגשמיים (שהוא אחד בשמים ובארץ וד' רוחות כנ"ל) וכן עד"ז יש אלכסון מבחי' נצח אל הגבורה שהוא היראה כי האהבה הוא שרש לקיום רמ"ח מצות עשה, והיראה היא שרש לקיום שס"ה ל"ת. ויש מי שמתפעל ביראה ממש ויש שאינו מתפעל ביראה ממש שיהי' לבו מלא יראה אף על פי כן מקיים כל שמירת השס"ה ל"ת על ידי הנצח כמ"ש כי עם קשה עורף הוא שמתנצח לירא ולהשמר מן הרע על ידי שמבין במוחו שצריך להיות יראת הוי' והמוח שליט על הלב וכמ"ש וירא ויאמר מה נורא כו' (ואזי אחר כך יבוא באמת לבחי' יראה וזהו ענין אלכסון הנמשך מהגבורה אל הנצח כו') וכל זה נמשך מהו"ק העליונים אל בחי' מדת מל' מקור דבי"ע ומקור דנשמות ישראל והיינו בכל חודש נמשך בחי' א' מן י"ב בחי' הנ"ל שבהתכללות המדות ימינא ושמאלא. וכמ"ש ימינך הוי' נאדרי בכח ימינך הוי' תרעץ כו', וע' עוד מענין י"ב צירופי הוי' י"ב שבטים י"ב גבולי אלכסון במאו"א אות יו"ד סעיף מ"ט. וזהו ענין ששם עלו שבטים שבטי יה"ה פי' כי י"ב שבטים שלמטה היינו התכללות י"ב גבולים הנ"ל במדות שבנפש ושבטי יה"ה היינו מה שנמשך מבחי' שרשן ומקורן שבו"ק דאצי' המשכת בחי' הנ"ל שבנפש וכמ"ש בתו"א בביאור ע"פ יהודה אתה כו' ע"ש. וזהו וקרא זה אל זה היינו שבחי' י"ב בחי' שבשבטים שלמטה זהו כענין אתעדל"ת להמשיך מבחי' שרשן ומקורן שבאצילות וזהו מזה אחד ומזה אחד כגוונא דאיהי אתייחדת כו' למהוי אחד באחד. וזהו ענין ר"ח עליית הלבנה לקבל מהשמש ולכן נק' היום הזה. וזהו החודש הזה לכם היינו בי"ב שבטים לכם ממש דוקא נמשך מבחי' הזה כו'. והיינו ע"י שמונין ללבנה להיות בחי' ביטול כו'. חשך ע"ד אוכמא היא יראת בושת כו'.

אוה"ת בא ע' רנד ואילך

צג

וי"ש לבאר ענין יקהיל שלמה כי שלמה ח"ת מל' דאצילות המברר בי"ע ופי' אז יקהיל שלמה ע"ד ששם עלו שבטים כו' היינו שעלייתם מבחי' בי"ע באצילות וכמ"ש מזה בד"ה ואני נתתי לך שכם אחד, וע' מ"ש ע"פ משכני אחר כך נרוצה ובוזהר ויחי דרכ"ט, ועמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שעלי' זו זהו כענין אלומה קבוץ מטורי דפרודא לבחי' רה"י, ועמ"ש בד"ה כי תצא בפ"י משם יקבצך כו', ועליי' זו זהו כענין שבת תתאה שהעליי' מבי"ע לאצילות, אך ענין ויקהל

משה זהו בענין שבת עילאה וזהו ע"ד ששם עלו כו' שבטי י"ה שהן י"ב ג"א דאצילות שעלייתם והתכללותם בבחי' לך ה' הגדולה והגבורה כו' למעלה מבחינת מדות ונקי עלי' זו עליית חג"ת באימא עילאה, וזהו את כל עדת כמ"ש ששם עלו כו' עדות לישראל, והקהיל עדת בבחי' עדות כו' וזהו כגוונא דאינון מתייחדין לעילא כו' וביאור עלי' זו ע"ד שנת' סד"ה חמשה קנינים, כמו הגם שאצילות ביטול עכ"ז יש עשר כלים משא"כ עקודים בכלי אחד ביטול גדול יותר כו', ועמ"ש בענין ומשה נגש אל הערפל בחי' חשך שלא יחפוץ בשום דבר רק רצון העליון, ועז"נ ויקהל משה את כל עדת כו', וכמ"ש בביאור דמים רבים פי' תולדות דעת עליון ממשיך המדות דא"א וזהו ויקהל משה כו'.

אוה"ת ויקהל (כרך ו) ע' ב'פ

צד

וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה פי' עלו שבטים דנוק' לבחי' שבטים דז"א שנק' שבטי י"ה מהארת או"א שבז"א ואז המה מקבלין ג"כ מבחי' פנימיות הרצון והחפץ שבחו"ב המלוכש במדות עליונות שנקראו שבטי י"ה (עדות לישראל שממשיכים מבחי' עדיים היינו הארת הכתר כמ"ש במ"א ע"פ משכן העדות אשר פקד וע' במק"מ ס"פ וישלח דקע"ו ע"א ששרש י"ב גבולי אלכסון שהם י"ב שבטים הוא מתפארת דאריך, וע' בפ' נשא קל"ד ב' בפ"י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם דקאי על י"ב שבטים ששרשם ג"כ מן י"ג ת"ד וע' בפ' במדבר דק"ח ע"ב ועמ"ש ע"פ ויאכילך את המן ומ"ש סד"ה והי' מדי חדש בחדשו) ועד"מ השבט של אילן המתאחד עם האילן כי הוא ענף ונמשך בהמשכה מגוף האילן ואף שאינו אלא חלק קטן מגופו של אילן מ"מ מן גופו של אילן נחשב ומתאחד עמו רק שנמשך להלאה מעיקר האילן וכידוע דשדי נופי' בתר עיקרו בכ"מ (ועמ"ש בת"א ע"פ וישכם לבן בבוקר ובביאור ע"פ יהודה אתה).

אוה"ת שמיני ע' לד

צה

וזהו ששם עלו שבטים שבטי כו' כי יש ב' בחי' שבטים הא' בעולם הבריאה ששם הם ג"כ מרכבת המלאכים מיכאל פני אריה כו', אך עוד זאת מעלה יתירה לנש"י שנק' ג"כ שבטי י"ה מרכבתא עילאה דאצי' והן י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצי'. וביאור ענין מרכבה זו מבואר בת"א דקכ"א ע"ג ע"ד והיינו שממשיכים אור א"ס בחו"ב שהן בחי' אדם עילאה והיא המשכה בתורה, וזהו עדות לישראל עדות היא התורה וגם עדות ל' בעדי עדיים המשכת כתר תורה כו', וזהו שבפסוק ראשון דק"ש יש ע' ד' רבתי ר"ת עד כי שמע ישראל בחי' ששם עלו שבטים ועי"ז נמשך בחי' עדות כו' ועיין בזהר פנחס דרל"ו ב'.

אוה"ת במדבר ע' לו

צו

ידוע שבהיות ששרש תולדות נש"י הוא מיחוד ז'ו"ן דאצ"י ע"כ ממילא יש בי מיני מדרגות ב"ב שבטים דהיינו י"ב ג"א דז"א ונק' י"ב שבטים דעלמא דזכורא כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו', פי' שבטים ומטות דז"א דאצ"י נקי שבטי י"ה כי מוחי' דאז"א שנק' י"ה מלובשים בהם ושבטים סתם היינו י"ב שבטים דנוק' דז"א וזהו ששם עלו שבטים כו' והיינו י"ב ג"א דנוק' שהוא בחי' מל' כידוע.

אוה"ת מטות ע' איש"ד

צז

עד הגל ע' בסידור גבי ל"ג בעומר גל הוד שבהוד ושייכות בחי' זו לעדות כמ"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל להודות כו' כי כתר נק' עדי עדיים וזהו ג"כ לשון עדות כמ"ש בביאור דמשכן העדות ולפי דלית מח' תב"כ ע"כ אין שייך בזה רק הודאה וזהו שייכות הודאה לעדות כו' גם בבאר דאברהם כתיב לעדה ע' במד"ר פ' וירא, ובמצות כתי' בדרך עדותיך עמ"ש בפ' ויקהל כו', וזהו מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך כו' ע' בפע"ח בכוונת הלולב כו'.

אוה"ת שופטים ע' תתסב

צח

כתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה שהוא שרשה בז"א י"ב ג"א כו' ובחי' שבטי י"ה מבואר בזהר פ' במדבר דקי"ח ע"ב והיינו שהם י"ב בחי' שבז"א ושרשם מאז"א יעו"ש במק"מ והרמ"ז והיינו כי י"ב שבטים נק' זה ספר במד"ר בראשית פכ"ה והיינו שהם בחי' נחלת ז' שבטים ונחלת ה' שבטים בפ"י רש"י פ' שופטים ע"פ ונחלה לא יהי' לו בקרב אחיו, וזהו ז"ה ז' עם ה' והנה בחי' ה' נמשך מבינה כי בינה רק עד הוד אתפשטת, ולכן יוסף בגלות נק' יתום מאמו אכן יסו"א ארוך וממנו נמשך ז' היינו עד יסוד וגם עד מ' כי בחכ' יסד ארץ משא"כ כונן שמים בתבונה ובזה מתורץ ענין המנורה איך רומזת לכנס"י והלא יש בה רק ז' נרות והשבטים הם י"ב אלא כי יש הטבת ה"א נרות ואח"כ הטבת שתי נרות הרי יש ז' נרות וזהו בחי' זה י"ב שבטים ונמצא זהו בחי' שבטי י"ה ואז"א נק' ג"כ שרפים עומדים ממעל לו כמ"ש במא"א שין סעי' ה'.

אוה"ת נצבים ע' א"ר

צט

ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל להודות כו', שע"י ההודאה והביטול עלו למעלה מעלה ונקראים שבטי י"ה וממשיכים בחי' עדות לישראל, עדות לשון עדי וקישוט בחי' כתרם לקונו כנ"ל, וכמ"ש ע"פ אלה פקודי כו' בענין פי' משכן העדות, כי העדות הוא ההמשכה מבחי' הנסתרות לה' שע"ז צריך עדות, וגם לשון כתר ועדי כנ"ל ע"ש. וגם כי שרש דשרש י"ב שבטים ושבת לוי הוא מי"ג מדות הרחמים כמ"ש במ"א בד"ה ויאכילך את המן כו', וע"י המשכת י"ג מדה"ר מהפכים מדה"ד למדה"ר ורב חסד מטה כלפי שבת, וגם י"ב צירופי הוי' אשר בכל ר"ח מאיר צירוף א' הם נגד י"ב שבטים, והם ג"ב מושל על בחי' ש' אלקים כו' בחי' ישראל כי שרית עם אלקים. ועמ"ש במ"א ע"פ כתפוח בעצי היער דקאי ג"כ על י"ג מדה"ר שנק' עצי העיר בחי' צומח וזהו ענין שבת כו', וגם י"ב ברכות אמצעים דשמו"ע נגד י"ב שבטים והם המשכות רצון העליון שלמעלה מהחכמה כמ"ש ע"פ מה יפו פעמיך.

אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתכב

ק

זח"א פ' במדבר דקמ"ח א' שמחו את ירושלים וגילו בה, הקדים שם פסוק לענין איש על דגלו באותות, והיינו כי שם עמוד ב' מפרש הדגלים פסוק ששם עלו שבטים שבטי י"ה, פי' ששם היינו לבחי' ירושלים הבנוי' כעיר שחוברה לה יחדיו, והיינו שע"י י"ב שבטים שהם ד' דגלים הם ממשיכים היחוד עליון כמ"ש שמחו את ירושלים כו' דתמן אתחברת אתתא בבעלה היינו מ' בתפארת, יעקב ורחל, וע' בת"א פ' ויצא בד"ה וללבן שתי בנות, וע"י יחוד זה היא מאירה בד' דגלים שהם מקור דבי"ע, וענין וגילו בה יש לעיין בלק"ת בד"ה שוש איש בהוי' תגל נפשי באלקי. עוד בזהר פ' וירא דקט"ו א' מענין שמחו את ירושלים דקאי על השמחה שעתיד הקב"ה לשמוח עם הצדיקים לע"ל, ועיין מענין שמחה זו בפ' תולדות דקל"ה א' ובפי' הרמ"ז שם.

אוה"ת נ"ך ח"ב ס"ע תתעד ואילך

קא

וזהו ששם עלו שבטים שבטי כו' כי יש ב' בחי' שבטי' הא' בעולם הבריא' ששם הם ג"כ מרכבת המלאכי' מיכאל פני ארי' כו' אך עוד זאת מעלה יתירה לנש"י שנק' ג"כ שבטי י"ה מרכבתא עילאה דאצי' והן י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצי' וביאור ענין מרכבה זו מבואר בת"א דקכ"א ע"ג ע"ד והיינו שממשיכי' אור א"ס בחו"ב שהן בחי' אדם עילאה והיא המשכה בתורה וזהו עדות לישראל עדות

הוא התורה וגם עדות ל' בעדי עדיים המשכת כתר תורה כו' וזהו שבפסוק ראשון דק"ש יש ע' ד' רבתי ר"ת עד כי שמע ישראל בחי' ששם עלו שבטי' ועי"ז נמשך בחי' עדות כו' ועיין בזהר פנחס דרל"ו ב', אך המשכה זו ג"כ ע"י התכללותם יחד וזהו ענין הדגלים שהדגל הוא העושה אסיפה וקיבוץ והתכללו' ג' שבטי' כאחד והוא התכללו המדות יהודה הודאה יששכר תורה זבולן מצות וכן ראובן ראי' לאסתכלא ביקרא ושמעון שמעתי שמעך יראתי וגד שוקא בחי' נצח יהיו כלולין יחדיו, והנה ישראל שהיו במצרים הי' גלגול דור הפלגה ולכן נשתעבדו בחומר ובלבנים, ודור הפלגה רצו להמשיך התכללות זו אף שילכו בשרירות לבם כמ"ש בת"א פ' נח, לכן עתה כשנתקנו הנשמות הנ"ל ע"י גלות מצרים זכו להתכללות זו בקדושה וזהו איומה כנדגלות דקאי על הדגלי' כמ"ש במדרש פ' במדבר פ"ב לפי שע"ז נמשך מעקודים כו' ותפול אימתם על נה"ב שמבחי' זו אין לעומת זה כו' כי הוא למעלה מתהו ותיקון כו'.

ביאורי הזהר ח"א ע' תנ

קב

כתיב ששם עלו שבטי' כו' אלין י"ב שבטין שם קאי על ירושלי הבנוי' כעיר כו' היא בחי' מל' ולשם הוא עליי' השבטי' י"ב תחומין דלתתא שבבריא' כו' שבטי י"ה הא אוקמוה בגין די"ה עדות לישראל י"ה הן או"א ומוחין דאו"א הן בז"א הנק' ישראל ור"ל שהן השבטי' שנמשכו מאו"א כי כמו שיש שבטי' למטה בבריא'ה כך יש באצי' שמקבלי' מאו"א ולכן נכפלו מלות שבטי' שבטי כי השבטים הן שבטי' דלתתא ושבטי הן השבטי' דאצי' שהן מבחי' י"ה שהיא מדרגה השלישי'.

ביאורי הזהר ח"א ע' תנא

קג

כתיב ששם עלו שבטים, אלין י"ב שבטין, י"ב תחומין דלתתא כי הרי"ל מ"ר, ששם קאי על ירושלים הבנויה כעיר כו' היא בחי' מל' ולשם הוא עליית השבטי' י"ב תחומין דלתתא שבבריא'ה כו', שבטי י"ה הא אוקמוה בגין די"ה עדות לישראל ודאי, י"ה הן או"א ומוחין דאו"א הן בז"א הנק' ישראל ור"ל שהן השבטי' שנמשכו מאו"א כי כמו שיש שבטים למטה בבריא'ה כך יש באצי' שמקבלים מאו"א ולכן נכפלו מלות שבטים שבטי כי השבטים הן שבטים דלתתא ושבטי הן השבטי' דאצי' שהן מבחי' י"ה שהוא מדרגה השלישית עכ"ל, עמ"ש ע"פ ואני נתתי לך שכם א' וע"פ אלה פקודי כו' ובביאור דיהודה אתה, מענין ב' בחי' שבטים הנ"ל, והנה שם ע"פ ואני נתתי נת' איך י"ב שבטי הם הארת האצי' שבבריא' ועבודתם הוא לחבר הבריא'ה באצי' כי הם בחי' היכל ק"ק דבריא'ה וזהו ששם עלו שבטים

שעבודתם הוא לברר הרפ"ח ניצוצים ולהעלותם באצי' ועי"ז מעלים ג"כ את המל' דאצי' מבריאה לאצי' וזהו להודות לשם הוי' שע"ז מחברי' שם אד' בשם הוי' וזהו ע"ד והחיות נושאות את הכסא כו' וזהו ע"ד בחי' רתיכין ומש"ל שנק' משריין זהו ע"ש ההמשכה שאח"כ וגם מבואר שם פי' להודות לשם כי התהוות העולמות רק מבחי' שמו לבד כמ"ש כי נשגב שמו כו' גם הע"ס נק' שמותיו של הקב"ה ושימושך להתלבש בהן זהו ע"י העלאה זו כו' ומבואר שם שיש ב' בחי' בירור הא' בירור הנעשה ע"י השבטים הנ"ל ששם עלו כו' והב' שנברר זה פעם ב' ע"י מ"ד דז"א דאצי' כנז' בת"א ע"פ והנה אנחנו מאלמים כו', וי"ל דבירור זה הב' זהו ענין עבודת שבטי י"ה השבטים שבאצי', והענין כמ"ש בת"א פ' יתרו ד"ה להבין ענין האבות, דכמו שעבודת מרכבתא דבריא להמשיך ולהמשיך בחי' אדם דאצי' שיהי' בבחי' ההתכללו' ולא יהיו ענפין מתפרדין וכו', כך המדות דאצי' הם מרכבת עילאה לגבי או"א שממשיכי' אור א"ס בחכמה כו' ע"ש, וכמו ביחוד ק"ש שלהיות הוי' אלקינו הוא יחוד או"א מקדימין לומר שמע ישראל כי ישראל הוא המייחד כו' ע"ש ויחוד או"א היינו ע"י המשכה מע"י וא"א כמ"ש בפע"ח והוא התגלות אור א"ס ועי"ז נעשה הביטול וההתכללו' ביותר כי כל מה שלמעלה יותר הוא התכללו' יותר כמו עקודים בכלי א', נמצא השבטים דבריאה גורמי' יחוד זו"ן שיהיו בחי' אדם והתכללו' ושבטי י"ה גורמי' יחוד או"א כו' ועמ"ש ע"פ לבבתיני אחותי כלה כו', ועמ"ש בביאור שני דאלה פקודי בפי' משכן העדות כי עדות ל' עדי וכתר והיינו כי הם מדות דא"א טורי חשוכא דשם ג"כ יש י"ב ג"א וכנ"ל בענין י"ג מדה"ר כו' והנה ז"א בעתיקא אחיד ששרשו ממדות דכתר ולכן בכח זה הוא מעלה או"א וממשיך אור א"ס בחכמה וזהו שנק' שבטי י"ה והן עדות לישראל שממשיכי' מבחי' עדי וכתר כו' להודות לשם כי שם בכתר למת"ב רק בבחי' הודאה וכענין יחוד או"א שהוא בחי' הביטול כו', ולכן דגל מחנה יהודה הראש לכל הדגלי' כי העיקר להודות כו' בחי' הודאה, והנה אי' ברע"מ ר"פ ויקרא י"ב ברכות אמצעי' דשמו"ע כנגד י"ב שבטי', והיינו כי שמו"ע זהו בחי' אצי' וכנז' ע"פ יהודה אתה כו' שזהו בחי' הודאה, וא"כ זהו י"ב ג"א דאצי' דהיינו בחי' שבטי י"ה וברוך שאמר ביצי' זהו מבחי' שבטי' שלמטה וכו', וזהו תפלות אבות תקנום ג' ברכות ראשוני' דשמו"ע נגד ג' אבות עצמן חג"ת דאצי' וג' אחרונות נה"י עצמן דאצי' וי"ב אמצעי' י"ב ג"א שהם ענפי' דחג"ת נה"י, והוא כי א"א לקבל ההמשכה מחג"ת דאצי' עצמן כ"א מענפיהן שהם השבטי' דאצי' שעל ידן נמשך גילוי אלקות בנפש מבחי' אצי' ממש להיות ביטול אמיתי כו' להודות כו', והנה ברכה הי"ג שבאמצעי' זהו כעין בחי' הכוללים, והשתא אתי שפיר דבשבת ויו"ט אין אומרי' רק ז' ולא י"ח, כי בשבת ויו"ט שהוא עליי' העולמו' יוכלו לקבל הגילוי מהאבות עצמן משא"כ בחול א"א לקבל הגילוי כ"א ע"י השבטי' כו', עמ"ש ע"פ כנשר יעיר כו', וזהו שאומרי' בתיקון חצות למען שבטי נחלתיך וכמ"ש בת"א פ' ויצא ע"פ וישכם לבן, והרמ"ז כ' וידוע שכמו שיש ד' מחנות אלו בשכינה כו' עד ושבטי י"ה הוא

סוד שרשם שבת"ת ואמר שנק' שבטי ייה ע"ש שהוא מעיד בהם בסוד או"א שבתוך הזעיר עכ"ל וענין עדות מבואר באריכות ע"פ אלה פקודי בפי' משכן העדות ועיין באדר"ז דרצ"א ע"א.

(ענין ב' בחי' שבטים, ששם עלו שבטים שבכריאה ומעלי' המל' לאצי', וכן שבטי ייה דז"א מעלי' או"א להיות גלוי אור א"ס בחכ', וזהו ענין עדות לישראל, וזהו ענין י"ב ברוך שבב"ש וי"ב אמצעי"י דשמו"ע כנגד ב' בחי' שבטים הנ"ל, ובשבת ויו"ט מקבלים מהאבות עצמן).

ביאורי הזהר ח"א ע' תנו ואילך

קד

וזוהו ששם עלו שבטים עדות לישראל וז"ש בפסוק ראשון דק"ש ע' רבתי ד' רבתי אותיות ע"ד אשתארו אתון אשמח וכו' והיינו להיות ויקם עדות ביעקב ותורה כו', וזהו בעצרת על פירות האילן והפירות גדילי' דוקא על הענפי' שהן השבטים כי האבות קיימו התורה רק ברוחניות אבל במעשה ניתן לס"ר נש"י השבטים ומאי פירי מצות והם פירות האילן, וע"י נש"י נעשה עליי' יותר גבוה מעל ידי המלאכים והיינו לפי שיש ב' בחי' שבטים דהיינו הבחי' הב' הוא שבטי ייה שהוא מרכבתא עילאה, לכן ממשיכים ממקורא דכולא והיינו גם כן דייקא ע"י התכללותם שזהו ענין הדגלים התאחדות ג' בחי' ומדרגות יחד ולא להיות ענפין מתפרדין, דהיינו התכללות המדות, וזהו ובשם אלקינו נדגול, כמאמר שמע ישראל הוי' אלקינו שלהיות נמשך הוי' בבחי' אלקינו הוא ע"י שמע ישראל שמע ל' אסיפה כו' פי' נדגול כו' ועמ"ש בענין התכללות זו בד"ה החלצו מאתכם כו', איומה כנדגלות ע' מדרש וע' מק"מ ד"פ תרומה המשכת י"ג מדה"ר גם הנה בדור הפלגה לא יבצר מחמת האחדות לכן בלבד וכו' והדגל גם הוא להיות אסיפה וקיבוץ וא"כ ממשיכי' מעקודים ולכן איומה ופי' תרגום על האומ' היינו נה"ב שמפני ההתכללות כו'. לבית אבותם, האבות הן המרכבה וי"ב שבטים נק' בית אבותם, וזהו מנגד סביב, כדאי' בת"א פ' בראשית ד"ט ע"ב שיהי' עזר וסיוע מבחי' פ' כנגדו כך ע"י התלבשות נש"י בגוף שזהו בחי' מנגד, ובמדרש מנגד כמטחוי קשת א"ח ביום הענן, אך כאשר נתברר זה להיות ששם עלו שבטים נמשך להיות סביב לאה"מ שהוא בחי' מקיף ע"ד סוכ"ע וכעין מ"ש בת"א דקי"ט ע"ד ובוה יובן מ"ש כו' ע"ש, והיינו אשר יעשה אותם האדם וזהו עוסק בתורה לשמה לשם התורה כו'.

ביאורי הזהר ח"א ע' תסא

קה

וזהו ג"כ פי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל, כי הנה הי"ב שבטים הם שרשם במדות דאצי', והם י"ב גבולי אלכסון דז"א (ושרשם ג"כ בא"א כמ"ש במק"מ ס"פ וישלח על הזהר שם דקע"ו) ושרשם הוא בא"א, היינו דשרש המדות דאצי' הוא מבחי' המדות שבכתר שנק' טורי חשוכא. ולכן נאמר ששם עלו שבטים, שמגיעים ההעלאת מ"ן לשרשם בבחי' הכתר, ועי"ז נמשך בחי' עדות לישראל, היינו בחי' המשכת התרין עטרין לז"א. וזהו להודות לשם הוי' כי להיות בבחי' הכתר אין שייך השגה ותפיסא ממש אמר רק להודות שאין שייך ע"ז רק בחי' הודאה, כי ההודאה הוא בחי' ביטול, והיינו לגבי בחי' שלמעלה מהשגה, וכמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה, ועמ"ש בביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ מענין ברכה והודאה. ולכן אמרו מאן דלא כרע במוזים לא יקום בתחה"מ, כי תחה"מ הוא ע"י התגלות אור הכתר כנ"ל בענין ועטרותיהן בראשיהם והעלאת מ"ן לבחי' זו הוא בחי' הודאה וביטול כו'.

ביאורי הזהר ח"ב ע' תתריג

קו

וזהו ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שהעלי' הוא מתחיל מבחי' השבטים סתם שמקבלים מיחודות וכנודע מענין י"ב בקר שבבריאה וכמ"ש בזהר ר"פ במדבר ועלייתם להיות בבחי' שבטי י"ה שהוא יחוד עליון דא"א אשר הוא בחי' עדות לישראל היינו משכן העדות. ואחר פסוק ראשון דק"ש נא' בתורה פסוק ואהבת היינו שנמשך האור מלמעלה למטה מא"א לזו"ן, וזהו פי' עדות לישראל שנמשך בחי' עדות לישראל הנ"ל לישראל שהוא ז"א, וכמ"ש ג"כ בפע"ח בפי' הק"ש שנמשכין המוחין מא"א ותרין עטרין הנ"ל ומתלבשים בזו"ן כו' ע"ש.

ביאורי הזהר ח"ב ע' תתרטז

קז

כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל להודות לשם ה', והיינו שבשבטים יש כמה בחי', שבטים דבריאה, ושם עלו שבטים, היינו השבטים כמו שהם באצי' שנק' שבטי י"ה, ותכלית המכוון הוא להודות לשם הוי', שיומשך בהם בחי' הודאה כו', כי הודאה זו היא לבחי' אתה, וכמ"ש הטוב שמך ולך נאה להודות, ששמך הוא בבחי' טוב, דהיינו שטוב הוא בחי' גילוי אור, אבל לך נאה להודות, שלעצמותו אינו נאה כ"א רק להודות כו'.

ד"ה יהודה אתה, בוך 1063 קנט, סע"א. 469 קנז, רע"א. 739 קמט, ב

כ"ק אדמו"ר מהר"ש**קח**

כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שכמו שבבריאה יב"ש הם יב"ב דבריאה כמו"כ באצי' הם י"ב ג"א דז"א דאצי', ולכן נקרע הים לי"ב קרעי' בכדי שכל שבט יעלה במסילה שלו שבאצי'.

סה"מ תרכ"ו ס"ע קנג ואילך. ובכ"מ

קט

יעקב ה' מדת האמת שהיא מיג"מ הרחמים לכן העמיד י"ג שבטים לבד שבט לוי שהפרישו הקב"ה לעצמו, והיינו כי השבטי' היו מבחי' מרכבתא תתאה שהוא בחי' שנים עשר בקר והים עלי' מלמעלה שהם בחי' י"ג מדות הרחמים וזה ה' לפי שיעקב הוא בחי' אמת שהוא מיג"מ הרחמים, וכתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שעולי' לכלל באצי' בי"ג גבולי אלכסון דז"א, וזהו שנקראו שבטי י"ה היינו שהם שבטי' מבחי' י"ה בחי' חו"ב, ובמא"א אות ש' סעיף ה' שבט נק' היסוד מקל קטן, כי מקל ת"ת ו' גדולה וזה שבט יסוד מקל קטן, וי"ב שבטי' י"ב בחי' שביסוד ולכן נק' השבטים מטות כי מטה ושבת ומקל הכל א'. ואפ"ל כי אלה תולדות יעקב יוסף הם בחי' שני ואו"י, וא"ו גדולה ת"ת וא"ו קטנה יסוד, והגילוי של הת"ת הוא ע"י היסוד, וא"כ ששם עלו שבטים היינו בחי' שני ווין והמילוי הוא א', והיינו בחי' י"ג שבטים, והעלי' הוא ע"י יוסף בחי' יסוד, ע' בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ובד"ה וידבר משה אל ראשי המטות מטה ושבת, וזהו שהשבטים בעצם הם בחי' מרכבתא תתאה בחי' י"ב בקר והים עלי' מלמעלה היינו בחי' יגמה"ר דבריאה, ולכן אמרו כשם שאין בלבך בחי' מרכבתא עילאה האבות הן הן המרכבה אלא אחד, כך אין בליבנו מרכבתא תתאה דבריאה ג"כ אלא אחד, ועליתם לאצי' הוא ע"י יוסף היינו לבחי' י"ג ת"ד דז"א.

סה"מ תרכ"ו ע' שיד ואילך

קי

ההפרש שבין יוסף לשאר השבטי', דהנה בשבטי' כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' להודות לשם הוי' נא' בהם ל' עלי' ששם עלו, וביוסף נא' ויוסף הורד מצרימה, ולכאו' צ"ל הלא יוסף הוא למעלה מהשבטים ולמה בו דוקא נא' ל' ירידה.

ולהבין זה צל"ת מאי דכתי' בעליית השבטים להודות לשם הוי' מהו ענין ההודאה והשבח שאנו וכל הנבראי' משבחים אותו ית' וכידוע שיש פרק שירה שכל הנבראי' אומרים שירה, ולכאו' מה תופס מקום השבח של הנברא כו', וכמשארז"ל שאלמלא לא אמר משה הגדול הגבור והנורא לא היינו אומרי', (וכמ"ש שם בגמרא משל למלך שהיו לו אלף אלפי' דינרי זהב ומשבחים אותו בשל כסף לא גנאי הוא לו), ובאמת משמע שצריך לשבח אותו וכמשארז"ל לעולם יסדר אדם שבחו ש"מ ואח"כ יתפלל, וכן ארז"ל ביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח כו' ולפי שלא אמר שירה לא נעשה משיח כו', נמצא שצריכים לשבח אותו, ולכאו' אינו מובן למה צריך לשבחים שלנו כו', ולאיזה ענין הוא הלא הוא ית' מרומם על כל ברכה ותהלה ולו דומי' תהלה.

אך הענין הוא דהנה איתא בהלל והודאה, והנה בהלל יש שני פי' א' ל' הילול ושבח, והב' ל' בהילו נרי עלי כו', ושניהם אמת והיינו ע"י השבח וההילול עי"ז ממשיכי' להיות בהילו נרי כו' הוא בחי' המשכת אור והיינו כמו עד"מ באדם כשצריך חבירו אליו להשפעת חסדו והוא באותו העת בכעס ורוגז שנמצא הרי הוא רחוק אז ממדת החסד עכ"ז כשקורא אליו חבירו ומתחיל לשבחו איך שהוא בעל חסד גדול ושכבר עשה לו טובות הרבה כו' וכדומה עי"ז מעורר אצלו את מדת החסד שיתגלה אליו שימלא לו את שאילתו ובקשתו, ואף שמדת החסד הלזו הי' אז בהעלם גדול מ"מ ע"י השבח וההילול יצא מהעלם אל הגילוי להיות השפעת חסדו בגילוי כו', וכן כשצריך לפעול מרבו השפעת חכמתו הנה זהו ג"כ ע"י השבח וההילול שמשבח אותו איך שהוא חכם גדול עי"ז ממשיך את בחי' חכמתו מהעלם לגילוי, ובזה יובן מה שמצינו ברשב"י שחבריו ותלמידיו היו משבחים אותו תמיד וכמ"ש בזהר בכ"ד אנת בוצינא קדישא כו' ורב יהודא הוי קארי לי' שבת וכדומה, זהו לפי שע"י השבח וההילול שהיו משבחי' אותו היו ממשיכים חכמתו מהעלם לגילוי כו', ועד"ז יובן הנמשל למעלה שענין השבחים היינו שכדי להמשיך את בחי' מדותיו ית' שיצאו מהעלם אל הגילוי בפועל זהו ע"י השבחים מה שמשבחי' אותו ית' בבחי' מדותיו רחום וחנון ועי"ז ממשיכים מדת רחום וחנון, וכמ"ש במשה ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר ד' ארך אפים ורב חסד נושא עון כו', והיינו לפי שאז הי' הקב"ה בכעס ורוגז מחמת חטא המרגלים כו' לזה הי' צריך להמשיך את בחי' מדת ארך אפים ורב חסד נושא עון כו', וכדי להמשיך את בחי' מדות אלו זהו ע"י השבח ששובח במדות הללו כו' וכמו למשל באדם כשצריכים להמשיך את בחי' מדותיו הוא ע"י השבחי' כנ"ל, רק שאעפ"כ אין המשל דומה לנמשל כ"כ, לפי שלמעלה א"א לומר שממשיכי' את בחי' המדות ע"י השבחי' מהעלם לגילוי משום שהוא ית' לאו מכל אינון מדות כלל, ומה שמבואר במקובלים שיש ע"ס הגנוזות במאצילן היינו שהם רק בחי' שמות, וכמ"ש בפרקי דר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, לכאורה איך

שייך לומר עד שלא נברא העולם בחי' שמו דמי קראו בשמו, אלא הענין הוא דהפי' שמו היינו הכח שיש באוא"ס להיות מקור להשתלשלו' העולמות' נק' זה שמו לפי ששם הוא רק בחי' הארה שאינו נוגע לעצמי' כלל וכך מקור השתלשלו' העולמות הוא רק מבחי' זיו והארה כו', ועד שלא נבה"ע הי' שמו כלול בבחי' עצמותו כו', וזהו"ע ע"ס הגנוזות שהם בחי' שמות רק שהשמות הם גנוזות עדיין שהם כלולים בעצמותו כו' (וע"פ הקבלה זהו ענין מל' דא"ק או מל' דא"ס שמל' ושם הוא הכל אחד) שהם בעולם גדול ועצום כמו שם האדם בעת שאין קורין לו בו כו', לכן כדי להמשיך גילוי מדות אלו הוא ע"י קריאת שמותיו ית' שאנו קוראים לו בהן ומשבחים אותו בהם, וזהו להודות לשם הוי', שע"י ההודאה וההילול עי"ז ממשיכים בחי' שם הוי' בבחי' גילוי כו', וזהו הודו לה' קראו בשמו שע"י הודו לה' בחי' הודאה ושבח עי"ז קראו בשמו ממשיכי' את בחי' שמו בבחי' גילוי כנ"ל, וזהו ג"כ פי' הללוי' שע"י ההילול ממשיכי' בחי' י"ה כו'.

וזהו ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודות לשם הוי', שהשבטים דוקא יכולים להודות כו' לפי שבשבטים הוא מלשון כוכבא דשביט שהם ג"כ בבחי' שמות עליונים וכמ"ש ראובן כי ראה ה' בעניי, שמעון כי שמע ה', לכן השבטים ע"י ההודאה שלהם ממשיכים את בחי' שם הוי' וכמ"ש הללוי' הללו עבדי ה' שעבדי ה' דוקא יכולים להמשיך את בחי' י"ה ע"י ההילול והשבח כו', וזהו מ"ש וקרא זה אל זה, זה בגימ' י"ב שהוא ענין י"ב שבטים וכמ"ש זה ספר תולדות אדם שמובן ממד"ר בראשית פר"ד שקאי על יעקב שהוליד י"ב שבטים כמנין זה ומה שנק' אדם לפי ששופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם כו', וזהו וקרא זא"ז דהיינו שי"ב שבטי' ממשיכי' בחי' זה שהוא בחי' זה אלי כו', וכתי' ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה שהקב"ה נק' זה, והי"ב שבטים ע"י ההילול והשבח שלהם ממשיכים בחי' זה שהוא בחי' גילוי אלקו' למטה כו', וזהו ששם עלו שבטים והיינו שהשבטים הם בבריאה, וע"י שמבררי' השבטים בירורים למטה וכמ"ש והנה אנחנו מאלמי' אלומים עי"ז הם עולים מבריאה לאצי' להמשיך שם הוי' בגילוי, אך הנה ביוסף כתי' ויוסף הורד מצרימה, והיינו שיוסף הוא המשכה מלמעלה למטה, והיינו מה שע"י עליית השבטים נעשה המשכה המשכה זו עצמה הוא בחי' יוסף כי יוסף הוא בחי' תוס' אורות, וכמ"ש והי' ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו, ופי' שנית שהוא בחי' תוס' אור שלמעלה מהשתלשלו', כי יש ב' בחי' המשכות דהיינו המשכה שע"פ השתלשלו' והמשכה שלמעלה מהשתל', ויוסף הוא בחי' המשכה שלמעלה מהשתל' כו', וזהו הורד מצרימה, כי מצרימה היינו בחי' מצרים וגבולים והוא בחי' מצרי' דקדושה מה שכל העולמות הם בבחי' גבול וכמו מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו', ואפי' געה"ע הוא בבחי' גבול לפי שיש גבול להשגתו, ולמעלה יותר היינו שכלים דע"ס דאצי' נק' ג"כ מצרימה לפי שהכלים הם מגבילים כו', וכמו שארז"ל על קריאת ש' שדי לפי שא' לעולמו די והיינו שכללות השתלשלו' נק' בשם מצרימה, וזהו מ"ש כי אראה שמך מעשה אצבעותיך, שע"ס נק' בשם עשר

אצבעות וכמ"ש בס"י כרת לו ברית בין עשר אצבעות היד כו', ומה שנקראו בשם אצבעות היינו לפי שכמו שאצבעות היד הם מחלקי' ומפרידי' כמו למשל מלאכת הכתיבה שע"י אצבעות היד יוכל לחלק אותיות כו', וכך ע"ס לפי שנעשו מקור לגבול לכן נקראו בשם אצבעות כו' ומטעם זה עצמו נקראי' בשם מצרים, וזהו ויוסף הורד מצרימה שיוסף הוא המשכה מלמעלה מהשתלשלו' בבחי' מצרימה שהוא בחי' השתלשלות דהיינו שהיא המשכה מלמעלה מן האצי' בבחי' האצי', וע"פ הקבלה הוא יסוד דא"ק, שהוא למעלה משרש השבטים שהם רק בבחי' מל' דא"ק שהוא בחי' אדם דבריאה ששם עלו שבטים להודות לשם כו', ומה שלשבטי' הוא בחי' עלי' דהיינו מה שהן עולין מבריאה לאצי' הוא ליוסף בחי' ירידה לפי שיוסף הוא למעלה מן אצי' כו'.

(* נרשם בגוכתי"ק בצד העמוד וכנראה שייך לכאן:

וכ"ה בבחי' הכלליות שעליית השבטי' הוא מבחי' מל' דא"ק בחי' בריאה דכלליות לאצי' דכלליות ויוסף הורד לבחי' אצי' דכלליות כו'.

ד"ה ואני נתתי תרל"ז, בוך 3242 קא, א ואילך

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

קיא

כת"י ששם עלו שבטי' שבטי י"ה, שכמו שבבריאה יב"ש הם יב"ב דבריאה כמו"כ באצי' הם י"ב גב"א דז"א דאצי', ולכן נקרע הים ליי"ב קרעים בכדי שכל שבט יעלה במסילה שלו שבאצי'.

סה"מ תרנ"ב ע' טז

קיב

ששם עלו שבטים שבטי י"ה, והיינו שעלייתם הוא מבחי' ביי"ע לאצי'. והנה מבואר בכהאריז"ל דהשבטים הם מבחי' האצי' שמאיר בבריאה בהיכל קד"ק נקראים מרכבתא תתאה, והוא מ"ש בזהר בענין י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה, דהיינו שמל' דאצי' הנק' ימא רוכב עליהם, והם הד' דגלים כידוע. וענין מה שנק' בשם שבטים להיות כי לשון שבט הוא מלשון המשכה כמו כוכבא דשביט, דהיינו דבר הנמשך ממקום למקום, וכמו הענפים מן האילן שאין הענפים נחשבים מעיקרא של אילן ממש, אלא שהוא חלק קטן הנמשך מגופו של אילן להלאה במרחק מגופו של אילן ויורדים ונכפפים למטה עד לארץ ובראשם הם יונקים מגופו של אילן וסופן יורד מטה מטה, וכדוגמת הכוכבא דשביט שנמשך ומתרחק להלאה כו'. וכמו"כ יובן בענין השבטים דשרש השבטים הוא באצי' עצמו הנק' בשם אילנא כו' אך הם כדוגמת הענפים הנמשכים ויורדים מטה מטה, היינו

להאיר בבריאה כו'. וז"ע שנים עשר בקר שהים עומד עליהם מלמעלה, פי' הארת אצי' בחיבורם עם הבריאה נק' בשם מרכבתא תתאה שהים הוא מל' דאצי' עומד עליהם. וז"ע שילוב אד' בהוי' פי' כאשר מתבטלת הבריאה מעצמותה המוגבלת והיתה בבחי' מרכבה בבחי' דביקות וחיבור כדוגמת הענפים לגבי גופא דאילנא כנ"ל אזי הוא ענין שילוב אד' בהוי' שעי"ז מאיר הארת האצי' בהיכל קד"ק דבריאה, וזהו ששם עלו שבטים שהשבטים היינו הענפים עולים לגבי גופא דאילנא היינו לעורר המשכת שם הוי' כו'. וזהו עלי' גדולה להם, כי אין ערוך הענפים לגבי גופא דאילנא כו'.

סה"מ תרנ"ה ע' קלו

קיג

והענין דהנה י"ב שבטים שרשם מבחי' ו"ק דאצי' שהן י"ב גבולי אלכסונים כידוע, וז"ש ששה משמותם על אבן הא' ואת שמות הששה כו', והמדות נמשכים מן השכל והו"ע מה שז"א הוא בן לאו"א כו', אמנם שרש המדות הן מבחי' מדות שבכתר שנק' בזהר טורא חשוכא כו' וכמ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' וכמ"ש במ"א, וזהו ששם עלו שבטים שהו"ע עלה במח' בבחי' מח' סתימאה דא"א כו' ובחי' זו הוא עדות לישראל שהיא המשכה מבחי' או"א ס סדכ"ס כו', והוא הכח דמס"נ שיש בכאו"א מישראל, והוא בחי' האהבה מסותרת שבכ"א שאינו יכול להיות נפרד מאלקות כו', ה"ז בחי' עדות על או"א ס הסתיים ומופלא שמשם נמשך כו'.

סה"מ תרט"ב ע' שטז

קיד

כת"י ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' דשבטים הם מקור נש"י ויש שבטים ושבטי י"ה כו' שבטי י"ה הם נש"י שמושרשים בחו"ב דמספר נש"י הם ששים רבוא שזהו המספר הקבוע בתו' בפ' במדבר, ומכל נשמה ונשמה נעשה כמה נשמות, דהרי עכשיו יש רבוא רבבות נשמות שהם ענפים וניצוצים המסתעפים מהס' רבוא שהם שרשים ועקרים כו' והנה הס' רבוא נשמות הם נמשכים מאותיו' התורה דישראל הוא ר"ת יש ס' רבוא אותיות לתורה ומשם נמשכים הס' רבוא נשמות, וזהו נש"י עלו במח' דאותיות התורה אינם רק בערך ל"ו רבוא, רק שיש נקודות שמוציאים האותיות כמו הקמץ מוציא אלף והחיריק מוציא יו"ד והחולם מוציא וא"ו שאותיות אלו אינם כתובים בתורה רק שישנם במח', דכשואמרים קמץ הרי יש האלף במח', ולזאת הם מצטרפים ונמנה ג"כ במספר דס' רבוא, הרי דאותיות התורה הם אותיות המח', ומח' הגם שהוא רק לבוש אל החכ' מ"מ הרי הוא לבוש המיוחד שאינו כמו הדיבור שהוא לבוש הנפרד, אבל מח' הוא לבוש המיוחד עד

שהוא בעצם אחד כו', שהרי אנו רואין שאין שום מציאות שכל בלא אותיות דבלא אותיות המח' אין שום מציאות שכל כו' ואף שהוא רק מגלה חכ' שיהי' במציאות ניכרת שזה א"א לומר דבלא אותיות אין שום ענין השכל כלל, היינו שכל ענין השכל תלוי באותיות דזה אינו רק שהתגלות השכל ושיהי' במציאות ניכרת זהו ע"י אותיות כו' אך מזה גופא מה שהאותיות פועלים מציאות השכל והתגלות השכל זהו הוראה שנמשכים מלמע' יותר היינו ממקור החכ' כו', דהנה האותיות אין מתהוים מהשכל כמו שא"א לומר שאותיות הדבור נמשכים מה' מוצאות שהרי האלם יש בו ג"כ הה' מוצאות הפה ומ"מ אינו יכול לדבר כו' כמו"כ א"א לומר שאותיות מתהוים מהשכל, שאם היו האותיות מתהוים מהשכל הי' צריך להיות לכל שכל האותיות המתהוים ממנו, ואנו רואים שאינו כן שהרי יש שכל א' שזה אומר אותו באותיות אלו וזה מלביש אותו באותיות אחרים, הרי שהאותיות אינם מתהוים מהשכל רק הם נמשכים ממקור השכל, דיזוע דהשכל יש לו ג"כ מקור כו' דאינו כאן נמצא כאן הי' דהרי אנו רואים שלפעמים הוא משכיל השכלות דכשמעייין בשכלו הוא מגיע לעומקו ולפעמים אינו משכיל השכלות ואינו יכול להגיע לעומקו כו' הרי שהשכל יש לו ג"כ מקור ומשם נמשכים האותיות, ובפרט המגלה את הדבר הוא למע' מהדבר המתלבש ומתגלה ע"י כמו עד"מ לבוש החשמ"ל שהוא מלביש לא רק בחיצונית ומים הרי הוא למע' מז"א ששרשו מהבינה, ויובן זה מאותיות המשל שהם רק לבוש אל השכל ומ"מ אנו רואים שלא כל מי שיכול להשכיל השכלות יכול לאמר משל רק חכם גדול ביותר כמו שלמה שאמר משלים משום דכתי' בי' ויחכם מכל אדם וכמו"כ ר"מ אמר תלתא מאה מתלי משום דהי' מנהיר עיני חכמים בהלכה כו' וכ"ש אותיות שמגלים את השכל בודאי הם למע' מהשכל שזהו כלל שכל דבר המסבב הוא למע' מהמסובב כמו עדים המים שמסבבים את הגלגל הרי המים הם בתוקף יותר מהגלגל וכמו"כ יובן בהאותיות שהם כמו מסבב להשכל הרי הם למע' מהשכל והם נמשכים ממקור השכל, והוא מבחי' כתר, כידוע שהד' מדרי' דצח"מ הרי החי הוא בחי' חכ' כמ"ש והחכ' תחי' ומדבר הוא בחי' הכתר כמ"ש אם לא שויתי ודוממתי שהאותיות נמשכים מעצמיות הכתר ואותיות הוא לשון גילוי אתא ל' גילוי והיינו שמשום שהם נמשכים מעצמיות הכתר משו"ז הם ממשיכים את החכ' ממקורה. וזהו נש"י עלו במח' שמח' הוא לבוש המיוחד, ובשרשם הרי הם נמשכים מעצמות א"ס שמשו"ן יש בהם ענין המס"ן דענין המס"ן הוא למע' מטו"ד דבמקום שיש שם ענין הטו"ד אינו יכול להיות ענין המס"ג בפועל וזהו מצד עצמות א"ס שלמע' מכל הגילויים דמצד הגילויים אינו יכול להיות המס"ן וע"י המס"ן שלהם וע"י עסק התורה ואותיות התפלה ע"י"ז הם ממשיכים בחי' החכ' ממקורה, וגם ממשיכי' תוס' אורות שהוא מצד שרשן ומקורן של האותיות שנמשכים מעצמות הכתר, דהנה ידוע שבאותיות יש ב' ענינים שיש האור המתלבש בהאותיות ויש כח האותיות מציע כו', וזהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דנהר יוצא הוא בחי' המשכת

אורות וגילויים ועדן הוא בחי' התענוג עצמי שבחכ' שהוא בחי' פנימי' אבא פנימי' עתיק שזהו כח האותיות עצמן וזהו שבג"ע יש ב' מדרי' שיש ההשגה שמשיגים שזהו מצד האור המלוכש בהאותיות ויש מה שנהנין מזיו השכינה שזהו בחי' העדן שהוא מצד כח האותיות עצמן, ונש"י מצד המס"נ שלהם וע"י עסק תורתם הם ממשיכים תוס' אורות בג"ע, דאף דביו"ד נברא העולם הבא וביו"ד יש האור המלוכש בו ויש היו"ד עצמו אך זהו רק יו"ד המצומצם ונש"י הם ממשיכים תוס' אורות מחכ' הן מצד האור המלוכש בהאותיות והן מצד האותיות עצמן כו'. וזהו בחי' נש"י כמו שהם מושרשים בחו"ב. ולאחר שירדו בז"א שם ג"כ הם למע' מבחי' ז"א, דהרי אנו רואים שהמח' פועל מציאות והתגלות המדה דכאשר מחשב ומהרהר בהדבר אז הוא מתעורר בהתפעלות האה' להדבר ואם אינו מחשב ומהרהר בזה אינו מתפעל כלל כו' וכמו"כ הוא בדבר המפחד שאם הוא מחשב ומהרהר בזה אז הוא מתעורר בפחד משא"כ כשאינו מחשב ומהרהר בזה אינו מתפעל כלל כו', וזהו שא' הרמב"ן ע"פ אל תראו ואל תערצו מפניהם כו' אל תחשבו ועל תהרהרו דלכאורה מה יכול לעשות אם הוא מפחד אלא שאם לא יחשב בזה אינו מתפעל בהתפעלות המדה, הרי שהמח' פועל מציאות והתגלות המדה, ומזה צ"ל שהמח' נמשך ממקור המדות ובמקור המדות גופא שם המח' למע' ממקור המדות כמו שנת"ל גבי שכל כו', ובמדות יש ג"כ ששים רבוא שהמדות הם ששה וכאו"א כלול מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו' עד שהם כמספר ששים רבוא כו'. וזהו"ע שבטים ושבטי י"ה דשבטים הם נש"י כמו שהם בבחי' המדות ושבטי י"ה הם נש"י כמו שהם בבחי' חכ'.

סה"מ תרס"ד ע' קפ ואילך

קטו

וז"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל, ולכאו' מה"ע העדות. אך הענין דעדות הוא על דבר הנסתר ונעלם כי על דבר הנגלה ונראה לכל א"צ עדות ולא דוקא על דבר הנגלה ממש כ"א אפי' מילתא דעבידא לגלויי מיד א"צ עדות גמור כידוע בגמ', דלכך האמינו בעדות אשה עד אחד ועד מפי עד כו', רק על דבר הסתום ונעלם צריכים עדות כו'. והדוגמא מזה למע' הוא בחי' או"א"ס סתימא דכל סתימין בחי' סוכ"ע שלמע' מבחי' גילוי ע"ז שייך עדות כו', והיינו שע"י העדות נמשך גילוי בחי' ומדרי' זו כו'. וזהו שהמצות נק' עדות וכמ"ש בדרך עדותיך ששתי, והיינו שע"י המצות שהן בחי' רצה"ע מאיר גילוי בחי' או"א"ס סדכ"ס כו'. וכן הוא עד"ז מ"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל, כי הי"ב שבטים הן מבחי' ו"ק דאצי', כמ"ש ששה משמותם כו' ואת שמות הששה הנותרים כו', והיינו ענין י"ב גבולי אלכסון כנודע. והנה המדות נמשכים מן השכל אך יש ג"כ שרש המדות בלמע' מהשכל, וזהו בחי' טורי חשוכא הנז' בזהר

שעז"נ בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' וכמ"ש במ"א. וזהו ששם עלו שבטים שהו"ע ישראל עלו במח' כו', ומבחי' זו נמשך ג"כ בנפש והוא בחי' המס"נ ורעו"ד שלמע' מהשכל כו', ועז"נ עדות לישראל שזהו עדות ורמיזא לבחי' הנסתר בחי' או"א"ס סדכ"ס כו'.

המשך תער"ב ע' קכד

קטז

וז"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל, הנה עדות שייך על דבר הנעלם דוקא. שהרי על דבר הנגלה אינו שייך עדות, וגם על מילתא דעבידא לגלוי' א"צ עדות גמורה ולכן בעדות אשה די עד א' ומפי אשה ומפי עבד כו' וכמ"ש הרמב"ם סוף הל' גירושין, ורק על דבר הנעלם לגמרי צריכים עדות, והיינו באו"א"ס שלמעלה מהשתל' שנק' סדכ"ס צריכים עדות כו', וזהו ששם עלו שבטים כו' דהנה י"ב שבטים הן י"ב גבולי אלכסונים דז"א שזהו בחי' השתל' אמנם כמו שעלו שבטים בבחי' שרש ומקור נשמתם בבחי' הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד ה"ה בבחי' עדות כו'.

סה"מ תרע"ו ע' קלח

קיז

כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שיש ב' מדרי', שבטים סתם ושבטי י"ה. דהנה השבטים הן בחי' מרכבתא תתאה דברי', דשבטים הוא מל' כוכבא דשבטי בחי' המשכה, והוא הארת אצי' שנמשך לברי', דהארת האצי' שמתחבר עם הברי' שהברי' נעשה בבחי' ביטול ה"ז בחי' מרכבה כו', וכמ"ש בהבי' דואני נתתי בהוספות דתו"א, ובחי' מרכבה זו היא בבחי' מל' שע"ז הוא יחוד זו"נ. ובחי' שבטי י"ה זהו בחי' מרכבתא עילאה דאצי' דחג"ת דאצי' הן מרכבה לחו"ב להעלות בחי' חו"ב לאו"א"ס שלמעלה מאצי' שע"ז הוא יחוד או"א כו'. וההפרש ביניהם ידוע. דיחוד זו"ן הוא ההמשכה דסדר השתל' ועד רוכ"ד הכל הוא בחי' חיצוניות דאו"א"ס. ויחוד או"א הוא ההמשכה מבחי' פנימי' ועצמות או"א"ס כו', וכמ"ש בהבי' דונקדשתי. ובחי' שבטי י"ה זהו בחי' י"ב ר"ח שמ"ב צירופים דש' הוי' שע"ז הוא הגילוי דבחי' עצמות או"א"ס כו'.

סה"מ עטר"ת ע' שלא

קיח

וזהו ששם עלו שבטים להודות לה', דבכדי להמשיך בחי' שם הוי' זהו ע"י ההודאה היינו הילולים ותשבחות איך שבורא ומהווה הכל מאין ליש ואיך שלא שניתי כו', וע"ז נמשך גילוי ש' הוי' בעולם כו'. ועד"מ באדם כשצריכים

להשפעת חסדו משבחים אותו איך שהוא איש החסד ונדיב לב ועי"ז נמשך מדת החסד מהעלם וההסתר אל הגילוי, ואפי' בתחלה הוא בכעס עליו שמתעלם מדת החסד ע"י המדה ההפכיות שמעלמת עליו, ומ"מ כמשבח אותו במדת החסד מתעורר ומתגלה מדת חסדו מהעלם* [אל] הגילוי כו'. וידוע שע"י השבחים נמשך המדה משרשה ומקורה העצמי דהיינו מכח ההיולי העצמי שמושרש בהנפש כו' וכמ"ש בהוס' לתו"א בהבי' דואני נתתי. ובזה יובן מה שמצינו בתלמידי הרשב"י שהיו משבחים אותו, וכדאי' בזהר פ' בא מאן פני אדון הוי' דא רשב"י, דלכאו' אמ"א איך יאמרו האדון ה' דא רשב"י שהרי הי' ג"כ נשמה בגוף נברא, ומה"ע השבחים בכלל, והלא הרשב"י ע"ה הי' מקור התורה הנסתר, ומוכן שהי' רחוק מאד מלהתפעל מתשבחות, וא"כ מה"ע ששיבחו אותו, וכמו רבי יהודה קארי אותו שבת וכה"ג. אך הענין הוא דהנה מצינו שגם מלאך נברא נק' לפעמים בש' הוי' וכמו ותקרא ש' הוי' הדובר אלי', וכמו בי נשבעתי נאום ה', והיינו מפני שהמלאך בעת השליחות הוא בבחי' ביטול בתכלית שאינו בבחי' מציאות כלל בפ"ע רק כח המשלח שבו, וע"כ יכול לאמר בי נשבעתי נאום הוי' וכמ"ש באגה"ק בד"ה להבין אמ"ב צוואת הריב"ש ע"ה. וכמו"כ הרשב"י שהי' בתכלית הביטול לאוא"ס וכמ"ש"א בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא ובי' להיטא שלא הי' בבחי' מציאות לעצמו כלל, ע"כ שייך לאמר עליו אדון הוי' דהיינו האלקות שבו, כי לעצמו אינו בבחי' מציאות כלל כו'. וביותר שרשב"י הי' נשמה דאצי' מעצם האצי' שהוא בחי' אלקות ממש כו', וזהו שהרשב"י אמר על עצמו אני סימנא בעלמא. וכן אם שניים הם אני ובני שאין מדרך הצדיקים לרומם עצמם. אך זהו מפני שלא הי' מציאות כלל לעצמו והרוממות הוא רק רוממות אלקי כו', ולהיות שהי' בתכלית הביטול וההתקשרות באוא"ס ב"ה דבי' אחידא כו' ואידי דטריד למבלע לא פליט וכאשר רצו התלמידים שישפיע להם חכ' שיבחו אותו שע"ז נתגלה ונמשכה חכמתו מהעלם אל הגילוי כו'. וכידוע שיש בחכ' ב' מדרי' הא' כמו שהחכ' היא בבחי' עלי' והתקשרות במקור השכל (ולמעלה הוא בחי' מ"ה דחכ' דהתקשרותה בכתר כו' וכמ"ש במ"א) והב' הוא בחי' החכ' שהיא בבחי' ירידה והשפלה להיות נמשך בגילוי כו'. וזהו שהשביחו אותו להמשיך עי"ז גילוי חכמתו מהעלם אל הגילוי כו', וגם שע"ז ממשיכים גילוי החכ' ממקורה העצמי כו'. וזהו שריה"ו קארי לי' שבת בחי' מוחין דאבא כו'. וכמו* [כן] הוא למעלה דבכדי להמשיך גילוי אוא"ס בבחי' שמות ומדות עליונות דעצמות אוא"ס הוא לאו מכא"מ כלל כו', זהו ע"י ההילולים ותשבחות שמשבחים אותו ית' בבחי' המדות, וכמו אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו כו' זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה, ובשמו"ע או' ברוך אתה הוי' כו', שע"ז ממשיכים מעצמות אוא"ס להיות גילוי ש' הוי' כו'. וכמו"כ ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' השמות, וכדאי' בזהר דכל ענין תומ"צ הוא לאתקנא רזא דשמי', דתורה היא תורת ה' ומצות הן מצות ה' שע"ז ממשיכים תוס' אורות להיות גילוי ש' הוי' כו'. והנה נת"ל שהכלי ממשיך את האור כפי מהותה שז"ע השמות בהתגלות והתקשרות האור בהכלים כו', וידוע דאו"פ

מצחצח חצי הכלי מפנים והאו"מ מצחצח חצי הכלי מבחוץ, דאו"פ הוא האור המתלבש בהכלים, וכמו השכל שבא בכלי השגה שמשגיג את הענין. אך ההשגה עצמה מסתיר על השכל המושג דהיינו שאינו מאיר בגילוי כמו שהוא בעצם כ"א כמו שהשגתו תופסת את הענין. אמנם ע"י ריבוי ההתעסקות במושכלות מזדככים כלי ההשגה ויקבל יותר גילוי אור שכל כו'. וכמו שע"י התעסקות במושכלות יקבל שכלים נעלים יותר, וכן בכל שכל יבוא אל עומק ופנימיות השכל ביותר כו'. וזהו הצחצוח מבפנים כו'. וענין הצחצוח מבחוץ הוא דכאשר כלי שכלו מגושמים ולא יוכל לקבל דקות אור שכל, הנה ע"י שהמשפיע לו דוקא שכלים נעלים שלמעלה מכלי שכלו ולא יוכל לקבל כלל היה נופל מזה בעצמו (ער פאלט אראפ בא זיק) ועי"ז מזדכך כלי שכלו מהגשמתו שיוכל לקבל אור שכלו בדקות כו'. ובעבודה הו"ע זכור וצחצוח הכלים שנעשה ע"י תורה ומצות שהתורה היא בחי' או"פ והמצות הן או"מ ונעשה ע"י צחצוח הכלים מבפנים ומבחוץ שיהי' בהם גילוי אור יותר כו'. וזה"ע שתומ"צ הן לאתקנא רזא דשמי' כו'.

אמנם הגם שע"י העלאת מ"ן דהילולים ותשבחות ועבודה דתומ"צ נמשך או"א"ס ב"ה, מ"מ ה"ז ירידה והשפלה לגבי או"א"ס ב"ה וכמארז"ל דבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שזהו ירידה ושפלות כו'. וז"ש רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך כו', פי' רבות עשית הוא ריבוי ההתהוות וכמ"ש מה רבו מעשיך ה' ומה גדלו מעשיך, דמה גדלו קאי על נבראים העליונים שהן גדולי הנבראים וכמו מלאך בשליש עולם עומד כו' רגלי החיות כנגד כולם כו' וכה"ג שהן גדולי הנבראים וכמו גודל החמה לגבי הארץ כו', ומה רבו מעשיך הן ריבוי הנבראים בדצח"מ שיש בזה ריבוי עד אין שיעור כו'. וכל ההתהוות הזאת היא בשביל נפלאותיך ומחשבותיך שזהו התורה דמאד עמקו מחשבותיך כו', וכמא' בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה כו'. וכמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, דזה שאנכי עשיתי ארץ הוא בשביל האדם והאדם בראתי בגימ' תרי"ג שתכלית הכוונה הוא קיום התומ"צ כו'. ומ"מ כ"ז הוא רק אלינו, אין ערוך אליך שלגבי עצמות או"א"ס גם ההמשכה דתומ"צ הוא אין ערוך והוא בחי' ירידה והשפלה כו'. ועז"א ויוסף הורד מצרימה, יוסף הוא בחי' צדיק חי עלמין דכניש כל נהורין עילאין, דיוסף הי' מרכבה לבחי' יסוד בחי' צדיק חי עלמין כו', והורד מצרימה היינו להחיות העולמות להיות בבחי' ממכ"ע ובבחי' סוכ"ע כו'. דהנה כל העולמות וכל השתל' נק' בשם מצרים ל' מיצר וגבול וכמו מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' שזהו בחי' גבול, וכן כל העולמות העליונים גם כל הגילויים דסדר השתל' הכל הוא בחי' הגבלה כו' וכמ"ש במ"א. וביותר שזהו מקור לעולם התחתון שהוא בחי' גבול ממש וע"כ נק' מצרימה כו'. ויוסף הורד מצרימה בחי' הירידה וההשפלה להחיות העולמות, והוא שהמשיכו השבטים בהעלאת מ"ן שלהם ששם עלו שבטים כו' להודות לה' להיות ירידת האו"א"ס בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו'. ונמצא דמה שבהשבטים הוא עלי' ביוסף הוא בחי' ירידה והשפלה כו'.

דיוסף הוא למעלה מבחי' שם, דשמות בשרשן הן בבחי' מל' דא"ק ויוסף הוא בחי' יסוד דא"ק שלמעלה מבחי' שם כו', וכמ"ש בהבי' דואני נתתי, וע"כ לגבי יוסף הוא בחי' ירידה כו'. וזהו ויוסף הורד מצרימה דבחי' אוא"ס דלאו מכא"מ כלל ולמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע נמשך להיות בבחי' סובב ובחי' ממלא לעלמין כו'.

סה"מ פר"ת ע' ר ואילך

קיט

ששם עלו שבטים כו' להודות לה' דבשבטים יש כמה מדרי' די'ב שבטים שהן בעולם הברי', ועלו שבטים הוא שעולים באצי' ועיקר המכוון הוא להודות לה' שזהו בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מאצי' וכמ"ש הטוב שמך ולך נאה להודות, טוב הוא בחי' גילוי אור וזהו בחי' שמך, אבל לך לעצמות א"ס נאה רק להודות בחי' הודאה כו'.

סה"מ פר"ת ע' רכב

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

קכ

וזהו ששם עלו שבטים שבטי ייה להודות לשם ה'. דבכדי להמשיך בחי' שם הוי' זהו ע"י ההודאה, דהיינו הילולים ותשבחות איך שבורא ומהווה הכל מאין ליש ואיך שלא שנית, ועי"ז נמשך גילוי שם הוי' בעולם. ועד"מ באדם למטה דכל טבע כשרונותיו הם מצד שרשו למעלה, הנה אנו רואים דכאשר צריכים להשפעת חסדו משבחים אותו איך שהוא איש החסד ונדיב לב, ועי"ז נמשך מדת החסד מהעלם והסתר אל הגילוי. ואפילו אם בתחלה הוא בכעס ורוגז עליו ומתעלם מדת החסד ע"י מדה ההפכיות שמעלמת עלי', ומ"מ כשמשבח אותו במדת החסד מתעורר ומתגלה מדת חסדו מהעלם אל הגילוי. וידוע דע"י השבחים נמשך המדה משרשה ומקורה העצמי. ולכן אנ"ר במוחש דאלו שהם בעלי כשרון הנה התפתחות כשרונותיהם תלוי בהילול ושבח או הפכו. דכאשר מבטלים ומשפילים אותם מתצמצמים, וכאשר משבחים אותם מעוררים גילוי החוש והכח משרשו ומקורו העצמי, דהיינו מכח ההילוי העצמי שמושרש בהנפש.

סה"מ תרפ"ז ע' קב

קכא

אמר ז"ל (תענית ד"ה ע"א) א"ר יוחנן אמר הקב"ה לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה, ופריך בגמרא מי איכא ירושלים למעלה, ומתריץ בגמרא אין, דכתיב (תהלים קכב) ירושלים הבנוי' כעיר שחוכרה

לה יחדיו, ופרש"י יש ירושלים הבנוי' בשמים, ועתידה ירושלים של מטה להיות כמותה, ובמדרש תנחומא א', אמר רבי אין ירושלים נבנית אלא בזכות השבטים, שנא' ירושלים הבנוי', וסמך ל' ששם עלו שבטים. דפי' עלו שבטים הוא עבודת השבטים, והיינו דע"י עבודת השבטים הוא בנין ירושלים של מטה, שהיא מכוונת לירושלים שלמעלה, ולהבין זה בעבודה בנפש האדם, הנה השבטים היו נשמות דעולם הבריאה, וידוע דנשמות דבי"ע עבודתם הוא לברר ולזכך את הדברים הגשמים ע"י עבודה ויגיעה דוקא, דזהו ההפרש בין נשמה דאצי' לנשמה דבריאה, דנשמה דאצי' הנה אופן הבירור הוא בדרך כח עליון, אבל נשמה דבריאה, הנה אופן עבודתה הוא בדרך עבודה ויגיעה דוקא, והיינו דכללות ההפרש בין עבודת נשמה דאצי' להעבודה דנשמה דבריאה, דנשמה דאצי' אינה באה בהתלבשות בדבר המתברר, אלא שהוא עוסק בעניני תומ"צ כפי מהות מדריגתו, והבירור בא בדרך ממילא, ונשמה דבריאה, הנה אופן עבודתה בהמברר צריך להתלבש בדבר המתברר, וכל הדרכים בחזקת סכנה, והעבודה באופן כזה הוא בא ע"י יגיעה דוקא, וזהו ששם עלו שבטים, דע"י העבודה בעבודת הבירורים. נעשה עלי' בהנשמות העובדים, וענין העלי' הוא להודות לשם הוי', ההודאה וההילול והשבח, כמה שלמעלה מגדר השגתם לגמרי, דהנה כתי' אני הוי' לא שניתי, שלא יש שום שינוי לפניו ית' בין קודם בריאת העולם ובין לאחר בה"ע, וכמא' אתה הוא קודם שנבה"ע, ואתה הוא לאחר שנבה"ע, שהוא בהשואה גמורה, בלי שום שינוי כלל, ולכאו' הרי יפלא הדבר במאד, הלא ממך הכל כתי', והוא ית' בורא העולם ומלואה, ואיך לא יש שינוי כלל קמי' ית' בין קודם הבריאה ובין לאחר שנבראו העולמות, אך הענין הוא, דשרש התהוות העולמות וחיותן, הוא רק מהארה בעלמא בלבד, אבל מהותו ועצמותו ית' מרום ונבדל ונשגב קדוש ומובדל מן העולמות, כי הארה זו הנמשכת מאתו ית' להוות כל העולמות מרכ"ד עד סוכ"ד ולהחיותו, נק' בשם שמו ית', וכת' כי נשגב שמו לבדו, פי' דאפילו בחי' שמו ית', הוא נשגב דענינו רוממות ובמדריגות אורות הכללים, הנה השם הכוונה אור הסוכ"ע, והיינו דלא מיבעי דהאור האלקי שבא בהתלבשות בעולמות ונבראים, שהוא אור הממכ"ע, הוא בחי' שם לבד, להיותה הארה מצומצמת, אלא דגם אור הסוכ"ע. מה שלעוצם גודל הארתו אינו בא בהתלבשות בעולמות כלל, הנה אור המופלא כזה דבחי' סוכ"ע, ג"כ אינו אלא בחי' שמו לבד, דהשם למעלה הוא רק הארה בעלמא וכמו שם האדם, דאינו נוגע בעצם עצמות נפשו, והוא רק בהארה חיצונית מה שהנוגע להזולת, שהזולת קורא בשמו, והוא נפנה לקוראו בשמו, ומובן שהוא הארה חיצונית בלבד, לגבי עצם ומהות החיות של הנשמה והנפש המחיים את האדם, ועם היות דע"י השם שנפנה לקוראו בשמו, ה"ה נפנה בכל עצמותו, ולכן הנה גם בהתעלפות עמוקה הנה ע"י הקריאה בשם, מושיבים נפשו, אמנם גם זה הוא רק בחיות המתפשט באברי הגוף, דסילוק החיות בהתעלפות, הרי אין זה סילוק גמור ח"ו, כ"א שנכווץ לבו והחיות עולה במקורו, א"כ השם הוא רק בחיות המתפשט, ובעיקרו להיות נפנה לקוראו בשמו, אשר כן יובן למעלה, דהשם הוא רק הארה לבד.

אמנם צ"ל בעומק יותר בענין השם, דלא מיבעי דא"א לומר שהשם הוא רק בההארה חיצונית, בהנוגע אל הזולת, דהזולת יקרא אותו בשמו והוא יפנה לקוראו בשמו, אלא דגם זה, שהשם נוגע רק בהחיות המתפשט. ולא בעצם עצמות חיותו, ג"כ א"א לומר, אלא בהכרח לומר, דהשם נוגע בעצם עצמותו ומהותו של הנקרא בשם, דהנה כתי', וכל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו, ופי' רש"י כל נפש חי' אשר יקרא לו האדם שם, הוא שמו לעולם, ופי' שמו לעולם דהשם הוא נוגע בעצם עצמותו ומהותו של הנקרא בהשם, ובזה יובן, מה שאי' במד"ר בראשית פי"ז, א"ר אחא בשעה שבא הקב"ה לבראות את האדם נמלך במה"ש, אמר להם נעשה אדם, אמרו לו אדם זה מה טיבו, אמר להם חכמתו מרובה משלכם, הביא לפניהם את הבהמה ואת החי' ואת העוף, אמר להם זה מה שמו, ולא היו יודעין, העבירן לפני אדם, אמר לו זה מה שמו, אמר זה שור, זה חמור, זה סוס, וזה גמל, ואתה מה שמך א"ל אני נאה להקרא אדם שנבראתי מן האדמה, ואני מה שמי, א"ל לך נאה להקראות הוי', שאתה אדון לכל בריותיך, א"ר אחא (ישעי' מב) אני הוי' הוא שמי, הוא שמי שקרא לי אדה"ר, ואם נאמר דהשם הוא רק הסכמי לבד, ואינו נוגע לעצם עצמותו, כ"א הוא הארה חיצונית בשביל הזולת, שיקרא אותו בשם זה, וע"י קריאה זו הוא נפנה לקוראיו בשמו, א"כ מפני מה לא ידעו מה"ש לקרוא שמות, מאחר שהוא הסכמי בלבד, ומהו גודל חכמתו של אדה"ר, שקרא שמות לכולם, ומפני מה אמר הקב"ה למה"ש, חכמתו מרובה משלכם, אלא ודאי דקריאת שם אינו הסכמי לבד, ואדה"ר ידע כל נברא ונברא בשרשו ומקורו, ואיזה אותיות המהוים ומחיים אותו, ולזאת היתה חכמת אה"ר מרובה על חכמת מה"ש, שידע כל נברא פרטי שרשו למעלה, והאותיות המהוים ומחי' אותו, וכששאלו הקב"ה זה מה שמו, אמר זה שור, להיות שידע אשר נברא זה ושרשו הוא מפני שור שבמרכבה, ואותיות שור מהוים ומחיים אותו, וכן בנברא הארי' ידע כי שרשו מפני ארי' שבמרכבה, ואותיות ארי' מהוים ומחיים אותו, ונברא הנשר ידע כי שרשו מפני גשר שבמרכבה, ואותיות נשר מהוים ומחיים אותו, וכן הוא בכל פרטי הנבראים, דזהו חכמה עצומה, וכדאי' בשל"ה דאדה"ר ידע סוד סדרי מרכבה העליונה, וזהו שאמר הקב"ה למה"ש, חכמתו מרובה משלכם, והאות ע"ז שידע לקרוא שמות, דלהיות השם הוא בשרש החיות של הנברא, ואדה"ר ידע שרש כל הנבראים, לכן קרא בשמותם כפי שהם בשרשם, ובזה יובן דיוק הלשון, מה שאמר הקב"ה למה"ש ולאדה"ר, זה מה שמו וזה מה שמו, דלכאור' הרי לשון השאלה הי' צ"ל, נברא זה איך צריכים לקראותו, וזה איך צריכים לקראותו, ומהו לשון השאלה זה מה שמו, אלא להיות דכל הנבראים, הנה כבר יש להם שם שנקראו בהם, אלא שהשמות בלתי ידועים, ושאל הקב"ה זה מה שמו, מה"ש לא הוי ידעין, ואדה"ר בחכמתו הגדולה, שידע והבין סוד וסדרי מרכבה העליונה קרא בשמות הנבראים בשמותיהם העצמיים, לפי שרשם ומקורם, אשר כן הוא גם בשם האדם, שהוא חיותו המחי' אותו, והיינו דאותיות אלו מחיים

אותו, ואינו רק בשביל שעי"ז יפנה לקוראיו בשמו, אשר לכאור' הנה גם למעלה צריך להיות כן, שהשם נוגע לעצמותו, אמנם אין המשל דומה להנמשל, דבשמות הנבראים אותיות השם מחיים אותו, אבל למעלה בשמותיו ית', א"א לומר כן, דהלא ממך הכל כתי', הנה השם הוא ההארה הנמשך מאתו ית' להוות ולהחיות העולמות, וכמאי כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא, וזהו שהבין אדה"ר ואמר לך נאה לקרות הוי', שאתה אדון לבריותיך, והיינו דזה מה שקרא לו ית' שם, הוא ע"ש היותו ית' מהווה ואדון לבריותיו, ולא מצד עצמו, שהרי עצמותו ומהותו מובדל ומרומם.

ובזה יובן מה שהמדות העליונות, אשר בהם ועל ידם הוא התהוות העולמות והנבראים, כמ"ש כי ששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ שהם הששה מדות העליונות, וכתי' מלכותך מלכות כל עולמים, דהתהוות העולמות והנבראים חיותן והנהגתן הוא ע"י מדות העליונות, שנקראים בשם שמות, כמא' שם אל בחסד, שם אלקים בגבורה, וכן בשארי הספי', דכל זה הוא בהאורות דסדר ההשתל', ובאמת הנה כן הוא גם בהאורות שלמעלה מהשתל', כמו יגמה"ר שהם אורות שלמעלה מההשתל', דלכן משם נמשך סליחת עוונות, הנה האורות האלו ג"כ אינם אלא שמות בלבד, והם אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד, שהם רק הארה והתגלות מאתו ית', להוות את העולמות לרחם עליהם ולהחיותן, והחיות הוא שמהווה מאין ליש, ולא בדרך השתל' עו"ע, דבעו"ע כמו שכל ומדות, או מח' ודיבור, נעשה שינוי בהעילה שהוא משפיע להעלול, דאינו דומה קודם ההשפעה לבעת ההשפעה ואחר ההשפעה, והעילה היא בקירוב אל העלול, עד שהעלול הוא בערך העילה משא"כ ביש ואין, הוא בדרך דילוג, שלא יש שום שינוי בהאין המהווה את היש, בין קודם ההשפעה לעת ההשפעה ואחר ההשפעה, דהכל בשוה ממש, והיש הנה לא זו בלבד שהוא בריחוק מן האין, אלא שהוא הפכו ממש, דעם היות אשר כל מציאותו של היש וקיומו הוא האין, ומבלעדי החיות אלקי הנה אין לו לא קיום ולא מציאות, א"כ הלא היש האמיתי הוא האין, דכל זה הוא בהרגשו של היש, דהיש עצמו יודע, אשר הוא מצד עצמו אין לו לא מציאות ולא קיום, ומ"מ הנה הוא קורא את עצמו יש, ולהחיות האלקי שהוא המהווה אותו וממציאו מלא דבר לדבר, הנה הוא קורא אין, דכל זה הוא מפני העלם והסתר הבורא מהנברא, ולכן הנה ההתהוות היא בדרך אין ערוך, אשר כל זה נמשך מהארה דבחי' שמו ית', אבל מהותו ועצמותו הוא לאו מכל אילין מדות איהו כלל, ורק אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין, וקרנין להון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין וכו' וכדמסיים כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא, ורק ע"י העבודה בתומ"צ, שהם חכמתו ורצונו באתעדל"ת אתעדל"ע, ממשיכים את העצמות ית' ויתעלה, וזהו ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל להודות לשם הוי', והיינו דהשבטים ונשמות דבי"ע. ע"י עבודתם מגיעים

גם בכחי' שם הוי', אלא העבודה להגיע לשם הוי', הוא ע"י הודאה וההילול והשבח והודאה, דהנה בעבודת הוי', הרי יש ב' אופני עבודה, הא' עבודה וההשגה, והב' היא עבודה והודאה, ידיעה והשגה באה ע"י יגיעה גדולה ועצומה, דכל חד וחד לפום שיעורא דילי' מטריח את שכלו ומייגע את מוחו ביגיעה עצומה, הן בלימוד דלומד את ההשכלה בעיון רב ובשקידה גדולה, והן בהתבוננות שאחר הלימוד, דחושב בהענין שלמד ומהרהר בו כמה וכמה פעמים בינו לבין עצמו עד שהמושכל הוא נקלט ונקבע אצלו, והן בהתבוננות בעת התפלה, דיש בזה שני ענינים, הרגש הנועם האלקי, ואז דוקא נמצא אצלו הענין פנימי של המושכל בהנוגע בעבודה בפועל, דאין חכם כבעל נסיון, דמכל השכלה צריך להיות ענין של פועל, ובא"ל ההשכלה בלתי אמיתית, ובהתבוננות דתפלה דער הערט זען די געטליכע גישמאקייט, ניט די שכל'דיגע גישמאקייט, נאר די געטליכע גישמאקייט, און עס געפינט זעך דער ענין פנימי פון דער השכלה, וואס עס איז נוגע צו בפועל ממש, והב' העבודה דהודאה, דע"ז מתעורר בהילול ושבח להלל ולשבח לדבר שלמעלה מהשגתו.

והנה העבודה והודאה, היא ג"כ באה ע"י הקדמת העבודה ידיעה והשגה. דהודאה סתם דאינו מטריח שכלו, ואינו מייגע את מוחו, בין שיהי' זאת בסיבת העדר חפצו להטריח שכלו ומוחו בהשגה אלקית, ובין שיהי' זאת בסיבת העדר יכולתו, דאין דעתו יפה, והוא רק מודה, הנה זה נקרא הודאה דהודאה, שהיא עבודה דקבע"ו, משא"כ העבודה והודאה, באה ע"י הקדמת ידיעה והשגה, דמטריח את שכלו ומייגע את מוחו, להבין ולהשיג את ההשכלה האלקית שהוא עוסק בה, כל כמה שביכולתו להבין ולהשיג, ואת זה שאינו מבין ומשיג הוא מודה בה, הנה ע"י הודאה זו, מתעורר אצלו התפעלות נפשו בהילול ושבח, שמהלל ומשבח במה שלמעלה מהשגתו, דבזה יש יתרון בהעבודה דהודאה על העבודה ידיעה והשגה, דבהעבודה והשגה, הנה ההילול והשבח הוא לפי אופן ידיעתו והשגתו, וכמו שאנו רואין במוחש שיש שינויי ידיעות והשגות באופני לימודי התלמידים, דיש תלמיד הלומד סוגיא רק בלימוד שטחי, וידעתו בהסוגיא היא הוא רק בכללות המושכל ההוא, ויש תלמיד שלומד הסוגיא בעומק, הרי ידיעתו הוא בפרטי הסוגיא ובעומק הסברות שבה ויש תלמיד שלומד הסוגיא בעומק ובחריפות גדולה, ומכל ידיעה והשגה נעשה התפעלות שכלי, המביא התפעלות הנפש בהילול ושבח, שמהלל ומשבח את הסברות שבהשכלה היא, והיינו התפעלות הנפש בההילול ושבח, הוא לפי הידיעה, דאינו דומה התפעלות הלומד בשטחיות לגבי הלומד בעומק ואינו דומה התפעלות הלומד בעומק לגבי הלומד בחריפות, דהתפעלות נפשו בהילול ושבח ההשכלה וטיב הסברות הוא באופן אחר לגמרי, אבל בכ"ז הנה ההתפעלות לפי אופן הידיעה והשגה, משא"כ בהודאה, הנה יש היתרון הזה דהתפעלות הנפש בההילול והשבח, הוא לא רק לפי אופן

הידיעה וההשגה כ"א התפעלות נפשו בההלול ושבח הוא גם בזה שהוא מודה, היינו גם בזה שהוא למעלה מהשגתו, וזהו ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי', והגם דעבודת נשמות דבי"ע, הוא בסוד הבירורים וההזדככות דעולם שהם משם אלקים, הנה בכ"ז הרי ע"י עבודתם ה"ה מגיעים להודות גם לשם הוי', שהוא למעלה מהשגתם, דהנה הדיעה בשם הוי' הוא ד"ע, דלמעלה יש האמיתי וכולא קמי' כלא חשיבי, דבאמת הרי שם הוי' מצד עצמו הוא נגד העולם, דהעולם מוגבל בזמן עבר הוה ועתיד, ושם הוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד, א"כ הרי השם הוי' הוא נגד העולם, ונשמות דבי"ע אין ביכולתם להשיג זאת, איך הוא הענין דהי' הוה ויהי' כאחד, ואיך הוא כולא קמי' כלא חשיבי, וביותר מה שמפליא את הנשמות דבי"ע הוא זה, דאחר כל זה דהדיעה בשם הוי' היא הדיעה האמיתית, דלמעלה הוא היש האמיתי, ולמטה הוא אין, דכולא קמי' כלא חשיבי, ושם הוי' שהוא הי' הוה ויהי' כאחד הוא נגד העולם, שהוא מוגבל בהגבלת הזמן דעבר הוה ועתיד, ומוגבל בהגבלת המקום דששה קצות הנה אחר כל זה הנה התהוות עולם זה המוגבל במקום וזמן, הנה התהוותו הוא ע"י שם הוי' דוקא, דשם הוי' הוא המהוה, ועם היות דההתהוות בפועל הוא משם אלקים, אבל עיקר ההתהוות הוא משם הוי', דהוי' ל' מהוה, והי"ד דשם הוי' מורה על תמידת ההתהוות, כמו ככה יעשה איוב, דהי"ד דיעשה מורה על זה, אשר תמיד הוא עושה כן, ובעומק הרגש הבנת הענין, הנה לא זו בלבד דההתהוות הוא משם הוי', אלא דגם חיות העולם והנבראים וקיומם הוא משם הוי', רק שהוא בהתלבשות בשם אלקים, דאלקים והוי' הם טבע ולמעלה מהטבע, ובאמת הרי כללות ענין החיות וקיום העולם, הוא בדרך למעלה מן הטבע, אלא שבא בהלבשה וכיסוי, הנה משום זה נקרא טבע, וענין זה, דכללות חיות וקיום העולם והנבראים הוא בדרך למעלה מן הטבע יודעים ומשיגים נשמות דבי"ע, בידיעה והשגה טובה, ומזה מתפעלים הנשמות במאד, איך הוא דבר והיפוכו, דבאמת הנה שם הוי' הוא נגד העולם, ועם זה הנה התהוות העולם והנבראים חיותם וקיומם, הוא משם הוי' דוקא, דע"ז נעשה עילוי בשם אלקים, להיות דכל כוונת הצמצום וההעלם דשם אלקים, הוא בשביל הגילוי דשם הוי' המתלבש בו, וכאשר נשלם הכוונה נעשה עילוי בשם אלקים והו להודות לשם הוי', דע"י עבודת ההודאה, הנה נשמות דבי"ע באים להודות לשם הוי', שהוא ההלול ושבח למה שלמעלה מגדר השגתם.

והנה ע"י ההלול והשבח של הנשמות, שמהללים ומשבחים אותו ית', איך שהוא בורא ומהוה ומחי' ומקיים העולם ומלואה, והוא ארך אפים חנון ורחום ורב חסד, הנה ע"ז ממשיכים שם הוי', שהרי הוא ית' מצד עצמו הוא למעלה מן העולמות, וכללות ענין השמות הם רק הארה בעלמא, הנה ע"י ההודאה וההלול ושבח, נמשך להיות שם הוי', ועד"מ למטה, באשר האדם מבקש איזה חסד מזולתו, הנה תחלה ה"ה מהללו ומשבחו, שהוא נדיב לב וחסדן, דע"ז מעורר מדת החסד, להשפיע לו הדבר החסר לו, ואנו רואין במוחש דע"י ההלול והשבח, מתעורר גם

מדת החסד שבהעלם והסתר הלב וכמו במי שהוא בתרעומות ובכעס על חבירו, דאז אינו שייך כלל שיטיב עמו או יעשה לו איזה חסד, לפי דמדת החסד נתעלמה ונסתרה בהעלם והסתר גמור בלבו, על איש זה שהכעיסו, מ"מ כשיקראוהו בהכנעה, ויהללו וישבחו שהוא חסדן ורחמן, הנה יסור הכעס מלבבו, ויתעורר ברחמים עליו, והיינו דע"י השבח שמהלל ומשבח אותו, שהוא רחמן וחסדן מתעורר מדת הטוב והחסד, שהיו מסותרים בהעלם בלבו, ויוצאים מן ההעלם אל הגילוי, וכן הוא בהשפעה רוחני' דהשפעת השכל, דכאשר התלמיד מהלל ומשבח את הרב שהוא חכם וכו' הנה ע"י הילול ושבח זה, מתעורר כח חכמת הרב ומתגלה מהעלם אל הגילוי, ואז נמצא אצלו השפעה שכלית לפ"ע התלמיד, ובזה יובן מה שאי' בזח"ב דל"ח ע"א בענין השבחים ששיבחו את הרשב"י, מאן פני האדון הוי' דא רשב"י, דלכאו' יפלא הדבר הלא גם רשב"י הי' נברא נשמה בגוף, ואיך יאמרו עליו מאן פני האדון הוי' דא רשב"י, ובכללות הענין אינו מובן, מהו"ע השבחים בכלל דר' יהודא קארי לי' שבת, והלא הרשב"י הוא מקור דפנימיות ורחוק מאד שהשבחים יפעלו בו הגבהה, אך הענין הוא דהנה כתי' ותקרא שם הוי' הדובר אלי' ולא הי' אלא מלאך, ואיך נא' שם הוי', אך הענין הוא, דהנה המלאך בעת השליחות נקרא ע"ש משלחו דאינו מהות מציאות בפ"ע כלל ובטל לגבי משלחו, וכן הרשב"י שאמר בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא בי' להיטא, שהי' דבוק בתכלית באוא"ס ב"ה, ולכן אמרו תלמידיו מאן פני האדון הוי' דא רשב"י, להיותו דבוק בתכלית באוא"ס הנה קראו אותו ע"ש הוי', כמו המלאך שנקרא ע"ש הוי', וכאשר רצו התלמידים שישפיע להם דברי תורה, והרשב"י הי' בדביקות בהשגותיו באלקות, ואידי דטריד למבלע לא פליט לזה היו השבחים, דעיי"ז יומשך כח חכמתו מההעלם אל הגילוי להשפיע להם דברי תורה, וזהו דר"י קארי לו שבת, מוחין דאבא ועד"ז יובן למעלה, להיות דאוא"ס מצד עצמו לאו מכל אילין מדות איהו כלל, וכללות ענין השמות הוא רק להיות התהוות העולמות, ולהיות נפנה לקוראיו בשמו, כמ"ש הודו להוי' קראו בשמו, וכתי' קרוב הוי' לכל קוראיו, ולזאת הנה ע"י שבריותיו מעלים מ"ן, ומודים ומשבחים אותו ית' שהוא ית' רחמן, כמא' כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה, ומתחננים אליו ית' ברחמך הרבים רחם עלינו, אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו, הנה עיי"ז מעוררים אתעדל"ע, שיהא מתצמצם בשם הוי' במדת החסד, להחיות רוח שפלים דבי"ע. וזהו אר"י אמר הקב"ה לא אבוא בירושלים שלמעלה עד שלא אבוא בירושלים של מטה, דאין ירושלים נבנית אלא בזכות השבטים, דנשמות דבי"ע, ע"י עבודתם בעבודת הברורים ביגיעה דוקא, הנה עיי"ז עלו השבטים, שנעשו עלי' בנשמות דבי"ע, והעלי' הוא להודות לשם הוי', שמהללים ומשבחים את שם הוי' שלמעלה מהשגתם, וע"י הילול ושבח זה שמהללים ומשבחים את שם הוי', הנה ממשיכים שם הוי', שיבנה ירושלים של מטה, שהיא מכוונת לירושלים שלמעלה.

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

קכב

וערכי ישנה, שערכי הוא מלשון ערכאות דהיינו מקום המשפט והשופטים הוא בלאה, כידוע במ"ש וישב משה לשפוט את העם ר"ת לאה, כמ"ש בספר הלקוטים (מהש"ש של הרח"ו ז"ל) בפסוק זה ע"ש. והעד החתום שם, הוא בחי' עד דע' וד' רבתי ושמע כו' אחד שהוא בלאה, ששם הוא אתוון רברבן, כי לאה היא גדולה. עד הוא אותיות דע היינו בחי' דעת שלנגדו עומדת לאה שהיא בחי' ערכי ישנה של צפורי. ובדעת דז"א שם הוא יסוד אימא עם הרוחא דשביק אבא בגוה שדעת חותם וסוגר אותה שאתי מפתחא דכליל שית וסתים פתחא כמ"ש בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש י' ובפע"ח בשער ק"ש שעל המטה ע"ש. זהו חתום עד חתום דוקא שהוא מד שהעד, דע, בחי' דעת חותם וסוגר היסוד דאימא, ששם הוא הג' שמות אהי' קס"א קמ"ג קנ"א מספר חות"ם ע"ה. ולנגד המקום הזה הוא ישנה של צפורי בחי' לאה. עד הזה הוא מיוחס בלי ספק, כי הרי הרוחא דיסוד אבא דשביק ביסוד אימא, והיינו היסודות דאו"א מעידים עליו שהוא מיוחס, כי הרי הוא נמשך מחו"ב והוא ע"ד שבטי יה עדות לישראל, ששם י"ה מעיד עליו שהוא כשר ומיוחס כמ"ש במד"ר וישלח פע"ט ס"ז ע"ש.

לקוטי לוי יצחק הערות לזהר ח"ב ע' רכו

קכג

הנה ענין יוחסין, כפשוטו, הוא לידע מי הם אבותיו, והיינו לידע מי הם אביו ואמו. ומובן לפי"ז שיוחסין הוא בחי' חו"ב הנקראים אב ואם. והיינו ענין יוחסין הוא לידע ולהשיג את בחי' חו"ב, שהם אב ואם. וכמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל, שמי מעיד על השבטים שהן בניהן של אבותיהן, י"ה, דהיינו חו"ב. ובמס' קדושין ד"ע ע"ב, שהקב"ה משרה שכינתו על משפחות המיוחסות בישראל שנאי בעת ההיא נאם ה' אהי' לאלקים לכל משפחות ישראל, והיינו הוי' אהי' הוא חו"ב, כמו י"ה והיינו חו"ב שהם אב ואם, דהיינו הי' שבאיש וה' שבאשה, ומזה הוא היחוס.

לקוטי לוי יצחק מארז"ל ע' קיד

קכד

זקן ממרא שחולק על סנהדרי גדולה שבמקום ההוא דוקא, שעליהם כתיב ובאת אל הכהנים הלויים, פוגם בחו"ב, שמחזיק א"ע לחכם ונבון יותר מהם. והיינו זקן זה שקנה חכמה. ממרא ר"ת מקולות מים רבים אדירים, מים רבים הוא בינה, וחולק על הכהנים הלויים דסנהדרי גדולה, הכהנים חכ' הלויים בינה. ומן המקום ההוא דוקא, מקום מ"ק מלוי קס"א דאימא, ו"ם מלוי ע"ב דחכ'. וכן עדים

זוממין שהם עדי שקר כמ"ש עד שקר כו', שקר ענה כו', פוגמין בחו"ב, כי עדות מגיע בחו"ב, כמ"ש משכן העדות, שקאי על חו"ב, וכן שבטי י"ה עדות לישראל, ששם י"ה מעיד עליהם, הראובני השמעוני, הוא חו"ב וכמ"ש בלקו"ת בד"ה אלה פקודי ובהביאור ע"ש.

תורת לוי יצחק ס"ע קפט ואילך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

קכה

וזהו מ"שי ששם עלו שבטים שבטי ייה, די"ה קאי על אצילות, והיות דהשבטים הם נשמות דבי"ע לכן צ"ל עלו, עלי, בכדי שיהיו שבטי ייה.

ד"ה באתי לגני תשל"ז, הערה כ²

---

(1) תהלים קכב, ד. תו"א הוספות בתחלתן.

(2) סה"מ מלוקט ח"א ע' רכו.

קכו

ולכן אמרו על המקריב זבח בלי נסכים שהוא דוגמת ענין עדות שקרי, דהקרבות היו במשכן שהמשכן הוא עדות, כמ"ש² משכן העדות, שהוא בחי' עדות לישראל³, דהכוונה בענין עדות לישראל הוא כמו שנש"י הם למטה ומלובשים בגופים דוקא, ולכן הנה קרבנות בלבד שהו"ע ההעלאה, הו"ע עדות שקר, וצריך להיות ענין הנסכים שהוא המשכה למטה דוקא, דבזה נשלמת הכוונה.

ד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם תשי"ב⁴

---

(1) ראה ברכות יד, סע"ב.

(2) ר"פ פקודי (לח, כא). במדבר א, מט. בהעלותך י, יא.

(3) תהלים קכב, ד. וראה פרש"י פקודי שם.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"א ע' קצו-ז.

קכז

אמנם להיות שאהרן הוא אצילות ונש"י הם בבי"ע, הנה בכדי שיהי' ההמשכה מאצילות לבי"ע הוא ע"י הנשיאים דוקא, דזהו מ"ש ואתכם יהיו איש איש למטה. דהנה מבואר בתו"א פ' ויחי בענין השבטים, שהשבטים היו באצילות

---

(1) הוספות קג, סע"א ואילך.

ואח"כ ירדו לבריאה, והיינו שגם בהיותם בבריאה הם במדריגתם כמו שהם באצילות. ולפי שמצד אחד הם בבריאה אמנם גם בהיותם בבריאה הם במדריגת האצילות, לכן הנה הם המקשרים אצילות ובי"ע, דזהו מ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל, דשבטי י"ה היינו שהם במדריגת האצילות, אך מ"מ להיותם בבריאה הם עדות לישראל. וזהו מ"ש ואתכם יהיו איש איש למטה, שהמשכה היא ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא, אך בכדי שיהי' החיבור דמדריגה זו עם נש"י שהם בבי"ע, הנה זה נעשה ע"י הנשיאים דוקא, דלהיות שמצד אחד הם בבריאה, אמנם גם בהיותם בבריאה הנה ואתכם יהיו, שהם טפלים ובטלים למשה ואהרן, היינו שהם במדריגת האצילות, לכן ע"י העלאת הנשיאים דוקא נעשה ההמשכה דבחי' אהרן בבי"ע.

ד"ה וידבר גו' שאו את ראש תשי"ד³

---

(2) תהלים קכב, ד.

(3) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"א ע' ז.

קכח

ענין השבטים הוא לחבר ולהעלות עולמות בכלל ועולם הבריאה בפרט לאצילות, כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה, והוא ע"י ההמשכה, דשבטים הוא כוכבא דשביט² שהוא המשכה מלמעלמ"ט, הנה ע"י ההמשכה מלמעלמ"ט הוא נתינת כח על ההעלאה מלמעלמ"ע, להעלות את עולמות ב"ע שנתהוו מצד ספירת המלכות כמו שהיא מתעלמת ומסתרת בבי"ע, הנה עבודת השבטים הוא להעלות את המלכות. דהנה השבטים הם המשכה מהאבות, דהאבות הם מרכבתא עילאה, היינו בחי' אצילות, והשבטים שהם המשכה מהאבות, כוכבא דשביט, הם ממשיכים בחי' אצילות גם בבי"ע, כמארז"ל³ כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, שממשיכים בחי' אחד גם בבי"ע, והוא ע"י עבודתם בעבודת הבירורים שמבררים את הנצוצות שנפלו למטה בשבה"כ, כמ"ש⁴ והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה שהו"ע עבודת הבירורים, הנה ע"י עבודה זו הם מחברים ב"ע עם אצילות.

ד"ה וידבר גו' איש על דגלו תשט"ו⁵

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) ברכות נח, ב. וראה תו"א ויחי (הוספות) קג, ב. הנסמן בסה"מ תרפ"ט ע' 179 הערה 13.

(3) פסחים נו, א.

(4) וישב לז, ז.

(5) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"א ע' י"א.

קכט

וזהו ג"כ מ"שי ששם עלו שבטים שבטי ייה עדות לישראל גו', דענין השבטים הוא הנשמות כמו שהן בבריאה, י"ב גבולי אלכסונים דז"א, וששם עלו שבטים הוא עלייתן לאצילות לבחי' טהורה היא, דכאשר עבודתם הוא בבחינה זו, אזי הם עדות לישראל, דענין העדות הוא ג"כ על דבר הנעלם דוקא, דעל דבר הגלוי אינו צריך עדות, וגם על מילתא דעבידא לאגלויי² אינו צריך ג"כ עדות גמורה³, כי אם על דבר הנעלם לגמרי דוקא, והוא האלקות שלמעלה מהשתלשלות, דהמשכה זו היא ע"י בחי' עלו שבטים דוקא, היינו עלייתם לבחי' טהורה היא.

ד"ה וטהר ליבנו תשי"ז⁴

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) ר"ה כב, ב. וש"נ.

(3) כ"ה בד"ה ציון במשפט עתר"ו (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קלח). וראה סה"מ פסח ח"א ע' קכא הערה

.11

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ סוכות-שמח"ת ע' טז.

קל

דהנה זה שתשרי הוא ראש השנה לי"ב חדשי השנה הנה זהו ההמשכה בי"ב חדשי השנה כמו שהם בבי"ע, וכנ"ל דבתשרי הנה כל ההמשכות הוא כמו שהם שייכים לעולמות, ולכן הנה ראש השנה זה הוא בתשרי דוקא. משא"כ זה שניסן הוא ראש השנה לי"ב חדשי השנה, הנה זהו ההמשכה בי"ב חדשי השנה כמו שהם למעלה מבי"ע, כי אם הם עולים באצילות כמ"שי ששם עלו שבטים שבטי ייה, די"ב שבטים שהם כנגד י"ב חדשים הם עולים באצילות, שהוא ההמשכה שלמעלה מהעולמות, הנה המשכה זו היא בניסן, להיות שבניסן הוא הסדר דמלמעלה למטה שהוא למעלה מהשתלשלות כמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים, שהוא הדילוג למעלה מהשתלשלות.

ד"ה החודש הזה לכם תשי"ז²

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ד' פרשיות ח"ב ע' קס.

קלא

והנה עד"ז יובן גם בענין השבטים, שהשבטים הם מרכבתא תתאה, כידוע ההפרש בין האבות להשבטים¹ דהאבות הם מרכבתא עילאה באצילות והשבטים הם מרכבתא תתאה דבי"ע, ובפרטיות הוא בעולם הבריאה, דזהו ששם עלו שבטים², שצריך להיות בהם עלי, לפי שמצד עצמם הרי מדריגתם הוא בבריאה, ומ"מ הם נושאות ומעלות בחי' הים העומד עליהם מלמעלה, שהוא בחי' מלכות דאצילות כמו שנעשה עתיק לבריאה ונעשה מקור להתהוות הבי"ע, דאופן ההתהוות הוא בדרך העלם והסתר הבורא מהנברא ולכן הנה הנבראים מרגישים עצמם ליש, דלכן צריך לרומם ולהעלות את המלכות שיתעלה באצילות, דזהו ארוממך אלקי המלך³ כידוע, הנה עלי' זו הוא ע"י השבטים. דהגם אשר הם מרכבתא דבריאה שלמטה במדריגה מבחי' מלכות דאצילות, מ"מ להיות אשר השבטים הם המשכה משרשם, דזהו פירוש שבטים מלשון כוכבא דשביט⁴, לזאת הנה בכחם להעלות את בחי' המלכות. והיינו דכמו שנתבאר לעיל בענין המלאכים שהטעם מה שהם יכולים להעלות את הכסא הוא מצד שרשם בתהו, הנה כמו"כ יובן גם בענין השבטים, דהגם אשר הם למטה במדריגה, אך להיות שבשרשם הם שבטי י"ה שהוא ז"א דאצילות, הרי בשרשם הם למעלה מהמלכות, ובפרט לפי הידוע אשר ז"א בעתיקא אחיד ותליא⁵, דעתיק הוא למעלה מכללות ההשתלשלות דאצילות, הנה מצד זה הם יכולים להעלות את בחי' המלכות.

ד"ה איש על דגלו תשי"ז⁶

(1) ראה תו"א ויצא כג, סע"ד ואילך. יתרו שם (עב, ד ואילך). לקו"ת צו יז, סע"ב ואילך.

(2) תהלים קכב, ד.

(3) שם קמה, א. וראה תו"א מקץ מ, ג. אוה"ת שבהערה 1 (ע' מז).

(4) ברכות נח, ב. וראה תו"א ויצא שם (כד, א). ויחי (הוספות) קג, ב. הנסמן בסה"מ תרפ"ט ע' 179.

(5) זח"ג רצב, א.

(6) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"א ע' יח-ט.

קלב

וזהו ג"כ מ"שי ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל. דענין העדות הוא ג"כ על דבר הנעלם דוקא, דעל דבר הגלוי אינו צריך לעדות, וגם על מילתא דעבידא לאגלויי² אין צריך עדות גמורה³. ולכן בעדות אשה מספיק עד

(1) תהלים קכב, ד.

(2) ר"ה כב, ב. וש"נ.

(3) לקו"ת פקודי ד, סע"א.

אחד ומפי אשה ומפי עבד, וכמ"ש הרמב"ם בסוף הלכות גירושין, והוא לפי שהוא דבר דעבידא לאגלויי, ולכן אין צריך לעדות גמורה. וענין העדות הוא על דבר הנעלם דוקא, והוא בחי' אור הסובב כנ"ל, שהעדות והסימן על אור הסובב הוא בחי' עצם הנשמה, טהורה היא כנ"ל. וזהו ששם עלו שבטים שבטי ייה עדות לישראל, שהי"ב שבטים מצד עצמם הם בחי' י"ב בקר דמרכבה דבריאה ואינם עדות, ורק כאשר עלו שבטים, והוא עלייתם באצילות, הנה אז הם עדות לישראל, ישראל לי ראש⁴, בחי' ראש דנשמה, והם עדות שמגלים את אור הסובב.

ד"ה אלה מסעי תשי"ט⁶

-
- (4) ראה בכ"ז יהל אור עה"פ (ע' תפכ"ג). וש"נ. וראה לקו"ת שם ח, סע"א.
 (5) פע"ח שער (כט) הלולב פ"א. תו"א שמות נ, א ואילך. לקו"ת ר"ה סב, ג. ספר הליקוטנים – דא"ח צ"צ ערך יעקב סמ"ה (ע' אקא ואילך). מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע צה. וש"נ.
 (6) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"ב ע' תי-תיא.

קלג

אלהי פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה². וידועים הדיוקים בזה³, מה שכתוב משכן משכן ב' פעמים, ובמשכן הב' אומר משכן העדות. וגם שארי הדיוקים שהקשה באלשיך⁴ וקצתם הובאו גם בלקו"ת⁵. ומזה שאומר משכן משכן ב' פעמים, מוכח מזה שיש שתי מדריגות במשכן, ומשכן הב' הוא בחי' עדות. דכן מצינו ג"כ מ"ש ששם עלו שבטים שבטי ייה עדות לישראל, שאומר שתי פעמים שבטים, שבטים סתם ואח"כ אומר שבטי ייה, ובבחי' שבטים הב' אומר עדות לישראל, שהם בחי' עדות. דכמו"כ הוא גם בענין המשכן, שיש בו ב' בחינות, משכן סתם ומשכן העדות.

והנה כללות הענין דאלה פקודי גו' קאי אדלעיל מיני, מ"ש בפרשה הקודמת¹ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל שהיא ההכנה והעבודה להמשכן, והגמר מזה הוא מ"ש כאן אלה פקודי גו', ומאחר שבענין אלה פקודי יש ב' בחינות משכן, מוכח מזה דגם בענין ההכנה דויקהל משה גו' הנה ההכנה היתה

-
- (1) לכללות מאמר זה – ראה ד"ה ויקהל משה תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע' קלו ואילך). וראה ד"ה הנ"ל באוה"ת פרשתנו (ויקהל) ע' ב'פו. תרל"ד (סה"מ תרל"ד ע' קמד ואילך).
 (2) פרשתנו (פקודי) לז, כא.
 (3) לקו"ת ר"פ פקודי (ג, א). תו"ח ר"פ פקודי (תרמו, ב. תרנה, ב).
 (4) עה"פ.
 (5) שם.
 (6) תהלים קכב, ד.
 (7) ריש פרשתנו (ויקהל לה, א).

לב' בחינות המשכן, לא רק לענין משכן סתם אלא גם לענין משכן העדות, דשני בחינות אלו הם כדוגמת השני בחינות שבשבתים, שבטים סתם והשבטים שהם עדות לישראל כנ"ל.

והנה⁸ פירוש שבט הוא מלשון⁹ כוכבא דשביט¹⁰, שאור הכוכב נמשך והולך עד לחוץ, וכמו ענף האילן הנמשך מן האילן לחוץ, שמובן מזה שני דברים, שהוא נמשך לחוץ, אמנם גם כשנמשך לחוץ הרי הוא נמשך מגוף האילן ודבוק בו, דכמו"כ הוא גם בענין השבטים שהם המשכה מהאבות, דאין קורין אבות אלא לשלשה¹¹, והשבטים הם המשכה מהאבות, שהאבות הן בחי' מרכבה דאצילות, והשבטים הם ההמשכה מבחי' מרכבה דאצילות לבי"ע עד למטה בעולם הזה, שהוא דוגמת המשכת הכוכב, כוכבא דשביט, שנמשך לחוץ, אך עם זה הרי גם בירידתם יש להם שייכות למקורם, הוא בחי' המרכבה דאצילות. ומובן שירידת השבטים לבי"ע היא ירידה גדולה, שהרי באצילות הוא עולם האחדות¹², דאיהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד¹³, משא"כ בבריאה הוא התחלת הישות, ומשם יפרד¹⁴, ובפרט הירידה בעולם הזה הגשמי, שהיא ירידה גדולה שבאין ערוך, הנה תכלית הירידה היא כמאמר ירידה צורך עלי', שכל ענין השבטים שהו"ע הירידה הוא בשביל העלי'. דזהו מ"ש ששם עלו שבטים, והיינו שכל ענין השבטים שהו"ע הירידה הוא בשביל העלי', ששם עלו שבטים. וזהו¹⁵ נרמז ג"כ בחלומו של יוסף, והנה אנחנו מאלמים אלומים גו'¹⁶, שהעבודה דמאלמים אלומים הוא שאוסף את השבילים שהם דברים נפרדים, דבבי"ע הו"ע הפירוד, דזהו ג"כ מ"ש בתוך השדה¹⁶, שמקום מציאותם אינו בעיר, בחי' כתפארת אדם לשבת בית¹⁷, כי אם הם בשדה היינו בבי"ע, ועבודתו הוא לקבצם יחד ולפעול בהם ענין האחדות, שהו"ע העלי' מבי"ע לאצילות.

וזהו כללות ענין עבודת הבירורים שבשביל זה ירדה הנשמה למטה, שהוא בשביל ענין הבירורים ואסיפת הניצוצות, שזהו ענין האכילה והעסק בכל דברים הגשמיים, שע"ז נאמר¹⁸ בנפשו יביא לחמו, היינו שנותן את נפשו עבור

(8) בהבא לקמן – ראה ד"ה ויקהל שבהערה 1 (סה"מ תרנ"ה ע' קלז. אוה"ת שם. סה"מ תרל"ד ע' קמה).

(9) ברכות נח, ב.

(10) ראה (נוסף להמצויין בהערה 8) תו"א ויחי קג, ב. סה"מ תרפ"ט ע' 179. וש"נ.

(11) ברכות טז, ב.

(12) ראה תו"א בראשית ג, א. וארא נז, א. ובכ"מ.

(13) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

(14) בראשית ב, י. ראה תו"א שבהערה 16. ובכ"מ.

(15) בהבא לקמן – ראה ד"ה ויקהל שבהערה 1 (סה"מ תרנ"ה ע' קלח. אוה"ת שם. סה"מ תרל"ד ע' קמו).

(16) וישב לו, ז. וראה ד"ה והנה אנחנו מאלמים בתו"א וישב לו, ג ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 188.

(17) ישע"י מד, יג.

(18) פיוט "כי כשמך" בחזרת הש"ץ דתפלת מוסף לר"ה ויוהכ"פ (ע"פ איכה ה, ט).

הלחם הגשמי, לא בשביל ענין הבירורים ואסיפת הניצוצות, כמו שצריך להיות, שזהו ענין האכילה כדבעי שהוא בשביל בירור הניצוצות, וכמאמר הבעש"ט¹⁹ מיוסד על כתבי האריז"ל²⁰ עה"פ²¹ כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, שענין האכילה צריך להיות לא בשביל הלחם עצמו כי אם בשביל המוצא פי הוי' שבו, אמנם בנפשו יביא לחמו, שנותן את נפשו עבור הלחם כפשוטו. אך אמיתית העבודה כפי שצריך להיות הוא אשר העסק בדברים הגשמיים יהי' בכדי לברר הניצוצות שבהם ולהעלותם למעלה, שבשביל זה הי' כל ענין ירידת הנשמה לבי"ע עד לעולם הזה הגשמי, בכדי שגם במקום הפירוד תפעול בהם אחדות.

וזהו¹⁵ מ"ש²² אז יקהל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות גו' כל איש ישראל, דענין ההקהלה הוא שהעלה אותם לבחי' האחדות. דכל זה הו"ע הבירור ראשון שבדרך מלמטה למעלה שהוא הבירור והעלי' מבי"ע לאצילות, ולהיות שהוא בירור ראשון שמלמטה למעלה הרי עבודתו היא במקום הפירוד עדיין ואין בו גם בחי' ביטול היש, לכן סדר העבודה הוא בהתחלקות, דלכן יש בזה התחלקות, שהקהיל תחילה את זקני ישראל, ואח"כ את כל ראשי המטות ואח"כ את כל ישראל. דכל זה הוא הבירור ראשון שמבי"ע לאצילות. ואח"כ הוא הבירור השני, שהוא העלי' בלמעלה מאצילות, בבחי' סתימא דכל סתימין, וישת חושך סתרו²³, שבחינה זו היא למעלה מהתחלקות, דזהו ענין שבטים הב' שכתוב בהם עדות לישראל, דענין העדות אינו על דבר הגלוי, וגם לא על מילתא דעבידא לאגלויי²⁴, כי אם על דבר הנעלם דוקא²⁵, והיינו העלי' בבחי' סתימא דכל סתימין, ישת חושך סתרו.

והענין הוא²⁶, דהנה בכללות ההשתלשלות יש ג' בחינות, עקודים נקודים ברודים²⁷, דברודים הוא העשר ספירות כמו שהם בהתחלקות,

19) כש"ט (הוצאת קה"ת) סימן קצד (כה, א ואילך). וראה לקו"ת צו יג, סע"ב ואילך. סה"מ תרצ"ז ע' 207. ובכ"מ.

20) ל"ת להאריז"ל עקב ח, ג. פע"ח שער (כז) יוהכ"פ פ"א. ספר הליקוטם להאריז"ל בתחלתו.

21) עקב שם.

22) מלכים-א ח, א-ב. דברי הימים-ב ה, ב-ג.

23) תהלים יח, יב. ראה לקו"ת פרשתנו (פקודי) ג, ד. ד"ה ויקהל שבהערה 1 (סה"מ תרנ"ה ע' קלט.

תרל"ד ס"ע קמז).

24) ראה ר"ה כב, ב. וש"נ.

25) לקו"ת פרשתנו (פקודי) ד, סע"א.

26) בהבא לקמן – ראה ד"ה ויקהל שבהערה 1 (סה"מ תרנ"ה ס"ע קלח ואילך. תרל"ד ע' קמז). וראה

סד"ה חמשה קנינים (צויין באוה"ת שם) במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' תתסד ואילך. אוה"ת במדבר ס"ע קפח ואילך.

27) ראה ע"ח שער (ו) העקודים פ"א. שער (ז) מטי ולא מטי פ"א. ועוד. תו"א נח י, ג ואילך. ובכ"מ.

דבכללות הו"ע העשר ספירות דאצילות שהם בהתחלקות, דהגם שאצילות הוא עולם האחדות, מ"מ הרי יש בו עשר ספירות, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר²⁸, וגם הספירות כמו שהם בבחי' הנקודה דחכמה, הנה גם שם הם בבחי' התחלקות, שהם עשר נקודות, דבכללות הו"ע עולם הנקודים, שהוא הנקודה דחכמה או שהו"ע הכתר של כל ספירה, הרי הם ג"כ עשר כתרם. אך זהו רק בבחי' נקודים וברודים, אמנם בעקודים הרי הם כולם עקודים בכלי אחד, שהם למעלה מהתחלקות. דזהו מ"ש²⁹ לפני אחד מה אתה סופר, דכל ענין המספר הוא בבחי' אח"ד דוקא, שהם העשר ספירות כמו שהם בהמשכה באצילות (וגם בנקודים), דזהו פירוש תיבת אחד, א"ח הם הט' ספירות דז"א והד' קאי על ספירת המלכות, הנה שם הם בבחי' עשר ובגדר מספר, אבל לפני אחד מה אתה סופר, שאינו בגדר מספר והתחלקות כלל, והו"ע העקודים ולמעלה יותר. וזהו³⁰ ג"כ ענין ויקהל משה, שהוא בירור שני והו"ע עליית וקיבוץ הניצוצות בבחי' העקודים שלמעלה מהתחלקות, דזהו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, כולם בשוה בלי שום התחלקות כלל, לא מענין ההקלה מה שהקהיל שלמה שהי' בזה התחלקות של זקני ישראל ראשי המטות, אמנם ההקלה דמשה היתה שהקהיל את כל עדת בני ישראל, כולם בשוה, והוא לפי שהקהלה דשלמה הו"ע הבירור הראשון והעלי' מבי"ע לאצילות, שבאצילות יש ההתחלקות דעשר ספירות כנ"ל, אמנם ההקלה דמשה הו"ע הבירור שני, והעלי' בלמעלה מאצילות שלמעלה מגדר התחלקות. והטעם³⁰ מה שבכחו של משה הי' לפעול העלי' בלמעלה מאצילות הוא לפי שבמשה כתיב³¹ מן המים משיתיהו, היינו שנשמת משה הוא מבחינה שלמעלה מהשתלשלות כידוע, ולכן בכחו לפעול ההקלה והעלי' בבחי' העקודים, ולמעלה יותר בבחי' ישת חושך סתרו. וזהו ג"כ מ"ש³² ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים, דערפל הוא בחי' חושך שלמעלה מבחי' אור וגילוי, והוא בחי' ישת חושך סתרו, אשר שם האלקים, והיינו דלגבי בחינה זו הנה הוי' כאלקים יחשב³³, וזהו ההכנה דויקהל משה, אשר בהקהלתו היתה הכנה לא רק לבחי' משכן סתם כי אם גם לבחי' משכן העדות, לפי שהקהלתו היתה העלי' דבירור שני, ולכן הי' זה הכנה גם לבחי' משכן העדות, שהעדות הוא על דבר הנעלם כנ"ל שהוא המשכת סתימא דכל סתימין.

(28) ספר יצירה פ"א מ"ד.

(29) שם מ"ז.

(30) ראה ד"ה ויקהל שבהערה 1 (סה"מ תרנ"ה ס"ע קלח ואילך. אוה"ת פרשתנו שם. סה"מ תרל"ד ע' קמז ואילך).

(31) שמות ב, י.

(32) יתרו כ, כא.

(33) ראה תו"א ויצא כא, ד. לקו"ת שבת שובה סה, ריש ע"ד.

והנה³⁴ כל זה הוא בחי' העלי', והיינו דענין עלו שבטים וכן גם שבטי ייה עדות לישראל, שהם שני ההקהלות דויקהל שלמה וויקהל משה, הנה כל זה הו"ע העלי' מלמטה למעלה, אלא שבענין העלי' גופא יש שני בחינות. דכגוונא דאינון מתיחדין לעילא אוף הכי איהי מתייחדת לתתא³⁵, והו"ע בירור ראשון ובירור שני שמלמטה למעלה, וע"י שתי עליות אלו שמלמטה למעלה הנה אח"כ היתה ההמשכה מלמעלה למטה בשני בחינות אלו, שזהו מ"ש אלה פקודי המשכן, משכן סתם, משכן העדות, שהוא המשכה הב'. ועל ההמשכה דמשכן העדות שהוא המשכה הב', על זה דוקא אומר אשר פוקד על פי משה³⁶, והיינו שההכנה להמשכה זו היתה מצד עליותו של משה דוקא כנ"ל, דלהיותו משמיטה ראשונה³⁷, לכן בכחו דוקא הי' לפעול ההכנה לבחי' ההמשכה דמשכן העדות.

וזהו ג"כ מ"ש אח"כ² עבודת הלויים, דלכאורה אינו מובן, והרי להקמת המשכן לא הוצרך עבודת הלויים דוקא ועבודתם היתה רק אח"כ בעבודת המשכן עצמו וכן גם במשא המשכן כשהלכו ממסע למסע, אבל הקמת המשכן הרי לא היתה ע"י עבודת הלויים. והענין הוא³⁸, לפי שתכלית ענין המשכן הוא המשכת האחדות גם במקום הפירוד כנ"ל, והיינו אשר גם בבי"ע עלמא דפרודא יהי' שם לא רק המשכת בחי' האצילות אלא גם המשכת העקודים. ולמעלה יותר, שכל זה נעשה ע"י עבודת הבירורים כנ"ל, וזהו ענין עבודת הלויים, שהוא מלשון לויתן זה יצרת לשחק בו³⁹, דמשחרב בית המקדש הרי אסור למלאות פיו שחוק⁴⁰, ורק לעתיד ימלא שחוק פיננו⁴¹, אמנם ע"י עבודת הלויים שהו"ע ההתחברות וביטול היש לאין, הנה מזה נעשה המשכת הצחוק והתענוג שלמעלה, עד לבחי' ימלא שחוק פיננו, שהו"ע הגילוי דלעתיד.

וזהו כללות ענין המשכן, מ"ש⁴² ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, והיינו שע"י העבודה דמשכן ומקדש שהו"ע אסיפת ובירור הניצוצות כנ"ל בענין בירור ראשון ובירור שני, הנה ע"י נעשה ההמשכה דושכנתי בתוכם, שהוא המשכת בחי' התענוג, והגילוי דלעתיד.

ד"ה אלה פקודי ש"פ ויק"פ, פ' החודש, כ"ז אדר, מבה"ח ניסן תש"כ⁴³

(34) בהבא לקמן – ראה ד"ה ויקהל שבעה ערה 1 (סה"מ תרנ"ה ע' קמ. אוה"ת שם. סה"מ תרל"ד ע' קמח).

(35) זח"ב קלה, סע"א.

(36) ראה גם לקו"ת פרשתנו (פקודי) ד, ד ואילך (צויין באוה"ת שם).

(37) תו"א שמות נא, ד. נב, ב.

(38) ראה לקו"ת פרשתנו (פקודי) ה, ד. וראה גם לקו"ת נשא כד, סע"ב ואילך.

(39) תהלים קד, כד.

(40) ברכות לא, א.

(41) תהלים קכו, ב. ברכות שם.

(42) תרומה כה, ח.

(43) הנחה בלתי מוגה – סה"מ שמות ח"ב ע' רצו ואילך.

קלד

דההבדל בין שבט למטה הוא, דשניהם ענינם שהם ענפי האילן, וההבדל הוא דשבט היינו כשמחובר לאילן ויונק ממנו, והשבטים הם רכים וצומחים מתחתית האילן לראש האילן, משא"כ מטות הם כשהם נכרתים מן האילן ואינם יונקים ממנו, והם גסים ונמצאים למטה. ועד"ז הנה האבות הם האילן, דאברהם בחסד – אברהם אוהבי¹, יצחק בגבורה כו². והשבטים הם שבטי יי³, ענפי האילן שיונקים מהאילן וצומחים מתחתיתו לראש האילן, היינו להאבות. משא"כ אח"כ כשנפרטו הנשמות פרטיות, הנה אינם כל כך בחיבור, ואפילו האהבה ויראה שלהם הוא בגסות, ונשארים למטה בדוגמת מטות.

ד"ה וידבר משה אל ראשי המטות תשכ"ג⁴

---

(1) ישעי' מא, ח.

(2) ראה זח"א ריג, ב. ספר הבהיר סקצ"א (הובא בהשמטות לזהר שם רסד, ריש ע"ב. פרדס שער (כב) הכינויים פ"ד). ובכ"מ.

(3) ל' הכתוב – תהלים קכב, ד.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"ב ע' תצא.

קלה

אבל אם זה עדיין אינו מועיל, אז שוב למען עבדיך שבטי נחלתיך, שענין האבות זהו מדות, אבל שבטים הוא כמ"שי ששם עלו שבטים שבטי יי¹, שכשהם בעלי' הם ענין מוחין, וכן בעבודה יש בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, אבל מכל מקום זה הרגש ומציאות עצמו, שיש מי שאוהב² וירא³, ואפילו עבודת בכל מאדך שהוא ענין הביטול, בזה גופא יש מציאות עצמו, ראו מה⁴, ולכן אח"כ שוב למען וגו' שבטי נחלתיך, שזהו ענין התורה, ענין ודברת במ⁵, שזהו ענין המוחין, שאלפיים שנה קדמה תורה לעולם⁶, וכאן יש תכלית הביטול, ולכן משה שהוא תכלית הביטול כמו שאמר ונחנו מה⁷, דוקא הוא המשך ענין זה עד למטה.

ד"ה זה יתנו תשכ"ד⁸

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) ראה תו"א ויקהל (הוספות) קיד, ד. ביאוה"ז (לאדהאמ"צ) אמור פא, א-ב. ועוד.

(3) ראה סה"מ תרס"ג ח"א ס"ע נו.

(4) ראה לקו"ת תזריע כג, ד. בהר מג, א. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תנד. וש"נ.

(5) ואתחנן ו, ז.

(6) ראה מדרש תהלים צ, ג. ב"ר פ"ח, ב. ויק"ר פי"ט, א. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א.

(7) בשלח טז, ז-ח.

(8) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ד' פרשיות ח"א ע' רס.

קלו

העולמות נחלקים לג' עולמות כלליים, עולמות בי"ע ועולם האצילות ועולמות הא"ס שלמעלה מאצילות¹. והנה בעליית עולמות בי"ע לאצילות, העלי' היא בבחי' י"ב, וכמ"ש² ששם עלו שבטים שבטי ייה שהם הי"ב שבטים³, משא"כ עליית האצילות ללמעלה מאצילות הוא בבחי' ז', דבקר"ס הי' הגילוי ממלכות דאצילות לבי"ע, וע"כ היתה הגזירה לי"ב גזרים, משא"כ לעתיד יהי' הגילוי מלמעלה מאצילות.

ד"ה בהעלותך את הנרות תשכ"ח⁴

---

(1) רמ"ז לזח"ג קנט, א.

(2) תהלים קכב, ד.

(3) ראה לקו"ת פקודי ד, א ואילך. צו יז, א.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"א ע' קנז.

קלז

והענין הוא, דהנה בנשמות ישראל כתיב² אתם עדי. ובענין העדות מבואר בכמה מקומות³ שהוא על דבר הנסתר ונעלם מעיני הכל, ואפילו על מילתא דעבידא לאגלויי⁴ לא הצריכה התורה עדות⁵, וענין העדות הוא (בלשון המאמר⁶) לגלות דבר המכוסה ונעלם שאינו נגלה לכל. וזהו מה שהמצוות נקראות בשם עדות כמ"ש⁷ בדרך עדותיך ששתי, כי המצוות מורות על בחינות עליונות המכוסות ונעלמות, והמצוות ממשיכות ומגלות בחינות אלו. וזהו מה שמצוות צריכות להיות מכוונות בדיוק להבחינות שלמעלה שמעידות עליהן וממשיכות אותן, שהרי העדאת העדים צריכה להיות מכוונת בדיוק בכל הפרטים להדבר שמעידים עליהם, שלכן העדות צריכה להיות דבר ולא חצי דבר⁸, דכמו"כ הוא

---

(1) בהבא לקמן – ראה ד"ה זה תר"ל (סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ס"ע שנ ואילך. אוה"ת שופטים ע' תתמו ואילך.

(2) ישעי' מג, י. שם, יב. וראה זח"ג פו, א.

(3) לקו"ת פקודי ד, סע"א ואילך. סה"מ היש"ת ע' 51.

(4) ר"ה כב, ב. וש"נ.

(5) ראה סה"מ פסח ח"א ע' קכא הערה 11.

(6) סה"מ תרכ"ט שם ע' שנג.

(7) תהלים קיט, יד.

(8) ב"ק ע, ב.

המצוות שצריכות להיות מכוונות להבחינות שלמעלה, וכמו מצות ציצית שצריך להיות בה ל"ב חוטין דוקא לפי שהיא מורה וממשיכה בחי' ל"ב נתיבות חכמה⁹, וכן בתפילין צ"ל ד' פרשיות לפי שהיא מעידה וממשיכה בחי' ד' מוחין שלמעלה¹⁰, כמבואר בהמאמר שם. והנה כמו שהוא בענין העדות דמצוות, כן הוא גם בענין העדות דישראל, אתם עדי, שנמשך על ידם גם בחינות הנעלמות, כמבואר בד"ה ציון במשפט תפדה¹¹. דהנה כתיב¹² ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל, שגם בבחי' השבטים, בחי' מרכבתא תתאה, ישנו בחי' העדות¹¹. דהנה ידוע¹³ שמה שאמרו רז"ל¹⁴ ג' שותפין באדם אב ואם כו' והקב"ה נותן בו נשמה הוא גם בהנשמה עצמה, שישנם בחינות בהנשמה שבאים מבחי' אב ואם, וישנם בחינות בהנשמה שבאים מהקב"ה, ועל בחינה זו (שבאה מהקב"ה) נאמר¹⁵ ויפח באפיו נשמת חיים (שזה הי' בראש השנה, וכן הוא גם בנשמת כאו"א מישראל, וכמ"ש אדמו"ר הזקן בתניא¹⁶ ונפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש, ומביא על זה ראי' מהכתוב ויפח באפיו נשמת חיים), דמאן דנפח מתוכי' נפח¹⁷. דהנה ישראל הוא בחי' ז"א, ולכן שלימות המספר דישראל הוא ששים רבוא¹⁸, כי ששה המדות דז"א כלולים מיו"ד ויו"ד מיו"ד ה' פעמים [וזהו גם מה שישראל הוא ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה¹⁹]. וזהו ג' שותפין באדם אב ואם כו', דלידת המדות היא מהמוחין חכמה ובינה, דכמו שכולד כפשוטו הרי אב מזריע לובן ואם מזרעת אודם²⁰, כן הוא גם בענין המדות דז"א שמבחי' החכמה באה הלובן ומבחי' הבינה בא האודם. דזהו חלק האב ואם שישנו בהנשמה, והוא בחי' נר"נ. אמנם מה שהקב"ה נותן בו נשמה הוא בחי' חי' יחידה, והעיקר הוא יחידה. ובחינה זו

9) שער הכוונות ענין הציצית דרוש ז. פע"ח שער (ג) הציצית פ"ו. לקו"ת שלח מז, ב. קרח נג, א-ב. ובכ"מ.

10) זח"ג רסב, א. סידור (עם דא"ח) שער התפילין ז, סע"א ואילך. אמרי בינה (קה"ת, תשמ"ה) שער התפילין פקל"ה (ה [קיב], א) ואילך. ובכ"מ.

11) דשנת תרע"ו (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קלז ואילך). וראה גם ד"ה וטהר לבנו דיום ב' דחה"ס תשי"ז (סה"מ סוכות-שמח"ת ע' יד ואילך) וד"ה אלה מסעי תשי"ט (סה"מ במדבר ח"ב ע' תי ואילך).

12) תהלים קכב, ד.

13) ראה לקו"ת שמע"צ פט, ב. אוה"ת חנוכה (כרך ז) תתסא, סע"א-ב. קיצורים והערות לתניא ע' ק. ועוד.

14) קידושין ל, ב. נדה לא, א.

15) בראשית ב, ז.

16) רפ"ב.

17) תניא שם בשם הזהר. וראה גם אגה"ת פ"ד. פ"ה. ועוד. וראה אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"כ ע' קלא. וש"נ. לקמן ע' שו, ובהנסמן שם הערה 37.

18) ראה תניא פל"ז (מח, א). מאמרי אדה"ז תקס"ו ס"ע קצ ואילך. תק"ע ע' צה ואילך. אוה"ת במדבר ס"ע כט ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' רסה. תרע"ח ע' שיב ואילך.

19) ראה מגלה עמוקות אופן קפו. לקו"ת בהר מא, ב. מג, ד. במדבר טז, ב. ובכ"מ.

20) נדה שם.

מתייחסת להקב"ה (והקב"ה נותן בו נשמה), כי יחידה קשורה ביחיד²¹. ומזה הוא כח המסירות נפש שישנו בכאו"א מישראל, שענין המסירות נפש הוא למעלה מטעם ודעת, כי זה בא מהקב"ה שלמעלה מבחי' חכמה ובינה. וזהו עדות לישראל, שענין העדות הוא מה שהם מגלים דבר הנעלם, אשר כח המסירות נפש שמצד יחידה שבא מהקב"ה שלמעלה מבחי' חכמה ובינה נמצא בגילוי בכאו"א מישראל, ובפרט בראש השנה ועשרת ימי תשובה, וכמארז"ל²² עה"פ²³ דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב כאן ליחיד, שבראש השנה ועשרת ימי תשובה מתגלה גם בחי' יחיד²⁴, והוא בחי' יחידה כמו שמקבלת מבחי' ניצוץ בורא²¹, בחי' יחיד. כי בראש השנה הוא קירוב המאור אל הניצוץ, והיינו שבכל ניצוץ שבכ"א מישראל, יחי' מי שיהי', הנה בהזמן דראש השנה, המאור, שהוא עצמותו ממש, קרוב אליו. וזהו דרשו הוי' בהמצאו, שהוא מוצא ענין (אז ער געפינט אן ענין) שלמעלה מבחי' הנשמה עצמה, והוא בחי' יחידה ויחיד כו'.

והנה ממשיך בהמאמר שם²⁵, שזהו ג"כ מ"ש²⁶ על פי שנים עדים יקום דבר, דבר הוא בחי' מלכות כמ"ש²⁷ לעולם הוי' דברך נצב בשמים [ובזה יובן מ"ש במדרש²⁸ בחודש השביעי באחד לחודש הדא הוא דכתיב לעולם הוי' דברך נצב בשמים, שמקשים בזה מהי השייכות דלעולם הוי' דברך נצב בשמים לבחודש השביעי באחד לחודש. אך הענין הוא, כי בראש השנה הוא המשכת בחי' המלכות מה שבדבר הוי' שמים נעשו, וזהו בחודש השביעי באחד לחודש הדא הוא דכתיב לעולם הוי' דברך נצב בשמים, כי בראש השנה נמשך בחי' דבר הוי' לחדש את הבריאה בכל רגע ורגע, לעולם, על כל השנה], וקיום המלכות הוא על פי שנים עדים, חסד וגבורה. כי במלכות צ"ל בחי' החסד וכמ"ש²⁹ והוכן בחסד כסא, וגם צ"ל מלך במשפט יעמיד ארץ³⁰, שהכוונה בזה היא (כמבואר בסוף המאמר שם³¹)

21) לקו"ת פ' ראה כה, א.ב. מאמרי אדה"ז אתהלך – לאזניא ע' קסט ואילך. אוה"ת שה"ש (כרך ג) ע' תתטז ואילך. סה"מ תרפ"ח ע' קיז. ועוד.

22) ר"ה יח, א. יבמות מט, סע"ב. שם קה, סע"א. וראה דרך חיים יג, ריש ע"ד. עט"ר שער ר"ה פכ"ב. ועוד – נסמן בסה"מ דברים ח"ב ע' עדר הערה 42.

23) ישע"י נה, ו.

24) ראה לקו"ת תבוא מג, סע"ד. וראה גם חנה אריאל (לרי"א מהאמיל) פ' האזינו (מד, ב) – בשם אדה"ז (הועתק בלקו"ש ח"ד ע' 145 הערה 16).

25) סה"מ תרכ"ט שם ע' שכז.

26) ע"פ פ' שופטים יז, ו. יט, טו.

27) תהלים קיט, פט.

28) ויק"ר פכ"ט, א.

29) ישע"י טז, ה.

30) משלי כט, ד.

31) סה"מ תרכ"ט שם ע' שנו.

משפט איהו רחמי³², שהוא המשכה נעלית יותר גם מבחי' חסדים, כי במדת החסד לא ישנו מלכתחילה בחי' מנגד, משא"כ בחי' רחמים מהפכת גם את הגבורות לחסדים. וכמו שנתבאר לעיל בענין זכרון תרועה זה יצחק, שהגבורות שבראש השנה הו"ע גבורות ממותקות. וזהו על פי שנים עדים יקום דבר, שבנין המלכות שבראש השנה הוא על פי שני העדים חסד וגבורה כמו שנמתקת ע"י הרחמים. וזהו ג"כ השייכות דעל פי שנים עדים יקום דבר לענין באחד בחודש זה אברהם מקרא קודש זה יעקב זכרון תרועה זה יצחק, כי ההמשכה בראש השנה היא ע"י ג' קוין של ג' האבות, מה שאברהם אחיד מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ויצחק באמצע, דזהו ג"כ הסדר דתשר"ת, אשר הב' פשוטות הם אברהם ויעקב ושברים תרועה שבאמצע הוא בחי' יצחק. ובראש השנה נמשך כל זה מבחי' ימי קדם שלמעלה מאצילות, וזה נמשך לכאו"א מישראל, כי בכ"א מישראל ישנו בחי' העדות, כנ"ל.

ד"ה ובחודש השביעי תש"ל³³

(32) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב).

(33) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ראש השנה ע' קנו ואילך.

קלח

וזהו מה שאמרו השבטים כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלכנו אלא אחד, שאף שהשבטים הם בבחי' התחלקות, ולא כמו עולם האצילות שנק' עולם האחדות [והתחלקותם הוא בי"ב בקר שבים של שלמה, ושרשם הוא מבחי' הים שעומד עליהם מלמעלה], הנה גם בהם ישנו הביטול דבחי' אחד, שגם במרכבה שהיא מציאות לעצמה נמשך בחי' אחד. וזהו מש"א כשם שאין בלבך, שפירושו הוא מה שנמצא בהלב, פנימיות הלב, דבחי' זו נמשך בהשבטים. וזהו מ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה, דהנשמה כמו שהיא בהתלבשות בגוף באופן של התחלקות ופירוד, הנה שרשה ומקורה היא בחי' עלו שבטים, בחי' עלו במחשבה. והיינו ששרשם הוא לא רק ממחשבה תתאה, כ"א גם עלו במחשבה, מחשבה עילאה עד למחשבה סתימאה. ולכן אמרז"ל³ במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שההמלכה על העולמות, וגם על הרצון של העולמות ועד לתחילת הרצון ורצון הפשוט, הוא בנש"י, כי שרש נש"י הוא למעלה גם מבחי' רצון הפשוט על העולמות. ובחי' זו

(1) מלכים-א ז, כה. ראה תו"א בהוספות קג, ב.

(2) תהלים קכב, ד.

(3) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.

נמשך ע"י יעקב בלבנו של השבטים כמו שהם בהתחלקות, שזהו שאמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו, דהמשכת בחי' זו דאחד נמשך ע"י יעקב שמדתו מדת האמת, שהוא בריח התיכון שמכריח מן הקצה אל הקצה⁴, וע"כ יכול להמשיך בחי' אחד גם בהשבטים, שאין בלבנו אלא אחד.

ד"ה באתי לגני (א) תש"ל⁵

---

(4) ע"פ תרומה כו, כח. וראה תניא פי"ג. ובכ"מ.

(5) הנחה בלתי מוגה – סה"מ – באתי לגני ח"א.

קלט

שבזה שהשבטים הם בהתחלקות ישנם ב' אופנים, כמו שהם בבי"עי עלמא דפרודא², דשם הם בהתחלקות ממש, וכמו שהם באצילות שזהו מ"ש³ ששם עלו שבטים שבטי ייה, שנקרא ג"כ עולם, וגם שם הם בהתחלקות שזהו הי"ב גבולי אלכסון.

ד"ה איש על דגלו תש"ל⁴

---

(1) ראה תו"א ויצא כג, ד. יתרו עב, ד ואילך. לקו"ת צו יז, סע"ב ואילך.

(2) לקו"ת שלח מח, ג. סהמ"צ להצ"צ ל, א.

(3) תהלים קכב, ד.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"א ע' לא.

קמ

כתיב¹ ששם עלו שבטים שבטי ייה, שעבודת השבטים היא בדרך העלאה מלמטה למעלה, משא"כ ביוסף כתיב² ויוסף הורד מצרימה, שענינו הוא המשכה מלמעלה למטה.

ד"ה ואני נתתי לכם שכם אחד תשל"ב³

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) וישב לט, א.

(3) הנחה בלתי מוגה – סה"מ בראשית ח"ב ע' רלד.

קמא

ואח"כ אמר שבטיכם שנקראים שבטי י"ה, כמ"שי ששם עלו שבטים שבטי י"ה, ומבאר בזה שזהו בחי' אור הכתר שמתפשט בחכמה ובינה שבכתר עצמו, ונקראים חכמה ובינה שבכתר כו', והוא גילוי הרצון העצמי המאיר בהעלם השכל שנקרא טעם כמוס לרצון. [וזהו דלא כמבואר במ"א דענין ששם עלו שבטים שבטי י"ה קאי על חכמה ובינה כפי שהם במקומם].

ד"ה אתה אחד תשל"ב³

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) ראה אוה"ת לתהלים (יהל אור) עה"פ (ע' תפכ"ג).

(3) הנחה בלתי מוגה – סה"מ יו"ד-י"ט כסלו ע' כז.

קמב

וזהו לגזור ים סוף לגזרים, שנקרע הים ליי"ב גזרים, ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שהם י"ב שבטים, וכמו הים שבבית המקדש שעמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה², וכמו סדר הדגלים שהי' במדבר דכל דגל הי' מג' שבטים. וזהו ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שע"י קריעת ים סוף בהפרסא שבין האצילות ובי"ע, עלו הי"ב שבטים לאצילות, ואח"כ היתה גם ההמשכה מאצילות לבי"ע ע"י הי"ב מסילות.

ד"ה כימי צאתך תשל"ג³

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) מלכים א ז, כה. דברי הימים ב ד, ד.

(3) הנחה בלתי מוגה – סה"מ פסח ח"ב ע' רז.

קמג

מבואר¹ בכמה מקומות החילוק בין אבות לשבטים, דהאבות מקומם וענינם הוא בעולם האצילות והשבטים הם בעולם הבריאה. אך אעפ"כ לפעמים השבטים עולים גם לאצילות וכמ"ש² ששם עלו שבטים שבטי י"ה, דזהו מה

---

(1) ראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 196 ואילך, ובהנסמן שם.

(2) תהלים קכב, ד.

שהשבטים הם במספר י"ב דהיינו כנגד י"ב גבולי אלכסון שבז"א דאצילות. אמנם גם אז השבטים הם למטה מדרגת האבות, דבדרגא זו הרי השבטים הם ז"א דאצילות משא"כ האבות הם מדות דאריך, וגם למעלה מזה הרי ז"א בעתיקא אחיד ותליא³ היינו חיצוניות עתיק. וכמבואר בכמה מקומות⁴ דהיינו מדות דאריך, משא"כ האבות הם מדות דעתיק ממש.

ד"ה זכרתי להם ברית ראשונים תשל"ד⁵

---

(1) ראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 196 ואילך, ובהנסמן שם.

(2) תהלים קכב, ד.

(3) ראה זח"ג רצב, א.

(4) ראה לקו"ת צו יז, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' שפו. ובכ"מ.

(5) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ויקרא ע' שא.

קמד

דזהו ששם עלו שבטים שבטי י"ה, דקאי על ישראל (שהם השבטים), בחי' ז"א (מדות), ואומר² ששם עלו השבטים, היינו שעלו בשרשם, להיותם (מצד שרשם) בחי' שבטי י"ה דאו"א, שנקראים י"ה (מוחין).

ד"ה כי מראש צורים תשל"ד³

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קכב-ג. לקו"ת פקודי ד, ב. ובכ"מ.

(3) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"ב ע' רמו.

קמה

וזזהו מ"ש לכל מטות ישראל תשלחו לצבא, ולא ממטות ישראל, כי אילו נאמר ממטות הי' משמע דקאי רק על בני' למטה, ולא כל בני', ולזאת כתיב לכל מטות, היינו שצריך לפעול האחדות והשלום בכל ישראל למטה, וגם בכל סדר ההשתלשלות, וכמ"שי ששם עלו שבטים שבטי י"ה, דגם בהיותם למעלה צריך לפעול בהם אחדות, גם בבחי' י"ה, פמליא של מעלה.

ד"ה החלצו תש"מ²

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"ב ע' שסז.

קמו

וכמבואר במ"א (בשערי תשובה לאדמו"ר האמצעי) בביאור מארז"ל² שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, היינו שהביטול במרכבה של השבטים (י"ב שבטים) הי' באופן כזה כמו שהי' ביטולו של יעקב באצילות, כשם כו' כך כו', וכמ"ש³ ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שהשבטים עלו למעלה בבחי' י"ה ששם זה הוא באצילות. וזהו מה שענה על זה יעקב ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד², דיסוד כל העבודה (דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך) הוא בשמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד⁴, הביטול דמסירות נפש, דביטול זה נמשך בברוך שם כבוד מלכותו, שהם ג' ענינים שכנגד ג' העולמות ביי"ע, דגם בהם נמשך הביטול כמו שהוא באצילות.

ד"ה החודש הזה לכם תשמ"ב⁵

---

(1) ח"ב יח, ד ואילך.

(2) פסחים נו, א.

(3) תהלים קכב, ד. וראה גם לקו"ת פקודי ד, א ואילך.

(4) ואתחנן שם, ד.

(5) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ד' פרשיות ח"ב ע' רצו.

קמו

וזהו גם מ"ש ואתכם יהיו איש איש למטה גו', שגם נשיאי השבטים השתתפו במנין בני, אבל רק בתור טפלים למשה ואהרן. כי הנה משה ואהרן הם באצילות, משא"כ השבטים הם בבריאה כמ"שי ששם עלו שבטים שבטי י-ה, שצריכים לעלות אל האצילות אבל לפני העלי' הם בבריאה. וענין הנשיאים הוא שהם ממוצעים בין אצילות לבריאה, ולפיכך הם המעלים את השבטים מן הבריאה אל האצילות.

ד"ה ויאמר גו' מחר חודש תשמ"ב²

---

(1) תהלים קכב, ד.

(2) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ראש חודש ע' קנה.

קמח

א. פסק הרמב"ם: "טומאת עם הארץ ברגל כטהרה² היא חשובה, שכל ישראל חברים הן ברגלים וכליהם כולם ואוכליהם ומשקיהן טהורים ברגל, מפני שהכל מטהרין עצמן ועולים לרגל, לפיכך הן נאמנים כל ימות הרגל בין על הקודש בין על התרומה, משעבר הרגל חוזרין לטומאתן".

פירוש הדברים: אע"פ ש"עם הארץ" . הרי הוא בחזקת טמא ובגדיו מדרס לטהרות כו' ואינו נאמנין על הטהרות לפי שאינו בקיאי בדקדוקי טהרות וטומאות ולעולם הוא בחזקה זו ואינו נאמן על הטהרות עד שיקבל עליו דברי חבירות³ – הנה "ברגל" יש לו דין "חבר", "מפני שהכל מטהרין עצמן ועולים לרגל" [וכמ"ש הרמב"ם במ"א⁴, "כל ישראל מוזהרין להיות טהורים בכל רגל מפני שהם נכונים ליכנס במקדש ולאכול קדשים"].

ובפשטות ה"ז ע"ד הדין שהביא הרמב"ם לפני⁵, שעמי הארץ, נאמנים הן על התרומה בשעת הגיתות והבדים מפני שכל העם מטהרין עצמן וכליהן כדי לעשות יינם ושמנם בטהרה, עברו הגתות והבדים אינן נאמנים".

אבל צריך ביאור סיום דברי הרמב"ם, "משעבר הרגל חוזרין לטומאתן", שכוונת הדברים שכל מה שנגעו בו ע"ה בשעת הרגל טמא למפרע, כמ"ש בפירוש בהלכה שלאח"ז⁶: "הפוחת חביתו ברגל כו' ועבר הרגל הרי שאר החבית כו' בחזקת טומאה שהרי נגעו בו ע"ה ואע"פ שלא נגע בה אלא בזמן שהוא כחבר אינה טהורה אלא בימי הרגל בלבד". ובהלכה שלאח"ז⁷: אחר הרגל כו' היו מטבילין כל הכלים שהיו במקדש מפני שנגעו בהן עמי הארץ ברגל בשעת החג.

ותמוה: כיון שלהרמב"ם טעם הדין הוא – "מפני שהכל מטהרין עצמן ועולים לרגל", היינו שהע"ה טיהר עצמו ברגל, מדוע לאחרי הרגל טמאים למפרע? מאי

(1) הל' מטמאי משכב ומושב פי"א ה"ט – ממשנה וגמ' חגיגה כו, א.
 (2) כ"ה בדפוס רומי. ולכאורה כצ"ל (ולא "כטהורה", כבדפוסים הנפוצים). ועד"ז הוא ל' הגמ' (ביצה יא, ב. נדה לד, רע"א) "כטהרה שוינהו רבנן".
 (3) רמב"ם שם רפ"י.
 (4) הל' טומאת אוכלין פט"ז ה"י.
 ולכאורה ע"פ מ"ש שם ד, "כל ישראל מוזהרין להיות טהורים . . מפני שהם נכונים ליכנס במקדש ולאכול קדשים" – הרי גם ע"ה שייכים לזהירות זו, ע"פ דברי הרמב"ם (הל' מטמאי משכב ומושב כאן – פי"א ה"א. הובא לקמן בפנים ס"ג) שהם נזהרים בקודש, מפני חומרתו".
 (5) כאן – פי"א ה"א.
 (6) ה"י. והוא כדעת חכמים במשנה חגיגה שם. – וגם לדעת ר' יהודה שם ד, "יגמור" (אחרי הרגל), ה"ז רק משום שהתירו סופו מפני תחלתו (ירושלמי שם (פ"ג ה"ז). וכ"ה בבבלי ביצה שם – הובא בפרש"י למשנה חגיגה שם), אבל בעצם טמא הוא (שלכן אם לא התחיל, ה"ז טמא – ביצה שם).
 (7) ה"י"א (ממשנה חגיגה שם).

שנא מנאמנות ע"ה, „על התרומה בשעת הגיתות והבדים”⁸, שלא אמרינן שלאחרי הגתות התרומה טמאה למפרע (והיינו לפי שבשעת הגתות יש להם חזקת טהרה, „מפני שכל העם מטהרין עצמן”), וכן ה' צ"ל גם בנדוד"ש, „הכל מטהרין עצמן”, שמה שנגעו בו בשעת הרגל צריך להשאיר בטהרתו גם לאחר הרגל.

ב. והנה במקורו של דין זה (שכל ישראל חברים הן ברגלים) במס' חגיגה¹⁰ הובא רק לימוד מקרא – „דאמר קרא¹¹ ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים (בפלגש בגבעה כתיב, שנאספו כל ישראל בגבעה. רש"י) הכתוב עשאו כולן חברים” (ורגל שעת אסיפה הוא. רש"י) [ובירושלמי¹² הובא ע"ז כתוב אחר „ירושלים¹³ הבנוי' כעיר שחבורה לה יחדיו, עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים, מעתה אפילו בשאר ימות השנה . . . בלבד בשעה ששם¹⁴ עלו שבטים”] – ולפי טעם זה יש מקום לומר שזהו רק לזמן הרגל, אבל לפי הטעם שברמב"ם צריך ביאור כנ"ל, וא"כ צ"ב למה הביאו.

ואע"פ שהלימוד מקרא הוא אסמכתא בלבד¹⁵, שהרי כל טומאת ע"ה אינה אלא מדבריהן (ובודאי ישנו טעם על הפקעת הגזירה בשעת הרגל¹⁶) – לא ה' לו להרמב"ם להביא טעם לדבר כלל¹⁷, שהרי לכאורה אין בו ביאור מספיק לדין טהרת ע"ה ברגל, שלאחרי הרגל טמא למפרע¹⁸.

(8) להעיר מתוד"ה לא – חגיגה כב, א.

(9) ביד דוד לחגיגה (כו, א), דלדעת הרמב"ם, זה ש„עברו הגתות כו' אינם נאמנים” אינו מפני החשש שאח"כ נטמא ונגע דא"כ למה התירו לקבלו לגת הבאה אפילו אם מכירו, אלא רק משום גזירה דלא יחושו כלל לטומאת ע"ה, ועד"ז ברגל, שאף שהע"ה טיהר עצמו וה"ה טהור בשעת הרגל, גזרו על מה שנגע בו שיהי' טמא אחרי הרגל שלא יטעו כו'. וראה גם ראש יוסף ביצה שם.

אבל צ"ע, שהרי בתרומה מה שהחבר קיבל מן הע"ה בשעת הגתות נשארו טהור גם אחרי זמן הגתות, משא"כ בנדוד"ש שהחבית שתח"י החבר ה"ה טמא לאחרי הרגל, וכן מטבילין כל הכלים שהיו במקדש כו'.

(10) כו, א.

(11) ספר שופטים כ, יא.

(12) חגיגה שם ה"ו. וכ"ה במדרש תהלים עה"פ.

(13) תהלים קכב, ג.

(14) שם, ד.

(15) ראה רש"י ביצה שם ד"ה כטהרה [ול' הגמ' חגיגה שם „טומאת ע"ה ברגל רחמנא טהרה” – כבר

תי' בשיח יצחק לחגיגה שם ד"ה הכתוב עשאו. ע"ש].

(16) ראה גם תוי"ט משנה חגיגה שם. שיח יצחק לחגיגה שם.

(17) ועכ"פ הול"ל ע"ד לשונו (הל' מעשר פי"ב ה"א) לענין דמאי: „אוכל על פיו באותה שבת . . . מפני שאימת שבת על עמי הארץ ואינו עובר בה עבירה . . . לא יאכל מאותן הפירות למוצאי שבת כו' שלא הקלו והאמינוהו אלא לצורך אותה שבת”.

(18) בשיח יצחק שם, „דבלא טעם זה לא היו מקילים חכמים למטהרם אף לימות הרגל”, ורק מפני

שהכל מטהרים עצמם „אמרינן מסתמא טיהרו את עצמם” (וראה לקמן ס"ג והערה 32). אבל סו"ס צ"ע, דאם „מסתמא טיהרו את עצמם” – מדוע טמא למפרע אחרי הרגל.

והנה רש"י¹⁹ נקט טעם אחר, שכתב „דכל ימות הרגל אישתראי שלא לביישם“, והיינו שבעצם לא נטהרו ברגל (וכלשונו²⁰ „לא שטהרתן טהרה אלא שברגל הכל חברים“, „לא מפני שטהורין הן“), אלא שחכמים הפקיעו גזירתן לימי הרגל כדי „שלא לביישם“ (דהם אמרו והם אמרו), ולפי טעם זה מובן מדוע לאחרי הרגל הרי הם טמאים למפרע (כיון שטהרתן ברגל אינה טהרה, ולא טהורין הן), אבל לפי טעמו של הרמב"ם קשה²¹.

ג. במשנה למלך²² תי', שגם להרמב"ם „עיקר הטעם הוא לפי שחכמים לא רצו לגזור טומאה על ע"ה ברגל משום שהכל מתקבצין בירושלים ואם היינו גוזרים עליהם טומאה הוה אתו לאינצויי והי' כל אחד ואחד עושה במה לעצמו, ומצאו טעם להיתר זה לפי שהכל מטהרין עצמן ברגל אבל לאחר הרגל שבטל הטעם חזר הדבר לעיקרו“.

ובפשטות כוונתו לביאור הגמ'²³ בטעם נאמנות ע"ה על הקודש כי אם „לא נקביל מינייהו הויא לי' איבה . . הכל נאמנים על טהרת יין ושמן (לקבל מידם יין לנסכים ושמן למנחות. רש"י) כל ימות השנה כדי שלא יהא כל אחד ואחד הולך ובונה במה לעצמו“ – וס"ל שזהו גם טעם הדין דע"ה נאמן על הטהרה ברגל²⁴.

אבל אינו מובן כ"כ תירוץ זה, שהרי לדבריו „עיקר הטעם“ חסר מן הספר²⁵.

---

(19) ביצה שם סד"ה אף הפותח. – ובשיח יצחק חגיגה שם, שהרמב"ם לא נראה לו לפרש כפרש"י. ע"ש.

(20) חגיגה שם ד"ה לא יגמור וד"ה מעבירין.

(21) בשיח יצחק לחגיגה שם מדייק ל' הרמב"ם „כטהרה היא חשובה“ – „כי באמת לאו טהורה היא מן הדין“ (שהרי אחרי הרגל טמא למפרע). אבל ע"ע איך זה מתאים עם המשך לשון הרמב"ם „מפני שהכל מטהרין עצמן“, דמשמע שמטהרים עצמם בפועל.

ולמעשה, שלשון זו „כטהרה היא חשובה“ מקורה בכיצה (שם) ונדה (לד, רע"א), אבל בכיצה לשון זו היא בדעת ר"י ובאה להדגיש דמה שנגע ברגל אינו טמא למפרע אחרי הרגל* (והוא רק לפי ההו"א בגמ' שם, ולא לפי המסקנא. ע"ש). אלא שבנדה סתם „וטומאת ע"ה ברגל כטהרה שוינהו רבנן דכתיב ויאסף . . הכתוב עשאן כולן חברים“.

(22) הל' טומאת אוכלין שם.

(23) חגיגה כב, א. ועד"ז בתוספתא חגיגה פ"ג, ח (הובא בתוד"ה שלא שם) – ראה מפרשי התוספתא.

(24) ראה גם טורי אבן לחגיגה כו, א ד"ה מהו שיניחנה.

(25) ראה גם טורי אבן שם, ש"ז, שלא כדברי הרמב"ם . . שפי' טעמא שטומאת ע"ה ברגל ליתא לפי שהכל מטהרין עצמן. וראה גם שיח יצחק שם.

(* ול' הגמ', כטהרה, בכ"ף הדמיון – י"ל ע"פ פרש"י שם (ד"ה כטהרה) „משום דלא הדרא חיילא“ (אבל לא שהוא טהור ממש בשעת הרגל). וראה ראש יוסף שם. ולהעיר מבית האוצר (להר"י ענגל) מע' האל"ף כלל סט.

ועוד: בטעם הדין²⁶ שעמי הארץ „נאמנים הן על טהרת יין ושמן של נסכים“, כתב הרמב"ם²⁶, „הרי זה בחזקת טהרה מפני חומרתו נזהרין בו“, והיינו שהרמב"ם לא נקט הטעם הנ"ל שבגמ' שזהו משום „איבה“. שלא יהא כל אחד ואחד הולך ובונה במה לעצמו“, אלא לפי ש„מפני חומרתו נזהרין בו“²⁷, ולכן מדייק לומר „הרי זה בחזקת טהרה“ (ולא שהיא תקנת חכמים סתם). ועד"ז בטעם נאמנות ע"ה „על טהרת פרת החטאת“ כתב הרמב"ם²⁸, „מפני חומרתה אין מזלזלין בה“, ולא כטעם שבש"ס²³, „שלא יהא כל אחד ואחד הולך. ושורף פרה אדומה לעצמו“.

[ויש לבאר הטעם, ע"פ דיוק לשון הרמב"ם²⁹ (בדין טומאת ע"ה) ש„ע"ה . ה"ה בחזקת טמא“, ולא כתב שחכמים גזרו עליו טומאה³⁰. ויש לפרש כוונתו, שגזירת חכמים אינה רק מחשש טומאה (טומאת ספק), אלא הטילו על ע"ה חזקת טומאה³¹, דכיון „שאינן בקיאי בדקדוקי טהרות וטומאות“ (כמ"ש אח"כ²⁹ בטעם שאין נאמנין על הטהרות) לכן הן בחזקת טומאה. ולכן ס"ל להרמב"ם שמצד חשש דאיבה (וכיו"ב) לא היינו מפקיעים חזקה זו, אלא רק משום שמפני חומרתן אין מזלזלים בה, ולכן „הרי זה בחזקת טהרה“³²].

וא"כ – צ"ע איך אפשר לומר, שלהרמב"ם „עיקר הטעם“ של טהרת ע"ה ברגל הוא ד„הוה אתו לאינצויי והי' כל אחד ואחד עושה במה לעצמו“?

ד. יש שתירצו³³ דברי הרמב"ם, דמ"ש „שהכל מטהרין עצמן“ – „פירוש מטומאת מת ואין להם אלא טומאת ע"ה דהויא דרבנן והתירוה ברגל דוקא משום שמחת יו"ט אבל אחר הרגל מטבילין הכלים מחמת טומאת ע"ה“.

ובפשטות י"ל כוונתו ע"פ מ"ש הרמב"ם (לקמן³⁴) ש„ע"ה שאמר טהור אני מטומאת מת כו' נאמן ומטבילין אותו משום טומאת ע"ה בלבד, וצריך הערב

26 הל' מטמאי משכב ומושב פי"א ה"א.

27 בלח"מ הל' עדות (פי"א ה"ב) שהרמב"ם ס"ל גם הטעם דאיבה (דמפני ב' הטעמים האמינו ע"ה על הקדש. ע"ש). ולכאורה דוחק, שהרי הרמב"ם לא הזכיר טעם זה כלל.

28 שם. וכ"כ בהל' פרה אדומה ספ"ג (ושם מביא ע"ז דרשת התוספתא (חגיגה שם), והרי נאמר בתורה (חוקת יט, ט) והיתה לעדת בני' למשמרת, כל ישראל ראויין לשמירה“).

29 הל' מטמאי משכב ומושב רפ"י.

30 ראה לשונו הל' אבות הטומאות רפ"ג: חמש מעלות עשו חכמים. . בגדי ע"ה מדרס כו' וכן ע"ה עצמן כזבין לטהרות“.

31 והרי שורפין תרומה על ספק זה (טהרות פ"ד מ"ה. רמב"ם שם ספ"ג (אלא דשם, „הואיל וודאי ספיקות אלו טומאתן מן התורה“ ע"ש)).

32 וכן בתרומה בשעת הגתות כו' כ' „מפני שמטהרין עצמם“ (ודלא כתוס' הנ"ל הערה 8).

ולכאורה זהו גם טעמו של הרמב"ם שגם ברגל לא נקט הטעם דבושה או איבה אלא מפני שהכל מטהרים עצמם. וראה לעיל הערה 4.

33 מים חיים (להפר"ח) כאן.

34 פי"א הי"ב.

שמש ואינו צריך הזאה". והיינו, שבחזקת טומאה של ע"ה – ב' פרטים: א) שלא נזהר מטומאת מת³⁵, ב) גזרו ש"עמי הארץ עצמן כזבין לטהרות"³⁶, וע"ה נאמן על טומאת מת (לומר טהור אני מטומאת מת) אבל אינו נאמן שהוא טהור (לגמרי) (שלא יהי' כזב לטהרות). וכן ברגל, שגם ע"ה מטהר עצמו מטומאת מת (ונאמן ע"ז) אבל לא בנוגע לטומאת ע"ה (שהוא כזב לטהרות).

וזהו כוונת הרמב"ם, שהטעם שברגל לא חיישינן לטומאת מת (שהיא טומאה חמורה) הוא לפי "שהכל מטהרין עצמן" (ובנוגע לטומאה זו ה"ה בחזקת טהרה, ולא היינו מטמאים אותו אחרי הרגל למפרע), אבל עדיין נשאר דין טומאת ע"ה, והטעם שלא גזרו טומאה זו ברגל הוא רק מפני "שמחת יו"ט"³⁷ (אבל לא שהוא טהור בעצם).

אבל גם פירוש זה קשה להעמיס בדברי הרמב"ם, שסתם וכתב "טומאת ע"ה ברגל כטהרה כו' שכל ישראל חברים כו' מפני שהכל מטהרין עצמן כו'", ופשטות משמעות לשונו, שזהו טעם ע"ז שאין טומאת ע"ה ברגל, ולא רק שלילת טומאת מת (ובפרט שהרמב"ם לא הזכיר כאן טומאת מת).

ועוד: גם לפי ביאור זה העיקר חסר מן הספר, דהו"ל להרמב"ם לפרש הטעם שהפקיעו חכמים טומאת ע"ה ברגל ("משום שמחת יו"ט").

[ובפרט שלעיל³⁸ בדין שבירושלים נאמנים ע"ה על כלי חרס, פירש הרמב"ם הטעם "ומפני מה הקלו בהם מפני שאין עושין כבשונות בירושלים", ולמה לא פירש גם בנדו"ד הטעם לקולא זו (מפני שמחת יו"ט)].

ה. ויובן זה בהקדים החילוק בין הבבלי והירושלמי (שהובא לעיל ס"ב) – שבבבלי הובא הכתוב "ויאסף גו' כאיש אחד חברים", ובירושלמי – הכתוב "כעיר שחבורה לה יחדיו".

ויש לעיין בטעם שהביא הבבלי הכתוב ד"ויאסף גו' כאיש אחד חברים", שמדבר בגבעה (ואינו שייך לזמן הרגל³⁹) – ולא הכתוב שהובא בירושלמי שמדבר בירושלים (ששם עולים לרגל⁴⁰).

35) ראה רמב"ם שם רפ"ב.

36) ל' הרמב"ם הל' אבות הטומאות שם.

37) כ"ה ל' הירושלמי חגיגה שם (ה"ז) בטעמו של ר"י שהפותח את חביתו יגמור (ש"התירו סופו מפני תחלתו שאם אומר את לו שלא יגמור אף הוא אינו פותח . . ממעט בשמחת הרגל").

38) פ"א ה"ה בסופה (מחגיגה כו, א).

39) להעיר מחדא"ג חגיגה שם.

40) וראה מה שתי' בשיח יצחק לחגיגה שם ד"ה מה"מ.

ויש לומר, שיש חילוק בין ב' הדרשות בעצם טעם וסיבת הדין⁴¹:

להירושלמי עיקר הטעם שכל ישראל חברים ברגל הוא מפני שנמצאים בירושלים (בשביל עלי' לרגל). ולפ"ז י"ל, שטעם הדין הוא, דכשם שיש דברים שמחמת חומרתן אפילו ע"ה נזהרים בהם (כמו טהרת פרה, ויין ושמן של נסכים), עד"ז בנוגע לעיר ירושלים („בשעה ששם עלו שבטים“), דכיון ששם הוא ביהמ"ק ומקום אכילת קדשים, לכן נזהרים שם ביותר⁴² [ולכן קס"ד „מעתה אפילו בשאר ימות השנה“ (שכל השנה יש לע"ה דין חבר בירושלים), ולמדן מקרא „בלבד בשעה ששם עלו שבטים“, דרק אז נזהרים ביותר].

משא"כ להבבלי שהביא קרא ד„ויאסף גו“ המדבר בגבעה, אין זה מצד קדושת העיר ירושלים, אלא מפני ענין אסיפת בנ"י⁴³, ד„רגל“⁴⁴ שעת אסיפה הוא (וכמפורש ברש"י⁴⁵ „בכל זמן שישראל נאספים למקום אחד קרי להו חברים“ – לאו דוקא האסיפה בירושלים⁴⁶).

ובהסברת הדבר י"ל, דכאשר „ישראל נאספים למקום אחד“ מתבטלת מציאות היחיד ויש כאן רק מציאות הציבור, ואין דנים כל יחיד ויחיד בפ"ע אלא דנים את הציבור (ו(דין) היחיד נגרר אחרי הציבור). וזהו הפירוש ש„הכתוב עשאו כולן חברים“, דכאשר כל ישראל נאספים יחד, חל על הציבור כולו גדר דחבר, שהציבור דישראל הם בגדר „חברים“.

וזהו שכתב הרמב"ם „טומאת עם הארץ ברגל כטהרה היא חשובה, שכל ישראל חברים הן ברגלים“, דחל על הציבור („כל ישראל“) גדר דחבר.

ועפ"ז יש לומר שזוהי גם כוונת הרמב"ם בדבריו „מפני שהכל מטהרין עצמן ועולים לרגל“: אין כוונתו שכל יחיד ויחיד בודאי טיהר עצמו מכל טומאתו מכל וכל, אלא עיקר כוונתו „שהכל – הציבור כולו – מטהרין עצמן“⁴⁷ [ולכן שינה

41) וכבר העירו דב' הדרשות הן דריב"ל.

42) ולהעיר שהירושלמי לא הביא הטעם (שבבבלי) שבירושלים נאמנים כל השנה על הקודש – „שאין עושין כבשונות בירושלים“. ואולי י"ל שהקרא ד„עיר שחוברה לה יחדיו“ הוא טעם גם על דין זה שבמשנה שם (וההמשך „בשעה ששם עלו שבטים“ הוא טעם שברגל נאמנים על הכל).

43) ראה גם גליוני הש"ס (להר"י ענגל) חגיגה שם. – וראה שם, שעפ"ז מתורץ ד„אין כוונת הגמ' כאן להוציא המקרא ממשוטו . . רק הכוונה שפיר כפשוטה שכל ישראל מחוברים יחד כאיש אחד“ [אלא שהוא מפרש ש„מפאת ענין החיבור עצמו מחוברים כאיש אחד ברגל לכן גם ע"ה מקבלים אז ענין החבירות מן החברים ע"י חיבורם עמהם“. ע"ש. וראה לקמן בפנים].

44) ל' רש"י חגיגה שם. ועד"ז ברש"י נדה שם.

45) נדה שם.

46) ולכאורה עפ"ז הדין דכל ישראל חברים אינו רק ברגל אלא „בכל זמן שישראל נאספים למקום

אחד“. וראה לקמן הערה 48.

47) אלא שיש לומר, שיש חילוק בין ל' רש"י הנ"ל ושיטת הרמב"ם: מפרש"י משמע שפעולת האסיפה

מלשוננו לעיל גבי דין נאמנות ע"ה על התרומה בשעת הגיתות והבדים – „מפני שכל העם מטהרין עצמן וכליהן“, וכתב „שהכל“, כי שם כוונתו שכל העם, כל יחיד ויחיד מטהר עצמו וכליו, משא"כ כאן]; וטהרה זו היא בשייכות לעלי' לרגל – „ועולים לרגל“ – היינו שנאספים למקום אחד⁴⁸ ולכן הם ציבור אחד שחל עליו גדר ודין „חבר“.

ועפ"ז מובן הטעם שאחר הרגל טמא למפרע, כי זה שע"ה יש לו דין חבר בעת הרגל הוא רק להיותו אחד מן הציבור, שמצד הגדר דחבר שחל על כללות הציבור חל גם עליו דין חבר (וי"ל שזהו ע"ד הדין דטומאה דחוי' בציבור), אבל אחרי הרגל, כשבטל גדר חבר שהי' חל על הציבור, שוב דנים כל יחיד בפ"ע ומה שנגע ברגל טמא למפרע.

ו. ויש לבאר זה ע"ד הרמז והמוסר, ע"פ מ"ש⁴⁹, „השוכן אתם בתוך טומאתם“, „אע"פ שהם טמאים שכינה ביניהם⁵⁰ – דכאשר ישראל נאספים יחד, עד שמת- אחדים יחד ונעשים מציאות אחת של ציבור, אזי הקב"ה נמצא עמהם, ועוד זאת – באופן של „שוכן“, „על שם ששוכנת ומתלבשת⁵¹, היינו שהשכינה מתלבשת בתוך כל אחד ואחת מישראל גם בהיותם במצב ד„טומאתם“.

ובפנימיות הענינים יש להוסיף:

מבואר במ"א דזה שרק ישראל הם מציאות אחת של ציבור⁵², הוא לפי שיש ענין בנפש כל איש ישראל, שהוא בשווה ממש אצל כל ישראל, מקטן שבקטנים עד לגדול שבגדולים (והוא למעלה מהתחלקות לגמרי⁵³):

היא שעושה אותם „חברים“ (גם אם אינה קשורה בענין הדורש טהרה): משא"כ להרמב"ם משמע שהוא משום שהציבור מטהרים עצמם, שברגל הציבור (בכללותו) הוא במצב של טהרה. בסגנון אחר קצת: להרמב"ם, זה „שהכל מטהרין עצמן“ פועל דין ציבור.

48 ע"פ המבואר בהערה הקודמת י"ל באו"א קצת – שכוונת הרמב"ם ב„ועולים לרגל“ היא רק לבאר טיבת הטהרה, שהיא בשביל עלי' לרגל, אבל אין דין חבר תלוי באסיפה בפועל. ועפ"ז י"ל עוד יותר, שלהרמב"ם הדין דכל ישראל חברים חל על כל ישראל בכ"מ שהם – גם אלו הפטורים מעלי' לרגל (ודלא כצפ"ענ' הל' נזירות פ"ב הי"ט. ע"ש. וראה גם שו"ת צפ"ענ' ווארשא סקל"ח אות ד) – דכיון שהציבור מטהר עצמו, חל על הציבור כולו דין „חבר“.

ומתורן דיוק לשון הרמב"ם שלא הזכיר בפירוש שדין זה הוא רק בירושלים [כפשטות ל' המשנה „ובירושלים נאמנין על הקודש, ובשעת הרגל אף על התרומה“, שקאי על ירושלים, משא"כ ברמב"ם שבהלכה שלפנ"ז לא איירי בירושלים דוקא, הו"ל לפרש „ירושלים“, אף שי"ל שלא הוזקק לפרש כיון שכ' „ועולים לרגל“] – כי להרמב"ם דין זה אינו רק בירושלים. וכ"כ בערוך השולחן העתיד סקכ"א (אות ג-ד). ועוד.

49 אחרי טז, טז.

50 רש"י שם.

51 תניא פמ"א (נז, ב). ועוד.

52 משא"כ בב"נ – נזיר סא, ריש ע"ב. וראה צפ"ענ' מהד"ת יג, ב. ועוד.

53 ראה לקו"ש ח"ט ע' 112. ח"ל ע' 217 ואילך. ועוד.

וענין זה הוא בחי' „יחידה“ שבנפש, מלשון „יחיד“, לפי שענינה הוא שהיא מיוחדת בו ית', בתכלית ההתאחדות, ומחמת ה„יחידה“ הרי כל ישראל הם כמו נקודה אחת ויחידה.

וזהו גם הטעם ד„כל זמן שישראל נאספים למקום אחד קרי להו חברים“⁵⁴, דכאשר ישראל מתאחדים יחד, באחדות גמורה (מציאות של ציבור), מתגלה בהם היחידה, ומצד זה הם למעלה מכל ענין של טומאה, דענין הטומאה יכול לנגוע רק בכחות הגלויים של איש ישראל, אבל לא בבחי' יחידה⁵⁵, ולכן במצב זה של אסיפה ברגל – „כל ישראל חברים“.

(משיחת כ"ף מרחשון תשמ"ו)
לקו"ש חל"ז ע' 20 ואילך

54) ל' רש"י נדה שם. וראה לעיל הערה 47.

55) ראה „היום יום“ יא שבט. קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"א. ועוד.

קמט

שציון (ירושלים) עצמה נעשית בבחי' „עליון“, עי"ז שבירושלים של מטה נמשך ומתלבש ומתגלה ירושלים שלמעלה (ראה תענית ה, א. ובכ"מ).

ולהעיר מהמבואר בלקו"ת פרשתנו (לא, ב) השייכות ד"בהעלותך את הנרות“, פועלת אהרן בעליית נש"י, למ"ש „ירושלים הבני“ כעיר שחוכרה לה יחדיו (חיבור דירושמ"ע עם ירושמ"ט – תענית שם) ששם עלו שבטים גו'.

משיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ח – הערה 112, סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 489

קנ

עה"פ „ירושלים הבנוי“ כעיר שחוכרה לה יחדיו אמרו חז"ל (ירושלמי חגיגה פ"ג ה"ו): „עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים“, שענין זה נפעל כתוצאה מכך שכולם (אפילו עמי הארץ) נאמנים על הטהרות ועל התרומה.

ועד"ז מוכן בנוגע לעניננו: היות שבשבת נאמן אפילו „עם הארץ“ על התורה (כי עם הארץ אינו משקר בשבת) – הרי זה פועל את הענין האחדות בינו לבין התלמיד חכם, ועד שהת"ח יכול לסמוך עליו ולאכול על שולחנו.

זאת אומרת: האחדות הנפעלת בין הת"ח לע"ה היא לא רק בזה שהע"ה שומע ומקבל את ההוראה של הת"ח, אלא גם בכיוון השני: הת"ח סומך על דברי הע"ה ומקבל ממנו כו'.

ועפ"ז מובן שביום השבת מודגש הענין דאחדות ישראל – הן האחדות דפרטי הדרגות שבכל א' מישראל, והן האחדות דפרי הדרגות שבכללות בני, שכולם מתאחדים "לאחדים כאחד".

משיחת ש"פ בראשית תשמ"ג¹

(1) הנחה בלתי מוגה – התוועדויות ח"א ע' 340.

קנא

רש"י מתעכב על התיבות "משפחת החנוכי" (בתחילת מנין בני ישראל שבפרשתנו), ומפרש "לפי שהיו האומות מבזין אותם . . . אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם ה' מצד זה ויו"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם. וזה הוא שמפורש על ידי דוד² שבטי ייה עדות לישראל, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכולם כתיב החנוכי הפלואי, אבל בימנה לא הוצרך לומר משפחת הימני לפי שהשם קבוע בו יו"ד בראש וה' בסוף" (שם ייה על הסדר, לא כמו באחרים – שזהו שלא על הסדר, ה' ואח"כ יו"ד).

הטעם שרש"י מעתיק גם תיבת "משפחת" (אע"פ שמדבר אודות "החנוכי") – הוא מפני שה"מעיד אני" (של הקב"ה) הוא על "משפחת החנוכי" וכו'.

אבל בזה צריך להבין: מדוע מוסיף רש"י "שמפורש על ידי דוד"?

. . . הביאור מדוע רש"י מביא כאן את הפסוק מתהילים ("שבטי ייה עדות לישראל") בשם אומרו – "וזה הוא שמפורש על ידי דוד" – הוא (כמדובר כמה פעמים³ הטעם מדוע רש"י מביא ענין בשם אומרו) מכיון שזה מוסיף ביאור בעצם הפירוש; אלא מכיון שזה אינו מוכרח לעצם הפירוש, זה אינו מתרץ שום קושיא מפורשת וכיו"ב – לכן רש"י אינו כותב זאת בפירוש, אלא הוא מרמז זאת עבור "תלמיד ממולח" בכתבו ש"זה הוא שמפורש ע"י דוד", כי כאשר יידע שדוד פירש זאת [ודוד סתם, לא בתור "דוד המלך", היינו שהכוונה לזמן לפני שנעשה מלך], זה יוסיף ביאור בהפירוש.

(1) פינחס כו, ה.

(2) תהלים קכב, ד.

(3) ראה כללי רש"י (קה"ת, תנש"א) ס"ע 115-6. וש"נ.

והענין:

אצל דוד עצמו ג"כ הי' ענין ביחוסו שמפני זה ביזוהו – כמאחז"ל⁴ "אמר לו דואג האדומי עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו שאל עליו אם ראוי לבוא בקהל אם לאו, מאי טעמא דקאתי מרות המואבי" [וזקוקים ללימד מיוחד שמ"ש⁵ "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'" פירושו "עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית"⁴].

ולכן מדגיש רש"י "זה הוא שמפורש על ידי דוד שבטי י"ה עדות לישראל, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם", כי הענין לשלול בזיון של השבטים נוגע במיוחד לדוד, שגם אצלו הי' ענין כזה.

ורש"י מדייק "זה הוא שמפורש על ידי דוד" – לא שדוד חידש זאת, אלא גם דוד פירש זאת – כי באם לאו, מתעררת השאלה: כיצד שללו את טענת הגוים (בזיון השבטים) לפני שדוד אמר "שבטי י"ה עדות לישראל"? אלא רש"י מדייק "וזהו שמפורש על ידי דוד": דוד לא חידש את העדות, אלא העדות כתובה כבר בפסוקים בפרשתנו "החנוכי" וכו', וענין זה הי' ידוע ומפורסם גם לאומות בזמן ההוא (שהרי טענתם היתה מיד בצאת בני ישראל ממצרים, ולא יתכן לומר שעד זמנו של דוד לא היתה תשובה על הטענה!), אלא רש"י מוסיף שגם דוד פירש זאת.

משיחת ש"פ פינחס תשמ"ז – סט"ו וסכ"א

---

(4) יבמות עו, ב.

(5) תצא כג, ד.

(6) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח תשמ"ז.

קנב

עבודת ה"שבטים"

א. בפסוק "ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל" יש לדייק: (א) בתחילה כתוב "שבטים", ולאחרי זה "שבטי י"ה". (ב) על "שבטי י"ה" דוקא נאמר "עדות לישראל".

והענין בזה, השבטים נקראו "שבט" מלשון המשכה², על דרך ענף האילן הנקרא "שבט", שנמשך מן האילן ולחוץ (ועל דרך "כוכבא דשביט"³, שהוא כוכב

---

(1) בפרש"י כאן מבואר הענין עפ"י פשט.

(2) ראה תו"א ויחי קג, ב. סה"מ תרפ"ט ע' 179. וש"נ.

(3) ברכות נח, ב.

שאינו הולך עם שאר הכוכבים, אלא נמשך והולך חוצה מהם⁴). ויש בזה ב' פרטים: א) שנמשך לחוץ. ב) שעדיין שייך לגוף האילן וחלק ממנו. וכמו כן בענין השבטים: א) שהיו המשכה מהאבות (אברהם יצחק ויעקב⁵) בחינת מרכבה דאצילות, לעולמות (שמחוץ לאצילות) בריאה יצירה עשי'. ב) גם למטה ניכר מקורם ושורשם שבאצילות.

כלומר, האבות מקומם ומדריגתם הוא בעולם האצילות, ששם הכל באחדות עם אור אין סוף, ואילו השבטים מקומם ומדריגתם הוא בעולם הבריאה (ובכללות – בריאה, יצירה, עשי'), שהם מציאות בפני עצמם, אבל מכל מקום הם שייכים לאלקות, ומכירים שהוא מקורם וחיותם.

והנה ירידה זו לבריאה יצירה עשי' היא ירידה גדולה, שהרי אצילות הוא עולם האחדות, ד"איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד"⁶ (הוא והאורות שלו חד, הוא והכלים שלו חד), משא"כ בבריאה הוא התחלת המציאות, "ומשם יפרד"⁷, ובפרט לעולם הזה הגשמי, שהיא ירידה גדולה שבאין ערוך.

ותכלית ירידה זו (ככל הירידות שבעולם) הוא בשביל העלי', כמאמר⁸ ירידה צורך עלי'. ובעלי' זו (שעל ידי עבודתם) יש ב' מדריגות: בתחילה (לאחרי שהם במדריגה העליונה שבבי"ע, שמרגישים אלקות, והם בבחינת ביטול היש) הם עולים למלכות דאצילות, וזה נקרא בירור ראשון. ואח"כ עולים לזעיר אנפין, שהוא עיקר ענין האצילות, בירור שני.

ב. וביאור הענין, כתובי לגבי עבודת ה"שבטים" "והנה אנחנו מאלמים אלומים גו"⁹, שעבודתם היתה לאסוף שיבולים שהם דברים נפרדים, עולמות ב"ע, עלמא דפרודא¹⁰ (עולם המפורד), "בתוך השדה"¹¹ (ולא בתוך הבית, מקום דירת אדם), ולקבצם יחד ולפעול בהם ענין האחדות, שזהו ענין העלי' מבי"ע לאצילות.

וכמו כן הוא בכללות ירידת הנשמה למטה, שהיא בשביל בירור ואסיפת ניצוצות הקדושה, וכמאמר הבעש"ט¹² מיוסד על כתבי האריז"ל¹³ עה"פ¹⁴ "כי לא

(4) פרש"י שם.

(5) "אין קורין אבות אלא לשלושה" (כמחז"ל ברכות טז, ב).

(6) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

(7) בראשית ב, י. ראה תו"א וישב כז, ג.

(8) ראה תו"א בשלח סב, ד. משפטים עז, ג.

(9) וישב לז, ז.

(10) ל' הזהר ח"א כב, א. ח"ג (רע"מ) רכח, ב.

(11) וישב שם.

(12) כש"ט סימן קצד. וראה לקו"ת צו יג, סע"ב ואילך. סה"מ תרצ"ז ע' 207. ובכ"מ.

(13) לקו"ת להאריז"ל עקב ח, ג.

(14) עקב שם.

על הלחם לבדו יחי' האדם, כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, שענין האכילה צריך להיות לא בשביל הלחם עצמו, כי אם בשביל המוצא פי הוי', היינו הניצוצות שבו.

אך בירור זה נעשה במקום הפירוד עדיין, שאין בו ביטול, ולכן העבודה היא באופן של פירוד והתחלקות, וצריך להיות לאחרי זה בירור שני¹⁵, שלמעלה מהתחלקות¹⁶. וזוהי מעלת ה"שבטים", שלאחר גמר עבודתם בבירור ראשון, עלו ונכללו בבירור שני, שבו ניכרת האחדות.

ג. והענין בזה¹⁷, ידוע¹⁸ שבכללות ההשתלשלות יש ג' בחינות: ברודים, נקודים עקודים. ברודים – קאי על עשר ספירות דאצילות כפי שהם בהתחלקות (והגם שאצילות הוא עולם האחדות, מכל מקום יש בו עשר ולא תשע, עשר ולא אחד עשר¹⁹). נקודים – קאי על הנקודה דחכמה או הכתר של כל ספירה, וגם שם שייך בחינת התחלקות, שהרי הם עשר נקודות או עשר כתרים. עקודים – הם עקודים בכלי אחד, והם למעלה מהתחלקות.

[וזהו שכתוב בספר יצירה²⁰ "לפני אחד מה אתה סופר", דכל ענין המספר הוא בבחינת "אחד דוקא, דאל"ף וחי"ת מורים על ט' ספירות דז"א, והד' קאי על ספירת המלכות, וזהו כפי שהם בהמשכה באצילות, שהם בהמשכה בגדר ומספר, אבל "לפני אחד מה אתה סופר", מורה על מה שלמעלה מאורות וכלים דאצילות, שאינו בגדר מספר והתחלקות כלל, והוא ענין עולם העקודים ולמעלה יותר]

וזהו מ"ש כאן "ששם עלו שבטים" – שענין ה"שבטים" שהוא ענין ההמשכה וירידה, הוא בשביל העלי' – "עלו שבטים", והיא העלי' בבירור ראשון.

וממשיך לאחרי זה "שבטי י"ה" – לאחרי עבודתם של ה"שבטים" בבירור ראשון, הם עולים למדריגה גבוהה יותר, בירור שני, ואז הם נקראים "שבטי י"ה" (שי"ה שייך לעולם האצילות).

"עדות לישראל" – אז (שהם בבחינת אצילות) הם נעשים "עדות" על דבר הנעלם, שהרי ענין העדות אינו על דבר הגלוי, וגם לא על "מילתא דעבידא

(15) ראה תו"א וישב כח, א.

(16) וראה ד"ה וידבר גו' איש על דגלו ה'תשט"ו שהעבודה דהתכללות נעשה ע"י ענין הדגלים, שכל

ג' שבטים התכללו בדגל אחד, והוא גילוי שמבחי' מדת התפארת. עיי"ש.

(17) ראה מאמר אדאמ"צ במדבר ח"ב ע' תתסד ואילך. אוה"ת במדבר ס"ע קפח ואילך.

(18) ראה ע"ח שער ו' (שער העקודים) פ"א. שער ז' (שער מטי ולא מטי) פ"א. ועוד.

(19) ראה ספר יצירה פ"א מ"ד.

(20) שם מ"ז.

לאגלויי²¹ (דבר העשוי להתגלות), כי אם על דבר הנעלם דוקא²², והוא ענין העלי' הבחינה שלמעלה מאצילות, בחינת סתימא דכל סתימין, שעל זה נאמר²³ "ישת חושך סתרו", שגם היא באה לידי גילוי²⁴.

תהלות מנחם עה"פ

(21) ראה ר"ה כב, ב. וש"נ.

(22) לקו"ת פקודי ד, סע"א.

(23) תהלים יח, יב.

(24) מד"ה אלה פקודי המשכן ה'תש"כ.

קכב, ו – שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

קנג

דאָס דער רמב"ם מרמז פאַר די הלכות ביהב"ח, אין אָנפאַנג סדר עבודה, וואָס ער ברענגט דעם פסוקי "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך": מיט דעם וואָס ער איז מקדים דעם פסוק פאַר הל' ביהב"ח וספר עבודה, איז ער מרמז ומגלה, אז ס'איז דאָ אַ חיוב וציווי פון "שאלו שלום" (בדיבור וכו'), וואָס דאָס איז דער לימוד אין די הל' ביהב"ח² וספר עבודה³,

אויב דער רמב"ם וואָלט געמיינט זאָגן, אַז מען דאַרף לערנען די הלכות (נאָר) אַלס "זכר למקדש", האָט ער דאָך געדאַרפט ברענגען דעם פסוק פון וועלכן די גמרא⁴ לערנט עס אָפּ, מנלן דעבדינן זכר למקדש שנאמר⁵ כו' ציון היא דורש אין לה מכלל דבעי דרישה", ברענגענדיג דוקא דעם פסוק "שאלו שלום ירושלים" איז דער רמב"ם מדגיש אז ס'איז דאָ אַ באַזונדער חיוב פון לימוד ועסק אין די פרטים

(1) תהלים קכב, ו.

(2) כי כמו שמקדש תקרא "ירושלים כולה" (פיה"מ להרמב"ם ר"ה רפ"ד), כן מובן לאידך, וכפשוטו של ענין, דבירושלים (נכלל) הכוונה (גם) למקדש. ובפרט ע"פ תוד"ה מאי (זבחים ס, סע"ב) ד "ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואיך יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימא".

(3) ראה לעיל (לקו"ש ח"ח) הערה 32 מהל' ת"ת.

(4) ר"ה ל, א. סוכה מא, א.

(5) ירמ"י ל, יז.

און פרטי פרטים⁶ (בדרך "שאלו"י "בשלום") פון הל' בית הבחירה – ניט נאָר בתור זכר למקדש⁷ בעבר און בכדי צו וויסן ווי צו בויען אים בעתיד, נאָר אַ חיוב וציווי אינעם בנין ביהמ"ק בהווה, בזמן הזה.

משא"כ פון פסוק (און לשון) "ציון היא דורש אין לה", לערנט מען נאָר אַרױס דעם חיוב פון אַ דרישה, ע"ד ווי אַ זכר.

ועפ"ז קומט אויס אַז דאָס וואָס מ'לערנט הל' בית הבחירה איז ניט נאָר כדי מ'זאל וויסן ווי צו בויען אים לעתיד⁸, נאָר ס'איז אויך נוגע צום חיוב בנינו עכשיו, דורך דעם עסק פון די הלכות, דורך "שאלו שלום ירושלים".

לקו"ש ח"י"ח ע' 415 ואילך

---

(6) ראה בחיי ס"פ ויקהל. צורת הבית להתו"ט בהקדמה. פיה"מ ובאר שבע שצויינו לעיל (לקו"ש ח"י"ח) הערה 28.

(7) להעיר ממש"כ (ראה יג, טו) ודרשת וחקרת ושאלת, ודחז"ל בזה (סנה' מ, סע"א).

(8) ראה הקדמתו לפיה"מ בנוגע למס' מדות הובא לקמן בפנים.

קנד

א. בנוגע צו הל' ביהב"ח אין רמב"ם, איז דא אן ענין וואס דערצו איז מען ניט משים לב: בשעת מ'הויבט אן לערנען הלכות ביהב"ח, הויבט מען אן גלייך פון פנים, אבער דאס וואס שטייט אין די שורות שלפנ"ז, אז ס'ווערט אנגערופן הל' בית הבחירה, און ס'האט אזוי פיל פרקים, און דאס זיינען די מצוות וואס ווערן דא דערמאנט – איז מען ניט משים לב לזה, וואס דאס איז דאך אויך פון דעם רמב"ם, ביז וואנעט דער פסוק וואס שטייט פאר די ווערטער ספר עבודה הל' ביהב"ח איז אויך פון רמב"ם.

וואס פאר א פסוק בריינגט דא אראפ דער רמב"ם – איז דאס דער פסוק "שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך"², און דערנאך זאגט ער אז דא איז ספר עבודה, און הל' ביהב"ח מיט אלע פרטים. וואס לכאוף איז ניט פארשטאנדיק וואס איז דער קשר צווישן הל' ביהב"ח מיט דעם פסוק; אין פסוק שטייט דאך "שאלו שלום ירושלים", און דערנאך הויבט ער אן רעדן וועגן ביהב"ח (ניט וועגן גאנץ ירושלים)?

---

(1) בהבא לקמן ראה גם לקו"ש ח"י"ח ע' 415 ואילך (נעתק באות שלפנ"ז). וש"נ.

(2) תהלים קכב, ו.

איז דער ביאור בזה, אז דער רמב"ם גייט לשיטתו: אין משנה³ שטייט אז יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, טייטשט אפ דער רמב"ם⁴ "מקדש תקרא ירושלים כולה", וואס דערפון זעט מען אז בלשון חכמים ווערט ירושלים אנגערופן בשם מקדש.

וואס אע"פ אז מ'געפינט דאך חילוקים צווישן לשון תורה און לשון חכמים, זעט מען אבער אין דעם ענין אז דער פסוק הויבט טאקע אן "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים"⁵, "עיר שחברה לה יחדיו"⁶, וואס דאס איז דאך א זיכערע זאך אז מ'מיינט גאנץ ירושלים, און דערנאך זאגט ער "יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך"⁷ וואס דער ארמון אין ירושלים איז דאך דאס געווען דער ביהמ"ק, ועד"ז דאס וואס מ'זאגט "אדברה נא שלום בך"⁸, מיט די אלע יעודים וואס זיינען מקוים געווארן אין ירושלים, איז דאך דאס מצד דערויף וואס דארטן איז געווען דער ביהמ"ק, ועד"ז קען מען אויך מבאר זיין דאס וואס דער רמב"ם הויבט אן מיטן פסוק שאלו שלום ירושלים, אע"פ וואס דערנאך זאגט ער הלכות ביהב"ח.

ב. די גמרא זאגט אין ר"ה⁹ אז דערפון וואס ס'שטייט "ציון היא דורש אין לה"¹⁰ לערנט מען אפ "מכלל דבעיא דרישה", וואס דערפאר דארף מען מאכן א זכר למקדש (ניט לירושלים), אע"פ אז אין פסוק שטייט "ציון", אעפ"כ לערנט אפ די גמרא דערפון אז מ'דארף מאכן א זכר למקדש (בדוגמא ווי מ'זאגט דא "שאלו שלום ירושלים" אלס א הקדמה צו הל' ביהב"ח, און ספר עבודה בכללותו, וואס דאס איז פארבונדן בעיקר מיט דעם ענין פון הקרבת הקרבנות, וואס דאס איז אלץ אין ביהמ"ק).

איז דאך לכאורה ניט פארשטאנדיק, וויבאלד אז די גמרא לערנט אפ דערפון וואס אין דורש לה מכלל דבעיא דרישה, אז מ'דארף מאכן א זכר למקדש, אע"פ אז אין פסוק שטייט "ציון" (ניט נאר דער ביהמ"ק), האט דאך דער רמב"ם אויך געקענט בריינגען דעם פסוק אלס הקדמה צו הל' ביהב"ח?

איז דער ביאור אין דעם: פון דעם פסוק וואס די גמרא בריינגט, איז נאר א ראי' אז ס'דארף זיין א זכר, ס'איז אבער ניט קיין ראי' אז ער דארף ליגן אין דעם

(3) ר"ה כט, ב (במשנה).

(4) בפיהמ"ש לר"ה שם.

(5) תהלים שם, ב.

(6) שם, ג.

(7) שם, ז.

(8) שם, ח.

(9) ל, א.

(10) ירמ' ל, יז.

ענין אויך אין די פרטים ופרטי פרטים, ס'איז מערניט וואס ס'דארף זיין דרישה לציון, איז דאס בדוגמא פון דרישת שלום, וע"ד מ"ש "שלום אחיך ואת שלום הצאן"¹¹ – ער האט געפרעגט בכללות וואס טוט זיך מיט זיי;

משא"כ דער פסוק "שאלו שלום ירושלים", וואס דער ענין פון שאלה איז דאך בדוגמא ווי ער זאגט נאך דערויף אז דאס איז פארבונדן מיט וויסן וואס ס'טוט זיך בחילך, און וואס ס'טוט זיך בארמנותיך, און וואס ס'טוט זיך מיט כמה פרטים וואס ער רעכנט אויס אין די פסוקים שלפנ"ז ולאח"ז – איז דאס אן ענין וואס איז פארבונדן מיט פרטי הדבר.

איז וויבאלד אז דער רמב"ם וויל דאך ברענגען א פסוק אלס א הקדמה צו לערנען פרטים פון הל' ביהב"ח, ניט נאר אז מ'זאל וויסן בכללות אז ס'איז דא א מצוה לבנות בית (אדער ווי ער זאגט דערנאך בפנים לעשות בית)¹² – דאס האט ער שוין דערמאנט אין מנין המצוות (אין די הקדמה צו ספר היד) און ער דערמאנט דאס דא אין די ערשטע צוויי שורות – נאר ער וויל האבן א פסוק וואס איז פארבונדן מיט די פרטים פון גאנץ הל' ביהב"ח, וואס דערפאר איז ניט גענוג דער ענין פון אין דורש לה מכלל דבעיא דרישה, אז מ'וועט מאכן מערניט ווי א זכר למקדש, נאר דא דארף מען האבן דעם פסוק "שאלו שלום ירושלים", אז ס'זאל זיין מיט אלע פרטים און פרטי פרטים.

וואס דאס איז אויך האמור לעיל, אז ווען מ'לערנט הל' ביהב"ח, עד"ז די מקורות פון הל' ביהב"ח, וואס דאס איז דאך מיוסד אויף מסכת מדות, עד"ז וויבאלד אז "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא"¹³, וואס אפי' די פרטים שבזה זיינען אויך מרומז אין תושב"כ – אין די קפיטלאך פון יחזקאל, איז דעמולט מעלה אני עליהם כאילו עשו, ביז וואנעט אז ס'ווערט "ועשו אותם", און ס'ווערט דער "שאלו שלום ירושלים" מיט אלע פרטים ופרטי פרטים.

און דאס ווערט די הכנה קרובה ווי ער איז מסיים אין דעם מזמור אז ס'וועט זיין "ישליו אוהביך", און "יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך", "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך", "למען בית ה' אלקינו גו"¹⁴, וואס דא איז ער מדגיש אז דאס איז אלץ פארבונדן מיט בית ה' אלקינו – בנוגע צו ארמנותיך וואלט מען זיך נאך געקענט דינגען וואס דאס מיינט, ווי די גמרא¹⁵ זאגט אז "בית גדול"¹⁶

(11) וישב לז, יד.

(12) ראה שיחת ש"פ מטו"מ סי"ד.

(13) ראה זח"ג רכא, א. תענית ט, א.

(14) תהלים שם, ט.

(15) מגילה כז, א.

(16) מלכים ב, כה, ט.

קען זיין "בית המלך", אדער בית שמגדלים בו תורה, און אויך בית שמגדלים בו תפלה, אבער דא זאגט ער בפירוש "למען בית ה' אלקינו (דער ביהמ"ק) אבקשה טוב לך".

און דאס וועט זיין בקרוב ממש, ווי מ'איז מסיים אין סוף מסכת ברכות, און אויך יעדער טאג אין תפלה – "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום"¹⁷, אז ס'וועט זיין "ונתתי שלום בארץ"¹⁸, און ונתתי שלום וואו נאר אידן געפינען זיך, און דאס וועט אראפ בריינגען דעם שלום ושלוחה יהי בימיו¹⁹, בביאת משיח צדקינו בקרוב ממש.

משיחת אור לער"ח מנ"א תשל"ו²⁰

(17) תהלים כט, יא.

(18) בחוקתי כו, ו.

(19) ראה דה"א כב, ט.

(20) הנחה בלתי מוגה.

קנה

א. בתחלת ספר עבודה ברענגט דער רמב"ם דעם פסוק, "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך":

"שאלו שלום ירושלים" באדייט די עבודה פון אַ אידן וועגן וועלכע עס רעדט זיך בסוף ספר זרעים – אַז בכל זמן ובכל מקום, אפילו ווען "אין שם בית" און מ'האַט ניט "שלום ירושלים" בגשמיות – דאַרף זיין דער "שאלו שלום ירושלים", די בענקעניש און בעטן אויף "שלום ירושלים" [ע"ד מאחז"ל² עה"פ³ "ציון היא אין דורש לה – מכלל דבעיא דרישה"], ביז אַז דאָס זאָל קומען בפועל אין זיין עבודה (רוחנית), אַז דער ירושלים שבו יראה שלם⁴ – שטייט בשלימות (שלום אויך מלשון שלימות), בין באופן פון "קדש קדשים".

דאָס איז אָבער נאָך ניט תכלית השלימות (ווייל בפועל "אין שם בית" וירושלים בגשמיות). דערנאָך דער גרייכט מען (דורך דער עבודה פון "שאלו שלום ירושלים") צו "ישליו אוהביך", שלימות ענין השלוחה אויך בגשמיות בגאולה העתידה, ומעין זה בסוף זמן הגלות [ניט ווי בא יעקב, וואָס ביקש⁵ לישב בשלוחה,

(1) תהלים קכב, ו.

(2) ר"ה ל, א.

(3) ירמ" ל, יז.

(4) ראה תוד"ה הר – תענית טז, א. מב"ר פנ"ו, י. וראה לקו"ת ר"ה ס, ב.

(5) פרש"י ר"פ וישב.

אָבער בפועל קפצה עליו רוגזו כו" – ווייל דעמולט איז דאָס געווען קודם דער עבודה אין זמן הגלות: משא"כ לאחרי עבודה זו, וואָס מ'איז מהפך אַלע ענינים בלתי רצויים – ווערט דער "ישליו" בשלימות ובפשטות אויך בגשמיות, און "אוהביך" – תכלית שלימות העבודה לשמה (כמבואר ברמב"ם סוף הל' תשובה), וואָס שלימותה כמצות רצונך וועט זיין לע"ל, ומעין זה איצטער (בפרט דורך דעם וואָס מ'האָט "ישליו", קיום יעודים גשמיים ושלוחה בפשטות, וואָס ערמעגלעכט די עבודה זאָל זיין בשלימות).

און גלייך בהמשך לזה קומט דער מנין המצוות פון בנין בית המקדש בפועל, "לבנות בית המקדש וכו'", און מצות עשה דערנאָך די הלכות עצמן – "מצות עשה לעשות בית לה' כו'" – לעשות דוקא, במעשה בפועל, וואָס הוא העיקר.

ב. דער לימוד און די הוראה פון האמור לעיל בנוגע לפועל:

אע"פ וואָס מ'געפינט זיך אין גלות, און אין דעם חושך כפול ומכופל פון עקבתא דמשיחא, און עס ווערן שטענדיק נתגבר די העלמות והסתרים פון דעם נה"ב כו', דאָרף מען וויסן – אַז אדרבה: דוקא אין דעם מצב גיט תורה מערער כחות צו מתקן זיין די חסרונות וואָס קענען זיין מצד מיעוט הלבבות, דורך דעם וואָס אידן זיינען מוסיף ביתר שאת וביתר עוז אין זייער עבודה, און דורך דעם ווערט – הוכפל בו כי טוב (מער ווי דער טוב וואָס איז דאָ בזמן ווען מ'האָט ניט העלמות).

מען דאָרף וויסן, אַז געפינענדיק זיך אין גלות, האָט יעדער איד בשלימות זיין חלק אין ארץ ישראל, און נאָכמער – "קדש קדשים", ובאופן אַז דער אויבערשטער ווערט "חלקו ונחלתו", וכי ידוע דער פתגם פון רבותינו נשיאינו, אַז אונזערע נשמות זיינען קיינמאָל אין גלות ניט געגאָנגען כו'.

ואין הדבר תלוי אלא ברצונו – דאָס זאָל ביי אים שטיין בגלוי, אין זיין טאָג טעגלעכן לעבן.

סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 446 ואילך⁹

6) וקיום בקשה זו הי' רק בשבע עשרה (טו"ב) שנה שחי במצרים, שהיו חיים טובים (ראה בעה"ט ר"פ ויחי).

7) אבות פ"א מ"ז.

8) שיחת ג' תמוז תרפ"ז.

9) משיחות ש"פ אמור תשמ"ט.

קנו

ויש להוסיף בביאור הקשר להכתוב שמביא הרמב"ם בתחילת ספר עבודה. ובהקדים, שזהו דבר חידוש בספר הרמב"ם שלא נמצא בחיבורים אחרים – שמתחיל כל ספר עם פסוק מהתורה (בעיקר מנביאים, ורובם מכתובים). וכאשר הרמב"ם מביא את הפסוק בספר הלכות שלו, הרי זה נעשה חלק מפסק הלכה לפועלו.¹

ויש לומר, שזהו ע"ד מה שאמרו חז"ל² "מנא הני מילי דאמר קרא", שהרמב"ם מביא הפסוקים בתור ראיות למ"ש בסיום הספר שלפני זה,³ ולמ"ש בהתחלת הספר שלאחריו (שבו מביא הפסוק).

ובנדון דידן: בתחילת ספר עבודה מביא הרמב"ם הכתוב "שאלו שלום ירושלם ישליו אוהביך".

ויש לומר, ש"שאלו שלום ירושלם" קאי בעיקר על סוף ספר זרעים, ו"ישליו אוהביך" – בעיקר על תחילת ספר עבודה:

"שאלו שלום ירושלם" מדגיש שיש לו כבר הענין ד"שלום ירושלם", שזהו העבודה ד"נדבה רוחו כו", שהגיע לדרגת כהן גדול, "ואתה תומיך גורלי", היינו שנמצא אצלו בחי' ירושלם ("יראה שלם") שבו, ובשלימות דירושלם ("שלום" מלשון שלימות⁶), ועכשיו צריך להיות אצלו ה"שאלו" ל"שלום ירושלם" (ע"ד מאחז"ל⁷ עה"פ⁸ "ציון היא אין דורש לה" – "מכלל דבעיא דרישה").

אמנם, "שאלו שלום ירושלם" עדיין אינו תכלית השלימות: אלא שלאחר עבודה זו מגיעים ל"ישליו אוהביך", שלימות ענין השלוה. שהרי בנוגע ליעקב נאמר⁹ "ביקש יעקב לישב בשלוה", אבל בפועל "קפצה עליו רוגזו כו", ורק לאחר זמן, כשירד למצרים, נעשה "ויחי יעקב"¹⁰, טו"ב¹¹ שנה.

(1) בכ"ז – ראה גם שיחות: מוצאי ש"פ מטו"מ תשל"ט (לקו"ש ח"ח ע' 415 ואילך): ליל ערב חה"ש תשד"מ (שם חל"ב ע' 129 ואילך). ועוד.

(2) ברכות ל, ב. ובכ"מ.

(3) להעיר משיחת ליל ערב חה"ש שבהערה 143 (שיחות קודש תשד"מ ח"ג ע' 2275; התוועדויות תשד"מ ח"ג ע' 1895).

(4) תהלים קכב, ו.

(5) ראה תוד"ה הר – תענית טז, א (מב"ר פנ"ו, י). וראה גם לקו"ת פ' ראה כט, ד. ר"ה ס, ב. ובכ"מ.

(6) ראה לקו"ת פ' ראה ל, ג. ובכ"מ.

(7) ר"ה ל, א.

(8) ירמ"י ל, יז.

(9) פרש"י ר"פ וישב (לז, א).

(10) ר"פ ויחי (מז, כח). וראה בעה"ט עה"פ. וראה "היום יום" יח טבת. לקו"ש ח"י ע' 160 ואילך. וש"נ.

(11) ראה ל"ת וספר הליקוטים להאריז"ל עה"פ.

אבל לאחר כל העבודה במשך הדורות, ובזמן הגלות, הגיע כבר הזמן שתהי' שלוח בשלימותה אצל כאו"א מישראל [ולהעיר שנשמתו של יעקב אבינו "כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם"¹², כמו משיח, שנשמתו היא בחי' היחידה דכללות ישראל¹³, שלכן יש בכאו"א מישראל ניצוץ מנשמת משיח¹⁴], ובכללות – היעודים הגשמיים, שעיי"ז אפשר לעבוד את ה' בשלימות באופן של "אוהביך" ("לית פולחנא כפולחנא דרחימותא"¹⁵), תכלית שלימות העבודה, כמבואר ברמב"ם סוף הלכות תשובה¹⁶. ושלימותה – "כמצות רצונך"¹⁷ – תהי' לעתיד לבוא, ומעין זה הוא גם עתה.

והיות ש"המעשה הוא העיקר"¹⁸, לכן מיד לאחר שמביא הרמב"ם את הפסוק, מונה את המצוות (עשה ולא תעשה) הקשורות עם הלכות בית הבחירה. [והרי כל מצוה מעוררת על שאר כל המצוות, ועל כללות ענין התורה, וכידוע¹⁹ ש"תורה" בגימטריא תרי"א, וביחד עם שתי הדברות ש"מפי הגבורה", "אנכי" ו"לא יהי' לך" (הכוללים את כל המצוות²⁰) – נעשה תרי"ג, כנגד התרי"ג מצוות].

ומיד אחרי זה מתחיל במעשה בפועל ממש – בנין בית המקדש השלישי, כי לאחר שיש את כל העבודה הנ"ל, הן העבודה מלמטה למעלה ש"נדבה רוחו כו", ומעמיד עצמו בדרגת "גורל" ("גורלי", שלי דוקא), עד ל"שאלו שלום ירושלים", והן ההמשכה מלמעלה למטה – "ישליו אוהביך" – מוכנים לבנין בית המקדש השלישי בפועל למטה, בעולם הזה הגשמי.

משיחת ש"פ אמור תשמ"ט²¹

(12) אגה"ק ס"ז (קיא, סע"ב).

(13) ראה רמ"ז לזח"ג רס, ב. סה"מ תרח"ץ ע' ר. תרצ"ט ע' 207. תש"ב ע' 51. וראה ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך משיח. וש"נ. קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה (ע' ד). וש"נ.

(14) ראה מאור עיניים ס"פ פינחס. וראה סה"מ תרמ"ג ע' ע.

(15) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א. לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ.

(16) פ"ט ה"א.

(17) נוסח תפלת מוסף. ראה תו"ח ס"פ ויחי (צה [רלו], א. צו [רלו], ג-ד). אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשכח, ב

ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פי"ז (ע' טו) ואילך. ועוד.

(18) אבות פ"א מי"ז.

(19) מכות כג, סע"ב ואילך.

(20) תניא רפ"כ. וראה שמו"ר פכ"ח, ד.

(21) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח תשמ"ט ח"ד ע' 37-8.

קנז

דרישת שלום מירושלים

הפירוש בפסוק "שאלו שלום ירושלים" הוא, שבכל זמן ובכל מקום בני ישראל שואלים ב"שלום ירושלים". וגם כאשר "אין שם בית", ואין "שלום (ב)ירושלים" בגשמיות, בכל זאת יש להם געגועים ובקשה ("שאלו") שיהי' "שלום ירושלים" (כמאמר חז"ל² עה"פ³ "ציון היא אין דורש לה – מכלל דבעיא דרישה").

ובקשה זו מתבטאת אצלם גם בעבודה בפועל⁴, שניכר עליהם ענינה של "ירושלים", שלימות ענין היראה, "ירושלים – יראה שלם"⁵ ("שלם" מלשון שלימות), ועד לאופן שניכר עליהם ענינו ד"קדש הקדשים".

אולם כיון שכל זה הוא רק געגועים ובקשה, ובפועל ממש עדיין "אין שם בית" בגשמיות, לכן הם מוסיפים בעבודה של "ישליו אוהבין": שענינה לא רק (א) דרישה (ב) ב"שלום ירושלים" (שלימות היראה), אלא "ישליו" מלשון שלווה ומנוחה⁶. היינו, שהם (א) מתחילים לעבוד את ה' באופן של שלווה ומנוחה, בדוגמת ימות המשיח (כדלקמן). (ב) מציאותם היא "אוהבין", עובדים מאהבה שהיא תכלית השלימות בעבודה לשמה⁷.

והטעם בזה, מכיון שכבר נמצאים בסוף זמן הגלות, לאחר ששכר הפכו את כל הדברים הבלתי רצויים (כי הטעם שיעקב "ביקש לישב בשלוה"⁸ ובפועל "קפצה עליו רוגזו של יוסף", הוא מפני שאז הי' לפני העבודה דזמן הגלות, אבל עתה) הגיע הזמן שעבודתם תהי' בפועל באופן של שלווה ומנוחה, בדוגמת ימות המשיח ש"לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד"⁹.

ועבודה זו תלוי' בבחירתו של כל אחד ואחד מישראל, שכן הקב"ה הוא "חלקו נחלתו"¹⁰ של כל אחד ואחד מישראל, וידוע¹¹ שגם בזמן הגלות אין הנשמה

(1) ראה ראב"ע כאן.

(2) ר"ה ל, א.

(3) ירמ' ל, יז.

(4) כפי שניכר מדברי הרמב"ם בתחילת ספר עבודה, שהביא פסוק זה "שאלו שלום וגו'", בתור הקדמה

להלכות שצריך "לעשות בית הוי"ו".

(5) ראה תוד"ה הר – תענית טז, א. מב"ר פנ"ו, י. וראה לקו"ת ר"ה ס, ב.

(6) ראה תרגום, רש"י, מצו"ד ומצו"צ כאן.

(7) ראה רמב"ם סוף הל' תשובה.

(8) פרש"י ר"פ וישב.

(9) ל' הרמב"ם בהל' מלכים פי"ב ה"ה.

(10) ל' הרמב"ם בסוף הל' שמיטה ויובל.

(11) שיחת ג' תמוז תרפ"ז.

נמצאת בגלות, ואם כן על האדם רק לגלות זאת בחיי היום יום, ולראות כיצד זה ממחר עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו¹².

תהלות מנחם עה"פ

---

(12) משיחת ש"פ אמור ה'תשמ"ט (סה"ש ה'תשמ"ט ח"ב ע' 446).

•

קכב, ז – יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך

כ"ק אדמו"ר האמצעי

קנח

וזהו ענין הפדיה כמ"ש פדה בשלום נפשי כו' כמו פודה ומציל שנה"א ניצלת מבחי' המנגד דנה"ב בדרך שלום בלא מלחמה כלל כי המנגד בטל בעצם כנ"ל וכמו"כ מ"ש בידך אפקיד רוחי כו' ר"ת בא"ר שהוא מס"נ העצמי כנ"ל שע"ז אמר פדית אותי מן החיצונים בדרך שלום בלא מלחמה כי מתבטלים לגמרי (וז"ש וידעת כי שלום אהלך כו' יהי שלום בחילך שלוח כו' וכה"ג מ"ש ורב שלום בניך שת"ח מרבים שלום וכן ענין עושין שלום בפמליא של מעלה שכ"ז ע"י בחי' מס"נ העצמי שהמנגד בטל בעצם וא"צ מלחמה כלל וכמ"כ ע"י עסק התורה דבחכמה אתברירו בבחי' ביטול הרע בעצם כמו לע"ל דכתיב וראו כל בשר בחי' ראייה דחכמה כו' וידע כל פעול כו' וכה"ג היה בימי שלמה שכל חכמי הגוים נתבטלו בעצם לגבי חכמת שלמה שלא ע"י מלחמה ע"כ נק' שלמה כי שלום היה בימיו כו' וכמ"ש במ"א וד"ל).

שערי תשובה ח"א נה, סע"ד ואילך

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

קנט

בס"ד, ר"ח אייר, תש"א.

אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנא' (ישעי' נד) וכל בניך למודי הוי' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול (תהלים קי"ט) יהי שלום בחילך שלוח

בארמנותיך למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך (שם קכב) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, עס איז באוואוסט, אז ווען די גמרא זאָגט אל תקרי מיינט מען אַז מען זאל ניט אָנעמען נאָר דעם אויסערליכן אויבענאויפיגן טייטש פון דעם וואָרט נאר אויך דעם אינערליכן טיפערן זין פון דעם וואָרט און דאָס איז אל תקרי בניך אלא בוניך, אַז בניך מיינט מען ניט נאָר קינדער זין און טעכטער, נאָר בניך מיינט אויך בוניך, די בויער בוניך זיינע בויער, און דאָס מיינט דער פסוק וכל בניך למודי ה' אַלע זיינע קינדער – זין און טעכטער – זיינען ריכטיק אידיש גוט ערצויגן און זיי זיינען למודי ה', געוואוינט מיט ג-ט ב"ה נאָמען, באלד ווי מען ערוואַכט פון שלאָף זיינען זייערע ערשטע ווערטער מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתני בחמלה רבה אמונתך, דער דאַנק צום ליבן ג-ט ב"ה – וואָס ער קערט אונז אום דעם נשמה פקדון וועלכן מיר גיבן אים אָפּ ביים איינשלאָפן ווי עס שטייט ביך אפקיד רוחי, אין זיין רשות – ליבער ג-ט – גיב איך צו באַוואַכן מיין געמיט, און אויף יעדער זאך וואס דאס קינד עסט ווייס ער וואָס פאַר אַ ברכה צו מאַכן און מאַכט די ברכה ריכטיק, דאוונט, לערנט תורה, היט אָפּ דעם שבת כדינו, דאָן זיינען די קינדער למודי ה' און דאָן איז ורב שלום בניך דאָן זיינען אַזעלכע קינדער זיינען פערזענליכע אויפבויער, אַז די עלטערן פון אזעלכע גוט פרום ערצויגענע קינדער ווערן אַ בנין חזק, די וואָס האָבן מער ניט ווי פלייש געבאַרענע קינדער אָן אַ אידישע פרומע ערציהונג זיינען די עלטערן ניט קיין בנין חזק עס איז מער ניט ווי אַ צייטווייליגע געביידע וועלכע ווערט פון צייט צו צייט אַלץ שוואכער און צובראַכענער ביז עס בלייבט מער ניט ווי אַ חורבה און עס בלייבט ניט קיין זכר פון די עלטערענס אידישן בנין, אָבער ווען די קינדער זיינען למודי ה' ווי געזאָגט דאן אין חוץ דעם וואָס זיי זיינען בניך, קינדער פון עם ישראל און חוץ דעם וואָס זיי זיינען די באַפעסטיגער פון זייערע עלטערנס אידישן בנין אז זיי פאראייביגן די נעמען און מעשים טובים פון זייערע עלטערן, איז אויך ורב שלום בניך בוניך זיינען אָט די קינדער וועלכע זיינען למודי ה' וואָס ווען זיי ווערן עלטער ווערן זיי תלמידי חכמים, לערנען תורה און זיינען תלמידים פון חכמת התורה ניט זיי לערנען די תורה נאָר די תורה לערנט זיי און דאָס איז דער ריכטיקער זיין פון וואָרט חכם, ער איז אַ תלמיד מקיים צו זיין וואָס אין דער חכמה פון תורה איז געזאָגט געוואָרן וואָס מיט דעם בריינגט מען דעם שלום אויף דער וועלט, עס שטייט ותורה אור, תורה אין ליכט, א ליכט באַלייכט אַלעס אַז מען דערקענט וואָס עס איז גוט און וואָס עס איז שלעכט, תורה ווייזט דעם ריכטיקן וועג פון חיים און חיי החיים, תורה רעדט וועגן אַלע מענשליכע פראַגן פון דעם עולם הזה לעבן און באַזאָרגט דעם מענשן מיטן חיי החיים פון עולם הבא.

ב.

און דאָס זאָגט ר' אלעזר אין נאָמען פון ר' חנינא טייטשנדיק דעם פסוק וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אז די תלמידי חכמים דורך אויספאלגן וואָס די תורה לערנט אונז ווי אויפצופירן זיך אין אַלע מענטשלעכע באַדערפענישן אין אַלע צווייגן פון לעבן, פון דעם ערשטן מאָמענט ווען מען קומט אויף דער וועלט ביז דעם לעצטן מאָמענט ווען דער מענש גיט אָפּ די נשמה, מיט דעם בריינגט מען דעם ריכטיקן שלום אויף דער וועלט, וואָס דאָס אַלץ איז מרומז אין פסוק ורב שלום בניך, בעדאַרף מען פאַרשטיין וואָס איז דער מייז אין די פינף פסוקים וועלכע די גמרא בריינגט ווייטער, שלום רב, יהי שלום, למען אחי, למען בית ה"א, ה' עוז. אויב דאָס איז מער ניט צוליב דעם ווייל אין די פסוקים ווערט דערמאָנט דער וואָרט שלום זיינען דאָך פאַראַן נאָך פיל פסוקים אין תנ"ך וואו עס ווערט דערמאָנט דער וואָרט שלום היינט וואָס עפעס דוקא די פינף פסוקים, אויך באַדאַרף מען פאַרשטיין דעם מייז פון די פסוקים, עס שטייט שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול פיל פרידען צו די ליבהאַבער פון דיין תורה און זיי וועלן ניט געשטרויכלט ווערן, תורה איז דאָך אַ וויסענשאפט האָט באַדאַרפט שטיין ללומדי תורתך און בפרט אַז מען זאל נישט געשטרויכלט ווערן איז דאָך ווען מען לערענט תורה ווייס מען ווי מען באַדאַרף טאָן די מצוות ווערט מען נישט געשטרויכלט און פון דעם סגנון הפסוק אין משמע אַז דווקא ווען מען אין אוהבי תורתך דאָן איז אין למו מכשול, בכדי צו פאַרשטיין דעם מייז פון די אַלע פסוקים וואָס ווערן דאָ געבראַכט אין דעם מאמר פון מרבים שלום בעולם, בעדאַרף מען פריער פאַרשטיין די דריי זאכן תורה, גמילות חסדים און תפלה בצבור וואָס די גמרא אין ברכות (דף ח' ע"א) זאָגט אַז זיי ווערן אָנגערופן שלום און זיינען מקרב די גאולה, אויף תורה שטייט וכל נתיבותי שלום, אַלע אירע וועגן זיינען פרידען, גמילות חסדים בריינגט פרידען צווישן מענטשען און תפלה בצבור בריינגט פרידען ווייל עס איז אַ תפלת הרבים וואָס הן א-ל כביר לא ימאס, אין זהר הקדוש שטייט געשריבן אכל בי עשרה שכינתא שריא, די שכינה רוהט אויף יעדע צען מענטשען וועלכע קומען זיך צוזאַמען צוליב א מצוה, וואו עס קומען זיך צוזאַמען צען מענטשען צוליב אַ מצוה זאך ווי דאוונען, לערנען תורה אָדער אַ שמחה של מצוה ווי אַ סיום און התחלת מסכת אָדער שמחת יום טוב ווען מען קומט זיך צוזאַמען און מען שמועסט דברי תורה וואָס באַדייט דער יום טוב, וואָס אַלע, אפילו די וואָס זענען געדריקט אין פרנסה זענען זיך משתדל אנצוגרייטן אויף יום טוב, מען שפּאַרט אָפּ פון די וואַכעדיקע הוצאות, און פאַראַן אפילו אַזעלכע וועלכע הונגערן אין די וואַכן טעג, בכדי זיי זאָלן קענען מאַכן יום טוב, און ווען עס קומט דער יום טוב זיינען זיי זיך משמח מיט דעם שוואַרצן ברויט און גאָר ווייניק עסן זאכן און זיינען צופרידן און אויפגעלייגט פון שמחת יום טוב, הגם זיי זיינען זייער פארהארעוועט פון דער גרויסער יגיעה וואָס זיי

האָבן געהאַט פֿאַר יום טוב און פון דעם ניט דערעסן און ניט דערשלאָפֿן, דאָך זיינען זיי בשמחה פון שמחת יום טוב.

ג.

פֿאַרשטיין קלערער דעם ענין פון שלום און די זאָכן וועלכע בריינגען שלום
 עס שטייט (משלי ז, א) טוב פת חרבה ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב, עס איז בעסער עסן טרוקענע ברויט מיט פרידן ווידער אַ הויז וועלכע איז פול מיט די בעסטע מאכלים נאָר מען קריגט זיך, צווישן זיך אזוי איז אין דעם מענטשליכן גשמיותדיקן לעבן און אזוי איז אויך אין דעם מענטשליכן רוחניותדיקן לעבן אז עס איז פיל בעסער אַ ביסעלע אָבער מיט ערנסטקייט וואָס מוז בריינגען פרידן ווידער אַ סך און זייער וויסנשאַפטליך אָבער אַן אַ תכלית, וואָס מוז בריינגען קריג און פֿאַרביטערטקייט ווי ס'איז ידוע די מעשה וואָס דער בעש"ט הקדוש נ"ע, האָט באַוויזן זיינע תלמידים די ערשטע נאָכט פסח, ביים בעש"ט הקדוש נ"ע, איז געווען איינגעפירט אַז די תלמידים וועלכע זיינען געקומען אויף שבת אָדער אויף יו"ט פלעגן מיט עסן מיט אים די סעודת שבת אָדער סעודת יום טוב, צווישן זיינע תלמידים (דאן איז נאָך ניט געווען דער נאָמען חסידים, דעם נאמען חסידים האָט דער אלטער רבי נ"ע געגבן, ביים בעש"ט און ביים הייליקן מגיד פון מעזריטש איז געווען דער נאָמען תלמידים) זיינען געווען גרויסע לומדים און בעלי רוח הקודש, און עס זיינע אויך געווען מענטשן פשוט'ע וועלכע האבן ניט געקענט לערנען, מערסטענס זיינען דאָן געווען בעלי מלאכות וואָס האָבן געוואוינט אין ישובים און דערפֿער און האָבן זיך פֿאַרנומען מיט פֿאַרשידענע מלאכות, צווישן די מערערע תלמידים דעם בעש"ט'ס איז געווען איינער פון בראָד, ר' נתן לייוונטהענדלער, זיין מסחר איז געווען מיט לייוונט, דאָס איז געווען אַ איד אַ תלמיד חכם, און יעדן טאג ווען ער איז פריי געוואָרן פון געשעפט, און בפרט אין די נעכט, פלעגט ער זיצן און לערנען מיט גרויס התמדה, אָבער אין מדות איז ר' נתן געווען זייער געוועהנליך, דער עיקר איז ער געלעגן אין לימוד התורה און אין קיום המצות מיט הידורים אויך אין מדות ווי ע"פ התורה, אָבער מיט זיך אַליין אין עניני עבודה און מדות האָט ער ווייניק געטאָן, דער בעש"ט האָט אים אויפֿי מערקזאָם געמאַכט אַז מען באַדאַרף טאָן אין מדות און עבודה, אָבער ר' נתן האָט זיך געפירט מיט זיין סדר, יאָרן זיינען אַוועק און באַ ר' נתן זיינען שוין אויסגעוואַקסן זיהן וועלכע ער האָט מדריך געווען אין זיין דרך, ביים בעש"ט אין אויך געווען אַ תלמיד אַ פשוטער איד, אברהם בעלישצעניצער האָט ער געהייסן, ער האָט געלעבט אין דאַרף בעלישצעניץ, ער איז געווען זייער פראָסט אין לערנען, ער האָט נאָר געלערנט אין די ספרים וועלכע זיינען געשריבן אין דער אידישער שפראַך און דאָס איז אים אויך ניט גרינג אָנגעקומען צו פֿאַרשטיין, אויך דעם פירוש המלות פון דאוונען, חומש אָדער תהלים האָט ער

ניט פארשטאנען, נאר ער איז געווען א בעל עבודה, יעדער זאך פון עבודת השי"ת אין קיום המצות האט ער געטאן בשמחה און האט געארבעט מיט זיך אין מדות.

ד.

דער בעש"ט הקדוש פלעגט זייער מקרב זיין די תלמידים פראסטע אידן און פלעגט זאגן ספעציעל פאר זיי תורה לויט זייער פארשטאנד די תלמידים תלמידי חכמים און גדולי התורה, הגם זיי זיינען געווען זייער איבערגעגעבן צום בעש"ט מיט לייב און לעבן און האבן ח"ו גארניט איבערגעטראכט וואס דער בעש"ט טוט, דאך האט זיי פארדראסן פארוואס דער בעש"ט איז אזוי שטארק מקרב די פשוט'ע אידן און זאגט נאך פאר זיי תורה, נאר פונדעסטוועגן פלעגן זיי חזר'ן אויך די תורה וואס דער בעש"ט פלעגט זאגן פאר די פשוט'ע אידן און פלעגן זיך טיף אריינטראכטן אין דעם, איינמאל אויף א שבת האבן זיך צוזאמענגעטראפן ביים בעש"ט ר' נתן און ר' אברהם, דער בעש"ט האט דאן געזאגט תורה אויפן פסוק (ישעי' א, טו) ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם גם כי תרבו תפלה אינני שומע ידיכם דמים מלאו, דער בעש"ט האט מבאר געווען אז הגם די עבודה עקרית אין עבודת השי"ת איז טאקע עבודת המוח און עבודת הלב, וואס דאס מיינט עבודה אין לימוד התורה און עבודה אין תפלה, וואס דורך די צוויי עבודות איז שוין במילא די עבודה אין מדות און עיני עולם ווי עס באדארף צו זיין, דאך קענען אבער זיין אז ידיכם דמים מלאו, אז אפילו ווען מען גיט דעם ארעמאן א נדבה ביד רחבה אבער עס פעלט דער הרגש במצב זולתו איז דאס שפיכת דמים און דאס איז ובפרשכם כפיכם ווען איר שפרייט פארנאנדער אייערע הענט און גיט צדקה ביד רחבה וואס דאס איז די עבודה פון עבודת הלב, דאך איז אעלים עיני מכם וועל איך דאס ניט זעהן ווייל ניט דאס איז עבודה אמיתית, אמיתית העבודה איז ווען מען איז מרגיש דעם זולת, גם כי תרבו תפלה וואס מיינט עבודת המוח איז דאס אויך ניט קיין עבודה ווייל מען דערהערט ניט דעם זולת מיט א הרגש אמיתי איז דאס שפיכת דמים וואס דאס איז דער טייטש ידיכם דמים מלאו, אייערע מדות אפילו די מדות טובות איז דמים מלאו. ביידע ר' נתן און ר' אברהם האבען געהערט די דאזיגע תורה, ר' נתן וועלכער איז געווען א תלמיד חכם האט די תורה פארשטאנען אויף זיין אופן און האט זיך טיף פארטראכט אין די צוויי אופנים עבודה, עבודת המוח און עבודת הלב וואס דאס זיינען די עבודה פון לימוד התורה און די עבודה פון תפלה ר' אברהם וועלכער האט פארשטאנען די עטלעכע ווערטער פון דעם בעש"ט'ס תורה בהנוגע לפועל ממש נאך זיין פארשטאנד נאך איז ביי אים געבליבען א החלטה אז ער בעדארף טאן מיט זיך אין עבודה פון בירור וזיכוך המדות נאך מער וויפיל ער האט געטאן ביז יעצט, די ווערטער ידיכם דמים מלאו אז ווען מען דערהערט ניט באמת דעם צער

הזולת אין אפילו ווען מען העלפט אים ביד רחבה איז דאָס שפיכת דמים, האבען ר' אברהם קיין רו ניט געגעבען און אומקערענדיג זיך אַהיים אין דארף האָט ער אָנגעהויבן מער צו אַרבייטען מיט זיך און מזמן לזמן האָט ער אלץ מער געשטיגן אין זיין עבודה.

ה.

פסח צום סדר ווען דער בעש"ט איז געזעסן מיט זיינע תלמידים ביים סדר טיש איז דער בעש"ט געווען זייער אויפגעלעגט און האָט געשמועסט וועגן דעם גרויסן נחת רוח למעלה פון דער עבודה פון אנשים פשוטים לגבי דער עבודה פון בעלי תורה ועבודה און האָט געהייסן די תלמידים זיי זאָלן צומאָכן די אויגן און יעדער זאָל אַרויפלעגען זיין האַנט אויף דעם אַקסל פון חבר וואָס זיצט לעבן, אים דער בעש"ט אַליין האָט אַרויף געלעגט זיינע הענט אויף די אַקסלען פון די צוויי תלמידים וועלכע זיינען געזעסן פון זיינע צוויי זייטן און האָט גענומען זינגען אַ ניגון, האָבען די תלמידים געזעהען ווי ר' אברהם בעלישצעניצער זיצט מיט זיין ווייב און קינדער ביי זיך אין דאַרף ביים סדר טיש אין אַ קליין חדר'ל אויפן טיש שטייען אַ פּאָר ליימענע כלים און עס ברענט אביסל ביימאוויל און ר' אברהם מיט די בני בית זיצן יום־טוב'דיג בשמחה רבה און פראַווען דעם סדר, אויך האָבן זיי געזעהען ר' נתן לייווענטהענדלער זיצט מיט זיינע בני בית ביי זיך אין הויז אין בראד אין אַ ליכטיגין גרויסן חדר ביי אַ טיש געגרייט מיט כל טוב אָבער אַלע זיינען אָנגעבלאַזענע און ברוגז'ע און אומצופרידן איינער מיטן צווייטן ווען דער בעש"ט הקדוש האָט אַראָפּגענומען ידיו הקדושים און אויפגעהערט זינגען האט ער גע־הייסן די תלמידים עפענען די אויגן און האָט געזאָגט אַז דאָס איז דער חילוק צווישן דעם וואָס אַרבעט מיט זיך אין הגם ער איז אַ איש פשוט אָבער ווען ער אַרבעט מיט זיך זעט ער אין יעדער זאָך און אין יעדער תנועה די מעלה און דעם יתרון פון דעם צווייטן און במילא איז ער אין אַלע זמנים צופרידן און אויפגעלעגט און אפילו ווען עס איז ניטאָ קיין שפייז פאַר די קינדער אפילו אויף יום־טוב איז ער שמח בשמחת יום־טוב, און דאָס איז טוב פת חרבה ושלוח בה, און דער וואָס עבודתו איז במוח ולב הגם דאָס איז אַ גרויסע עבודה אָבער ווען עס פעלען די שלימות פון מדות טובות בפועל איז דאָס אַ בית מלא זבחי ריב, אָבער ווען עס קומען זיך צונויף אויף אַ שמחה של מצוה איז דאָן אכל בי עשרה שכינתא שריא, און דאָס מיינט דער פסוק שלום רב לאוהבי תורתך, עס זיינען פאַראַן צוויי דרגות, לומדי תורה און אוהבי תורה ביי די לומדי תורה קען זיך אַמאָל טרעפן אַ מכשול אָבער ביי די אוהבי תורה איז אין למו מכשול ביי זיי טרעפט ניט קיין מכשול, דורך דעם וואָס מען איז אַ אוהב תורה און מען היט די שיעורים פון לימוד התורה ברבים דורך דעם העלפט השי"ת אַז יהי שלום בחילך, שלום אין דער פרנסה אַרבעט, שלוח בארמונותיך, די ריכטיקע רן אין

פאמיליען לעבען, אז ביי יעדער פאמיליע וואָס היט אָפּ כשרות און טהרה איז די היים אַ פאָרגעניגען פּאַלאַץ, אַזעלכע האָבן די שענסטע געפילן פאַר אהבת ישראל וואָס דאָס איז דער מיין פון למען אחי ורעי, און די האָבן דעם גרעסטן רעספעקט פאַר דעם בית ה' אלקינו אַז זיי ערפילן זייערע פריוואַט וואוינונגען מיט דעם געטליכען שוהל געפיהל און אַזעלכע האָבן די רעכט בעטן ביי השי"ת אַז ה' עוז לעמו יתן אַז השי"ת זאָל געבן זיין פאַלק די ריכטיגע שטאַרקייט אַז אין וואָס פאר אַ מדינה זיי זיינען זאָלן זיי לערנען תורה און מקיים זיין מצות, ה' יברך את עמו בשלום, און השי"ת זעהענדיק די תשובה תנועה פון אידן און זייער תורה ומעשים טובים וועט ערפילן זייער בקשה מיט פרידען און אַ גאולה שלמה דורך דעם גואל צדק.

סה"מ תש"א ע' 100 ואילך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

קס

א. וויבאלד אז מען קריגט ארויס פון די ביידע פסוקים, אז תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, און מען לערנט דאס אפ פון א פסוק ורב שלום, דערנאך לערנט מען אפ פון א צוויטען פסוק אז "שלום רב לאוהבי תורתך" אז ס'דא שלום בא תלמידי חכמים, איז משמע (ווען מ'שטעלט זיך דא אפ) אז ס'איז דער זעלבער אופן השלום סיי בעולם און סיי צווישן תלמידי חכמים, באווארנט ער – ניין! ס'הייבט זיך ניט אן, ס'ניט אזוי, ס'קאן ניט זיין אזוי, וויבאלד אז תלמידי חכמים זיינען מרבים שלום בעולם, מוז ביי זיי זיין דער שלום א גרעסערע. ס'טייט, ס'שטייט דאך אין פסוק דער זעלבער לשון? דא שטייט "ורב שלום בניך" מצד דערויף וואס זיי זיינען בוניך דעם עולם, און דא שטייט "שלום רב לאוהבי תורתך", וואו געפינט מען (זאגט ער) אז ס'דא א "כתוב השלישי" וואס איז מוסיף ביאור בזה? וואס איז דער כתוב השלישי?

שטייט אין סיום פון ברכות (און אויכעט אין סידור) "יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך", וואס איז דער חילוק פון חילך און ארמנותיך?, איז מפרשי תנ"ך² זאגען בפשטות "חילך" הייסט דאס מחוץ לחומה, "ארמנותיך" הייסט דאס אט דאס וואס אין פאלאץ אין ארמון, ווער איז אין ארמון, אין ארמון געפינט זיך דער מלך, א מלך א שר וכו', מאן מלכא רבנן³,

איז ער ממשיך אין גמרא, אז אע"פ אז סיי דא איז שלום רב און סיי דא איז

(1) תהלים קכב, ז.

(2) ראב"ע. רד"ק ומצו"צ.

(3) ראה גיטין סב סע"א.

שלום רב, אבער אין שלום רב איז אויכעט שייכות דרגות, "בחילך" וואס דאס איז חוץ לחומה, וואס "חומה זו תורה" ווי די גמרא זאגט אין פסחים⁴, איז דאס איז ווי דאס איז אין עולם, איז "שלום", "בארמנותיך" אבער, אט דארט וואו עס געפינען זיך אט די וואס זיצען אין ארמון "מאן מלכא רבנן" דא איז ניט סתם שלום, דא איז "שלוה". וואס ווי די מפרשים⁵ זאגען בפשטות, אז שלום איז די טייטש אז עס קאן זיין אן מנוחה ותענוג, בארמנותיך אבער איז דאס א ענין של שלוה.

ב. דערנאך זאגט ער נאך א הוספה בזה: מיט וואס פאר א כח ווערט דאס אויפגעטאן, וואס דאס איז דאך אלס וואס תלמידי חכמים מרבים, אמת טאקע מצד דערויף וואס זיי זיינען תלמידי חכמים זיי זיינען לומדי תורה, לימודי הוי', ביז אין אן אופן פון בוניך, און דערנאך זיינען זיי אוהבי תורתך.

אבער אעפ"כ,

– ע"ד ווי מען געפינט אין מדרש⁶, אז בשעת משה רבינו האט זיי געזאגט⁷ "הוי' גו' יוסף עליכם ככם אלף פעמים", האבען די אידען גלייך געפרעגט בא משה רבינו, אט דאס אין גאנצען?! מערניט ווי אלף פעמים? האט זיי משה רבינו געענטפערט אט דאס איז משלי, און "הוי' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם וגו' כאשר דיבר לכם".

איז דאך לכאורה ניט פארשטאנדיק: משה רבינו האט דאך פארשטאנען אז מען קאן אים פרעגען די שאלה, וואס דארף ער זיי זאגען אלף פעמים, ער קאן זיי געבען מערער, און משה רבינו "טוב עין הוא"⁸ ווי די גמרא זאגט אין נדרים⁹, איז דאך דערפון פארשטאנדיק אז משה רבינו האט געגעבען אלס וואס ער האט געקאנט, און וואס האט ער געקאנט, ביז אלף פעמים, וואס דאס איז פארבונדען מיט חכמה – מידת משה¹⁰, מערער – זאגט משה – דארף מען אנקומען צו אין סוף, "הוי' גו' יוסף עליכם ככם גו' ויברך אתכם כאשר דיבר לכם", אבער אלף פעמים איז דאס זיינער –

אט דא איז ער ממשיך אז דערמיט ענדיקט זיך ניט: נאך דערויף ווי "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם", און דער נאך ווערט "שלום רב לאוהבי תורתך" ווי דאס איז מצד משה רבינו, וואס א חכם ווערט דאך אנגערופען בשם משה, ווי

(4) פז, א.

(5) ראה מלבי"ם עה"פ. וראה סה"ש תש"ד ע' 134.

(6) דב"ר פ"א, יג. ספרי ופרש"י דברים א, יא.

(7) דברים שם.

(8) משלי כב, ט.

(9) לח, א.

(10) ראה אוה"ת בראשית (ח"ו) תתרכו, ב ואילך. ועוד.

רש"י זאגט, און דערנאך כמבואר בכמה מקומות¹¹, עכ"פ איז ער דאך א נברא, גיט ער וויפיל ער קאן געבען, בלשון החסידות – וויפיל ער קאן ממשיך זיין פון מקור ושורש, דערנאך זאגט ער אז נאך דערויף ווי דאס האט זיך אויפגעטאן, טוט דער אויבערשטער, "הוי" גו' יוסף עליכם ככם גו' ויברך אתכם כאשר דיבר לכם".

וואס אט דאס זאגט ער "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך"¹²: נאך דערויף ווי זיי זיינען געווארען אחי ורעי, איז אט דעמאלסט איז דער אויבערשטער ממשיך שלום ווי דער אויבערשטער קאן געבען שלום.

וואס אין דערויף זאגט ער אויכעט די צוויי טיטולען "אחי ורעי", וואס אויף אחי ברענגט אראפ רש"י¹³ פון מדרשי חז"ל¹⁴, וואס שטייט בא יעקב'ן, אז ער האט געזאגט בנוגע צו דער גל "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים וגו' ויעשו גל", זאגט רש"י אז דאס מיינט מען בניו,

אויף רעים ברענגט אראפ רש"י (דער מדרש¹⁵) אין שבת¹⁶, אויף וואס דער גר האט געבעטען בא הלל אז ער זאל אים מלמד זיין כל התורה כולה על רגל אחת, האט ער אים געזאגט מה דעלך סני לחברך לא תעביד, זאגט רש"י אז רעך ורע אביך אל תעזוב זה הקב"ה, אז דער אויבערשטער איז כביכול א רע מיט די אידען, און אט דאס איז כלל כל התורה כולה,

וועגען וואס רעדט זיך דארטען, ווי תורה טוט אין וועלט, דארט רעדט זיך ניט וועגען לימוד התורה, נאר רעך – מה דעלך סני לחברך לא תעביד, רעך ורע אביך לא תעזוב, דארט איז דאס דער ענין ווי דאס טוט אויף אין וועלט,

אחי וואס דאס איז דער ענין ווי רש"י זאגט – בנים, וואס זיי זענען אחים עמו, אט דאס איז ווי וכל בניך לימודי הוי'.

וואס דערפאר זאגט ער "למען אחי ורעי" – נאך דערויף אז ס'דא די פעולה פון בניך און בוניך, איז אט דעמאלט איז "אדברה נא שלום בך", איז דער אויבערשטער ממשיך שלום ווי דאס איז בא אים, מצדו.

ג. קאן מען דאך מיינען אז בא דעם אויבערשטען אין זיין המשכת השלום ("אדברה נא שלום בך"), איז ניטא קיין חילוק צווישן עולם און תלמידי חכמים, מוז ער ברענגען דעם פסוק שלאחרי זה, אז אפי' מצד "אדברה נא שלום בך" איז

11) שבת קא, ב. וראה תו"א מקץ לג, ד. יתרו סח, ג. ועוד.

12) תהלים קכב, ח.

13) ויצא לא, מו.

14) ב"ר פע"ד, יג.

15) שמו"ר רפכ"ז.

16) לא, א.

אויכעט דא א חילוק – "אדברה נא שלום בך", "למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך"¹⁷: ס'איז דא דער ענין ווי דאס איז "אדברה שלום בך" ווי דאס איז בא אידן, ממשיך אין זיי, דערנאך איז דא "למען בית ה' אבקשה טוב לך", וואס לך איז דאך דער טייטש בשבילך¹⁸, וואס דאס איז דער ענין אין וועלט, וואס דערפאר איז דאס פארבונדען מיט בית אלוקינו, וואס דאס איז כפשוטו דער ענין פון בית המקדש, דאס איז דער ענין ווי אידן טוען אויף אין וועלט אז זיי בויען אויף א ביהמ"ק,

פונקט אזוי ווי דארט איז דא דער חילוק אז דא איז שלום און דא איז שלוה, עד"ז אויכעט מלמעלה למטה וואס דער אויבערשטער איז ממשיך דערנאך שלום במידתו של הקב"ה, איז דא אויכעט דא דער חילוק, ווי דאס איז "אדברה נא שלום בך" בא אידן, בא תלמידי חכמים גופא, בא אחי ורעי גופא, און דערנאך ווי ס'איז דא "למען בית הוי' אלוקינו אבקשה טוב לך", לך – בשבילך. ניט בך, נאר לך – בשבילך, אט דאס איז ווי דאס ווערט דערנאך נמשך בעולם.

דערנאך מאכט ער א סך הכל, דורך וואס איז דאס און ווי אזוי איז דאס, איז דאס דורך דערויף וואס ס'איז דא אין דער וועלט תורה, און אין תורה איז דא צוויי ענינים, ווי תורה איז אפגעגעבען געווארען אידן, און אידן ווערען אויף דערויף בעה"ב, ביז "נצחוני בני נצחוני"¹⁹,

וואס דאס איז ווי ער זאגט "ה' עוז לעמו יתן" ו"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"²⁰, ו"אין עוז אלא תורה"²¹, ווערט א איד בעה"ב אויף תורה במילא איז זי "נקראת על שמו"²², איז אט דאס איז וואס "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם", טוט ער דאס טאקע בכח התורה אבער דאס איז "נקראת על שמו", פארוואס איז דאס נקראת על שמו? וויבאלד אז דאס איז "ה' עוז לעמו יתן", ער האט דאס זיי אפגעגעבען, טוען זיי דערנאך ווי דאס איז על שמו,

דערנאך איז פונקט ווי דער סדר איז, אז פריער דארף זיין "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם", עבודת האדם למטה. דערנאך איז ער ממשיך דער "אדברה נא שלום בך", און דערנאך "אבקשה טוב לך". אט אזוי איז אויכעט אין דער סיכום וואס ער זאגט, דורך וואס ווערען די אלע ענינים אויפגעטאן, סיי אט דאס וואס תלמידי חכמים טוען, טוען זיי דאס בכח התורה, סיי אט דאס וואס דער

(17) תהלים קכב, ט.

(18) פרש"י שמות ד, טז.

(19) ב"מ נט, ב.

(20) ראה ב"ב נג, א. וש"נ.

(21) שהש"ר פ"ב, ג. ועוד.

(22) ע"ז יט, א. וש"נ.

אויבערשטער טוט איז דאס אויכעט תורה, "אומנותו של הקב"ה"²³, דאס איז דער ממוצע, אורייתא איז דער ממוצע צווישן ישראל וקוב"ה, איז דא די צוויי ענינים "הוי" עוז לעמו יתן" – "אין עוז אלא תורה", און ער גיט דאס אפ אידן "בעין יפה", ווערט דאס "נקראת על שמו", נעמט זיך דערפון דער ענין ווי ת"ח טוען אויף מצד עצמם ביי זיך און צווישן זיך,

דערנאך איז דא ווי ס'קומט נאך דערויף, ווי תורה איז תורתו של הקב"ה, "ה' יברך את עמו בשלום", וואס דאס איז דאך אויכעט תורה, וואס "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותי שלום", אבער דאס איז ווי "הוי" יברך את עמו בשלום", ווי דער אויבערשטער טוט מצד הקב"ה, וואס אט דעמאלט איז דער צווייטער ענין ווי גערעדט פריער וואס אדברה נא שלום בך און אבקשה טוב לך.

וואס עפ"ז איז פארשטאנדיק אז דא איז מוכרח אז מ'מוז ברענגען די אלע פסוקים און דוקא בסדר כזה, ווארום אז ניט וואלט מען געבליבן מיט א קס"ד היפך המציאות.

ד. ס'ווערט דאך אבער א שאלה, ת"ח מרבים שלום בעולם, איז דאך דערפון פארשטאנדיק אז לולא די ת"ח וואלט געפעלט אין דער שלום בעולם.

וואס אט דא איז ער מבאר אין דערויף דער סיום פון די משנה, וואס דאס איז אויכעט די שייכות פון דער סיום וואס אין מס' ברכות, וואס דער משנה איז מסיים²⁴ "רבי נתן אומר הפרו תורתך משום עת לעשות לה", וואס דאס באציט זיך אויף דער תקנה וואס מ'האט מתקן געווען לברך את רעהו בשם, וואס לכאורה (ווי רש"י זאגט) איז דאס ניט קיין דבר המותר, מזלזל בשם שמים, צוליב ס'זאל זיין אבער שלום בין אדם לחבירו, האט מען געזאגט אז מען זאל בענטשען את רעהו בשם. וואס דערפאר איז דער משנה מסיים אז דאס ווערט אנגערופען "הפרו תורתך".

וואס אט דאס איז ער דערנאך מבאר אין גמרא, ווי אזוי איז דאס "הפרו תורתך", דערפאר וואס דאס רעדט זיך וועגען ת"ח, וואס ענינם איז זיי זאלען מרבה זיין שלום בעולם, וואס לולא זיי וואלט מצד מצב העולם וואלט דאס געווען באופן אחר, וויבאלד אבער אז תפקידם איז, אז זיי זאלען מרבה זיין שלום בעולם, איז דערפאר דארפען זיי מתקן זיין לברך בשם אע"פ וואס דאס ווערט אנגערופען "הפרו תורתך".

וואס דאס איז אויכעט די שייכות מיט די משנה ראשונה שבפרק ראשון בברכות, וואס דארטען זאגט מען אויכעט, אז מצד הדין קאן דאס זיין עד עלות

(23) ב"ר בתחלתו.

(24) ברכות נד, א.

השחר, אבער די חכמים האבען מתקן געווען עד חצות, וכידוע די דעות²⁵, אז ס'דא דעות בנוגע צו ק"ש, אז אויב ער האט ניט געזאגט עד חצות טאר ער ניט זאגען ווייטער, (אפילו די וואס זאגען אז בנוגע צו ק"ש איז דאס מער ניט ווי לכתחלה, בדיעבד קען ער זאגען שפעטער, זאגען זיי אבער בנוגע צו קדשים איז טאקע ניט מער ווי עד חצות), וואס לכאורה ע"פ דין מעג ער עסען ביז עלות השחר? איז ווערט דאס א ענין פון "הפרו תורתך", ס'וועט דאך בלייבען נותר – היפך התורה, תורה הייסט דאך אז עס טאר ניט זיין קיין נותר?

זאגט דער משנה דער טעם "להרחיק את האדם מן העבירה", מ'דארף זען אז דער וועלט זאל ניט האבען קיין עבירה, און כדי להרחיק את האדם מן העבירה איז אט דעמאלט איז "הפרו תורתך", פארוואס איז דאס ווארום תלמידי חכמים זיינען מרבים שלום בעולם.

ה. וואס דאס איז אויך דער המשך פון שתיהם אמת, פריער זאגט ער דער ערשטער מעלה אין תלמידי חכמים, אז ווען איז ער דער אמת'ער ת"ח, ווען אין להם מנוחה, "ילכו מחיל אל חיל". ווארום בשעת ער שטעלט זיך אוועק אויף אן ארט וויס מען ניט וואס מיט אים טוט זיך, כידוע דער ווארט פונ'ם אלטער רבי בעל השמחה והגאולה, ער האט געזאגט²⁶, אז פונקט אזוי ווי א גנב הייסט ניט דערפאר וואס ער קאן גנב'נען, א גנב הייסט אז ער גנב'עט בפועל, עד"ז בנוגע א למדן, א למדן הייסט ניט אט דער וואס האט אמאל געלערנט און ווען ער וואלט געוואלט וואלט ער איצטער אויך געלערנט, א למדן הייסט אט דער וואס לערנט איצטער. בשעת ער שטעלט זיך אפ, ער שטייט אין א מצב של מנוחה, ניט דאס איז תלמידי חכמים. איז ער א תלמיד חכם איז אין להם מנוחה.

אבער אין להם מנוחה קאן זיין אין א אופן וואס ער גייט "מחיל אל חיל", ווי רש"י טייטשט אפ "מישיבה לשיבה וממדרש למדרש", ארויסגייען אין וועלט – וויל ער ניט, ער האט געלערנט, אים איז גענוג לימוד התורה, "תורתו אומנתו"²⁷ א געשמאקע זאך, וואס דארף ער האבען צו טאן מיט גשמיות און חומריות העולם, מוז די גמ' ממשיך זיין

[דאס איז א ענין פון וכל בניך לימודי הוי', אבער פונקט אזוי ווי א ת"ח טאר זיך ניט באגנוגענען דערמיט וואס ער געפינט זיך בחיל, וואס חיל איז דאס א גוטע זאך, און אעפ"כ זאגט ער ניט ילכו פון א קליינע זאך "אל חיל", מ'זאגט אז ער האט שוין חיל, אבער דעם חיל האט ער דאך שוין, טאר ער זיך מיט דערויף ניט באגנוגענען, נאר ילכו מחיל אל חיל צו א העכערען חיל, "מישיבה לשיבה

(25) ראה ב"ח טואו"ח סרל"ה.

(26) סה"ש תורת שלום ע' 190. תש"ד ע' 26.

(27) שבת יא, א.

וממדרש למדרש, דערנאך זאגט די גמ' נאכמערער].

אז ער טאר זיך דערמיט אויך ניט באגנוגענען (ער גייט מישיבה לישיבה וממדרש למדרש) און דערנאך דארף ער ארויס גייען אין וועלט און אויפטאן דער מרבים שלום בעולם.

און דערנאך קומט אים צו, אז דורך דערויף – דער סיום הכתובים שטייט ניט נאך "ילכו מחיל אל חיל", "אין להם מנוחה", – ווען איז דא דער "אדברה שלום בך", און ווען איז דא דער "למען בית ה' אבקשה טוב לך", איז דאס ע"י דער עבודה וואס "מרבים שלום בעולם". אט דעמאלסט פועל'ט דאס אויף אז ס'זאל זיין די אלע ברכות וואס וועט אים אנקומען "שלום רב לאוהבי תורתך",

ווי דאס איז אויכעט בפשטות כל זמן דער ת"ח געפינט זיך אין "מישיבה לישיבה" און "ממדרש למדרש", הארט ניט אז "הללו אוסרין והללו מתירין כו'", ס'ניט נוגע דער הלכה בפועל, בשעת אבער ער גייט ארויס אין וועלט דארף ער זאגען אז אזוי דארף זיין, און אט דעמאלסט קאן ער אים ניט זאגען בית שמאי האלט אזוי, בית הלל האלט אזוי, ער דארף וויסען "הלכה כמותו", און ער דארף דאס וויסען בנוגע למעשה,

וואו דארף ער דאס וויסען ווען ער דארף מרבה שלום זיין בעולם,

"מישיבה לישיבה וממדרש למדרש" איז זייער גוט "אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא"²⁸, און טאמער ניט און טאמער בלייבט ער ביי צוויי דעות איז אויכעט אן אחריות, ווען קומט ארויס דער אחריות, קומט דאס ארויס ווען מרבה שלום בעולם.

ביז מ'גייט ארויס אין וועלט, קאנען זיי בלייבן אין א מחלוקת צווישן זיך, איז דאס טאקע א מחלוקת (מלחמתה) של תורה, "את והב בסופה"²⁹, ווי די גמ'³⁰ זאגט אז סופה שטייען זיי באהבה זה לזה וכו'. דאס איז אבער ניט קיין שלום רב, ווען ווערט שלום רב לאוהבי תורתך, אז ער גייט ארויס אין וועלט און דארף זאגען די הלכה, און אע"פ וואס דער האט געהערט כך און דער האט געהערט כך, זאגט ער אז איצטער דארף מען פסק'נען כדעת הרבים, ווי עקביא בן מהללאל האט געזאגט לבנו, אז אני שמעתי מפי הרבים ואתה שומע מפי היחיד, הייסט ער אים אז ער זאל טאן לויט דער רבים פון וועלכע ער האט געהערט, ניט ווי ער הערט פון אים, ווען איז דאס אבער, ווען ער גייט ארויס בנוגע להלכה כמותו וואס דאס איז בנוגע לפועל,

(28) ראה יומא כו, א.

(29) חוקת כא, יד.

(30) קידושין ל, ב.

און דוקא דעמאלסט קומט ארויס דער "הוי" עוז לעמו יתן הוי' יברך את עמו בשלום", סיי בנוגע פמליא של מעלה ופמליא של מטה, ביז אין דער שלום כפשוטו "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד" ביז "והייתי לכם לאלוקים ואתם תהיו לי לעם", "ואולך אתכם קוממיות" וואס דעמאלט וועט מען לערנען תורתו של משיח מפיו, וואס ווי ער זאגט אין די דרושים פונ'ם אלטער'ן רבי'ן, מיטעלער רבי'ן, צמח צדק, און דעם רבי'ן מהר"ש, און דעם רבי'ן נ"ע, און דער שווער, וכל נשיאי חב"ד, וואס לפני זה אויכעט ביי נשיאי תורת החסידות, אז ילמד תורה את כל העם כולו, בקרוב ממש בגאולה האמיתית והשלימה.

משיחת י"ט כסלו תשל"ד³¹

(31) הנחה בלתי מוגה.

קסא

דערנאך איז די גמרא ממשיך (בסיום מס' ברכות) "יהי שלום בחילך וגו'", "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך"², וואס אויך דא דארף מען פארשטיין: פארוואס ווערן די פסוקים ניט געבראכט אין סיום מס' ברכות אין ירושלמי?

נאר דער ביאור בזה איז: דער "למען אחי ורעי וגו'" קומט זאגן אז לאחר די עבודה פון ת"ח אויף אויפטאן שלום דורך זייער לימוד התורה איז דא א המשכה פון שלום מלמעלה ("אדברה נא שלום בך"), און דעם ענין דארף מען ניט באווארענען אין א"י, ווארום אין א"י איז דא די המשכה מלמעלה אפילו אן עבודת האדם, וכמ"ש³ "ארץ אשר גו' עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", אז די המשכה איז שטענדיק פאראן, און ס'איז ניט אזוי תלוי בעבודה ובקיום המצות, און דעריבער דארף דער ירושלמי ניט ברענגען דעם "למען אחי וגו'", ווארום אין א"י קומט די המשכה מלמעלה אפי' אן די עבודה פון ת"ח כו',

– און הגם אז אויך אין א"י שטייט "למטר השמים תשתה מים", וואס דער ענין פון מטר איז דאך אז דאס קומט דוקא ע"י עבודת האדם, איז דאס איז נאר שולל אז ס'זאל ניט זיין "חנם", ווי ס'איז אין קליפה, און ווי דער סדר איז אין מצרים, אז דער נילוס איז עולה ומשקה, וואס דאס איז מצד טבע, משא"כ אין א"י איז "למטר השמים תשתה מים", ווארום דאס קומט אלץ פון אויבערשטן, ניט מצד טבע, –

(1) תהלים קכב, ז.

(2) שם ח.

(3) עקב יא, יב.

(4) שם יא.

און דא קומט צו נאך אן ענין: א"י איז דאך "לא תחסר כל בה"⁵, און ווי עס שטייט אז דארט איז דא אפילו פלפלין כו' בתמידות⁶, ובמילא איז אין א"י דא דער ענין פון שלום, ווארום ס'איז דאך "כמשלם שערי מכדא נקיש ואתי תיגרא בביתא"⁷, משא"כ בשעת ס'איז אלץ דא בהרחבה ברענגט דאס אז ס'זאל זיין שלום, און בפרט אז די ת"ח געפינען זיך בכלל אין בית, ניט אין שדה, איז פארשטאנדיק אז מצד דעם "לא תחסר כל בה" איז געווען שלום בבית, וואס דאס איז א טעם נוסף וואס דער ירושלמי דארף ניט באווארענען דעם "למען אחי ורעי גו"⁸,

ויה"ר אז אזוי ווי דער אויבערשטער איז "עושה שלום במרומיו"⁹ צווישן שר של מים ושר של אש, זאל אויך נמשך ווערן דער "ונתתי שלום בארץ"¹⁰ דא למטה, און ביז "ועל כל ישראל ואמרו אמן" אכ"ר.

משיחת כ' כסלו תשל"ד¹¹

(5) שם ח, ט.

(6) ראה יומא פא, ב.

(7) ב"מ נט, א.

(8) איוב כה, ב.

(9) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 266.

(10) בחוקתי כו, ו.

(11) הנחה בלתי מוגה.

קכב, ח – למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך

כ"ק אדמו"ר הזקן

קסב

וזהו למען אחי ורעי אדברה נא שלום. שלום היינו חבור והתקשרות ב' הכרובים כו' (ועמ"ש הרמ"ז פ' אחרי על הזהר (דנ"ט ע"ב) והנה נקראים אחים כו' דהיינו שכנס"י מקבלת מוחין מחו"ב עלאין שהם בחי' אדם הגדול כנ"ל שלא ע"י התלבשות בבחינת כרוב וזעיר אנפין כו'. ועיין בע"ח שער ל"ה פ"ב המדרגה הששית כו'. ולכן היו אז חכמים גדולים ונבואה ורוה"ק בישראל).

תו"א תרומה פ, א

קסג

אכלו רעים. הנה צדיקים נק' ריעים למקום כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך והיינו ע"י עסק התורה שבה מלובש אוא"ס ב"ה נמשך אור א"ס ב"ה על נפשו וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיך ודברי ממש ואמרו מתניתא מלכתא שהרי המשנה הוא כמלך שמצווה שרוח ה' ממה הוא דבר ההלכה המדבר בו דין זה או הלכ' זו היא כך וכך כו' וע"ז ארז"ל יהיו בעיניך כאלו נתנה היום מהר חורב שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת כו' שאותו דבר ה' ממש שדבר ה' פא"פ הוא השכון ומתלבש בו בעת הזאת בשעה שלומד לפיכך נעשה בחי' ריע כאלו כביכול תרין ריעין דלא מתפרשין שהתורה שהיא בחי' חכמה שהוא עדן ותענוג העליון וכמ"ש ואהיה שעשועים ושעשועים אלו הם שעשועי את בני אדם ונמצא אור א"ס ב"ה שוה למטה כמו למעלה ממש. וכמ"ש סד"ה ביום השמע"צ.

לקו"ת שה"ש לב, ג

קסד

אכלו רעים. נשמות ישראל נקראו רעים לז"א כמ"ש למען אחי ורעי והענין הוא כי למוד התורה לשמה להמשיך אור א"ס ב"ה למטה. תורתו אומנתו פטור מתפלה. מפני שהוא המשיך אור א"ס ב"ה ממש. כי ואהיה אצלו אמון כו' ושעשועי את בני אדם שהם טעמי מצות שהם בחכמה וחכמה הוא עדן שהוא תענוג הגם שלא נתגלה למטה וזהו ודברי ממש אשר שמתו בפיך ונמצא אור א"ס ב"ה שוה ממש למטה בנפש כמו למעלה ובכל בי"ע בכולם נמשך אור א"ס בה עד למטה בנפש האדם ומעורר ע"י אתעדל"ת התלבשו' אא"ס ב"ה בחכמה כי כולם בחכמה עשית ולכן גם נשמות דצדיקים הם כמו רעים דלעילא.

לקו"ת שה"ש לג, ב

קסה

מ'י יתנך כאח לי יונק שדי אמי כו'. הנה זה המאמר אומרת כנס"י להקב"ה בזמן שאין בהמ"ק קיים וענין כאח לי הוא שישראל נק' אחים וריעים כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא וסיפיה דקרא למען בית אלקינו דהיינו בזמן שבהמ"ק קיים נקרא אחים ורעים ולכן מבקשת גם עכשיו מי יתנך כאח לי.

לקו"ת שה"ש מד, סע"ב

קסו

הנה יש להבין מפני מה נק' ישראל אחים ורעים להקב"ה, כמ"ש למען אחי באבא שהוא החכמה, ואז נק' החכמה עדן, שהוא התענוג, כידוע ומבואר במ"א בארוכה, והן הן טעמי המצות וסוד פנימיותו, שהוא בבחינת שעשועי המלך, כמ"ש ואהיה שעשועים יום יום כו'. וכדי להיות מתגלים שעשועים אלו במוחין דאבא עד ז"א, היינו ושעשועי את בני אדם, דהיינו בחי' מוחין דא"א שנמשכו בתורה שנקרא ז"א ע"י שעשועים העליונים שגורמים ההמשכות, לפי שהוא בעל ההמשכה כו', וד"ל. ולזה הטעם מי שתורתו אומנתו פטור מן התפילה, לפי שהוא ממשיך מעצמות אור א"ס ממש מבחי' שעשועי המלך לתורה שהיא מחכמה נפקת כו', וזהו תורתו אומנתו כו', וכמ"ש במ"א. וע"כ נקראו ישראל בשם רעים להקב"ה שהוא ז"א כו', מאחר שאור א"ס נמשך בבחי' שעשועים הנ"ל על נפש האדם הקורא בתורה בהשוואה אחת מז"א דאצילות לז"א דבריאה וז"א דיצירה עד אדם דעשי' שהוא כגוף לכולם, בהשוואה אחת כמו שנמשך להקב"ה שיושב ושונה כנגדו, כי מטה ומעלה אינו אלא בסדר ההשתלשלות, היינו מבחי' ז"א דאצילות בלבד כידוע, אבל כשבא האור והשפע מבחי' עצמות אור א"ס ב"ה בז"א הרי הוא בא ונמשך בהשוואה אחת, וד"ל. אמנם מה שלפעמים נקראים רעים ולפעמים אחים כו', הענין הוא דידוע מאמר הזהר ע"ז אכלו ריעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא כו', וביאור זה ידוע להיות כי חו"ב המה בחי' תריין ריעין דלא מתפרשין כו', וזווגייהו תדיר כו' כידוע, ולכן גם כנ"י כשעוסקים בתורה וממשיכים מעצמות אור א"ס בחכמה נקראים גם הם בלשון ריעים כו', כמו ריעים דלעילא כו', וכאשר המה ממשיכים בעסק התורה לשמה להיות תוספת מוחין לז"א נקראו אחים לז"א כנ"ל, וד"ל.

סדור עם דא"ח כט, ב

קסז

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' עד ודברת בם בשבתך בביתך כו'. הנה כתיב למען אחי ורעי אדברה כו', שכנ"י נק' אחי ורעי כו', ולכאורה יפלא איך שייך לומר ענין אחוה וריעות להקב"ה, ולהיות דומה לאור א"ס עצמו, הלא כתיב ואל מי תדמיני כו', וכמאמר מי ידמה לך כו'. אך הענין הוא, דאיתא בזהר פ' תרומה דאורייתא היא היכלא עילאה דקב"ה כו'. וביאור זה, הנה עד"מ מלך בשר ודם יש לטרקלין שלו היכלות רבות מאוד, אשר כולם בודאי לתועלת דירתו, זה ההיכל משמש לדבר זה, וזה ההיכל לדבר אחר, אך יוכל להיות שלא יהיה התועלת מהם רק לדברים הצריכים לתשמישי המלך בלבד, כמו למאכל שולחנו, ולהעמדת כליו ולבושיו, ועמידת משרתיו וכיוצא, אמנם אין המלך נכנס בהם מעולם, כי לא נעשו לדירתו, ויש היכלות פנימי' יותר שנעשין לדירתו, אך לא

לעיקר דירת קבע שלו, אלא רק לפרקים ועתים רחוקים יבא ויכנס בהן, וישב מעט בהן לאיזה צורך, כמו לדבר עם השרים או אנשי ביתו וכיוצא, וגם לפרקים יטייל בהן כו', אבל עיקר דירתו שיושב בה בקביעות תמידי הוא הנקרא היכל הפנימי שלו, שהוא חדר לפנים מחדר כו', ושם יושב ואוכל וגם ישן, וכל עיקר דירתו שם הוא, ולא נמצא ברוב העתים רק באותו ההיכל, אלא רק לפרקים רחוקים יצא מהיכלו הפנימי להיכלות החיצונים הנ"ל. והנמשל יובן למשכיל למעלה, דהנה ארז"ל בליליא מאי עביד קב"ה, רוכב על כרוב קל שלו ושט בח"י אלף עולמות, דכתיב רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, א"ת שנאן אלא שאינן כו', הנה, אותן ח"י אלף עולמות ידוע שהן פרטי היכלות עליונו' דאצי', ששעשועי המלך בהן לפרקים ועתים רחוקים כמשל הנ"ל, והיינו שאמר שהוא שט בח"י אלף עולמות, פי' שט, דרך העברה בעלמא מקבל שעשועים מהן, אבל אין עיקר דירתו בהן, אלא לפרקים רחוקים כו' (וענין עליית ח"י אלף עולמות הללו, מבואר במ"א שהוא ח"י אלף עולמות והיכלות דא"א, שנקרא אין, וזהו א"ת שנאן אלא שאינן כו', והעליה לשם לפרקים הוא, שהוא בלילה דז"א עולה בא"א, והיינו ענין רוכב על כרוב קל, שהוא שם ב"ן כו', וכמ"ש באריכות במ"א). אמנם בחי' היכלות הפנימי' שאור א"ס קובע דירתו בהן בתמידית, הן בחי' היכלות דאור"א, שנק' תרין ריעין דלא מתפרשין כו', כי אין בחי' התלבשות בקבע ובתמידות מאור א"ס אלא בחכמה, רק לפרקים יצא חוץ להיכלו ויטייל בהיכלות זולתם כמשל הנ"ל, והוא לפי שהחכמה נק' כח מ"ה, ואין אור א"ס שורה אלא בבחי' מ"ה כו', וכמ"ש במ"א. והגם שמבואר בכמה דוכתי בפע"ח שאור א"ס נמשך ושורה גם בהיכלות דבי"ע, זהו רק לפרקים, וגם הנה יש כמה מיני מדריגות בין חיצוניות לפנימיות, בין בחי' מקיף ובין בחינת פנימי כידוע, אבל בחכמה יש מכל המעלות, שאין ההארה מאור א"ס שורה שם רק מבחינת הפנימיות, ולא מבחינת החיצוניות, וגם מבחי' המקיפים כו'. דהנה הכלל הוא בכל מקום, שבחי' הלבוש וההיכל יש בו מבחינת אור המקיף, אחר שההיכל מקיף מכל צד כו', וכמ"ש אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כו', והיינו בחי' היכלא עילאה דקוב"ה, שהוא יושב שם בקביעות ובתמידות, והוא התורה דוקא, לפי שהתורה נתנה בצירופי אותיות עד שהן בונין בנין היכל, כמ"ש רז"ל א"ת בניך אלא בוניך, שעוסקים בבנינו של עולם כו'. והנה בהיכל יש ששה קצוות, מעלה ומטה וד' רוחות, ובכללות הוא מקיף לאדם שבתוכו מכל צדדיו, כך בתורה יש בחי' ו"ק, ימין ושמאל ואמצע, כמ"ש לא תסור ימין ושמאל כו', וכמ"ש מימינו אש דת, שניתנה בחו"ג ובחינת המכריע, וגם יש בה מעלה ומטה המקיף לאדם מכל צד, והן האותיות שבתורה שנעשה מהן כמו גג מקיף מלמעלה כו', וגם יש מהן שנעשים כמו קרקע מתחת, וכידוע דיש באותיות ד' מדריגות טנת"א, וטעמי תורה הגנוזים נק' גג כו', וגופי אותיות נק' כמו קרקע כו'. והנה הקורא בתורה, מאחר שכל שכלו מתיישב בחכמה שבאותיות התורה, ה"ז כמשל איש היושב בהיכל המלך, שהיכל המלך מקיפו מכל צד ומלמעלה ומלמטה כו', וכשהקב"ה יושב וקורא ושונה כנגדו, הרי האדם עם הקב"ה יושבים

יחד, עד"מ ב' בני אדם היושבים יחד באיזה היכל, שההיכל מקיף לשניהם יחד מכל צד, לזה כמו לזה בהשוואה א'. והנמשל מובן, שגם בבחי' היכלא עילאה דאורייתא, אחר שהיא היכלא עילאה פנימאה דקב"ה, שיושב בה בקביעות ותמיד, ומקפת עליו מכל צד כו', הרי גם האדם שיושב בהיכלא דאורייתא ומוקף בה מכל צד כו', הוא מוקף בהשוואה עם הקב"ה שהוא מוקף בה גם כן, ונעשה היכלא דאורייתא מקיף לשניהם יחד כו'. וזהו שאמר למען אחי ורעי כו', דכנ"י בעסקם בתורה בדבור הם נקראים אחים וריעים ממש להקב"ה, אחר שיושבים יחד עמו בהיכל א' במקום דירת קבע שלו כנ"ל, וזהו בחי' אחוה וריעות שבישיבה זו כו', וד"ל. וזהו פי' והיו הדברים האלה אשר אנכי, פירוש, מי שאנכי, דהיינו עצמות אור א"ס, שאין קביעת דירתו אלא בחכמה דאורייתא. וע"כ, כדי שאנכי מצוך כו', אז ודברת במ בשבתך בביתך כו', בקביעות דוקא, עד שהיכל דאורייתא יהיה לו קבע לדירה, ואז נקרא אח וריע להקב"ה כנ"ל. וזהו פי' במ, כלומר בתוכם, שיהי מקיפים עליך מכל צד מטעם הנ"ל, וד"ל. אך א"א לקביעות זו כ"א אחרי שקיים בכל לבבך תחילה, שהרי האומר אין לי אלא תורה כו', וזהו והיו, פי' אחר בכל לבבך אזי והיו הדברים כו', וד"ל.

סדור עם דא"ח עו, ד ואילך

קסח

להבין מה שאמרו בזהר פ' בא דל"ח ע"א מאן פני האדון ה' כו' דא ר' שמעון בן יוחאי, הנה כתי' למען אחי וריעי אדברה נא כו', וידוע דהפי' שלום הוא השפעת יסוד ז"א במל' (וע' בזהר בחקותי דף קי"ג סע"ב ע"פ ונתתי שלום בארץ), ואומר שלמען אחי כו' ממשיך שפעו, ויש להבין מי הם אחי שלו, והנה יש להבין ג"כ מה שידוע בזהר בכמה דוכתי איך שאמר רשב"י על עצמו שהוא סימנא בעלמא וכיוצא בזה בהתפארות ורוממות עצמותו במאד מאד שאין זה מדרכי הצדיקים כו', אך הענין דבראשית האצי' באורות וכלים ב"ס הנאצלים נאצלו ג"כ עמהם בחי' נשמות דאצי' ונקראים אחים וריעים לז"א כו' וכמ"ש ביאור זה במ"א בארוכה (ע' לק"ת בשה"ש בביאור השני ע"פ יונתי בחגוי הסלע), דהנה יש הפרש גדול בין הארות האצי' כמו שהיא מסותרת בבריאה לכמו שהיא מאירה בבחי' אצי' ממש שהרי נשמה דאצי' לא תוכל לסבול כל דבר רע ולא נא' נפש כי תחטא כו' אלא על נפש דבריאה שיש בה הארות אצי' בהעלם וצמצום כו' וכמו שבמעשה דדוד נסתלקה ממנו שכניה כו', והטעם הוא לפי שאין רע כלל וכלל באצילות כי לא יגור במגורך רע כו' משא"כ בעולם הבריאה שמיעוטו רע כו', והיינו לפי שבחי' האצי' הוא בחי' אלקות ממש ואין באלקות שום תערובות רע ח"ו, משא"כ כשמסתתר כח האלקי להבראות בריאה יש מאין משם יפרד כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ מאחר שהנשמות דאצי' הן בבחי' אצי' ממש ולא כמו שהוא מוסתר בבריאה כמו שהן חלק קטן בבלתי שלימות כאורות הספירות כו' כמ"ש

שם בארוכה כו' (ע' ביאור הזוהר פ' פנחס על מאמר אילת השחר דרמ"ט ע"א) יכול הי' רשב"י לומר אנא סימנא בעלמא וכיוצא לפי שכל מה שהוא בגדר בריאה יש מאין הנה יתכן עליו העבודה באהוי"ר והביטול במציאות כו' מפני שהתהוותו בבחי' נפרד כנ"ל, משא"כ נשמה דאצי' אינה בחי' נפרד מעצמות האצי' כלל וא"כ הי' בבחי' אלקות ממש ולא תתכן עליו העבודה כלל מאחר שלא יגור במגוריו רע כלל ה"ז רוממות והתנשאות כח אלקי באמרו אנא סימנא כו' וכיוצא ורוח ה' ממש דיבר בו זאת וכיוצא בזה יובן הטעם שאמרו מאן פני האדון כו' וד"ל, ואמנם לא כל נשמות הצדיקים יכולין להתנשאות כ"כ מלבד אשר נשמתם המה מבחי' אצי' ממש שנקראים אחים וריעים דוקא כמו ע' סנהדרין ויחידי סגולה שבדור כנשמת רשב"י וכיוצא בו וד"ל (וע' בת"א פ' בא בענין שם צבאות, וי"ל ע"ד שאמר משה ונתתי עשב, וע"ד שהמלאך נברא נק' לפעמים בשם ה' גם ע"ד ראה נתתיך אלקים לפרעה).

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קו

קסט

וזהו לא זו מחבבה עד שקראה אחותי כו' כמ"ש למען אחי וריעי כו' כי הנה מאחר שיש בכח קול יעקב להפריד בין הטמא כו' כמו שיש בכח קול העליון למעלה בבחי' האצי' כמ"ש קול הוי' כו' ע"כ נקראו אחים וריעים בבחי' אחווה לאלקות כי כמו שהוא גוזר ומתקיים כן כנ"י גוזרים בדבריהם במשנה כשאו' טמא או טהור כו' ומתקיים גזירתם וזהו שנק' כנ"י אחותי מלשון אחווה ממש והרי הוא בחי' חביבות יותר נפלאה מחביבות הראשונה דקראה בתי בבחי' מקבל בלבד כנ"ל וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' קכט

קע

ורב שלום בנייך שלום בפמש"מ ובפמשמ"ט ב' שלומות שלום יעשה לי כו' דהיינו בחי' התקשרות המשפיע במקבל שנק' יוסף צדיק עליון וההתקשרות המקבל במשפיע שנק' בנימין כנ"ל והאמצע המחבר הוא מ"ש ורב שלום בנייך (כמ"ש אדברה נא שלום בך וידעת כי שלום אוהלך כי אדברה שלום הוא בחי' המשכות שלום וחיבור מן המשפיע אל המקבל כמו בפנחס שהוא אליהו ביו"ד זעירא יסוד דנוק' נאמר עליו הנני נותן לו את בריתי שלום שהוא מיסוד ז"א לנוק' וז"ש אדברה שלום בך במל' שכוללת כ"ב אותיות וידעת כי שלום אהלך היינו שלום דנוק' שנק' פמשמ"ט ונק' אהלך והוא בחי' חיבור והתקשרות המקבל במשפיע שנק' צדיק תחתון וז"ש אז יחזק במעוזי יעשה שלום לי מלמעלה למטה שלום יעשה לי מלמטה למעלה בחי' ב' יסודות דדכר ונוק' כידוע).

מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' רי

קעא

מ"י יתנך כאח לי יונק משדי אמי וכו'. הנה זהו מאמר כנ"י להקדב"ה בזמן הגלות מי יתנך כאח לי כו' להיות שבזמן בהמ"ק שהשכינה שורה בהיכל ק"ק אז נקראו כנ"י אחים וריעים להקדב"ה כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך, דמשמע דהא בהא תליא דאימתי נקראו אחיי וריעיי כו' כאשר בית ה' אלקינו קיים וזהו למען בית ה' אלקינו כו' אבל עכשיו בזמן הגלות בקשת כנ"י מי יתנך כאח לי כמו שהי' בזמן בהמ"ק שנק' אחים כו'.

ד"ה מי יתנך כאח לי תקע"א, בוך 200 פ"א, א. 491 ח, ב

קעב

כתיב פנ"פ דיבר ה' עמכם פי' פני אדם העליון אדם הגדול דח"ע עם אדם תתאה דכנ"י וכמ"ש ופניהם איש אל אחיו, ופי' פני"ם הוא בחי' הפנימי של החפץ והתשוקה בין מלמעלה למטה בין מלמטה למעלה וע"כ נק' כנ"י אחי"ם להקב"ה כמ"ש למען אחי"י אדברה נא כו' כמו שנאמר בכרובים ופניהם איש אל אחיו, ומ"ש ונועדתי לך שמה ודברתי אתך מבין ב' הכרובים דוקא הוא בחי' סובב הכללי הנ"ל ששוין שם אור ישר דמלמעלה למטה עם א"ח דמלמטה למעלה ושם נק' אחי"ם ממש כנ"ל וד"ל. וזהו שבזמן בהמ"ק דוקא שהי' אז בחי' יחוד פנ"פ אז נק' כנ"י אחי"ם כו' וכמ"ש בכרובים ופניהם איש אל אחיו כו' ומטעם הנ"ל אבל בזמן שכנ"י היא בבחי' הסתר פנים אז בקשת כנ"י מי יתנך כאח לי כו' מפני שגם בזמן הגלות והסתר פנים העליונים יוכל להיות בחי' יחוד וגילוי פנים העליונים להיות נק' אחים כמו בזמן בהמ"ק והיינו ע"י התורה דוקא וכמארז"ל משחרב בהמ"ק אין להקדב"ה בעולמו רק ד"א של הלכה בלבד, והוא במקום היכל ק"ק שבזמן בהמ"ק כו'.

ד"ה מי יתנך כאח לי תקע"א, בוך 200 פ"א, ב. 491 י, סע"א ואילך

קעג

וזהו למען אחי ורעי אדברא נא שלום בך, אמשיך השלום מעלה הנ"ל בך דוקא בכ"ב אותיות דמל', ולמען בית כו' אבקשה טוב הוא השפעות פנימיות יסוד דדכורא הנק' טוב דממנו אתבסם נוק' כו', וזהו ענין עביד נייחא כתיש כתישינ וכו' וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' מז

קעד

יסוד הענין הוא כתי' למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, אחים וריעי' לקוב"ה לז"א דאצי' המה הנשמו' הרמות דאצי' כמו נשמו' האבות המה ז' רועי ומיוחדי' שבתנאי' ורוב תנאי' מבריאה כנודע. וצ"ל ענינם הנפלאה במה שנק' בשם אחי' ורעי' ממש לז"א הוא בחי' קוב"ה דאצי' ואיך יפול לשון האחוה ממש על בחי' הנשמה הפרטי' שמתלבשת בלבוש הנברא פרטי, וממ"נ אם הוא מבחי' אלקות ממש דאצי' דאיהו וחיוהי' וגרמוהי' חד כו' לא הי' אפשרי לו להתלבש בארץ פרט בלבוש פרטי הנברא ההוא ומה גם בגוף הגשמי' בעשי' כמו שא"א לכללי' האצי' להתלבש בבריאה כלל (כנודע שאף שהמדו' דז"א מאירי' בבי"ע אין עצמותן יורדי' למטה כ"א הארתן ע"י אמצעות הנוק' כו'), ואם הוא מבחי' הנברא הפרטי' איך יכונה ויתואר בשם אחוה ואחדו' לבחי' אלקו' דז"א דאצי' שנק' אח וריע לקוב"ה אח ממש בתכלית השתוות האחוה ממש, דמשמע מהלשון דכמו האח משתווה לאחיו בדומה לו ובשייכות אליו שאב א' לשניהם ומקור א' לשניהם ואין הפרש ביניהם במהות מדריגת' ככה עד"מ השתוות הנשמו' דאצי' לבחי' כללי' ז"א דאצי' שנק' אחי' וריעי' ממש שמשותוים במעלותן ומדרגותן לבחי' ז"א דאצי' למהות האצי' במעלת האחדות דאיהו וגרמוהי' חד כו', וממ"נ א"כ הוא איך אפשר התלבשותן בארץ פרט בברי' בכלי' פרטית, דכמו שא"א לבחי' כללות ז"א להתלבש בכלי' פרטי' דבריאה כ"א הוא שרש התהוות כללות עלמין דבי"ע. אך הענין הוא מבואר במ"א בארוכה וכאן נבאר בקצרה בהיות נודע ששרשי הנשמו' המה מפנימי' הכלי' בכ"מ ושרש המלאכי' מחיצוניות הכלים בכ"מ אם בבריאה ואם ביצי' כו', וכמ"כ בהנשמו' דאצי' המה פרטי' מבחי' פנימי' הכלי' פרטי' שבז"א דאצי' שהמה פני' כך נק' ע"ש האצי' ואחי' וריעי' לקוב"ה כללות ז"א דאצי', דהיינו שבאופן מעלותן ומדרגותן משותוים למהות אצי' דהיינו בבחי' מעלת האחדות בא"א סוף ב"ה המתיוחד בהאורות והכלי' משמע דאצי' בתכלי'. החיבור נפלא והיחוד עד שגם הכלי' נק' בחי' אלקות ממש (מלת אלקות משמע אף שהוא בחי' חלק פרטי אבל ערכו מבחי' אלקו' שאין נופל לשון פירוד עליו בל"א געטליך וד"ל) כמא' אליהו ז"ל בבחי' האצי' דאיהו וחיוהי' וגרמוהי' חד בלא פרודא איהו עצמו' המאציל ית' חיוהי' האורות פרטי' המתלבשי' בהכלי' פרטי' דאצי' גרמוהי' הכלי' פרטי' דאצי' כולא חדא, פי' במעלת האחדות השלם הנפלא אף שחלוקי' במעלתן כי איהו הוא עצמו' כללי' אור א"ס ית' מרומם לבדו ומתנשא מימות עולם וחיוהי' המה למטה במדרג' האורות פרטי' המתחלקי' בבחי' התחלקו' בהכלי' וגרמוהי' הכלי' עצמן המה למטה מכולן אבל כללית התחברותן יפלא שנק' חד ממש במעלת הייחוד באופן שגם על הכלי' לא יתכן להיות נופל גם לשון ביטול כ"א אחדות פשוט כמו בהאדם אחד ומיוחד בהתקשרות נפש ואברי גופא כחדא שלא יפול גם לשון ביטול גם על א' מאבריו עד"מ היד בטלה לרצונו ונשמעת אליו לעשות רצונו שזה יתכן בהנפרד ממנו הבטל לו ועושה רצונו ולא

ידו כגופו דמי' וגופו ונפשו ורצונו אחד הוא, ואף שבמדרג' רחוקה מאד היד הגשמי' מהרצון של הנפשות אבל התקשרותן נפלאה במעלת אחדותן כנ"ל, אבל בנבראי' הנפרדי' יתכן לשון הביטול דצבא השמים לך משתחיים באויר יש מי שאוהב ויש מי שירא בפחד ואימתה עליו תפול דהיינו מחנה מיכאל ומחנה גבריאל כו' כנודע. ובוזה ישתוו בחי' הנשמו' דאצי' שנמשכי' מפנימי' הכלי' דז"א דאצי' בעודן באצי' להיותם בחי' אחים ורעי' ממש בתכלי' האחוה והאחדו' דבחי' אלקות ממש כמו כלליות הכלים דז"א דאיהו וגרמוהי חד (ולכן נק' ע"ש אצי' נשמו' דאצי' אף לאחר ירידתן בבי"ע שנפלאה חשיבותן לגבי הנשמו' דבריאה או דיצי' ממש כמבואר במ"א) ממש אבל בזאת חילוק מדרגתן שהמה בחי' חלקי' פרטי' מפרטי' התחלקות הכלי' שבז"א דאצי' ולכן מתהווה מהם חלקי נשמות פרטי' האפשר להם להתלבש בכלי' פרטי' דבי"ע ולא כמו כלליות החיות דז"א וא"א להתלבש בכלי' פרטי' דבריאה כלל כ"א מהארתו מתהווים כללית עלמין דבי"ע ואעפ"כ יתכן לכנות' בש' אחי' ממש וכנ"ל. והמשל בזה מובן למשכיל עד"מ האדם האחד ומיוחד בינו לבין עצמו בשכלו ומדותיו ומחשבתו שהמה בחי' שונות וכולן כאחד משתוים בבחי' האחוה והאחדות בעצמותו מושללי' מגדר הפירוד של זולתו שקורא למחשבתו מחשבה שלי וכן למדתו מדותי וכן כולם עד שבכללותן המה מכונים על שמו המיוחד האדם אחד מושלל מן הנפרדי' ממנו חבירו שאף בחי' תחתונה ופחותה שבו היא משתוה במעלה זו דהאחדות עמו המושלל מן בחי' הנפרד ממנו אף המעלה עליונה שבשם כמו אצבעו מיוחד עמו בזאת נפלא"ה אשר גם השכל חבירו המעולה במעלה אינו משתוה למה שהוא נפרדי' ואינו מחובר עמו ולא יקרא בשם המיוחד לעצמותו כמו שם המיוחד לעצמותו שיפול הלשון גם על האצבע שקוראו אצבע שלי וד"ל. ועד"ז יובן למשכיל היטב למעלה ענין נשמות דאצי' שנמשכי' מבחי' פנימי' הכלי' דז"א דאצי' שהמה אחי' וריעי' לקוב"ה ממש רק המה ניצוצי' פרטי' מפרטי' התחלקות שבכלי' דז"א ולא כמו כללי' ז"א שמתהווה ממנו כללי' עולמו' בי"ע ומהפרטי' מתהווים נשמות פרטי' בבי"ע וה"ז כמשל הרהור פרטי' שבאדם ומחשבה זרה פרטי' שגם היא נכללת בענין האחדו' בו שנק' על שמו מח' שלי אך אינה דומה לכללית עצמו' המח' שלו שהיא פרטי' ופחותה הערך בענין זר שאינו נוגע להעצמותו ופחיתת נגדו יחשב הרהור ההוא, ככה עיקר עניין פרטי' הניצוצין דנשמות דאצי' שמפנימי' הכלי' דאצי' לגבי כללית ז"א בשגם שהמה אחי ורעי' ומשתוים בענין האחוה והאחדו' דאצי' שלזה ישתוה גם בחי' דומם דאצי' ויקר ערכו מאדם דבריאה בזה כמבואר במ"א (וכמבואר במ"א שלכן נק' אחים להקב"ה דז"א שבעת הזווג דאו"א להוליד כללית זו"ן הי' ג"כ הזווג להוליד פרטי' הנשמו' דזו"ן דאצי' והמה ממותר השפע שבשעת הזווג והוא כענין המשפיע שכל לתלמידו לצורך העצם המכוון ואגב נזרק' מפיו אותו' אחרי הטפילין לזה כמ"כ בזווג או"א להוליד זו"ן הי' ג"כ להוליד הנשמות רק המה מפרטי הכלים כו' וד"ל ע"ש).

וזהו למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך שזה אומר קוב"ה דז"א דאצי' לנוק' דז"א דלמען אחי ורעי הוא ענין הולדת הנשמו' דאצי' בכי"ע שיתלבשו בכלי הנבראי' הנפרדי' שישתנו ממהו' אצי' דאיהו וגרמוהי חד שאז המה אחי' ממש למהות נברא הנפרד מצטרך להיות הזווג דזו"ן. וזהו אדברה נא שלום בך הוא ענין השפע' הטפה דיסוד דדכורא שנק' שלום בך ברחם דנוק' ואתעברת מהטפה דדכורא ט' ירחי לידה ואח"כ אולידת אותם בכי"ע להיות אפשר להם להתלבש בכלי' הנבראי' מה דלא אפשר בלא"ה דהיינו תחלה העיבור דנוק' ט"ח דוקא ואח"כ הלידה, וזהו ענין לידת האיילתא דאסתימת עוברתא ורחמא צר כו' כמשי"ת.

מאמרי אדמו"ר הזקן על מארז"ל (זהר) ע' רצא ואילך

כ"ק אדמו"ר האמצעי

קעה

והנה יש להקדים מ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך דמשמע מזה דכנס"י נק' אחים ורעים ממש להקב"ה, וזה פלא דהלא אין ערוך אליו כלל ואיך יהי' ערך נש"י להיות נק' אחים ורעים ממש כו'. ועוד יש להבין מה שמסיים בזה למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך, הרי חלק לב' דברים הללו דהיינו שלום וטוב, בחי' שלום יהי' למען אחי ורעי דוקא אדברה נא שלום בך, ובחי' הטוב יהי' למען בית ה' אלקינו דוקא, וז"ש למען בית ה' אבקשה כו', ולכאורה הי' ראוי שיכלל ג' הדברים כא[חד] דלמען אחי ורעי יהי' שלום וגם טוב או למען בית ה' יהי' ג"כ שלום ולמה חלקם לשתיים דוקא כו'. ואמנם באמת פסוק זה מדבר בענין א' והוא מה שאמר למען אחי כו' דאימתי נק' ישראל אחים ורעים להקב"ה רק דוקא כאשר בית ה' אלקינו קיים שאז יבקש טוב לך אז ידבר שלום למען אחי כו', אבל בזמן הגלות שאין בית ה' אלקינו קיים אז אין ישראל נק' אחים ורעים כלל להקב"ה, וז"ש למען אחי ורעי למען בית ה' כו' דמשמע דהא בהא תליא דוקא דאימתי למען אחי כאשר בית ה' כו' וד"ל. וזהו שכנס"י בזמן הגלות דוקא מבקשת מי יתנך כאח לי כו', פי' מי יתנך כמו שהי' בזמן בהמ"ק שהיו כנס"י נק' אחים ורעים משום דבזמן הגלות לא נק' אחים ורעים, וע"כ בקשה מי יתנך כאח לי וד"ל. אך א"כ האיך מבקשת כנס"י דבר שא"א להיות כ"א בזמן בהמ"ק כנ"ל, אלא מוכרח לומר דבקשה זו היינו מה שיוכל להיות שיהי' כאח לי גם בזמן הגלות כמו בזמן בהמ"ק, והוא ע"י מצות ת"ת דוקא שהן ד"א של הלכה שהוא במקום היכל ק"ק ממש כמבואר בד"רז"ל דמשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה במקום היכל ק"ק כו' (כמשי"ת). ולפ"ז יתורץ גם הקושיא הא' דלעיל דאינו תולה מ"ש למען אחי כו' דוקא [בזמן] שבהמ"ק קיים שז"ש למען בית כו', דא"כ למה חלק שלום וטוב לשנים. ועוד דהל"ל למען בית

ה' תחלה ואח"כ למען אחיי כו' מאחר שאינו נק' אחים רק כאשר בית ה' אלקינו קיים כנ"ל. אלא הכוונה בזה שאמר למען אחיי כנ"ל גם בזמן הגלות דוקא שהוא ד' אמות של הלכה במקום היכל ק"ק ממש שנק' אחים ומזה יומשך כח שלום דוקא כמ"ש או יחזיק במעוזה יעשה שלום לי כנ"ל, והן ב' שלימות בפמשמ"ע ובפמשמ"ט כידוע והכל ע"י ת"ח שא' בהן ורב שלום בניך כו' (כמ"ש במ"א). ואח"כ אמר למען בית ה' כו', שזהו כמו בזמן בהמ"ק שהיו הכרובים פניהם איש אל אחיו הי' יחוד פב"פ להמשיך בחי' טוב העליון, שהוא בחי' צ"ע ביחוד עליון דקודב"ה וכנס"י שזהו יחוד קודב"ה ושכינת' בחי' יחודת, ואמנם יחוד דא"א בא דוקא במצות ת"ת, וזהו שהקדים לומר למען אחיי כו' שהן כמו א"א שנק' תרין ריעין כו' וד"ל.

תו"ח תרומה תנג, א ואילך

קעו

ומעתה [הנה] יש להבין במ"ש למען אחיי וריעיי כו', איך נק' ישראל אחים וריעים לקוב"ה כו', ואין זה אלא בזמן בהמ"ק, וכמו שאו' אח"ז למען בית ה' אלקינו כו' כנ"ל דהא בהא תליא דאין נק' אחים רק כאשר בית ה' אלקינו קיים כו'. והענין הוא שבזמן בהמ"ק דוקא שאז [הי'] בחי' יחוד פב"פ ע"י ב' הכרובים שבארון שהיו פניהם איש אל אחיו דוקא מטעם הנ"ל, אבל בזמן הגלות דכנס"י הוא בבחי' הריחוק והסתר פנים העליונים וכמאמר דגם קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא כו' אז לא נק' ישראל אחים וריעים כלל, וע"כ מבקשת כנס"י בזמן הגלות מי יתנך כאח לי כו'. אך א"כ מהו שמבקשת מי יתנך כאח לי כו' משמע מזה שגם בזמן הגלות שאין בהמ"ק יכול להיות בחי' יחוד [ד]פב"פ העליונים כמו שהי' בזמן בהמ"ק ממש, ולהיות נק' בשם אחים וריעים ממש, והיינו ע"י מצות ת"ת בדבור כנ"ל, שהרי ארז"ל דמשחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה רק ד"א של הלכה בלבד שהוא במקום היכל קד"ק בזמן בהמ"ק ממש. ובאמת יש להבין איך יתכן להיות שיהי' ד' אמות של הלכה שלומדי' בעוה"ז כמו היכל ק"ק שבו הי' הארון והלוחות וגילוי שכינה בין ב' הכרובים כנ"ל. וגם מה זה שא' לשון ד' אמות של הלכה, איך שייך ענין מקום ושטח ד"א בהלכה, ולמה ד' אמות דוקא ולא יותר כו'.

אך הנה להבין ביאור הדבר יש להקדים מה שאו' בלשון הקב"ה דוקא, וכן בכ"מ בדרז"ל נזכר שם זה דהקב"ה שהוא מורכב מב' ענינים קדוש וברוך שאומרים השרפי' ואופנים וחיות, שלכאו' הרי הן כמו ב' הפכים ממש שהרי או' והאופנים וחיות"ק מתנשאים לעומתם ואו' ברוך כו', וכידוע דפי' קדוש הוא בחי' הבדלה והפלאה בערך למעלה מהכל, ופי' ברוך הוא בחי' ההמשכה בירידת האור בגילוי למטה דוקא כברכה גשמיות כו'. אך ודאי יש טעם [וכוונה] למה כינו חכמי התלמוד לבחי' אוא"ס ב"ה בשם זה הקב"ה דוקא להיותו כולל ב' הפכים הללו דקדוש וברוך יחד, ומבחי' קדוש נמשך בחי' ברוך וזהו פי' הפשוט דקודב"ה

דהיינו אע"פ שהוא קדוש ומובדל לגמרי מ"מ נמשך להיות בבחי' ברוך כו'. וביאור הדבר הנה ידוע בפ"י אוא"ס שכולל ב' דברים א' בבחי' העל"י למעלה בעילוי אחר עילוי שזהו מה שהוא קדוש ומובדל בכמה מיני הבדלות זו למעלה מזו והכל בחי' רוממות העצמו' ממש שאין לו שיעור למעלה מעלה שזהו פ"י אור א"ס [אין סוף] וקץ למעלה מעלה כו', וכל מה שנמשך מאורו להיות מקור למקור לכל השתלשלו' דקו"ח ה' אחר הצמצו[מ]ים רבים שהא[י]ן רק ע"י בחי' אותיות משמו הגדול שהוא בחי' מל' דא"ס שקודם הצמצום דקו"ח כידוע, וכל מה שנשתלשל מאור המצומצם הזה (שהוא בחי' הרושם הנשאר בטה"ע אחר שנסתלק אור הראשון כו') בקו"ח עד ע"ס דאצי' ובי"ע הכל כלא ממש חשיב נגד אור העצמות כו', ונק' קדוש הוי' שלמעלה משם הוי' דאצי' כו', וגם למעלה מעלה בקדושה אחר קדושה באין שיעור למעלה כנ"ל. ואמנם [כי] כל יכול הוא ע"כ גם בבחי' ההעלאה ברוממות העצמו' ממש משם יכול הוא להיות בבחי' הירידה וההמשכה מן ההעלם דסדכ"ס כו', ובא בגילוי אור דוקא גם אחר ריבוי הצמצומים והעלמות הנ"ל, וכמאמר במקום גדולתו ממש אתה מוצא ענוותנותו כו', והוא ענין בחי' אור החסד שבא"ס שנק' אין סוף להתפשטותו למטה שזהו הכלל דכל הגבוה גבוה [יותר] יותר יוכל לירד ולהתמשך למטה מטה דוקא. והוא ענין ובחי' הברכה שנמשך ומתברך ממקורו העצמי דהיינו דוקא מן העלם דעצמות הרוממות לבא בגילוי כמעייין הנובע מן ההעלם כו' כמאמר דאיהו ברוך, וכמו והמלך שלמה ברוך לשון נפעל שנתברך ממקורו שנמשך משם כל ברכה בתוס' מרובה דוקא.

והענין הוא כידוע דעצמות אוא"ס ממש הוא למעלה גם מבחי' קדוש וברוך שהוא בחי' העל"י והירידה דאו"ח ואו"י בחי' חו"ג דעצמות א"ס הנ"ל שאינו רק בחי' העלם וגילוי ולא בחי' מהו"ע ית' ממש שהוא למעלה מבחי' העלם וגילוי למעלה מבחי' מעלה ומטה דחו"ג שנק' עו"ר ועו"ת כמו המגביהי לשבת המשפילי כו' כי קמי' ממש בחי' מעלה ומטה שבעצמות אור א"ס שוין, ואין זה שייך רק לגבי בחי' השתלשלו' דקו"ח כמשי"ת (כמ"ש בע"ח). ואמנם אדרבה היא הנותנת דמטעם זה כל יכול הוא להגביל ולהמשיך מאור עצמותו כמו שהוא למעלה במקורו ממש גם למטה ממש כמו שצמצם שכינתו בין ב' בדי הארון בהיכל ק"ק הגם דשה"ש כו', הרי לא נתפס מהו"ע ית' במקום זה דוקא. אך אין זה רק במקום שבחי' פנימי' מהו"ע ית' יוכל להתפשט שם לפי שזהו מקומו העצמי כמו היכל המלך המיוחד אליו לדור ישכון פנימי' אור כבודו [בו] דוקא, והיינו בהיכל ק"ק דוקא לפי שהי' שם הארון והלוחות וע"כ הי' שם גילוי שכינה והתגלות אור פנימי' עצמותו ממש. וכמו"כ הוא ית' נתפס ממש בד"א של הלכה עכשיו משחרב בהמ"ק כו', דהנה בחי' ההמשכה מקדוש לברוך כו' שזהו מאור העצמות ממש שנק' הקב"ה בכלל זה אינו נתפס ומלוכב רק בחכ' דתורה דוקא כידוע דג' קשרים הן אורייתא מתקשראה בקוב"ה וישראל מתקשר[א]ן באורייתא. והנה מה שאורייתא מתקשרא' בקוב"ה זהו בבחי' התקשרות עצמ[י] ממש דהיינו שכל בחי'

פנימי' ועצמו' דא"ס ב"ה מלובש בהן ונתפס בהן שהרי נק' שמותיו העצמים ממש כנ"ל, ומטעם זה נק' הלכה בשם מקום ד"א דוקא. כי באמת הרי אמר בזהר דגם דאיהו תפיס בכ"ע ולמתב"כ כו', וכן ארז"ל הוא מקומו ש"ע ואין העולם מקומו, ועכ"פ אין כל ההשתל' נק' מקומו שיהי' נתפס בהן ממש שהרי א' דלית מ[ד]ת"ב כו'. ע"כ ממילא מובן דמה שאמר דאיהו תפיס בכ"ע, וכן מה שארז"ל שנק' מקומו ש"ע אין זה התפיסא אמיתי' במקומו כלל, כי גם השמים ושמי השמים כו'), אבל בהיכל ק"ק וכן בד"א של הלכה הוא נתפס ממש כנ"ל, כי זהו בחי' מקומו העצמי ממש. כמו מקומו של אדם הוא ד"א דוקא כידוע בענין טלטול ד"א דשבת שעז"א אל יצא איש ממקומו (כי על שטח ד' אמות שסביבו מתפשט או"מ דיחידה שבאדם), וא"כ במקום זה דד"א נתפס האדם כולו מראשו לרגלו בלי יוכל להיות במקום אחר זולתו. כך הוא בחי' ד"א של הלכה שאוא"ס כמו שהוא ממש נתפס בד"א הללו כידוע דאורייתא היכלא עילאה דקוב"ה וע"כ במקום שלומדים ד"ת נק' ד"א של הלכה (כי אין הילוך פחות מד"א והלכה [ד"א] שלו המיוחד[י] לו, וכמו הליכות עולם לו הליכות אלי כו'. וע"כ נק' ד' אמות של הלכה דוקא שהוא בחי' מקומו העצמי שא"א להיות נתפס בשום מקור אחר זולתו מטעם שההלכות הן בחי' פנימי' ועצמי' [י] רצונו וחכמתו משום דאורייתא מתקשרת בקוב"ה (וכמו הנה מקום אתי, וכן ברוך המקום, וכמו שא' ברוך כבוד ה' ממקומו היינו בחי' מקומו העצמי הנ"ל, כמו בהיכל ק"ק ויותר למעלה הימנו כי בהיכל ק"ק הי' שורה בבחי' או"פ דחכ', ובד"א של הלכה הרי הוא נתפס בבחי' מקיף למעלה ממנו כו').

וזהו שבזמן בהמ"ק הי[נ]ן ישראל נקראים אחים מטעם הכרובים שהיו פורשים כנפים ופניהם איש אל אחיו דוקא וכנ"ל, כך גם בזמן הגלות יוכל להיות בחי' יחוד קודב"ה ושכינת' הן כנס"י בבחי' פב"פ דוקא להיות נק' אחים וריעים ממש, והוא ע"י שמתקשרי' באורייתא, והתקשרות זו ג"כ בבחי' פנימית ועצמי' [י] כנש"י בס"ר אותיות התורה כידוע שהן נתפסים [ג"כ] בד"א של הלכה כמו דקודב"ה נתפס בד' אמות הללו. וע"כ הרי נק' אחים וריעים להקב"ה ע"י שנתפסים בהתקשרות שכלם ודעתם בהעמקה גדולה באותיות התורה (שנק' היכלא עילאה), והקב"ה שוכן ונתפס ג"כ בחכ' זו שבתו, ה"ז נק' אחים וריעים כמו שבת אחים וריעים יחד בהיכל אחד וללמוד דבר א' שמתקשרי' שניהם ונתפסים במקום א' ובדבר א' שהוא בתורה דוקא שהוא בחי' הממוצע דאורייתא מתקשרא' בקודב"ה וישראל מתקשרי' באורייתא (רק שהתקשרות דקודב"ה באורייתא מלמעלה למטה והתקשרות דישראל באורייתא מלמעלה למעלה [ו]יחדיו יהיו תמים שנתפסים בהיכל א', והן ד' אמות של הלכה שנק' מקומו העצמי). וכמו גם בכל מי שלומד וקורא ושונה דבר ה' זו הלכה שמתקשרת ונתפסת [ב]ד' אמות של הלכה זו וגם הקב"ה יושב ושונה כנגדו אותו דבר הלכה ממש כמ"ש ה' צלך כו', א"כ זהו בחי' יחוד האמיתי פב"פ כאחים וריעים כמו שהי' יחוד פב"פ אמיתי בזמן מתן תורה ממש כנ"ל וד"ל.

ומעתה יתורץ ג"כ ענין הנ"ל במ"ש למען אחיי כו' למען בית ה' כו', דהל"ל תחלה למען בית כו', ועוד למה חלק לשלום וטוב לשנים כו'. אך הענין הוא מובן ע"פ כל הנ"ל [ד]במצות ת"ת דבחי' החכמה דתו' בחי' ממוצע שמתקשרי' ונתפסים בה קודב"ה וישראל יחד כו', הרי זהו בבחי' יחוד דאו"א דאצי' שנק' תרדל"מ כו' דאו"א ס מתגלה בחכ' בבחי' או"י ושורש נש"י בכינה שמקבל מחכמה כו'. וזהו שהקדים למען אחיי דוקא שזהו כמו בזמן הגלות בד' אמות של הלכה במקום היכל ק"ק (בהיכל ק"ק דבריאה שמתייחדים שם זו"נ דאצי' כידוע בענין סמיכת גאולה לתפלה) והוא מ"ש אדברה נא שלום בך כמ"ש או יחזיק במעוזה יעשה שלום לי כו' ב' שלימות כנ"ל, יחוי"ע בפמליא של מעלה ויחוי"ת בחכ' דתושבע"פ שנק' הלכה אותיות הכלה כידוע כמ"ש ורב שלום בניך כו' וד"ל. אך זהו היחוד במשפיע ומקבל בבחי' מקיף דד"א של הלכה שנק' מקומו כו' כמו שזו"נ עולים בהיכלות דאו"א להתייחד כמו בס"ת בהיכל, ואמנם בזמן בהמ"ק ע"י הכרובים שהיו פניהם איש אל אחיו כנ"ל הי' בחי' יחוד פנימי יותר והוא בבחי' פנימי דע"י וא"א שלמעלה מיחוד דאו"א. וז"ש למען בית ה' כו' אבקשה טוב לך בחי' הטוב דצ"ע דיסוד דע"י שיתגלה לע"ל במשיח ובנין בהמ"ק לע"ל שיהי' נצחי', וזהו טוב לך ליום שכולו טוב שהוא בחי' העדן דעוה"ב שהוא בחי' טוב העצמי שהוא טוב נצחי' כידוע, אבל זהו למען בית הוי' אלקינו דוקא כשיכנה בהמ"ק ויהי' כרובים ופניהם כו', והוא לפי שבחי' התענוג הפשוט שבעצמות או"א ס ממש שנק' שעשועי המלך בעצמו ממש הוא למעלה גם מהעונג העליון דחכ' דתורה הקדומה שהרי אמר ואהי' אצלו אמון כו' שעשועים שירד להשתעשע בשעשועים הנ"ל בתורה [ו]א"כ עיקר עלי' דחכ' דתורה הוא בשעשועי' העצמי' שנק' טוב בעצם כמו בעוה"ב שנק' עדן הפשוט כו', שהוא בחי' עונג הנעלם שבעצמות ממש (שזהו בחי' קדוש וברוך שנתצמצם בתו"מ שלמטה). וזהו שהיו הכרובים דוקא פורשי כנפיים למעלה על הכפורת שהי' מגיע בעצמות השעשועים בעצמות דאו"א ס שלמעלה גם מבחי' כתר דחכמה דתורה שהוא הכפורת [ש]על הארון כנ"ל, וז"ש סוככים בכנפיהם כו'), כענין כנפי נשרים דצדיקים לע"ל, והוא לפי שבחי' הקטנות דמוחין דכרובים אנפי זוטרי דוקא הוא שעולה בבחי' או"ח למעלה גם מכתר דחכמה להיות בבחי' מקיף על הכפורת כמ"ש סוככים בכנפיהם כו' (וכמ"ש במ"א בענין ונערים ממשתה נגינתם כו' שעולה למעלה מחתנים בחופתם בבחי' גדלות המוחין כו'). וזהו כרוב אותיות ברוך שבבחי' אור שממשיך ברכה ותורה כענין רוכב על כרוב קל ושט כו' שממשיך ממקום שעולה שם. וזהו ג"כ ע"י בחי' צמצום העיון להיות ליבון הלכתא בדיוק גדול מצד בחי' הקטנות דוקא יעלה בזה למעלה בעצמות העונג שבעצמות שלמעלה ממקור הח"ע כנ"ל וכמ"ש בעדן עין לא כו' יעשה למחכה לו ואמר בזהר דדי[נ]ק מילין דחכמתא דוקא בבחי' או"ח ומטעם הנ"ל וד"ל וכמ"ש במ"א וד"ל.

קעז

למען אחי ורעי אדברה כו' שכנ"י נק' אחים ורעי' להקב"ה וזה פלא גדול איך שייך ענין אחוה ורעות עם אא"ס שנא' אל מי תדמיוני כו' מי ידמה לך וכידוע ואם מפני שישראל עלה במח' בעצמות כו' עד שנמלך בהן אם ירצה להאציל וכה"ג מ"מ אין להן ערך ודמיון לעצמותו ממש וכמ"ש בזהר ע"פ אין קדו' כה' כמה קדושאן אית לעילא אורייתא קדיש' וישראל קדישין אבל אין קדוש כה' כו' וכמארז"ל קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעל' מקדושתכ' וזה קאי גם במה שישראל נקראו קדושים מצד מעשה המצות שקדשנו במצותיו מלבד קדושת עצמותם כו' וכמ"ש במ"א.

אך הנה ידוע בענין המאמר אורייתא קדישא וישראל קדישין כו' דהנה אנו אומרי' הבוחר בתורה כו' הבוחר בעמו ישראל כו' דשרש ישראל ותורה א' הוא שנבחרו ברצון העצמות דאא"ס קודם שהאציל וברא כו' וענין בחירה זאת היינו להיותם בחי' הפנימית והעצמית ממש דשרש התורה מחכמתו הפנימי' והעצמי' כמ"ש ואהי' אצלו כו' שעשועי' יום כו' שעשועים עצמי' לפי החכמה שבתורה מעצמות חכמתו ממש כמו"כ ישראל עלה במח' בעצמות ופנימית ונבחרו בבחי' פנימית וכמ"ש יבחר לנו את נחלתינו כו' וזהו הבוחר בתורה וכן הבוחר בעמו ישראל כו' והוא ענין מאמר הזהר דישאל קדישין קדוש ומובדל בבחי' פנימי' וכן התורה אורייתא קדישא ועכ"ז אין קדוש כה' כו' וד"ל.

אך הנה מזה הטעם עצמו הוא שצוה ה' והיו הדברים האלה כו' ודברת בם כו' דהיינו שיהיו נ"י מתקשראן באורייתא בקביעות ובתמידות לפי ששרש א' להם בבח' הפנימי' ועצמות דאא"ס וכמאמר תלת קשרין הן ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה כו' אך לפי הנ"ל שנא' אין קדוש כה' הרי ב' קדושות דישראל ואורייתא כלא חשיבי לגבי קדוש' עצמותו ואיך אמר למען אחי ורעי כו' והנה מ"ש למען אחי כו' מה שנק' אחים ורעים ממש אינו אלא ע"י התורה דוקא שבה וע"י נק' קוב"ה וישראל אחים ורעים וכו' ולכאורה איך אפשר זה אם התורה עצמה אינה אלא חלק מעצמותו כו' כנ"ל אך הנה אמר בזהר דאורייתא היכלא עלאה דקוב"ה פי' היכל הוא המקיף לאדם ביושבו בו למעלה ולמטה ומכל צד וכך אורייתא היכלא לעצמות אוא"ס כו' ויש להבין איך יתכן בחי' היכל להקיף לעצמות אוא"ס כו'.

אמנם הנה תחלה יש להקדים הענין היכלות שיש כמה מיני היכלות פנימיים וחיצוניים וכל א' משמש לדבר מה אך ורק יש היכל המלך היותר פנימי שבהיכלו כולו אומר כבוד שאין שם כניסה ויציא' לשום אדם ואינו משמש כלום רק שהמלך לבדו דר שם בקביעות יום וליל' וכידוע במלך ב"ו שיש לו בטרקלין

שלו היכלו' רבות אשר כולם בודאי לתועלת דירתו זה ההיכל משמש לדבר זה וזה משמש לדבר זה אך רוב החדרי' אינן נקראים עיקר דירתו אלא כל התועלת מהם אינו רק לדברים הצריכי' לתשמישי המלך וצרכיו לבד כמו למאכל שולחנו ולהעמדת כליו ולבשויו ומקום עמידת משרתיו ושריו וב"ב המשמשים לפניו ויוכל להיות תשאיין המלך נכנס בחדרים האלה מעולם כי לא נעשו לדירתו בעצמו רק לנכנסי' אליו שיעמדו שם קודם הכנסם להיכלו וכמו לצרכי עבדיו אנשי ביתו וכמ"כ בית מקום מאכלו ובית כסא ממלכתו ודאי מיוחד בפ"ע ושם הכל יבאו לפניו אם לאכול על שולחן מלך או לעמוד לפניו למשפט או לשאלה ובקשה וכל אלו הטרקלין אינם נק' דירת קבע שלו כי אינו דר שם בקביעות רק לשעה ידוע ילך שם ויתעכב זמן מה עם שריו ועבדיו רואי פניו לעתים קבועים אם לעת האוכל או לעת המפשט בשבתו על כסא ממלכתו שלזה ודאי היכל מיוחד כידוע אבל דירת קבע שלו בהיכלו כולו אומר כבוד שאין אדם נכנס לשם מעולם רק הוא לבדו יושב שם ועיקר דירתו יום ולילה שם הוא ושם קביעת לימודו ועיונו בכל דבר חכמה ועצה בהנהגות ממלכתו לעצמו כו' היכל הפנימי וכל ההיכלות זולתו נק' היכלות חיצונים לגביו.

וכך יובן למעלה בבחי' היכלות עליונו' שבחי' עצמות אא"ס אין בחי' עיקר דירתו רק בהיכל הפנימית שלו שהוא היכל ק"ק היכל החכמה והוא מ"ש דאורייתא היכלא עלאה דקוב"ה עלאה הפנימי יותר וכל היכלות זולתו נק' בתי בראי כו' וכמארז"ל משחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו רק ד"א של הלכה שהוא במקום היכל ק"ק שבו הלוחות והארון ששם הי' עיקר קביעת דירתו יום ולילה ולא נמצא ברוב העתים רק באותו ההיכל הפנימי שלו רק לפרקים ועתים קבועים יצא מהיכלו הפנימי להיכלות החיצונים כמו להיכל מאכלו כמו באתי לגני כו' אכלתי יערי כו' וכמ"ש בזהר על ענין של שולחן המלך כו' או להיכל מקום כסא משפטו לשפוט העם או לדבר עם שריו כו' וכידוע בענין לשכת הגזית שסנהדרין יושבי' שם (שנק' היכל הגבורה) שלפרקים יבא שם ולפעמים בהיכל הזכות כו' וכמ"ש וישב ה' מלך לעולם וכמו וישב שלמה על כסא ה' כו' והוא הנק' כסא הכבוד כסא המלכות שיש לזה היכל מיוחד לשפוט כל הארץ בעת מיוחד כו' וגם יש היכלות נסתרים מעין כל ב"ב ומשריו ומשרתיו שהוא מטייל בהן לפרקים רחוקים והטיול הזה בא לעת מיוחד שהוא מטייל בעצמו לבדו דוקא ואין איש אתו ממקורביו כלל וכללל כי לא נודע היכלות הנסתרים לשום אדם ויש טיול שמטייל בחצר גינת ביתו עם רואי פניו השרים הגדולים כו'.

וכדוגמא זו מצינו בדברי רז"ל שא' קוב"ה בליליא מאי' עביד רוכב על כרוב קל שלו ושט בח"י אלף עולמות דכתיב רכב אלקים כו' הרי הוא שט ומטייל בהיכלות נסתרי' מאד הנק' ח"י אלף עולמות שהן פרטי היכלות שבעצמות אור המאציל שנסתר מהכל ונק' שעשועי המלך בעצמו שהוא לבדו משתעשע

ומטייל שם וזהו פי' ושט בהעברה בעלמא מקבל שעשועים שם בעברו שם בהיותם במדרגה עליונה שבכתר הנקרא אריך אנפין או א"ק ששם הענג נעלם ונסתר מההשתלשלות דאצילות כו' ומספר ח"י אלף דוקא שאלפים בכתר ונגד ט"ס בבחי' או"י ואו"ח שנק' צדיק חי עלמין כידוע ולכך אמ' ח"י אלף והיינו רוכב על כרוב קל שהוא בחי' המל' בלילא שאז בחי' דורמיטא בחי' שינה וכאשר נדדה שנתו מטייל על כרוב קל שלו שם ב"ן בהיכלות דא"א וא"ק כו' שהוא עליית ז"א דאצי' שם כמו בזמן הגלות שנק' שינה דכתי' אלך אשובה אל מקומי כו' וכמ"ש בזהר דקוב"ה בגלות' אסתלק לעילא לעילא בכתר שבכתר כו' אמנם אין הטיול שם רק לפי שעה ולא בקביעות וכן הטיול בג"ע כמו שאמר בזהר דקוב"ה אתא לאשתעשע עם צדיקיא בג"ע כו' והוא ג"כ בלילה בחצות לילה דוקא כמ"ש במדרשי רז"ל שא' אני ואתה ובן ישי נטייל בג"ע כו'.

אמנם עיקר קביעת דירתו יום ולילה אינו אלא בהיכלו הפנימי שהוא היכל דחכמ' כמו בהיכל ק"ק דבהמ"ק כך יש היכל ק"ק דאצי' ולמעלה מעלה עד בעצמות אור א"ס שלמעלה מכל ההשתלשלות יש היכל שכל עצמותו שוכן שם בתמידו' רק לפרקים יצא לטייל בהיכלו' זולתו וכמו הנה ה' יוצא ממקומו כו' (וכמ"ש במ"א דמקומו של אדם הוא ד"א שעד ד"א מכל צד שורה ומתפשט בחי' מקיף דיחידה שבו שנק' מ"ם דצלם כו' לכך אסור להוצי' מד"א בשבת כמ"ש שבו איש תחתיו וכן כשלא עירב בחצר וקרפף כו' והיינו ענין ד"א של הלכה ששרשו בבחי' מקיף דיחידה שהוא מקיף למקיף דחכמ' כו' וז"ש אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' שהוא היכל ד"א של הלכה ואז ממילא נמשך כל המקיפי' דנר"ג לחזות כו' כמ"ש במ"א וכמשי"ת בסמוך לפי שאין עצמות אא"ס שורה אלא בחכמה לפי שעשועי' העצמי' שלו בקביעות תמידי אינו אלא בחכמ' שבתורה דוקא לפי שהחכ' הוא חלק עצמי והיותר פנימית שבעצמותו עד שכל עצמותו נמשך ושורה שם בתמידות (וכמו עד"מ נפש האדם למטה הרי נקראת עצם הנפש ע"ש השכל נפש השכליית אע"פ שהשכל חלק מן הנפש אבל כל עצמותה נכלל בכח השכל ונק' נפש המשכלת שהוא עיקר בחי' אדם בחי' מדבר כו' וראי' מכח המוליד בדומה לו שיוליד אדם בצלמו דוקא שהוא צלם אדם כמו אך בצלם יתהלך איש כו' ואינו רק בחי' החכמ' כח מה שבנפש ולא הרצון והעונג כו' דאעפ"י שדרך פרט כח הרצון והענג למעלה מכח השכל אבל כללות בחי' אדם מה דעצמות הנפש הוא שנק' נפש אדם הוא דוקא בכח מ"ה שבנפש כו' שע"ז דוקא אמר נעשה אדם בצלמנו כו' אבל ענג ורצון שבמצחא וכה"ג אינו בחי' אדם כי גלגלתא למעל' מפניו של אדם כו' כידוע) וזהו הבוחר בתורה כו' דאורייתא קדישא כו' פי' קדוש ומובדל מכל המדריגה להיות שנבחר אור תורה בבחי' פנימית ועצמות דאא"ס ביותר ולכך נא' בה ואהי' אצלו כו' שעשועי וכל שעשועי המלך זולתה אינו רק לפרקים ובהעברה בעלמ' כו' כנ"ל במשל וד"ל.

והיינו ג"כ ענין הבוחר בעמו ישראל דישראל קדישין כו' שהן בפנימית ועצמות ממש כי נק' בנים וכבן שנולד בצלמו כו' והיינו בפנימית ועצמות הנפש שלמעלה גם מבחי' מקור כל רצון ועונג ושעשועים וראיה משעשועי האב בבנו שגדולה מכל שעשועי' פרטים בכל גנזי אוצרו' כלי חמדתו שמשתעשע בפרקים לפי שהוא בחי' שעשועים עצמי' לכך הוא תמידי בלי הפסק לפי שכ"ד תענוג שהוא עצמי אין לו הפסק משא"כ בתענוג שאינו עצמי הרי אמרו דתענוג תמידי אינו תענוג (כמו תענוג איש באשתו שכאש' הוא בתמידות אינו תענוג רק דווקא לפרקים וכן כל תענוג עוה"ז הנקנין כו' אבל אב ובנו וכאהבת נפש יהונתן ודוד תרדל"מ בתענוג תמידי בלתי הפסק כו' וכך יובן בשעשועי' דתורה וישראל שהן שעשועי' עצמיים להיותם בבחי' עצמי' לכך התענוג בהן תמידי כו' ולכך נק' אחים ורעי' להקב"ה כנ"ל וד"ל):

אך הנה עדיין אינו מובן מ"ש למען אחי ורעי כו' איך נק' אחים ורעים אחר שמבואר למעל' דב' קדושות דאורייתא קדישא וישראל קדישין כו' כלא ממש חשיבי לגבי קדושת עצמותו כמ"ש אין קדוש כה' כו' וגם במה שישראל נק' קדושים מצד המצות כו' כנ"ל ועוד שיש להבין עדיין מהו ענין היכלא עלאה איך יתכן שיהיה התורה היכלא להקיף לעצמות אא"ס ששמים ושמי השמים לא יכללוהו כו' אך הנה יש להקדים תחלה ביאור ענין אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' שהוא ד"א של הלכה דוקא דהנה ידוע בענין המקיפים דיש הפרש מדרגה בין מקיף דלבוש ומקיף דהיכל דמקיף דלבוש הגם שמלביש ומקיף לראשו ורגלו בא במדה לפי האברים והוא מוגבל להלביש לפי המדה בכל אבר כו' כי נחלק לבוש הראש כמצנפת ללבוש הגוף ולבוש הרגל כו' כציור ג' מדרגות דאדם חב"ד חג"ת נה"י בקומת פרצוף אדם וכך לפעמים נאמר באור תורה בבחי' מקיף דלבוש כמו עוטה אור כשלמה שנתעטף באור תורה כלבוש ממש ונחלק בציור אדם ראש וגוף כו' אבל מ"ש שבתי בבית ה' כו' הוא מקיף עליון יותר והוא כמו מקיף דהיכל ובית למטה דכתיב כתפארת אדם לשבת בית דמשמע שהבית תפארת לאדם יותר מתפארת עצמו שהכבוד וההוד של אדם כשיושב בהיכלו וביתו כמו שב והכבד בביתך כו' לפי שהוא מקומו של אדם דהיינו בחי' מקיף דצלם נפשו שלמעלה מציור אברי גופו וכמו היכל הבית שמקיף לאדם מכל צד בלי ציור והתחלקות רק מעלה ומטה דגג וקרקע הרי הגג למעלה מראשו והקרקע' למטה מרגלו וד' רוחות הבית המה עומדים מרחוק אליו לסבבו כו' וזהו כבודו לישב בהיכלו זה שמקיפו מלמעלה ומטה ולד' רוחות בכלל כו' והוא משויורי אור מקיף דלא נעשה מקיף בלבושים נעשה מקיף דהיכל דהיינו בחי' מקיף דיחידה שא"א לבא להיות בבחי' מקיף דלבוש מזה נעשה מקיף דהיכל שזהו מ"ם דצלם דל' דצלם הוא מקיף דחיה דחב"ד ששייך לראש וגוף ונק' מזלי' שמאיר לפרקים בגלוי ברצון ושכל ומדות כו' אבל מקיף דמקיף זה שנק' מקיף דיחידה אינו מאיר לעולם בגלוי רק מתפשט

ושורה רק עד ד"א כו' שנק' מקומו של אדם ומוגבל בהיכל ובית שהן ו"ק מעלה ומטה וד' רוחות כו' והגבלה זו דגג וקרקע וד' רוחות הוא ממש כהגבלת העיגול למה שבתוכו כו' כחומה המקפת לתושבי העיר שלא יתפשט יותר לכל צד ולא למעלה ביותר ולא למטה כו' וכדוגמא שאל יצא איש ממקומו כו' וכך מובן מה שהתורה נק' היכל ובית הוא בחי' מקיף דמקיף כו' שלמעלה ממקיף דלבוש והוא הנקרא ד"א של הלכה כהיכל קדשי קדשים כנ"ל שע"ז נאמר כתפארת אדם לשבת בית שנק' מקומו של עצמות המאציל כו' שאין בו ציור והתחלקות בבחי' לבוש אדם כו' אלא הוא מגביל מעלה ומטה וד' רוחות לכל מה שבו שהוא בחי' אדם העליון דאצילות כמו הקב"ה יושב ושונה כו' ומקום ישיבתו בקביעות לימודו שהוא עיקר דירתו כנ"ל הוא היכלא עלאה שהן ד"א של הלכה שהיכל זה נק' מקיף דיחידה למטה באדם התחתון (וזהו שארז"ל שאין העולם מקומו העצמי אבל ד"א של הלכה הוא מקומו העצמי כו').

ויובן ענין זה בהקדים תחלה מארז"ל שא' אל תקרי בניך אלא בוניך שעוסקי' בבנינו של עולם שהן צרופי אותיות התורה כו' דהנה ידוע שיש בתושב"כ ד' מדרגות טנת"א והטעמים בכתר שהוא בחי' מקיף מלמעלה ונקודות ותגין הן בחי' חכמ' ומדות כו' ואותיות עצמן הוא בבחי' מל' כי הנה ודאי אורייתא מח"ע נפקת ויש בחכמה בחי' מעלה ומטה וד' רוחות מזרח כו' בחי' מעלה הוא בחי' הטעמי' שבתורה שנק' רננה דאורייתא והוא העונג הנעלם שלמעלה מסוד ושכל שבה הגנוז בבחי' העלם ע"ג אותיות וזהו כמו עד"מ הגג שמקיף על האדם מלמעלה ובחי' מטה הן גופי האותיות' שבתור' שהוא עד"מ כמו קרקע ההיכל כו' וד' רוחות כו' היינו מה שיש בחי' אורך ורוחב האורך הוא מזרח ומערב כמ"ש ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים אריכות זה הוא בחי' ההמשכה ושפע מעליון לתחתון שיעור בלתי שיעור מוגבל כאורך המשכת הנהר שהולך ונובע בלי הפסק ולא יכזבו מימיו לעולם כך מים דאורייתא נובעי' בכל העולמות דאבי"ע עד התורה הנגלי' לנו כו' וכמ"ש ותורה אור וידוע בענין אור מים רקיע כו' וזהו ארוכה מארץ כי מן השמים נתנה כו' ורחב' מני ים כי הרוחב הוא ימין ושמאל דרום וצפון חו"ג כמו לא תסור ימין ושמאל ורחבה מני ים כי שרשה מים הקדמוני שהן המים עליוני' שלמעלה משמים שע"ז נאמ' יהי רקיע כו' וכמ"ש במ"א והוא כללות ענין ד' רוחות שבתורה ימין ושמאל ואורך ממזרח למערב ואמנם הרי מוגבלי' כל הקצוות הללו שבתורה במעלה ומטה וד' רוחות כו' בהיכל זה שהוא אותיות התורה שנק' אבנים כמו עד"מ אבנים שמהן בונין ההיכל ומהן נעש' הגג והקרקע וד' דפנות כך בחי' טנת"א דאותיות כלולים מהכל ולזה נק' ת"ח בונים שבאותיות התורה עוסקים בבנינו של כל העולמות כמ"ש ואהי' אצלו אמון אומנא כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

ובכ"ז יובן שזהו ענין ד"א של הלכה שמאותיו' התורה הגם שו"ק שבה הן מוגבלים כמו היכל ק"ק דח"ע כו' אבל שרש הגבלה זו בעצמות המקיף למקיף דבחי' כתר שבכתר כו' כנ"ל שבא למטה ונעשה בהגבל' להקיף לאדם כחומה לעיר כנ"ל וכמ"ש אני חומה זו תורה כו' והוא מקומו והיכלו העצמי והפנימי כנ"ל שמקיף לאדם העליון כו' שלמעלה ממקיף דלבוש כנ"ל דשרש הגבל' ו"ק דהיכל דתור' נעש' מעיגול הבלתי מוגבל שבעצמות ממש ולכך ארוכה מארץ כו' וכמו אפריון עשה לי' לגרמי' כו' וד"ל.

ומעתה הנה יובן ענין מה שישראל נק' אחי' ורעי' להקב"ה כנ"ל דהנ' אדם הקורא באותיו' התור' הרי כל שכלו ומדותיו וכל מחשבתו ודבורו מתישבי' ומוקפי' מכל צד באותיות הללו שקורא שהצירוף תיבה שקורא מקיפו' לנפשו (וגם להבל דבורו כי גם שמהבל הדבור שלו נעשה הצירוף הזה כמו בקראו תיבת בראשית אבל שרש אותיות בראשית כמו שהוא בבחי' מקיף העליון מקיף לדבור זה שאומר ונעשה כמו היכל לנפשו וכמ"ש כבוד ה' יאספך ואין כבוד אלא תורה שכל אותיות שלומד אדם בעוה"ז נעשה לו היכל ודירה בג"ע כמ"ש במ"א וד"ל) (וזהו אין העולם מתקיי' אלא בהבל תשב"ר מפני שהוא הבל שאין בו חטא הגם שאין יודעין מה הן אומרי' רק קוראי' בראשית מיראת הרצועה כו' מטעם שקיום כל העולמות ע"י צרופי אותיות התורה מצד עצמם כנ"ל) וכמשל איש היושב בהיכל המלך שהיכל המלך מקיפו מכל צד כו' ומזה מובן ממילא במה שאמרז"ל בכל היושב וקורא ושונ' שהקב"ה יושב וקורא ושונ' כנגדו אותו דבר ה' ממש שהאדם קורא ושונה כמ"ש ה' צילך וכמ"ש את ה' האמרת לשון מפעיל כידוע א"כ ה"ז כמו עד"מ שני ב"א שיושבין יחד בהיכל אחד וקוראי' ושונים הלכ' א' דהיינו שזה קורא והשני קורא כנגדו כך הקב"ה מוקף באותו היכל עצמו שהאדם מוקף בה מאחר שקורא ושונה כנגדו הרי מצרופי אותיות הללו עצמן נעשה היכל א' להקיף לשניה' יחד מכל צד לזה כמו לזה ממש בהשוא' א' כו' וזהו למען אחי ורעי כו' שכנ"י בעסקם בדבר ה' זו הלכה שהקב"ה יושב בהיכל זה עצמו כו' כנ"ל הרי הן נק' אחים ורעים ממש להקב"ה אחר שיושבים ומוקפים כמו בהיכל א' שהוא היכלא עלאה פנימאה דקוב"ה בחי' מקו' דירת קבע שלו כנ"ל שיושב בהיכל זה בקביעות ומקיף עליו מכל צד להיותו בחי' מקומו העצמי ממקיף דמקיף כו' הרי גם האדם שמתיישב בהיכל זה כשקורא והקב"ה קורא כנגדו הרי הוא מוקף בשוה בהיכלא עלאה דאורייתא עם הקב"ה שהוא מוקף בה ג"כ ונעש' היכלא עלאה דאורייתא מקיף אחד לשניהם כו' וזהו בחי' אחוה ורעות שבישיב' זו כשעוסקי' בתורה יחד בהיכל א' המקיף לשניהם שהוא ו"ק שבתורה הנ"ל כנ"ל (ולמעלה היינו יחוד זו"נ בהיכל אבא החכמ' כו' שנק' אחים להקב"ה שהוא ז"א וכך עד רום המעלות וד"ל).

אמרי בינה שער הק"ש מד, סע"א ואילך

קעח

והנה יש להקדים מ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום כו' אחיי ורעיי הן ישראל שנק' אחים וריעי' להקב"ה כו' והענין ידוע דבחי' מדות דאצי' נק' קוב"ה שהוא בחי' ז"א וישראל שרשם במח' כמאמר ישראל עלה במח' אך א"כ איך יקראו בניי אחים להקב"ה כו' אך הנה ידוע דהמח' נק' לבוש לשכל ולמדות שמלבשת לאור השכל ומתאחדת עמו וכמ"כ מלבשת למדות ומתאחדת עמהם דהנה אנו רואים שכל שכל וחכמה בהכרח שמיד יבא בהתלבשות בצירופי אותיות מחשבה כמו גם מחשבה העיונית כאשר יטרוד בעיון ההשכל' א"א שלא יחשוב אותו באופן צרופים שונים בכלי המוח באותיות מח' ולא ניכר כלל שהאותיות מחשבת שכל זה נפרד במהות בפ"ע כלל אלא מתאחדים עמו ממש בלי פירוד כלל ביניהם והיו לאחדים ממש כאלו המה עצם אחד מתחלת ההוי' והמציאת וזה הנק' מחשב' שכל העיונית כאשר טרוד בשכלו בעיון דבר מה הוא נתפס מיד במחשב' בצרופים שונים ובלתי זה אין לו מציאת שכל כלל והנה לכאור' אנו רואים היפך זה ממש דהיינו שהמח' נק' לבוש נפרד לגמרי ממה שיוכל לחשוב דברים בטלים שאינו דבר שכל כלל וגם במח' זו שנתפס אור השכל מיד יוכל לפושטו ולהתמשך באופן צירופים אחרים לגמרי בשנוי גמור מן הקצה כמו הפושט לבוש ולובש לבוש אח"כ כמו לבוש יחליפם השכל ממח' למח' פושט ולוב' לפי שבאמת יש לשכל עצמו מציאת ומהות בפ"ע טרם בואו להתלב' באותיות מח' ומ"מ אנו רואים שאחרי התלבשות השכל במח' מתאחדת המח' עמו בתכלית כנ"ל הענין הוא דשניהם אמת דאית מח' ואית מח' כו' דמח' זו שמתלבשת לשכל נק' לבו' שפושט כנ"ל אבל מח' עצמית שקבוע' בנפש מתאחדת עם עצם הנפש ממש ומח' זו נמשכת ונובעת בתמידות וע"ז אמר ישראל עלה במח' הקדומ' ומשם נמשך אותיות מח' מיוחדים השייכים לכל שכל וחכמי בפרט שא"א לו להתפס כ"א באותן אותיות דוקא דהיינו כאשר נתהווה עצם אור השכל ממקורו נתהווה ונמשך מאותו מקור גם האותיות מח' ששייכים ומיוחדים אליו דוקא והיינו ענין ג' קשרין ישראל מתקשראן באורייתא שהן ת"ר אלף נש"י שכ"א מקושר באות א' מס"ר אותיות התורה כמ"ש זה ספר תולדות אדם כו' והיינו משום דאורייתא מח"ע נפקת והוא בחי' אור אבא שמשם ג"כ נחצבו נש"י כמ"ש כי אתה אבינו כטפה שנולד הולד כו' וס"ר נש"י היינו ס"ר אותיות הכלולים באור אבא ומתאחדים שם כמח' העצמית שמתאחדת בעצם כנ"ל וזהו אורייתא בקוב"ה דהיינו מוחין דאבא שבז"א שנמצא ישראל נק' אחים וריעים לקוב"ה לפי שממקור אחד נמשכו שהוא מאור אבא כו' והן ס"ר אותיות דתושב"כ שס"ר נש"י מתקשראן שם וד"ל אך א"כ למה נק' אחים וריעים דריעים משמע בדומה לו ממש כו' אך הנה מה שנק' ריעים האהובים היינו בשרשם בעצמות אא"ס שמשם נמשך גם אור החכמה וכמו אמרי לחכמה אחותי את כו' והוא להיות שרשם במחשבה העצמות ממש והחכמה הוא ביו"ד בחינת שם ע"ב כו' וה"א בינה שם ס"ג אבל מצד עצמו לאו מכל אינון מדו'

ושמות כלל כו' וזהו להקב"ה קדש דחכ' נק' ריעים ולבחי' המדו' שבו מלובש המוחין דאבא נקראו אחי' והוא להיו' שהמחשב' הוא שנתהווה עם המדות ביחד כמו שהמח' מתהווה עם השכל כנ"ל שהרי אנו רואים בחוש שמיד שחפץ בלבו איזה דבר מה ירהר במח' ומתאחד מאד הרהור זה עם האהבה והיו לאחדיו אע"פ שנראה ג"כ כמו לבוש שיוכל לפשוט ולהרהר באופן אחר כנ"ל בשכל מ"מ יש אותיות מחשבי מיוחדים לכל מדה מתחלת התהוותה מן השכל ומפני זה נק' אחים לקוב"ה שהן המדות שהרי מספר בני"ת אלף כמו מספר התחלקות הו' מדות דז"א כו' ונמצא ס"ר נש"י שרשם בס"ר אותיות המחשבה שמתאחד בו' מדו' דז"א כמו שנש"י באור אבא נאצלו יחד ששם נק' ריעים או נק' שבטי יה דוקא ובו"ק דז"א נק' שבטים סתם שהן י"ב ג"א שב"ק דז"א וז"ש מה שמו הוא מ"ה דחכמה דאור אבא ומה שם בנו בו"ק דז"א שנק' קוב"ה מוחין דאבא שבז"א כידוע בענין קדוש וברוך וע"כ נקרא אחים וריעים אחים בז"א וריעי' באו"א וד"ל (ונמצא הסדר דג' קשרין בב' אופנים הא' דישראל מתקשראן בס"ר אותיות דחכמי דתורה שהוא באור אבא שנק' קוב"ה בקדש העליון דאבא ואורייתא בקוב"ה היינו משום דאורייתא וקוב"ה כולא חד שזהו מצד גלוי אור א"ס בח"ע כו' וכאשר נמשך למטה יותר היינו מוחין דאבא שבז"א שנק' קוב"ה סתם ששם נק' אחים מטעם הנ"ל והב' למעלה גם מאור אבא והוא שעלו במח' הקדומה וזהו חכמה הקדומה דתורה קדמה לעולם ואורי' בקוב"ה בעצמו' אא"ס הגם דלמת"ס כלל כו' אבל מח' העצמי' דתורה כתיב בה ואהי' אצלו כו' דהיינו בבחי' סתים דאורי' וקוב"ה וגם בבחי' הגליא יש ב' מדריגו' אחים בז"א וריעי' באו"א כנ"ל וד"ל).

שער האמונה צ, א ואילך

קעט

למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך פי' אחי וריעי הן ישראל כאשר עוסקים בתו' לשמה והתכללות בתעה"פ שזהו כאחים וריעים האהובים כנפשו ויושבים ומתענגים זע"ז כך ה' יושב ושונה כנגדו אותו דבר ה' שמדבר שזהו כשני בנ"א יושבים בהיכל א' דאורייתא היכלא עילאה דקוב"ה ומקיף א' לשניהם כמ"ש במ"א ע"פ מי יתנך כאח לי כו' ואז ממילא אדבר שלום בך שישים בחי' השלום בך בהתכללות הע"ס באו"כ בעליונים ותחתונים בפשמ"ע ובפשמ"ט כו' לפי שנק' מלך שהשלום שלו ולזה א' וישם לך שלום והוא השלום שת"ח מרבים בעסקם בתו' שמאיר ממדריגות משה בכל דבור כמ"ש משה ידבר כו' דאתפשטותא דמשה בכל תלמיד שקורא ושונה כו' כענין משה שפיר קאמרת כו' ולפי"ז הוא למעלה משלום דתו' דח"ע דמשיח גם בבחי' היר"ע בת"ח שלומדים ביראה כו' שגם מי שבטל מיש לאין שאינו רק בבחי' אין דחכ' דאוכם הוא לגבי עה"ע ולא כעה"ע עצמו וד"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"א ע' רעט ואילך

קפ

וכך יובן בכללות מעשה המצות שנק' צדקה בה' וכמ"ש זרעו לכם לצדקה, וכידוע שהתורה נק' משפט ומעשה המצות נק' צדק"ה צד"ק ה' שזהו ההשפעה והמשכה אלקית דרצה"ע ומדותיו בפנימיות ועצמות א"ס שבאצי' שנמשך למטה בבחי' כלים מכלים שונים במעשה המצות בגשמיות שנק' מצות המלך שזהו כנותן לעני כנ"ל בצדקה לעני שנעשה שלום עמו כו' כך בהמשכה זו למעלה בבחי' המל' שנק' דל דלית לי' מגרמי' כלום ומאור הזרוע לצ"ע במצות העליונות שנק' צדקה בה' נעשה שלום במקבל שהוא בחי' המל' שנק' שלום בפמשמ"ט דוקא שהוא ע"י החיבור דוי"ו בה', וז"ש אדברה נא שלום בך דוקא בבחי' המל' שנק' בית או אשה כידוע וכן מ"ש ה' יברך את עמו בשלום שזהו בחי' ה' אחרונה דשם הוי' שהוא שרש כנ"י למטה שנק' צדקה בחי' צדק ה' תתאה שמתחברת ומתיחדת בוי"ו שנק' הקב"ה בו' קצות דאצי' בפנימיות ועצמות דהוי' כנ"ל ואז נק' שלום בין המשפיע עם המקבל וד"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי ח"ה ס"ע איתנו ואילך

קפא

ורב שלום בניך שלום בפמשמ"מ ובפמשמ"ט ב' שלומות שלום יעשה לי כו' דהיינו בחי' התקשרות המשפיע במקבל שנק' יוסף צדיק עליון וההתקשרות המקבל במשפיע שנק' בנימין כנ"ל והאמצע המחבר הוא מ"ש ורב שלום בניך (כמ"ש אדברה נא שלום בך וידעת כי שלום אהלך כי אדברה שלום הוא בחי' המשכות שלום וחיבור מן המשפיע אל המקבל כמו בפנחס שהוא אליהו ביו"ד זעירא יסוד דנוק' נאמר עליו הנני נותן לו את בריתי שלום שהוא מיסוד ז"א לנוק' וז"ש אדברה שלום בך במל' שכוללת כ"ב אותיות, וידעת כי שלום אהלך היינו שלום דנוק' שנק' פמשמ"ט ונק' אהלך והוא בחי' חיבור והתקשרות המקבל במשפיע שנק' צדיק תחתון וז"ש אז יחזק במעוזי יעשה שלום לי מלמעלה למטה שלום יעשה לי מלמטה למעלה בחי' ב' יסודות דדכר ונוק' כידוע).

מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תנ

קפב

וזהו למען אחי וריעיי כו', שאותן נשמות דעיילו ונפקו בבחי' שוב ע"י כח ועוז דתו"מ לעמוד על נפשם בגבורה לחפוף יותר בקיום תו"מ כו' נקראים גבורי כח עושי דברו בגבורה ועוז תורה כו' נקראים אחים וריעים להקדב"ה או אחותי כו' לפי שהן בדומה לו בבחי' אד"ם וכמו זאת תורת האד"ם, ופי' אד"ם אדמ"ה לעליון שנעשה בצלמ"ו כו' שהוא באמית' דשם הוי' כמו שהוא בעצם

שאינן זה בענין מס"נ היותר נפלא (שהרי גם האבות שהיו בחי' מרכבה א' ושמי הוי' לא נודעתי להם ששם הוי' בעצם אינו אלא בקיום התו"מ בגשמיות דוקא כמ"ש אלה המצות כו'), וע"כ נק' אחי"ם ממש וכן א' כנ"י מי יתנך כאח לי כו', אבל בבחי' מס"נ דנשמות כמיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח כו' זהו רק כניצוץ העולה לשלהבת כו' אז נק' כנ"י ברתא דמלכא שתכסוף וגם כלת"ה נפשה ליכלל כו' ואינו נק' אחים או אחותי רק בבחי' שוב דע"י תו"מ. וזהו עיקר ענין דאתה משמר"ה בקרבי שבא מכח אלקי עליון הרבה יותר ממדרגה דאתה נפחת בי מטעם כל הנ"ל (והוא בחי' המקיפים העליונים שלמעלה מנר"נ דבי"ע כו') וד"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תרצה

קפג

וזהו אנת דמייחד לון גם בבחי' הפירוד וההתחלקו' דבחי' ב"ן דכל ספי' שזהו הנק' שלום שנעשה במקום מחלוקת דוקא, וכמו למען אחי ורעי אדברה נא שלום ב"ך בכ"ב אותיו' דמל' לפי שעיקר מעשה השלום אינו אלא במקום מחלוקת שהוא בבחי' ריבוי התחלקו' אותיו' דבחי' מל' בכל פרט ופרט דט"ס דז"א כנ"ל באריכות.

מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שסז

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

קפד

ח למען אחי ורעי. (א) גמרא סוף ברכות סוף דף האחרון ת"ח מרבים שלום שנאמר כו':

(ב) רבות ר"פ יתרו ה"ד רעך ורע אביך רעך זה הקב"ה כד"א למן אחי ורעי. ועמ"ש ע"פ תמים תהיה בענין ואהבת לרעך כמוך הוא כלל כל התורה:

(ג) שם קרוב לס"פ הנ"ל בפ"י אם ערבת לרעך אלו ישראל שהם ערבים בינן לבין הקב"ה חביבים ישראל שנקראו רעים שנאמר למען אחי ורעי:

(ד) פקודי ר"פ נ"ב קס"ד א'. ע"פ בתולות אחריה רעותיה אלו ישראל כו'. רעותיה שהן רעיו של הקב"ה שנאמר למען אחי ורעי:

(ה) נשא פ"ט דרכ"ט ג'. ע"פ ומשלח מדנים בין אחים שכל ישראל אחים זה לזה שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך כו':

(ו) **עקב** רצ"ג א' ע"פ אל תשחת עמך. אומר לישראל אל תהי עד חנם ברעך והפתית בשפתיך. משלי כ"ד. אל תהי עד חנם ברעך. אלו ישראל (ר"ל שאומר לישראל אל תהי עד חנם בהקב"ה שנקרא רעך וכ"ה ברבות ויקרא רפ"ו) שנקראו רעים להקב"ה שנאמר למען אחי ורעי כו'. ויש לפרש כי בפסוק ראשון דק"ש שמע ע' רבתי וד' רבתי דאחד זהו עד שאנו מעידין שהוא ית' אחד ולכן אח דאחד זהו ענין אחי ורעי. עד ברעך אך אל תהי עד חנם. ר"ל שלא תומשך אח"כ אחר היצה"ר הנק' חנם. ע"ד זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. חנם בלא מצות. אלא שמתחלה יקבל עליו עומ"ש להיות עד ואח"כ יקבל עליו עול מצות:

(ז) **בקהלת** צ"ד א' ע"פ יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו כו'. אלא שחבב הקב"ה לישראל וקראן בנים שנאמר בנים אתם כו' וקראם אחים שנאמר למען אחי ורעי. ועמ"ש מזה בפ' ואתחנן ע"פ שמע ישראל כו' ה' אחד. שמצד אצילות ע"ס שייך לומר שנק' נש"י בנים או אחים. וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה הנך יפה רעיתי בענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים אבל מצד עצמות אוא"ס גם בן ואח אין לו כו' אלא שחבב כו'. ועד"ז י"ל פי' מי יתנך כאח לי. כאח בכ"ף הדמיון לפי שבזמן שאין בהמ"ק קיים סליק לעילא לעילא כמ"ש כי איננו כו'. ושם גם בן ואח אין לו כו' ע"כ מבקשים שיהי' גלוי להיות כאח לי כו'. וזה נמשך ע"י מס"נ שג"כ בבחי' גם בן ואח אין לו נגד רצון הקב"ה כמ"ש גבי לוי ואת אחיו לא הכיר כו'. וכן בעקדת יצחק שכבש רחמיו כו':

(ח) **זח"א** וישב קפ"א א' פי' למען אחי ורעי לאינון דסבלי עם סיהרא כו':

(ט) **ויגש** דר"ח ב' ע"פ בהתוודע יוסף אל אחיו למען אחי ורעי כו' וע' ברבות שמות פ"ה ע"פ מי יתנך כאח לי. כיוסף לבנין וע"ש בפירש"י. ומזה יובן התרגום ע"פ מי יתנך כאח דקאי על משיח כי זהו ענין בהתוודע יוסף אל אחיו:

(י) **זח"ב** בשלח נ"ה ב' בד"ה עזי וזמרת י"ה ע"פ בכל עת אוהב הרע ואח לצרה יולד במשלי י"ז י"ז וע"ש. וי"ל כי ע"פ תמתי תאומתי אומר עמו אנכי בצרה. והיינו מה שז"א בבחי' עיבור דהיינו בהעלם ואין גילוי שם הוי' ע"כ אומר אח לצרה יולד שיהי' לידה והתגלות כו':

(יא) **משפטים** קכ"א סע"ב ואנשי קדש כו' למען אחי כו':

(יב) **ויקרא** ז' ע"ב לבתר קרא לון אחים הה"ד למען אחי ורעי כו' כדין כתיב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים כו' כד"א ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא כו'. וחסד זהו בחי' גדולה ולמטה נפל בשכה"כ ונעשה ערוה כמו חסד ישמעאל מגדולה וחסד לאברהם ואריה הגשמי מפני אריה אל הימין:

(יג) **שם** כ"ב א' על הקם בחצות לילה חברים מקשיבים ונק' למען אחי כו':

(יד) **פ'** אחרי נ"ט ב' ענין ופניהם איש אל אחיו כו' למען אחי ורעי:

(טו) **שם** דע"ז סע"ב אחי ורעי שהצדיק ממשיך גם למטה בזו"נ שיהי' הבחי' תרין ריעין כו'. וצ"ע פ' שלח דק"ס ע"ב:

אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תפג ואילך

קפה

למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. ברבות ספ"ט ס"ד א'. ירושלמי פ"ט דברכות. רבות רמ"ג א' קס"ד א' רכ"ט ג' רצ"ג א'. קהלת צ"ד ד'. זח"א פ' וישב דקפ"א סע"א. ויגש דר"ח ע"ב ע"פ בהתוודע יוסף אל אחיו. ח"ב פ' בשלח דנ"ה ע"ב גבי ואח לצרה יולד. משפטים קכ"א סע"ב גבי ואנשי קדש תהיון לי שלפיכך נקראו למען אחי כו'. ח"ג ויקרא דף ז' ע"ב הה"ד למען אחי ורעי ובגין דקרא לון אחים בעא לשוואה מדוריה בהו הה"ד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים כו' ויעו"ש די"ל הפירוש אחים היינו יחוד זו"נ. שזהו ענין פתחי לי אחותי. מי יתנך כאח לי: ויקרא דכ"ב א' פי' למען אחי ורעי על הקמים בחצות לילה. פ' אחרי דנ"ט סע"ב. דע"ז סע"ב. ושם פי' אי אחי למה רעי אלא תאנא היא מלה דלא אתעדי לעלמין אקרי ריע כו' והיינו שאו"א נקראו תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין וכשהצדיקים ממשיכים מבחי' זו בזו"נ נקראו אחים ורעים כו'. פ' שלח דק"ס ע"ב והובא לקמן סעי' ז':

(ב) **במד"ר** ר"פ יתרו רעך ורע אביך אל תעזוב. במשלי סי' כ"ז רעך זה הקב"ה כמד"א למען אחי ורעי. וכן עו"ש ס"פ כ"ז חביבים ישראל שנקראו רעים שנאמר למען אחי ורעי ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני בפירוש אכלו רעים:

(ג) **פקודי** ר"פ נ"ב ע"פ בתולות אחריה רעותיה מובאות לך כו' רעותיה שהן ריעיו של הקב"ה שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. נשא פ"ט דרכ"ט ג' שכל ישראל אחים זה לזה שנאמר למען אחי ורעי. פ' עקב דרצ"ג א' ע"פ אל תהי עד חנם ברעך אלו ישראל שנקראים רעים להקב"ה שנאמר למען אחי ורעי:

(ד) **במד"ר** קהלת צ"ד ד' ע"פ יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו כו' אלא שחבב הקב"ה לישראל כו' וקראן אחים שנאמר למען אחי ורעי כו':

(ה) **זח"א** וישב דקפ"א ע"א לאינון דסבלי עם סיהרא ההוא פגימו אינון קריבין ליה תדיר וע"ד להחיות לב נדכאים כו' עלייהו כתב למען אחי ורעי.

וא"כ פי' אדברה נא שלום בך שיזכו לע"ל לבחי' וברית שלומי לא תמוט עמ"ש בלק"ת פ' תצא סד"ה כי ההרים ימוש. ובפ' ויגש דר"ח ע"ב גבי בהתוודע יוסף אל אחיו. אחיו אליו שאר רתיכין חיילין דכתיב בהו למען אחי ורעי. ופי' במק"מ שהם חיילות ביי"ע שנק' אחים לבחי' יוסף שהוא יסוד. ואפ"ל כי אחיו נקרא י"ב בקר דבריאה שהם י"ב שבטים שאעפ"כ נקראו אחים לבחי' יוסף יסוד דאצילות כי הם המעלים מ"ן והוא המשפיע מ"ד כמ"ש סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. וזהו ע"ד המד"ר פ' פקודי ר"פ נ"ב בענין בתולות אחריה רעותיה:

(ו) פ' בשלח דנ"ה ע"ב ע"פ עזי וזמרת י"ה. בכל עת אוהב הרע דא קוב"ה דכתיב ביה רעך ורע אביך אל תעזוב (כנ"ל בשם המד"ר ר"פ יתרו) ואח לצרה יולד בשעתא דיעיקון לך שנאך. קב"ה מה אמר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך דישראל אקרין אחים ורעים לקוב"ה. יולד מהו וכי השתא יולד כו'. ריה"ו אומר יולד דמלכא קדישא יתער בהאי עז לנקמא לך מאומין כו'. אפ"ל ע"ד מ"ש בד"ה הוי' יחתו מריביו כו' ויתן עז למלכו. ואפ"ל פי' יולד ע"ד עורה למה תישן כו' וה"ע לידת ז"א מהעיבור בבטן אימא כמ"ש בביאור ע"פ מי יתנך כאח לי. ובד"ה אני חומה. ועיין בת"א ר"פ וארא בד"ה וארא אל אברהם איך הגלות נקרא בשם עיבור והגאולה נמשלה ללידה. ולפי' הזהר יולד יתער בהאי עז. זהו ע"ד ועז מלך משפט אהב כו'. וע"ש בזהר דנ"ד א' גבי כדין עביד נסין וגבוראן כו' דהיינו כשנמשך מבחי' א' שהוא ע"ק לבחי' ז' שהוא מל' יעו"ש. וזהו לצרה יולד דפי' בזהר ס"פ וירא דק"כ ע"ב ע"פ בכל צרתם לו צר.

כתיב לא באל"ף וקרי בוא"ו. בגין דקב"ה עמהון בעקו. לא באל"ף אתר עילאה. הרי ע"י הצרה ח"ו נמשך מבחי' א' בוא"ו וזהו ממש ענין ואח לצרה יולד כו'. וזהו לפי שע"י ופרעה הקריב שבאו לתשובה וע"י ממשיך מבחי' אל"ף דאנכי כו'. ועמ"ש ע"פ כי המצוה הזאת אשר אני מצוך היום כו'. ועד"ז יובן פי' ואתה עמדת להם בעת צרתם. שנעשה להם כמו אח ממש וכמ"ש גבי אברהם וישמע אברהם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו כו'. ולפי פשוטו של מקרא ואח לצרה יולד כו'. היינו שאז דוקא מחמת הצרה נתעורר האחוה שלא יוכל לסבול כו' משא"כ בשאר זמנים הוא בקרירות כו'. וזהו ועת צרה היא ליעקב וממנה דוקא יושע שע"י נעשה בחי' כאח לי. וכן משום נק' אח כמ"ש התרגום ע"פ מי יתנך כאח לי והוא בא מתוך הצרה כו':

(ז) בפ' משפטים דקכ"א סע"ב ואנשי קדש תהיון לי כו' וע"ד זכו ישראל לאתקרי אחים לקוב"ה כמ"ש למען אחי ורעי. פי' כי ואנשי קדש הם נקראים ע"ש שנגאלו מסט' דיובלא שהוא הבינה. וביובל נאמר יובל היא קדש תהי' לכם. כי חו"ב הם תרין ריעין וכמ"ש במ"א ע"פ וקדשתם את שנת החמשים שנה וישראל כשמקבלים מחו"ב נקראים ואנשי קדש. וע"כ נקראים אחים לקודב"ה שהוא ז"א

שהרי הז"א מקבל ג"כ מחו"ב. ואיך מקבלים ישראל מחו"ב י"ל ע"י דחילו ורחימו. כי י' חכמה יראה. ה' בינה אהבה. ועמ"ש בד"ה וכל בניך למודי הוי' בענין א"ת בניך אלא בוניך. גם ע"י עסק התורה דמחו"ב נפקת כו'. וכן פי' בזח"ג פ' שלח דק"ס ע"ב זכאין חולקיהון דאינון דמשתדלין באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקוב"ה ממש ואיקרון אחים ורעים הה"ד למען אחרי ורעי אדברה נא שלום בך עכ"ל. ופי' במק"מ שם שיש בהם חיה מאבא ונשמא מאימא וע"כ נראו אחים לזו"נ. וזה נמשך להם ע"י עסק התורה לשמה שממשיכים מבחי' אלפים שנה שקדמה תורה דהיינו אאלפך חכמה אאלפך בינה. ועמ"ש בת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי. והנה ז"א נק' הקב"ה קדוש בוא"ו והוא מקבל מבחי' קדש העליון שמשם נמשך בחי' ו' הארה והמשכה שהוא קדוש כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה הראשון וכיון שישראל נק' אנשי קדש שהם מקבלים ג"כ מבחי' קדש העליון והיינו ע"י התורה שנק' שמן משחת קדש וע"י המצות אשר קדשנו במצותיו לכן נקראים אחים ורעים כביכול להקב"ה:

(ח) זח"ג ויקרא ד"ז ע"ב לבתר קרא לון בנים הה"ד בנים אתם להוי' אלקיכם לבתר קרא לון אחים הה"ד למען אחי ורעי ובגין דקרא לון אחים בעת לשוואה מדוריה בהו ולא יעדי מינייהו כדין כתיב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. משמע מזה דענין לשוואה מדוריה בהו שהוא ענין דירה בתחתונים נמשך מצד שקראם אחים. ולכאורה כמ"כ או יותר היה ראוי להיות כן מצד שקראם בנים. אך הענין עפמ"ש אאזמו"ר נ"ע בביאור ע"פ ביום השמע"צ בענין ג' מדרגות שנקראו ישראל עבדים בנים אחים. כמש"כ בזהר דאחים הם הנשמות כמו שהם בעצמות האצילות וכשנמשכים בנוק' דז"א נק' בנים וכשירדו בכי"ע נק' עבדים יעו"ש באריכות (וכ"מ במק"מ כאן דפי' בנים נקראים כשיש להם רוח ונפש מזו"נ. ואחים היינו כשיש להן חיה ונשמה כנ"ל ועיין בזח"ב משפטים דצ"ד ע"ב. ולפי"ז י"ל מ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי גבי אמצאך בחוץ שבק"ת גבוה מצדיקים אף שנקראים אחים ורעים א"כ בחי' הבע"ת בחילא יתיר זהו יחידה שהוא למעלה מבחי' נשמה וחיה הנמשכים מחו"ב כנ"ל והיחידה שרשה מכתר והנה כיון שכשמקבלים מאו"א נקראים אחים ורעים א"כ בחי' שקראה אמי שזהו גבוה מאחים צ"ל זהו כשמקבלים יחידה מכתר לכן נק' אמי שאזי מקבלים ממקום אשר אימא ואבא מקבלים כו') עכ"פ נק' אחים מצד היותם בעצמות האצילות שמקבלים ג"כ מאו"א לכן נקראים אחים לז"א כו'. ובמ"א פי' כי ישראל עלו במחשבה והמחשבה היא בחי' אח להמדות כו'. ולכן א"ש דענין לשוואה מדוריה בהו זהו ע"י שיהיו בחי' אחים שיאיר בהם הנשמה כמו שהיא בעצמות האצילות. וכן פי' בת"א ס"פ תרומה בכי"ק אדמ"ו נ"ע ומקבלת ג"כ המוחין דאו"א כו' אזי נקראים אחים והנה באו"א מאיר ע"ק שהוא סוכ"ע נמצא כשנש"י מקבלים מאו"א עצמן דהיינו כאשר נקראים אחים הרי מקבלים גלוי אור א"ס ממש ועמ"ש מזה בענין משמח חתן עם הכלה בהשוואה אחת:

(ט) עו"ש ובוצינא קדישא הכי אמר הנה מה טוב ומה נעים כד"א ואיש אשר יקח את אחותו. איש דא קוב"ה אחותו דא כנס"י. הנה מפרש שבת אחים קאי על זו"נ וא"כ ה"ע היחוד העליון כשהיא מקבלת ג"כ המוחין דאו"א כו'. וא"ש דזהו ענין דירה בתחתונים שזהו פי' שבת אחים וע"ד משארז"ל מימי לא קריתי לאשתי אשתי אלא לאשתי ביתי. וכן איתא פ"ק דמגילה די"ג ע"א ע"פ לקחה מרדכי לו לבת א"ת לבת אלא לבית. עמה"מ ל"ו ב' ע"ב ג' פ"ז א'. בחיי ע"ח ג' ק"ג ג' קכ"ט א' קל"ה ב'. תד"א פי"ח. ילקוט ח"א מ"ב ס"ח ב' ס"ט ב' ק"צ ד' רס"ה ב' קע"ט ד':

אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תפו ואילך

קפו

כתיב למען אחי ורעי אדרבה נא שלום בך. ופי' שלום הוא השפעת דיסוד ז"א במל' בחי' השפעה הפנימיות. ואומר שלמען אחי ימשיך המשכה זו. ויש להבין מי הם אחי. וצ"ל ג"כ מ"ש בזהר שאמר רשב"י על עצמו אנא סימנא בעלמא שלכאורה זהו רוממות והתנשאות במאד שאין זה מדרכי הצדיקים אך הענין הוא דבראשית האצילות הע"ס באורות וכלים נאצלו ג"כ עמהם בחי' נשמות דאצילות ונקראים אחים ורעים לז"א. דהנה יש הפרש גדול בין אצילות כמו שהוא נמשך ומלובש בבי"ע לכמו שהוא באצילות ממש. עיין בפ"י הרמ"ז ר"פ משפטים שיש ג' מדרגות בכלל. הא' נשמות דבי"ע ממש. הב' נשמות דאצילות רק שהן מאצי' שבבי"ע. הג' נשמות מאצילות העליון ממש. וא"כ כוונתו כאן י"ל שיש הפרש גדול בין אצילות ממש לאצי' שבבי"ע (ומכ"ש שיש הפרש רב יותר בין אצילות שבבי"ע לבי"ע ממש). שהרי נשמה דאצי' לא תוכל לסבול כל דבר רע ולא נאמר נפש כי תחטא אלא על נפש דבריאה יצירה עשי', שאף שיש בה ג"כ בהכרח הארת אצילות המח' אותה עכ"ז הוא בהעלם והסתר (נ' דכאן כוונתו על נשמות דבי"ע ממש שהוא בחי' הא' ע"ז לבד נאמר נפש כי תחטא). וכמו שבמעשה דדוד נסתלקה ממנו שכינה. והיינו לפי שבחי' האצילות הוא אלקות ממש אשר שם כתי' לא יגורך רע. משא"כ כשמסתתר כח האלקי לברוא יש מאין בבי"ע אשר ומשם יפרד שם שייך תערובות טו"ר בלבושים דבי"ע. וא"כ מאחר שהנשמות דאצילות הן בחי' אלהות ממש ולא נשתנו להיות יש ודבר נפרד. רק שלגבי הע"ס דאצי' הם קטנים הרבה במדריגה בבלתי שלימות כמו הע"ס. ולכן הי' רשב"י יכול לומר אנא סימנא בעלמא כי הנשמה שהיא בחי' יש ודבר נפרד הוא שאין שייך בה התנשאות משא"כ הנשמה דאצילות. שהיא אלהות באמרו אנא סימנא זהו רוממות והתנשאות כח האלקי כיון שאצילות הוא ביטול גמור לאור א"ס ע"ד ונחנו מה ואינו יש בפ"ע א"כ מה שאומר אנא סימנא זהו רוממות אלהות שבו וכמו שאמר משה בפ' והי' אם שמוע ונתתי עשב. לפי ששכינה מדברת מתוך גרונו והוא בטל לגמרי לא"ס

ב"ה המדבר כו'. וזה הביטול האמיתי הוא רק בנשמות דאצילות שאצילות הוא חכמה שהוא כח מה ביטול אמיתי. ועד"ז יובן מ"ש בזח"ב פ' בא דל"ח מאן פני האדון כו' דא רשב"י (כיון שהי' נשמה דאצילות ממש א"כ לא הי' הנשמה שלו מסתיר כלל על אור האלקי אלא ביטול גמור. ע"כ יכולים לומר מאן פני האדון כו' דא רשב"י שהשכינה מלובשת בנשמתו ונשמתו אינה דבר המסתיר כו'). ואמנם בחי' זו זהו רק בנשמות היותר גדולים כמו רשב"י (עיי' מ"ש עליו ברבות פ' נח פל"ה), עכת"ד הנאמרים.

אוה"ת ויחי שנט, א ואילך

קפז

למען אחי ורעי יש לפרש לפי ששורש הי"ב שבטים דבריאה הן י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצילות לכן נקראי' אחי ורעי להקב"ה.

אוה"ת פקודי (כרך ו) ע' ברלט

קפח

מ' יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו. ופרש"י כאח לי שתבוא לנחמני כדרך שעשה יוסף לאחיו שגמלוהו רעה ונאמר בו וינחם אותם. והענין כי זה המאמר אומרת כנ"י להקב"ה בזמן שאין בהמ"ק קיים שבזמן שבהמ"ק קיים נקראו אחים ממש, [עמ"ש בד"ה מי יתנך סעי' ג'] וז"ש למען אחי ורעי אדברה נא כו' למען בית אלקינו, דהיינו שבזמן שבהמ"ק קיים נקראו אחים ורעים, וכמ"ש גבי כרובים ופניהם איש אל אחיו, ולכן מבקשת גם עכשיו מי יתנך כאח לי. ועיי' מ"ש ע"ז התרגום דקאי על משיח.

אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרלד

קפט

וזהו למען אחי ורעי כו' למען בית ה' אבקשה טוב לך, כי בזמן שבהמ"ק קיים היו שוין בקומתן גם בימי החול כמו בשבת, ופי' שוין בקומתן היינו ע"ד והתהלכתי בתוכם כו' ואולך אתכם קוממיות כו' זאת קומתך דמתה לתמר גלוי המוחין חב"ד, ולכן עיי' אבקשה טוב לך היינו האור כי טוב שגנזו לצדיקים כנ"ל.

אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרלט

קצ

כתיב יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו בקהלת סי' ד' ח' וארז"ל ברבות בקהלת צ"ד א' וס"פ ואתחנן דקאי על הקב"ה שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ואמרו אח אין לו בן מאין יש לו (ופי' המ"כ דר"ל כיון שאין לו אחות וחבור בבת זו וא"כ בן מאין לו) אלא שחבב הקב"ה לישראל וקראן בנים שנאמר בנים אתם לה' אלקיכם וקראן אחים שנא' למען אחי ורעי. והקשה המשנת דר"א כיון שחבב כו' א"כ לפ"ז יש לו בן ואח והכתוב אומר גם בן ואח אין לו. אמנם הענין הוא כי כל מה שנזכר בספרים ענין יחודים עליונים זהו הכל רק באצי' ע"ס שם יש משפיע ומקבל אור מקיף ואור פנימי ונמשלו לדכר ונוקבא, ועד"ז נק' חכמה אב ובינה אם ומזיווגם נולדו המדות חג"ת כו' ונק' בן והדבור נק' בת. וכן יש זיווג המדות והדבור ומהם נולדים מלאכים ונשמות, ויש נשמות עליוני' הנולדים מיחוד חו"ב ועז"נ למען אחי ורעי שהם אחים לבחי' המדות עליונות שבהם ועל ידם אוא"ס ב"ה משפיע בעולמות. והנה הע"ס זהו מה שאוא"ס ב"ה מצמצם עצמו להאיר בבחי' גבול ומדה כמ"ש בלק"ת פ' עקב ע"פ ואכלת ושבעת וברכת. אבל אוא"ס ב"ה בעצמו הוא יחיד ומיוחד ולמעלה מעלה ממהות ע"ס שאפילו החכ' ראשית הע"ס היא כעשי' גשמיות אצלו ית', ובאוא"ס ב"ה לא שייך שום יחוד וזיווג ח"ו כי הוא יחיד ומיוחד. וכן ביאר בזהר בראשית דכ"ב סע"ב ע"פ ואין אלקים עמדי, דאית חסד בשתוף כגון דכר ונוקבא כו' אבל איהו חד בלא חושבן ושתוף ובג"ד אמר ואין אלקים עמדי, ובמק"מ שם פי' דאפילו בעתיק וא"א שייך קצת דכר ונוקבא אבל למעלה מזה לא שייך זה. אכן באדר"ז דר"צ ע"א תאנא בשעתא דע"ק סתימא דכל סתימין בעי לאתקנא כולא אתקין כעין דכר ונוקבא כו' חכמה אב בינה אם כו', משמע בהדיא דרך בחו"ב ולמטה שייך דכר ונוקבא ולא בע"ק ח"ו, ומאמר האדר"ז זהו ג"כ כוונת המדרש רבה ס"פ ואתחנן כל מה שבראתי בראתי זוגות כו' אבל כבודי אחד ומיוחד כו'. ובע"ח בתחלתו פי' שבא"ק אין שייך שום בחי' דו"נ. והנה א"ק נק' אדם דבריאה בריאה יש מאין ואין שם בחי' דו"נ כ"ש למעלה יותר בא"ס ב"ה. וזהו גם אח אין לו כדפי' המ"כ אלא שחבב כו' ר"ל כי הרי הארת אוא"ס ב"ה מלוכש בע"ס שהרי ענין ע"ס זהו מה שהוא ית' מניח אורו הבלתי בעל גבול ומצמצם הארה ממנו להאיר בגבול ומדה וא"כ הם אלהותו ית' ממש ומצד בחינה זו שייך זיווגי המדות זב"ז ובבחינה זו נאמר בנים אתם לה', למען אחי ורעי, וכעין זה מבואר בקצרה בת"א פ' נח בביאור ע"פ מים רבים בסופו בחי' יחוד היינו כשנמשך למטה כו' משא"כ כו' ע"ש. וזהו ג"כ מ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם ההפרש בין אחד ובין יחיד כו' ע"ש. וזהו יש אחד ואין שני לו היינו בחי' יחיד מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מכל הע"ס, ומבואר שם בת"א איך בחורבן בהמ"ק קוב"ה סליק לעילא לעילא דהיינו שנסתלק מלהאיר בבחי' המדות עליונות ומהותו ועצמותו ית' בחי' יחיד, ושם גם בן ואח אין לו ממש. וע' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמד מק"ח בענין השקיפה כו' וברך כו'.

וזוהי הבקשה מי יתנך כאח לי שיהי' גלוי אורות ית' למטה ע"י הע"ס דאצי' בבחי' אלא שחבב וקראן בנים ואחים כו', ופי' כאח לי ע"ד שבת אחים כנ"ל, ויהי' התחברות צדקה וחסד כנ"ל, וזהו מי יתנך כאח לי דהיינו שבחי' מי הוא העושה כ"ז. ויש לפרש כי מי הוא כתר שהוא הממוצע המחבר וממשיך אוא"ס באצי', וזהו מי יתנך כאח לי שבחי' מי ימשיך גלוי אוא"ס באצי' לירד ולהתלבש בז"א ואזי הוא בבחי' למען אחי ורעי. ועמ"ש בלק"ת בביאור על בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו' מי גילה לבני רז, ובד"ה והיה מספר בני' בענין מי ברא אלה, ועיין זח"א ויחי דרל"ז ב' ובס' ערוגת הבושם על שה"ש פי' הכף של כאח לי מורה על הכתר.

אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרמג ואילך

קצא

וזוהו למען אחי ורעי כו', שכנ"י נק' אחים וריעים להקב"ה כו', (הגה"ה. פי' הקב"ה קדוש בוא"ו וישראל ע"י עסק התומ"צ נקראים ואנשי קודש תהיון לי, שמקבלים וממשיכים מבחי' קודש העליון לכן נקראים אחים להקב"ה. ע' זח"ב משפטים דקכ"א סע"ב ודקכ"ב ע"א ובלקו"ת שה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון כפי' שאו ידיכם קודש וברכו את ה'. והנה כתיב מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, היינו שיהי' דירתו ית' בתחתונים זהו הנק' שבת אחים, וע' זח"ג ויקרא ד"ז ע"ב, ובמק"מ שם דפי' גם יחד לרבות עוד בחי' ומדרי' עליונות שלמעלה מבחי' קדוש בוא"ו היינו בחי' קודש ממש ולמעלה מעלה כו', ולכן אמרו"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כו', וע' עוד מענין למען אחי ורעי במד"ר פ' פקודי ר"פ נ"ב ובזהר ויגש דר"ח ע"ב ובפ' בשלח דנ"ה ויקרא כ"ב א' פ' אחרי דנ"ט סע"ב דע"ז סע"ב ובפ' שלח דק"ס ע"ב ובגמ' סוף ברכות דס"ד א' ובמד"ר ר"פ יתרו ובקהלת צ"ד א' ע"פ יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו, וכמ"ש ועמך כולם צדיקים פי' צדיקים כמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו'. (הג"ה, וכמ"ש בזהר ויקרא דט"ו ע"פ כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו, דר"ל שע"י הצדקה נמשך שיהי' ישר יחזו פנימו שיאירו פנים דע"י בפנים דז"א ע"ד יאר ה' פניו כו', ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול, וע' מזה במד"ר פ' נח פ' ל"ב שאמרו והקב"ה אוהב בן אומנתו שנא' צדקות אהב כו', ובמד"ר פ' חיי ס"פ נ"ח תפסתי אומנתו בו ולבוש לבושי ואברהם זקן כו' ופי' המ"כ ולבוש לבושי זה הקב"ה שנא' ועת"י כו', והנה התגלות עת"י בז"א זהו"ע גם יחד דהוא ריבוי כו' כנ"ל, ועוד שם ר"פ ל"ג ע"פ צדקתך כהררי אל הן דיהבית אשפע ופי' במ"כ היכן שאתה נותן טובה אתה נותן בשפע במילוי עכ"ל, וכ"ה במד"ר פ' אמור פכ"ז וא"כ אם לעוברי רצונו כך נמשך הצדקה בשפע ובמילוי ושרשה נמשך מבחי' כמה א"א לפניו, וזהו כהררי אל שהם מבחי' ורב חסד וכמ"ש אל רחום וחנון ארך אפים וכתוב מי אל כמוך כו' כי חפץ חסד הוא, ועמ"ש בתו"א בד"ה בשלח פרעה לעושי רצונו אעכו"כ והיינו ענין ישר יחזו פנימו

ובזח"ג פ' אמור דצ"א א' כהררי אל כאינון טורן עילאין קדישין דאקרי טורא דאפרסמינא דכיא ובמאו"א אות ה' סי' ז' מבואר הרי בשמים הם ו"ק דז"א והוא מהזהר ויצא דקנ"ח ע"א, אך רבינו ז"ל פי' הרי בשמים הם המדות שבכתר. קיצור. ענין אחיי וריעי כי ע"י אקב"ו נק' ואנשי קודש תהיון לי, ולכן הם אחים להקב"ה בבי' ונמשך דירתו לתחתונים ע"ד דכתיב מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, וזהו"ע הצדקה למעלה ה"ס כי צדיק הוי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו, וכן תפסת אומנתי בא ולבוש לבושי ועת"י יתיב, וכן צדקתך כהררי אל טורי דאפרסמינא דכיא. עכ"ה).

אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרעח ואילך

קצב

וזהו יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו בקהלת סי' ד' ח', וארז"ל ברבות בקהלת צ"ה א' וס"פ ואתחנן דקאי על הקב"ה שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואמרו אח אין לו בן מאין יש לו (ופי' המ"כ דר"ל כיון שאין לו אחות וחיבור בבת זוג וא"כ בן מאין לו), אלא שחבב הקב"ה לישראל וקראם בנים שנא' בנים אתם להוי' אלקיכם וקראן אחים שנא' למען אחיי וריעי, והקשה המשנת דר"א כיון שחבב כו' א"כ לפי"ז יש לו בן ואח והכתוב אומר גם בן ואח אין לו. אמנם הענין הוא כי כל מה שנז' בספרים ענין יחודים עליונים זהו הכל רק באצ"י ע"ש, שם יש משפיע ומקבל או"מ ואו"פ ונמשלו לדכר ונוק' ועד"ז נק' חכ' אב ובינה אם ומזיווגם נולדו המדות חג"ת כו' ונק' בן והדבור נק' בת. וכן יש זיווג המדות והדבור ומהם נולדו מלאכים ונשמות, ויש נשמות עליונו' הנולדים מיחוד חו"ב ועז"ן למען אחיי וריעי שהם אחים לבחי' המדות עליונים שבהם וע"י אור א"ס ב"ה משפיע לעולמות. והנה הע"ס זהו מה שא"ס ב"ה מצמצם עצמו להאיר בבחי' גבול ומדה וכמ"ש בלק"ת פ' עקב ע"פ ואכלת ושבעת וברכת, אבל או"מ ב"ה בעצמו הוא יחיד ומיוחד למעלה מעלה ממדות ע"ס, שאפי' החכ' ראשית הע"ס הוא כעשי' גשמי' אצלו ית', ובאו"מ ב"ה לא שייך שום יחוד וזיווג ח"ו, כי הוא יחיד ומיוחד. וכן ביאר בזוהר בראשית דכ"ב סע"ב ע"פ ואין אלקים עמדי דאית חסד בשיתוף כגון דכר ונוק' כו' אבל איהו חד בלא חשבון ובלי שיתוף ובג"ד אמר ואין אלקים עמדי, ובמק"מ שם פי' דאפי' בעתיק וא"א שייך קצת דכר ונוק' אבל למעלה מזה לא שייך זה, אכן באדר"ז דר"צ ע"א תאנא בשעתא דע"ק סדכ"ס בעי לאתקנא כולא אתקין כעין דכר ונוקבא כו' חכ' אב בינה אם כו' משמע בהדיא דרק מחו"ב ולמטה שייך דכר ונוק' ולא בע"ק ח"ו, ומאמר האדר"ז זהו ג"כ כוונת המד"ר ס"פ ואתחנן כל מה שבראתי בראתי זוגות כו' אבל כבודי אחד ומיוחד כו'. ובע"ח בתחילתו פי' שא"ק אין שייך שום בחי' דו"ן, והנה א"ק נק' אדם דבריאה בריאה יש מאין ואין שם בחי' דו"ן כ"ש למעלה יותר בא"ס ב"ה. וזהו גם אח אין לו כדפי' המ"כ אלא שחבב כו' ר"ל כי הרי הארת א"ס ב"ה מלובש בע"ס שהרי

ענין ע"ס זהו מה שהוא ית' מניח אורו הבבע"ג ומצמצם הארה ממנו להאיר בגבול ומדה, וא"כ הם אלקותו ית' ממש, שאעפ"י שהם בגבול ומדה עכ"ז זהו כח גבורתו של אוא"ס ב"ה שמצמצם אורו לשכון ולהאיר בהם עד שמיוחד עמהם בתכלית, וכדרך שנאמר הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כו' ואעפ"י צמצם שכינתו במקום אמה על אמה בבית קד"ק וכמ"ש ברבות תרומה פל"ד. ועד"ז הוא בענין התלבשות אוא"ס בע"ס כמ"ש הפרדס הביאו בשל"ה דל"ג ע"ב, ע' ברבות פ' בראשית פרשה ד' גבי ומה אתה שאתה בשר ודם כו' מי שא' והי' העולם עאכו"כ, ומצד בחי' זו שייך זיווגי המדות זה בזה. ובבחי' זו נא' בנים אתם לה' למען אחי וריעי, וכעין זה מבואר בקצרה בת"א פ' נח בביאור ע"פ מים רבים בסופו בחי' יחוד היינו כשנמשך למטה כו', משא"כ כו', ע"ש.

אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תשה ואילך

קצג

למען אחי וריעי שיש נשמות שנק' אחים וריעים להקב"ה שהוא ז"א כו', והענין כי שרש הראשון של הנשמות דאצי' הוא מבחי' פנימי' הכלים דע"ס דאצי' ע"כ נק' אחי ורעי בחי' הארה והמשכה שנמשך מע"ס ונק' ג"כ בחי' אלקות דאצי' אבל אינם כמו ערך עצמיות הע"ס גם לא כמו בחי' הכלים דע"ס שהרי אמרו דבאצילות איהו וחיוהי חד וגרמוהי חד הכל אלקות גמור, פי' חיוהי הן בחי' האורות וגרמוהי הן בחי' הכלים כו'. וביאור הענין ידוע בפ' המאמר בשיעור קומה של יוצר בראשית שהוא רל"ו אלפים רבבות פרסאות כו' דהיינו בבחי' כלים דאצי' כמ"ש באגרת הקדש ד"ה איהו וחיוהי, והיינו שהכלים מגבילים את האור ועיין מזה בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לשמו"ע, וזהו ענין מספר הפרסאות הללו היינו בחי' השיעור והמדה שנמדד מכח האלקית והתהוות המשכות אור לבי"ע וזהו מבחי' הכלים דע"ס שהם מגבילים האור ונק' שיעור קומה כו', ואמנם עכ"ז בחי' הכלים מתאחדים עם בחי' האורות והיו לאחדים ממש וז"ש איהו וגרמוהי חד והיינו עד"מ אברי האדם שמגבילים ומצמצמים ומעלימים לבחי' האור והחיות שבהם ועם כל זה מתאחדים ונעשים אחד עם בחי' האור והחיות שבהם שהרי נשמעים מיד לבחי' האור והחיות כו', וכך יובן למעלה בבחי' הכלים דעשר ספירות כמו חסד דרועא ימינא וכהאי גוונא שאר אברים והכלים שמתאחדים עם בחי' האורות שנמשכים מעצמות המאציל וכמו דאיהו וחיוהי חד כך ממש איהו וגרמוהי חד ואף על פי כן נמשך בחי' שיעור ומדה כמו שיעור רל"ו אלפים רבבות פרסאות וכה"ג לפי שהכלים מגבילים ההמשכה למטה כו' וד"ל, ולפ"ז גם הנשמות שמתהוים מבחי' פנימיות הכלים דע"ס הם ג"כ בחי' אלקות (כמ"ש בזהר בענין ר"ה סבא כו') ונק' אחים וריעים אבל אינם רק בחי' הארה בעלמא חלק נבדל מעצמיות הכלים דע"ס ונחשבים כטפל לעיקר כו' ומ"מ מתאחדים הן עם הכלים ונק' ג"כ בחי' אלקות (ולא דבר נפרד המהוה מבחי')

אלקות כשאר הנבראי' כמו שית' בעז"ה) ויובן ההפרש בין הכלים עצמן ובין הנשמות עד"מ שאנו רואים שיש באדם ב' מיני מחשבה, הא' המחשבה עצמיות כמו שהיא בעצמה ומהותה כשחושב איזה דבר הנוגע אליו ממש שמחשבה זו היא פנימיות ממש ונוגע לעצמיות והב' מה שמחשב דבר שאינו נוגע לעצמותו כ"כ שאין בזה בחי' פנימיות כ"כ והיא רק בחי' הארה בעלמא הנבדלת ונמשכת ומאיר לדבר זולתו בלבד והיינו משל להבין בדמיון כזה ג"כ ענין ההפרש בין בחי' הכלים עצמן שמתאחדים בע"ס באחדות פנימי וכמ"ש לבושין תקינת לון דמינייהו פרחין נשמתין כו' הרי בחי' לבוש זה דמחשבה עליונה כמו שהיא בעצם נק' כלי זמה שמאיר האור ממנה להתפשט ולהיות פרחין נשמתין ממנה אינה רק בחי' הארה בעלמא הנבדלת ממנה וע"כ הנשמות הללו הגם שנק' נשמות דאצי' ממש מ"מ אינם רק כמו אחים ורעים כטפל לגבי העיקר כו' (ועוד יש למצוא משל לזה כי הנה המחשבה כלולה ג"כ משלשה בחי' מחשבה ודבור ומעשה כמ"ש בד"ה שובה ישראל עד וע"כ הכלים דע"ס הן כמו מחשבה שבמחשבה עד"מ שמתאחד עם עצם השכל המלוכש בעומק המחשבה, משא"כ הנשמות י"ל שנמשכו מדבור שבמחשבה שאין לו התאחדות כ"כ עם השכל עצמו) ועוד שבע"ס מלוכש הקו מאור א"ס ממש משא"כ בהנשמות שכבר נפרדו ויצאו מהכלים כו'.

ביאורי הזהר ח"א ע' תקמו ואילך

קצד

הנה בבהמ"ק הי' גילוי השכינה שהיא מל' דאצי' וכמ"ש בירושלמי הובא בתוי"ט רפ"ד דמדות, שלכן נק' בהמ"ק דביר ע"ש ודבר ה' מירושלים וע"ש אדברה נא שלום כך למען בית אלקינו כו' ובחי' הדבור מבואר למעלה ששרשו מקדמות השכל ומעורר מאד למעלה, ולכן אזי היו הנסים מצוים שנמשכים מח"ע כמ"ש סד"ה ואלה שמות בני", וחורבן בהמ"ק הוא בחי' נאלמתי דומיה לפני גוזזיה נאלמה, והיינו מחמת הסתלקות הדבור כו', וזהו אין כמוך באלמים כו' וענין נאלמה שהרי הדבור מחיה ומהוה תמיד כמ"ש בתניא ח"ב.

ביאורי הזהר ח"א ע' תקסג

קצה

כתיב למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, ופי' שלום הוא המשכת יסוד ז"א במל' ואמר שלמען אחי ממשיך בחי' שלום בך, ופי' כי יש נשמות גבוהות דאצי' שנק' אחים למקום ר"ל לזו"ן רק זו"נ הם אחים הגדולים לגבי נשמות אלו כמ"ש בכהאריז"ל, והיינו כי אצי' זו"ן היינו המשכת אורות בכלים ובאצי' הכלים נאצלו עמהם ג"כ נשמות שהם ג"כ מעין בחי' הכלים דאצי' שהוא אלקות ממש ולא מהות ב"ע בחי' נברא, וכמ"ש באגרת הקודש ד"ה איהו וחיוהי וע' בפע"ח

שער הק"ש פרק ו' וז"ל זו"ן הם האחי' הגדולים, וכל שארי הנשמות הטהורות היוצאות מזיווג עליון של או"א כנודע הנה הם אחים לזו"ן וז"ש למען אחי ורעי קראן הש"י לישראל אחים וריעים עכ"ל. ובאגה"ק הנ"ל מדבר בנשמות שיצאו מזיווג זו"ן שנק' בנים למקום וע' בע"ח שער מ"ן ומ"ד, ולכאורה כל הנשמות נמשכו למטה ע"י זיווג זו"ן רק מ"מ צ"ל דיש מהן ששרשן מזיווג או"א רק כשנצרכו לירד למטה ירדו ע"י זיווג זו"ן, וכן נת' אצלינו בביאור ע"פ ביום השמע"צ תקע"ב ענין ג' בחי' שנק' הנשמות אחים ובנים ועבדים, והיינו הנשמות שנמשכו מאו"א נק' אחים וכשהוצרכו לירד למטה ונמשכו בזו"ן נק' בנים כו' ע"ש, ועכ"פ מובן מזה שבחי' אחים היינו הבחי' היותר גבוה בנשמות שהן אלקות ממש כענין הכלים דזו"ן וזהו שמצינו שאמר רשב"י אנא סימנא בעלמא שהוא ג"כ בחי' יש אלא שלהיות נשמתו בחי' אלקות ממש הוא יש דקדושה דאלקות ולא יש דבחי' נברא כו' ע' באגה"ק שם ואף גם לאחר שירדו כו' וז"ש מאן פני האדון כו' דכר כו' שנשמתו מבחי' עלמא דדכורא למע' מבחי' נוק' ומעין זה הוא בחי' הנשמה יתירה שבשבת כמ"ש בסידור ביאור נשמת כל חי תברך את שמך שלהיות נשמה זו נמשכת מבחי' יסוד ז"א ביכולתה לברך את שמך שהוא המל' זהו הקדמה הב'. וע"פ שני הקדמות אלו יבואר לנו מ"ש ענין היחוד עם נשמות הצדיקים, דלכאורה תמוה איך שכינתא מקור נש"י תקבל ע"י נשמות הצדיקים, אבל לפי הנ"ל יובן זה דכמו שלמדנו מהקדמה הא' שהנשמות דבחי' בנימין שהם בחי' ב"ן מתכללים ומתאחדים כ"כ עם המל' עד ששפע המ"ד נמשכת לתוכן ממש, כמו"כ נאמר בנשמות דבחי' יוסף הנק' אחים יוכל להיות שיתאחד עם שפע המ"ד עד שבהם ועל ידם יומשך המ"ד לנוק', שהרי גדולה מזו מצינו שלפעמים מתעלים שפע המ"ד בוק' דיצי' ועל ידם נמשך לשכינת עוזו ית' בהיותו ביצירה, וזהו סוד היבום כדפי' הרמ"ז פ' חוקת, א"כ כש"כ בנשמות הגבוהות שבאצי' ממש שהן בחי' אחים כנ"ל דהיינו נמי כעין בחי' יבום הנ"ל, ולכן זהו דוקא בגלות שאזי גננא לא עאל בגנתא כמארז"ל שהלך בעלה למדינת הים, רק שנמשך השפע ע"י התלבשות בנשמות הנ"ל, וראי' מנשמת כל חי תברך את שמך שהוא בחי' בנים וכ"ש הנשמות שנק' אחים. . .

ומכל הנ"ל יש לבאר ג"כ החקירה דלעיל אות אלף בענין הספיחים אם כל הזיווגים נק' ספיחים, דודאי יחודם עם נשמות הצדיקים אינם בחי' ספיחים ויש בו מעלה יתירה שנמשך מ"ד עכשיו ממש רק שהוא ע"י נשמות הצדיקים, וכנגד זה יש יתרון בספיחים אע"פ שאינו נמשך עכשיו רק מקודם אך הוא שלא ע"י אמצעות הנשמות כו', (אך הבחי' הא' דנשמות ישנות י"ל דאפשר שגם עכשיו ישנו לא בבחי' ספיחים ולא ע"י אמצעות נשמות, רק שהזיווג להוציא נשמות ישנות, וא"כ הוא המעולה שבכל הזיווגים שהרי גם ביחוד דספיחים ודצדיקים ג"כ רק לחדש כו') ובשבת שאומרים שיר חדש שנמשכים נשמות חדשות כדאיתא בטעמי מצות פ' בהר דהיינו דשבת הוא מעין ודוגמא דלע"ל

דהיינו שיושלם הבירור ואעפ"כ יהיו עליות, מעין ודוגמא זו יש גם עכשיו בשבת שהעלי' דשבת הוא שלא ע"י בירורים בבחול כי בשבת בורו אסור אל"א שמ"מ עליות שבת הוא ע"י הבירורים דחול, וכמאמר מי שטרח בע"ש כו', אבל לע"ל יום שכולו שבת תהי' העלי' שלא ע"י בירורים כלל כו' ואז יומשכו נשמות חדשות שלמע' מהקו מבחי' סוכ"ע ממש כנ"ל, ובכל הנ"ל יובן פי' למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, פי' שלום בך הוא התחברות ויחוד זו"ן, ואדברה הוא לשון הנהגה והמשכה שנמשך בחי' זו ע"י הצדיקים הנק' אחים ורעים כנ"ל.

ביאורי הזהר ח"ב ע' תתכג ואילך

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

קצו

מ"י יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם בוז לא יבוזו לי, פי' כאח לי קאי על הצדיקים שנקראים אחים וריעים להקב"ה, כמ"ש למען אחי וריעי אדברה נא שלום בך, אך זה הי' למען בית אלקינו דבזמן שבהמ"ק קיים הי' גילוי אלקות, לכן הצדיקים אחים וריעים להקב"ה, אבל בזמן שאין בהמ"ק קיים זהו הבקשה מי יתנך כאח לי.

סה"מ תרכ"ו ע' קד

קצז

כתיב למען אחי וריעי שכנס"י נקראו בשם אחים להקב"ה וזהו בזמן בהמ"ק, וגם עכשיו ע"י התורה נק' ג"כ בשם אחים, כמארז"ל משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אל"א ד"א של הלכה כנגד ד' אותיות דשם הוי', וע"י לימוד התורה בביטול כמשארז"ל מה להלן באימה ויראה אף כאן כמ"ש ודברי אשר שמתי בפוך, תען לשוני אמרתיך כעונה אחר הקורא, ואז נק' אחותי שיהי' ז"א ומל' שוין בקומתן כמ"ש פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי ואיתא במד"ר תמתי תאומתי לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני, כי אחותי הוא מלשון איחוי אלכסנדרית, וכמו יריעות המשכן שנתחברו א' אל א'.

ד"ה וידבר כו' בהעלותך תרל"א, בוך 1074 רז, א

קצח

למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, שלום הוא שפע הפנימי' שנשפע מיסוד למל', ויש נשמות שנקראים בשם אחים לבחי' זו, ולכאורה גם זה אינו מובן האיך יקראו הנשמות בשם אחים למקום, וגם צריך להבין מה שאמר רשב"י אנא סימנא בעלמא האיך משבח א"ע הנברא כ"כ, ועוד דאינו מדרך הצדיקים

לשבח א"ע כ"כ. והענין דהנה איתא בכתבי האריז"ל דכאשר נאצלו אורות וכלים דאצילות נאצלו עמהם נשמות דאצי' ממש, ולגביהם אין ערוך נשמות דאצי' דבי"ע, כי הנה איתא בהרמ"ז שיש ג' מיני נשמות, נשמות דבי"ע בעצם, ודאצי' דבי"ע, ודאצי' ממש. ונשמות דאצי' אין יכולים לסבול אפילו חטא משהו כי אצילות הוא אלקות ממש וכמו שבאלקות לא יגורך רע כמ"כ נשמות דאצי' ממש אין יכולים לסבול שום חטא וכמאמרם שדוד ע"י חטא דבת שבע נסתלקה ממנו שכינה, ונשמות דבי"ע לגבי נשמות דאצילות דבי"ע הוא ריחוק הערך כי אין ערוך נברא לבורא, והגם כי דבי"ע יש ג"כ כח האצי' המחי' ומהווה אותם דאם הי' מסתלק כרגע הי' אין ואפס, מ"מ הרי מלובש מאד בהעלם והסתר כי בריאה הוא יש מאין וא"א להיות התהוות יש מאין כ"א בדרך העלם הבורא מהנברא, ונברא לגבי בורא אין ערוך, לכן נשמות אלו הם ריחוק הערך לגבי נשמות דאצי' דבי"ע כי הם ג"כ אין יכולים לסבול שום חטא. אך גם נשמות אלו לגבי נשמות דאצי' ממש ג"כ אין ערוך. ומ"ש ונפש כי תחטא קאי על נשמות דבי"ע, שע"י לבושים דבי"ע מתהווה תערובות טו"ר והנשמות שרשם מהלבושים לכן בירידתם למטה יכול להיות בהם חטא ועון, ונשמות דאצי' ממש אין מסתירים על גילוי אור השוכן בקרבם ומאיר אצלם בגילוי אלקות ולכן נק' בשם אחים.

ד"ה הקבצו ושמעו בני יעקב תרל"ב, בוך 1074 לו, ב ואילך

קצט

כת"י למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, ופי' שלום הוא השפעות דיסוד ז"א במל' בחי' השפעה הפנימיות, ואומר שלמען אחי ימשיך בחי' המשכה זו, וצ"ל מי הם הנק' אחי. אך הענין הוא, דבראשית האצילות הע"ס באורות וכלים נאצלו ג"כ עמהם בחי' נשמות דאצי' ונקראים אחים ורעים לז"א. דהנה יש הפרש גדול בין אצי' כמו שהוא נמשך ומלובש דבי"ע לכמו שהוא באצי' ממש (וע' בפ' הרמ"ז ר"פ משפטים שיש ג' מדריגות בכלל, הא' נשמות דבי"ע ממש, הב' נשמות דאצי' רק שהן מאצי' שבבי"ע, הג' נשמות מאצי' העליון ממש, וא"כ מ"ש רבינו כאן שיש הפרש גדול בין אצי' כמו שהוא נמשך ומלובש דבי"ע לכמו שהוא באצי' ממש י"ל כוונתו שיש הפרש גדול בין אצי' ממש לאצי' שבבי"ע, ומכ"ש שיש הפרש רב יותר בין אצי' שבבי"ע לנשמות דבי"ע ממש), שהרי נשמה דאצי' לא תוכל לסבול כל דבר רע, ולא נאמר נפש כי תחטא אלא על נפש דבריאה יצירה עשייה, שאף שגם בה יש בהכרח הארת האצי' המחי' אותה, עכ"ז הנה הוא בהעלם והסתר (נראה שכאן כוונתו על נשמות דבי"ע ממש שנת' ברמ"ז בפ' משפטי' הנ"ל שעל בחי' נפש מנשמות דבי"ע נא' נפש כי תחטא), ולכן במעשה דדוד נסתלקה ממנו שכינה, והיינו לפי שהאצי' הוא אלקות ממש, אשר שם כת"י לא יגורך רע, משא"כ כשמסתתר כח האלקי לברוא יש מאין דבי"ע אשר ומשם יפרד, שם שייך תערובות טו"ר בלבושים דבי"ע. וא"כ מאחר שהנשמות דאצי' הגם כי לגבי הע"ס

דאצי' הם קטנים הרבה במדריגה בבלתי שלימות כמו הע"ס, מ"מ להיותם מבחי' אצי' העליון ממש הרי הן בחי' אלקות ולא נשתנו להיות יש ודבר נפרד כלל (וצ"ל שכוונתו שגם בירידתן להתלבש בגוף שעז"ן אתה בראת יצרת כו' נפחת בי לא נשתנו ג"כ ממעלתן כלל וכלל, וה"ה למטה בגוף ג"כ בחי' אצי' העליון שהוא אלקות ממש כו').

סה"מ תרל"ג ח"א ע' מט ואילך

ר

נשמר' ישראל דפעמים נק' אחי ורעי ופעמים אם כבנים ואם כעבדים, כי העבד היינו כשהוא בחי' נפרד לגמרי, ובן אף שהוא חלק מהאב מ"מ הוא בחי' שחוץ ממנו שהרי נא' בן יכבד אב א"כ שייך הכיבוד מן הבן לאב להיותו דבר נמוך ממנו, משא"כ אחי ורעי היינו שהם בערך והשוואה אחת, כמ"כ יובן למעלה שהנשמר' מתחלה בבחי' אצי' הם אחים ורעים להקב"ה, ואח"כ כשנמשכת הטפה בבטן הנוק' נק' בנים, וכשירד' בב"ע אז אם כבנים אם כעבדים שאפשר שמתגשמי' ביותר עד שנעשי' בבחי' פירוד לגמרי להיות כיש ונפרד ממש.

ד"ה ולקחתם לכם תרל"ד, בוך 2085 תקמט, ב

רא

והנה בבית ראשון שהי' המל' במדריגת הבינה לכן היו נמשכים נשמות גבוהות, וכמו הנשמות שנק' אחים ורעים למקום, וכמ"ש למען אחי ורעי כו' למען בית אלקינו כו', שאז בזמן שבית אלקינו הי' קיים הי' נמשכות נשמות הנק' אחים ורעים, וכן הנשמות הנק' בנים היו ג"כ נשמות גבוהות, אבל בזמן ב"ש שנתמעטה הקומה, וכת' ונהר יחרב ויבש לא נמשכו נשמות עליונות כ"כ, כ"א נשמות דבי"ע, תיקנו אנשי כנסה"ג את הברכות דהנה הברכות הם המשכות חו"ב, איהו ברוך ואיהי ברכה כמ"ש בזח"ב תרומה דקס"ב א' ובזח"ג פ' ואתחנן דרס"ד ב', וחכמה היא בחי' ראי' כנ"ל, ולכן החכמים שהם עיני העדה תקנו הברכות ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואתחנן ובהביאור.

המשך חייב אדם לברך תרל"ח פ"ח (ע' יב)

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

רב

כת'י' למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, ופי' שלום הוא השפעות דיסוד ז"א במל' בחי' השפעה הפנימיות ואומר שלמען אחי ימשיך בחי' המשכה זו, וצ"ל מי הם הנק' אחי, אך הענין הוא דבראשית האצי' ע"ס באורות וכלים נאצל

ג"כ עמהם בחי' נשמות דאצי' ונקראים אחים ורעים לז"א (י"ל שזהו"ע שכ' בפ' ויגש ואלה שמות בני"י כו' יעקב שיעקב הוא בן ישראל סבא והוא בחי' אח לז"א ועמ"ש מזה כמדומה בד"ה הנה ע' ב' ירידת למצרים כו', ובכתבי כ"ק אאמורר זצלה"ה בד"ה חנוך לנער בהביאור המתחיל ובה"ע למעלה בנייר פערטיל השייך לס' רמ"ם), דהנה יש הפרש גדול בין אצי' כמו שהוא נמשך ומלוּבש בבי"ע לכמו שהוא באצי' ממש, (וע' בפ' הרמ"ז ר"פ משפטים שיש ג' מדריגות בכלל הא' נשמות דבי"ע ממש, הב' נשמות דאצי' רק שהן מאצי' שבבי"ע, הג' נשמות מאצי' העליון ממש, וא"כ מש"ר כאן שיש הפרש גדול בין אצי' כמ"ש נמשך ומלוּבש בבי"ע לכמו שהוא באצי' ממש י"ל כוונתו שיש הפרש גדול בין אצי' ממש לאצי' שבבי"ע, ומכ"ש שיש הפרש רב יותר בין אצי' שבבי"ע לנשמות דבי"ע ממש) שהרי נשמה דאצי' לא תוכל לסבול כל דבר רע, ולא נאמר נפש כי תחטא אלא על נפש דבריאה יצירה עשייה, שאף שגם בה יש בהכרח הארת האצי' המחי' אותה, עכ"ז הנה הוא בהעלם והסתר (נ' שכאן כוונתו על נשמות דבי"ע ממש שנתי ברמ"ז דפי משפטי' הנ"ל שעל בחי' נפש מנשמות דבי"ע נא' נפש כי תחטא) ולכן במעשה דדוד נסתלקה ממנו שכינה, והיינו לפי שהאצי' הוא אלקות ממש, אשר שם כתי' לא יגורך רע, משא"כ כשמסתתר כח האלקי לברוא יש מאין בבי"ע אשר ומשם יפרד, שם שייך תערובות טו"ר בלבושים דבי"ע, וא"כ מאחר שהנשמות דאצי' הגם כי לגבי הע"ס דאצי' הם קטנים הרבה במדריגה בבלתי שלימות כמו הע"ס, מ"מ להיותם מבחי' אצי' העליון ממש הרי הן בחי' אלקות ולא נשתנו להיות יש ודבר נפרד כלל (רצ"ל שכוונתו שגם בירידתן להתלבש בגוף שעז"ן אתה בראת יצרת כו' נפחת בי לא נשתנו ג"כ ממעלתן כלל וכלל, וה"ה למטה בגוף ג"כ בחי' אצי' העליון שהוא אלקות ממש כו').

סה"מ תרמ"ד ע' רצג

רג

כתי' למען אחי ורעי אדברה נא שלוו' בך ופי' שלוו' הוא השפעה דיסוד ז"א במל' בחי' השפעה הפנימית, ואומר שלמען אחי ימשיך בחי' המשכה זו. וצ"ל מי הם הנק' אחי. אך הענין הוא דבראשית האצי' ע"ס באורות וכלים נאצלו ג"כ עמהם בחי' נשמות דאצי' ונקראים אחים ורעים לז"א (נראה הכוונה כשנאצלה ז"א דאצי' מאו"א נאצלו נשמות ג"כ מאו"א, ואלו הנשמות הם נשמות דאצי' עליון ממש שנקראים אחים ורעים לו"א כמ"ש בפע"ח בשער ק"ש פ"ה ובלקו"ת מהאריז"ל פ' וירא ובשער טעהמ"צ במצות כבוד או"א (ומבואר שם דזו"ן נק' אחים גדולים לגבי הנשמות להיות שהם נוטלים עיקרו דההוא רוחא דשביק בגווה כו' יעו"ש). והענין הוא כמ"ש בזהר אחרי דע"ח ע"א ע"פ מולדת בית או מולדת חוץ שיש ב' בחי' נשמות מולדת בית הם שנולדו מיחוד או"א דבית הוא בחי' בינה כמ"ש בחכ' יבנה בית ומולדת חוץ הם נשמות שנולדו מיחוד זו"ן שבזיווגם

מולידים נשמות לבי"ע שנק' חוץ שהם חוץ לפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה כמ"ש במ"א בענין מחוץ לפרוכת כו', ובמק"מ שם מפרש דחוץ הוא בחי' ז"א וכ"מ שם מהזהר, וי"ל משום דז"א הוא בחי' גילוי וכמ"ש במ"א בענין הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו די"ה הם נסתרות והיינו כמו שהשכל כלול בעצם המשפיע עדיין, והנגלות לנו ולבנינו שהוא הגילוי מהמשפיע להמקבל כו' כמ"ש במ"א ובפרט בחי' נה"י דה"א שהוא לבר מעצמותו כו' כמ"ש במ"א. אמנם מולדת בית הם הנשמות שנולדים מיחוד או"א ונולדים באצי' עצמו כמו זו"ן שנולדו מאו"א (ועמ"ש בלקו"ת בהביאור הב' דיונתי פ"א, וז"ל אבל נשמות דאצי' היינו בחי' אלקות ממש כו' אלא שהם רק מבחי' הכלים דאצי' כו', וצ"ל שהכוונה על הכלים דאו"א וצ"ע. גם אינו מובן ביאור הדברים ע"ד החסידות, ועמ"ש בבה"ז פ' פנחס ד"ה בחודש הראשון ע"פ כאיל תערוג בענין ב' בחי' מחשבה, וי"ל דב' הבחי' דמח' שניהם הם מהשכל אלא שזה במח' עצמית וזה במחשבה נבדלת מן העצם כו' וצ"ע. ועמ"ש בהביאור דשחורה אני ונאווה פ"ב) ועמ"ש בתו"א סד"ה ואלה שמות בניי בענין מה שבפ' ויגש כתי' ואלה שמות בניי כו' יעקב ובניו ובפ' שמות כתי' את יעקב כו'. והנה גם מזיווג זו"ן נולדים ונמשכים לפעמים נשמות גבוהות ונק' בנים למקום כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם בחי' זו"ן כמ"ש במ"א בענין ועבדתם את ה' אלקיכם כו', וי"ל דזהו נשמות דאצי' שבבי"ע משא"כ נשמות שנולדים מזיווג או"א הם נשמות דאצי' עליון ממש, ובד"פ יש ג' מדרי' בנשמות אחים ובנים ועבדים, אחים הם שנולדים מזיווג או"א והם באצי' עצמה, בנים שנולדים מזיווג זו"ן וי"ל דהן בחי' אצי' שבבי"ע, ועבדים הן נשמות דבי"ע עצמן, ועמ"ש מענין נשמות בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ד'.

סה"מ תרנ"ה ע' נב ואילך

רד

וזהו שיש בנש"י בחי' אחים ורעים כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא כו' דאחים הם בחי' נש"י שמצד החכ' ורעים הם בחי' נש"י שמצד הז"א כו'. וזהו"ע נש"י עלו במח' היינו דכמו שהם בע"ס הרי המח' הוא לבוש המיוחד שהוא בחי' עצם א' כו' וגם מצד שרשן שהם נמשכים מעצמות א"ס משו"ז ע"י המס"נ שלהם וע"י הביטול וההנחת עצמותו כמו שנת"ל עי"ז הם ממשכים כללות סדר ההשתל' כו'.

סה"מ תרס"ד ע' קפב

רה

וזהו מ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך ואין שלום אלא תורה כו', שהנשמות הן אחים ורעים להקב"ה ע"י הדבור דתורה כו', דאורייתא היא היכלא עילאה דקוב"ה כו', שהתורה היא בחי' היכל שעצמות א"ס דור בו כו',

וכמו בהיכלות המלך יש היכלות חיצוניות שהן לתשמישי המלך כמו למאכל שולחנו וכה"ג ואין המלך עצמו בא שם לעולם כו', ויש היכלות פנימיות שעצמות המלך דו שם בקביעות כו'. וכמו"כ היא הדוגמא למעלה שיש היכלות חיצוניות שאין עצמות אוא"ס שורה ומתגלה שם רק בהעברה לבד כו', וכמו בלילא מה עביד קוב"ה רוכב על כרוב קל שלו ושט בחי" אלף עלמין שהן היכלות דאצי', דגילוי האוא"ס בהם הוא רק בבחי' שיטה והעברה והיא בחי' הארה לבד כו', אבל חכ' היא בחי' היכל פנימי דעצמות א"ס שורה ומתגלה שם בקביעות כו', וכמשנת"ל פ' שנ"ח דהכל יש בבחי' החכ' והכל בחי' העצמות דוקא כו'. וזהו דאורייתא היא היכלא עילאה דקוב"ה דעצמות א"ס דר בה כו', ונש"י בעסקם בתורה בדבור נק' אחים ורעים שיושבים עמו בהיכל א' במקום דירת קבע שלו וקורים שונים יחד כו'. ובזח"ג דק"ס ע"ב אי' זכאה חולקהון דאינון דמשתדלין באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקוב"ה ממש ואקרון אחים ורעים הה"ד למען אחי ורעי כו', והיינו בעיון התורה שמקשרים שכלם וחכמתם בחכמת התורה, דעצמות א"ס מתלבש בזה כו', וכמו עד"מ בנפש האדם הרי עצמות הנפש שורה ומתאחד בכח החכ' עד שהנפש נק' נפש המשכלת כו', וכמו"כ עצמות א"ס מתאחד בבחי' חכ' דאצי' כו', ומהות חכ' דאצי' ע"י אור הנשמה דברי' ויצי' מתלבשת בהלכות הערוכות לפנינו שהם מדברים מעניינים גשמיים דעשי' כו' וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח, וע"י התקשרות שכל האדם בחכמת התורה ה"ה מתאחדת ומתקשרת בחכ' דאצי' ובבחי' עצמות א"ס שבה כו'. ואע"פ שהאדם אינו מרגיש כלל התכללות זו בשעת עסקו בתורה ועיקר עסקו וטרדתו הוא בהחכ' להשיגה, ולא עוד אלא שאפשר שיתערב מקצת ישות באמצע אם השכיל בטוב כו', מ"מ מאחר שעיקר כוונתו לשמה ובתורת ה' חפצו, לכן עצמות נשמתו נכללת באוא"ס ב"ה כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דלא תשבית.

המשך תער"ב ח"ב ס"ע תשדמ ואילך

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

רו

מ"י יתנך כאח לי קאי על הצדיקים שנקראים אחים ורעים להקב"ה וכמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום וכו', ומדרי' הבע"ת הם אלו שעליהם אומר אח"כ אמצאך בחוץ, אבל הצדיקים נקראים אחים ורעים, דהנה אהבת אחים הוא שלא התפרדו כלל אהבתם זה לזה, וכמו האחים דמשעה שנולדו הם באהבתם זל"ז ולכן נקראים הצדיקים בשם אחים ורעים להקב"ה לפי שהם עובדים תמיד את הוי' בתו"מ, וכל עניניהם הוא רק בקירוב ודביקות לאלקות, דזה כל מעשיהם ועניניהם להיות בקירוב ודביקות לאלקות.

סה"מ תרפ"ד ע' קסח

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

רז

כאדם הקורא לחבירו שיבא אליו וכבן קטן הקורא לאביו לבא אליו להיות עמו בצוותא חדא:

ב' הדמיונות כאדם הקורא לחבירו. וכבן קטן הקורא לאביו. הוא כי יש ב' בחי' נשמות. א' הנקראים רעים למקום כמ"ש למען אחי ורעי. חברים מקשיבים. ב' הנקראים בנים למקום כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם. זהו כאדם הקורא לחבירו הוא דמיון על הנשמות הנקראים רעים וחבירים. וכבן קטן הקורא לאביו הוא דמיון על הנשמות הנקראים בנים. גם ב' הדמיונות לנגד שנים מקרא ת"ת ויסוד. זהו אדם ת"ת. בן קטן יסוד (כמו יוסף שהי' בן קטן). להיות עמו בצוותא חדא הוא לנגד אחד תרגום. וזהו שאמר בצוותא חדא לשון תרגום. וחדא הוא כמו אחד תרגום. ועיין בטעמי מצות להרח"ו ז"ל זיע"א פ' ואתחנן בענין קריאת שמו"ת ובמ"ח מס' שארית יום ראשון פ"ג. ודוק עוד בלשנא. והוא בקורא להקב"ה נקט לבוא מלא ו'. ובהדמיון לחבירו ואביו נקט שיבא לבא חסרים ו'. ובהם גופא יש הפרש בהלשון. בחבירו נקט שיבא בש'. ובאביו נקט לבא בל'. וכן בהקב"ה נקט לבוא בל'.

לקוטי לוי יצחק הערות לתניא ע' יז

רח

ענין אלו הג' בחי' דתורה, דהיינו ב' מקרא וא' תרגום מרומזים בתניא סו"פ ל"ז בענין קורא בתורה שקנקט התם בלשונו הזהב, שע"י עסק התורה קורא להקב"ה לבוא אליו כביכול כאדם הקורא לחבירו שיבא אליו וכבן קטן הקורא לאביו לבא אליו להיות עמו בצוותא חדא ולא ליפרד ממנו ולישאר יחידי ח"ו עכ"ל. קנקט ב' דמיונות, א' כאדם הקורא לחבירו כו', ב' כבן קטן הקורא לאביו כו'. הב' דמיונות הם לנגד השנים מקרא, והיינו כאדם קאי על ת"ת דז"א הקורא לחבירו א"א. וכבן קטן קאי על יסוד דז"א כמו יוסף שהי' בן קטן כמ"ש במד"ר וישב פ' פ"ו אבל זה שהוא קטן כו' ע"ש, ועיין בע"ח שער מוחין דקטנות פ"ב ע"ש. וקורא לאביו ת"ת כמו יעקב ת"ת שהי' אב ליוסף. (ויל"פ ג"כ צורך ב' הדמיונות הוא, כי יש ב' מיני נשמות, אי נשמות הנמשכים מיחוד או"א שהם רעים להקב"ה כמ"ש למען אחי ורעי, וכתוב חברים מקשיבים, ב' נשמות הנמשכות מיחוד זו"ן שהם בנים לז"א. וזהו ב' הדמיונות, הדמיון האדם הקורא לחבירו הוא הנשמות שמיחוד או"א הנקראים רעים וחברים להקב"ה דז"א. והדמיון דבן קטן הקורא לאביו הוא הנשמות שמיחוד זו"ן, שהם בחי' בן להקב"ה דז"א ותורה בכלל הוא בז"א, והיינו הנשמות שמיחוד או"א קריאתם בתורה הוא כמו אדם הקורא לחבירו,

והנשמות שמיחוד זו"נ קריאתם בתורה הוא כמו בן הקורא לאביו. אך עדיין אינו מובן דקדוק הלשון כבן קטן, קטן דוקא. ולזאת יל"פ באופן אחר, והיינו שב' אלו הדמיונות שניהם קאי על הנשמות שמיחוד או"א, שהם חברים לז"א ובנים לחכ' והם בן קטן לחכ', כי הבן הגדול הוא ז"א כידוע. וזהו כאדם הקורא לחבירו הוא הדמיון על קריאתם בתורה דבחי' ז"א, והוא הנגלה דתורה, שנגלה דתורה כשר פסול כו' הוא בו"ק, ו' סדרי משנה. אח"כ וכבן קטן הקורא לאביו כו' קאי על הנשמות הללו גופא שהם רעים וחברים לז"א שעליהם הוא הדמיון כאדם הקורא לחבירו כו'. הנה אח"ז הם כבן קטן הקורא לאביו בחי' חכ' אור אבא, והם קוראים בעסקם בתורה דבחי' חכ', דהיינו רזין דאורייתא, כי רז קאי על יסוד אבא, ועיין בלקו"ת בהביאור דבשעה שהקדימו כו' ע"ש. וכשתעמיק בדבר יעלו הפירושים הללו בקנה א' עם הפירוש הקודם).

לקוטי לוי יצחק אגרות קודש ע' רכ ואילך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רט

ו. ס'איז פאראן א מאמר פון אלטן רבי'ן איז ער מבאר דארטן דעם ענין פון מאן פני האדון הוי"ו² דא רשב"י³.

דער מאמר הויבט זיך אן, למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך⁴. שלום יסוד ז"א. בך הוא בחי' מלכות. וזהו אדברה שלום בך, המשכת יסוד ז"א במלכות. והוא ע"ד מ"ש⁵ ונתתי שלום בארץ. און צוליב וועמען טוט זיך אויף המשכת ז"א במלכות, למען אחי ורעי. דהנה כשנאצלו האורות וכלים נאצלו עמהם גם נשמות, שהם אחים לז"א⁶.

דהנה יש חילוק בין הנשמות כמו שהם באצי' לכמו שהם בבריאה, דבאצי' לא יגורך רעי משא"כ בבריאה שייך תערובת כו' ולכן דוד בשעת החטא נסתלקה ממנו שכינה⁸, וזהו ג"כ מ"ש⁷ ונפש כי תחטא, דנפש הוא מבי"ע ולא מאצי'.

(1) נדפס בס' מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קו. אוה"ת ויחי שנט, א.

(2) משפטים כג, יז. תשא לד, כג.

(3) זח"ב לח, א.

(4) תהלים קכב, ח.

(5) בחוקותי כו, ו.

(6) ראה לקו"ת שה"ש ה, ג. יט, ג. כז, א. מד, ב. ובכ"מ.

(7) תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, ג.

(8) סנהדרין קז, א. וראה יומא כב, ב. ובכ"מ.

(9) ויקרא ד, ב. ועוד.

וזהו ג"כ ענין רשב"י שהוא נשמה דאצילות. ולכן רומם והגביה את עצמו, כמו אנא סימנא בעלמא כו'¹⁰, אף שאין זה מדרכי הצדיקים, לפי שאין זה הגבהת עצמו כ"א הגבהת האלקות. דזהו ההפרש בין עבודת ב"י"ע לעבודת אצי'. דבב"י ענין הביטול לפי שהוא בחי' נברא משא"כ באצי' הו"ע ההגבהה כו'.

ולכן היו צדיקים שהגביהו את עצמם לפי שהם נשמות דאצי' כמו רשב"י וכיוצא יחידי סגולה. וע"ד שמצינו שהמלאך נק' בשם הוי"ו¹¹ לפי שכל מציאותו הוא רק השליחות, וכמו שאמר משה רבינו ונתתי עשב כו'¹².

עד כאן מאמר אדמו"ר הזקן.

והנה דער אלטער רבי איז געווען א נשמה דאצילות¹³. והיינו שגם למטה איז ער געווען כמו באצילות ממש. ולכן כל הנהגותיו דא למטה האבן זיך געטאן פון זיך אליין, בלי כל השתדלות, אזוי ווי למעלה. וכידוע¹⁴ בענין מה שבעש"ק פלעגט ער אנשלאפן ווערן וויילע אזוי איז למעלה.

איז דאך בא אים געווען אלקות בגילוי. למטה כמו למעלה. און ע"י חסידות חב"ד האט ער מגלה געווען אלקות צו אלעמען, שגם בשכל האנושי ישיבו אלקות. און דאס איז וויילע ער איז געווען א נשמה דאצי', דערפאר האט ער געקענט מגלה זיין, וכנ"ל אז למען אחי ורעי, שהם נשמות דאצילות, אדברה נא שלום בך, גילוי אצילות בב"י"ע.

ז. ובזה יובן ג"כ שייכות בעש"ט ואדמו"ר הזקן. דעם בעש"ט האט מען געזאגט¹⁵ כשיוכלו לעשות יחודים כמוך, האט ער זיך דערשראקן. ביז מען האט אים געזאגט לכשיפוצו מעינותיך חוצה. און דאס איז געווען כל ענינו של הבעש"ט. און דורך וועמען איז דאס געווען, ע"י אדמו"ר הזקן בתורת החב"ד. וכמ"ש במכתב ל"ט כסלו¹⁶ "והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל".

דורך¹⁷ חב"ד איז חג"ת און נה"ם אויך באופן אחר. ווארום דער אלטער רבי האט אריינגעשטעלט חסידות חב"ד אין אלע ענינים. אויך די וואס עבודתם איז

(10) זח"א רכה, א.

(11) ראה אגה"ק סכ"ה. ובארוכה באוה"ת הנסמן לעיל ריש המאמר (ויחי שנט, א). ובכ"מ.

(12) דברים יא, טו. וראה לקו"ת בחוקותי נ, א. לקו"ש ח"ד ע' 1087. ובכ"מ.

(13) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהור"י"צ ח"ט ע' קסה. ועוד.

(14) סה"ש תורת שלום ע' 13.

(15) אגרת הבעש"ט ע"ד עליית הנשמה שלו בר"ה שנת תק"ז. וראה בהנסמן ע"ז בלקו"ש ח"ד ע' 1235

הע' 31.

(16) ראה לעיל הע' 26. ונדפס גם בהיום יום בתחילתו.

(17) בהנחה כאן רשום (לפני תיבה זו) "חסר קצת".

ניט ע"י לימוד והשגה, כי אינם שייכים לזה, נאר זייער עבודה איז לשכן שמו שם¹⁸ דורך א ברכה מיט א קאפיטל תהלים, אויך בא זיי איז דורך חב"ד איז די ברכה מיטן תהלים גאר באופן אחר.

און דורך דעם נעמט מען אלקות מערער ווי דורך ירושה ומתנה. ווארום דאס קומט ע"י עבודה. וואס דאס איז געווען דער אויפטו פון חסידות חב"ד אז אלץ דארף זיין ע"י עבודה. און וויבאלד אז ס'איז ע"י עבודה נעמט דאס טיפער פאר ירושה ומתנה (היינו פאר דעם ענין פון מעלת שניהם יחד).

ויש לומר, אז דאס איז אויך דער אויפטו פון דער צווייטע תורה של הבעש"ט אויף די ערשטע תורה, וואס די ערשטע תורה רעדט בבחי' ארץ כמו שהיא מצד עצמה, און אין די צווייטע תורה רעדט ער ווי קומט מען צום ארץ, ע"י עבודה, וואס דורך דעם איז דער ארץ – נחלה ומתנה – א העכערער.

משיחת ש"פ תבוא ח"י אלול תשי"ז¹⁹

---

(18) תבוא כו, ב.

(19) הנחה בלתי מוגה – שיחוק (הוצאה חדשה) ע' 491 ואילך.

ךי

תשמ"ט: להעיר מהרמז בסימנה של שנת תשמ"ט – "ואשר יהי' לך את אחיך תשמט ידיך" (ראה טו, ג), שהקב"ה משמט כל החובות דבנ"י ("אחיך", שנקראו בנים למקום, כמ"ש "למען אחי ורעי" – תהלים קכב, ח. קה"ר פ"ד ח (בתחילתה). זח"ב קכב, רע"א. ועוד. רש"י שבת לא, א ד"ה דעלך, משמו"ר ר"פ כז), וכשבטלה סיבת הגלות (ה"חובות" דבנ"י, "חטאינו") בטל המסובב, הגלות, ובאה הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד.

מכתב ר"ח ניסן תשמ"ט – הערה 'תשמ"ט'

קכב, ט – למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך

כ"ק אדמו"ר האמצעי

ריא

מ' יתנך כאח לי כו' דכנ"י בגלות או' מי יתנך כאח לי כמו בזמן בהמ"ק שהיו הכרובי' פניהם איש אל אחיו מפני שכנ"י בזמן בהמ"ק דוקא בא"י למען בי"ת כו' אז . . אחים שכנ"י נק' אחים וריעי' כמ"ש למען אחי כו' למען בית כו'. וביאור הענין הנה הכרובי' הן בחי' אנפי זוטרי כרבי"א ואד"ם הגדול היינו בחי' שם מ"ה דחכמ' עילא' דהיינו בחי' אור אבא שרש כל האצי' ושרש מקור מחצב לכל נש"י כמ"ש כי אתה אבינו' כידוע במ"ש מ"ה שמו מ"ה שם בנו' כו', ומלוּבש אור ח"ע בלוחות העדות שבארון בי' הדברו' והכרובי' א' מימין הכפרת בחי' אור ישר להמשיך מבחי' ח"ע דאד"ם הגדול לבחי' ח"ת שהוא בחי' רביא כמשל התינוק קטן ששכלו ומדותיו מצומצמי' והוא לבחי' מוחין דכנ"י נשמו' בגופי' שנק' אנפי זוטרי והיינו הכרוב הב' שמצד השמאל (שהיו הכרובי' בציור דכר ונוק' כידוע) וזהו פניהם איש אל אחיו דוקא שהיו בתכלית היחוד והחיבור כדכר ונוק' כו' ונק' תרין ריעי' דלא מתפרשין והיינו לפי שאור ח"ע מאיר בתמידו' ע"י הכרוב הא' לכרוב הב' (רק שכרוב הב' הוא בבחי' אור חוזר בהעלא' לקבל והן בחי' העלא' מ"ן דכנ"י כידוע) (וזהו והכרובי' פורשי' כנפי' וא' בזוהר דאקיש"ן בגדפייהו' ג' זמנין ביומא והן ג' תפלו' דעכשיו בכל יום שעולין נש"י לקבל אור ושפע מאביהם שבשמי' בבחי' הארת פנים דמ"ה דח"ע דאד"ם העליון וכמ"ש כמים הפנים כו' כן לב האדם לאדם, אד"ם העליון דבחי' מ"ה דאור אבא לאדם תתא' בחי' אנפי זוטרי שנק' נער והיינו כרובי"א כנ"ל, וכמ"ש כי נער ישראל ואוהבהו וכמ"ש מ"ה שמו מ"ה שם בנו' דכנ"י נק' בנים כו', ואמנם בבחי' יחוד הכרובי' נק' אחי"ם וכמ"ש למען אחי"י כו' והיינו פניהם איש אל אחיו לפי שמקבלי' ממקור א' העליון והוא בחי' ח"ע שבלוחו', ובחי' הכפר"ת הוא בחי' כת"ר דחכמי שסובב על הארון בבחי' מקיף אך הכרובי' פורשי' כנפיהם על הכפרת בבחי' העלא' מ"ן בג' תפלו' וכמו שרפי' עומדי' ממעל לו כו' וכה"ג, והיינו ג"כ ג' מועדי פסח ושבועו' וסוכו' בכלל דכנ"י עולין לרגל דכתי' יראה כל זכורך את פני ה' כו' שכל זה הי' בכל יום ג' זמנין ביומא בכרובי' דאקישו גדפייהו ועתה הן ג' התפלו' כידוע שאז נק' כנ"י אחים כו', והעיקר לכל אלה הוא הי' בזמן מ"ת דכתי' בכנ"י פב"פ דיבר ה' עמכם פני אדם העליון (שנק' אדם קדמאי מ"ה שמו' כו') דהיינו בשעה שירד ה' ואמר אנכי וכו' דכתי' בי' חכמי אד"ם תאיר פניו וכן אנו או' באור פניך נתת לנו תורת חיים כו', שזהו בחי' אור פנים הגדול דאד"ם הגדול דבחי' אד"ם העליון כנ"ל שהאיר לאנפי זוטרי שהן בנו", עד שעל כל דיבור ודיבור פרחה נשמתן הרי קיבלו דברי אלקי' חיים פב"פ מאור פני אד"ם

העליון, ונמצא שהיו אז בבחי' אחי וריעי' להקדב"ה כמ"ש למען אחי וריעי' אדברה כו' וכמו בכרוב"י דכתי' בהו ופניהם איש אל אחיו דוקא לפי שמתכללי' המשפיע והמקבל והיו לאחד' כמו ב' ריעי' האהובי' שיחודם תמידי כו' כמ"ש כחדא שריין כו'.

מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שסב ואילך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

ריב

הנה בבית ראשון שהי' המ' במדרגת הבינה לכן הי' נמשכים נשמות גבוהות וכמו הנשמות הנקראים אחים ורעים למקום, וכמ"ש למען אחי וריעי כו' למען בית אלקינו כו' שאז בזמן שבית אלקינו הי' קיים היו נמשכים נשמות הנקראי' אחים ורעים וכן הנשמות הנק' בנים הם ג"כ נשמות גבוהות אבל בזמן בית שני שנתמעטה הקומה וכת' ונהר יחרב ויבש לא נמשכו נשמות עליונות כ"כ כ"א נשמות דבי"ע ולכן תיקנו אנשי כנה"ג את הברכות, דהנה הברכות הם המשכות חו"ב איהו ברוך ואיהי ברכה כמ"ש בזח"ב תרומה דף קס"ב א' ובזח"ג פ' ואתחנן דרס"ד ע"ב וחכמה הוא בחי' ראה ולכן החכמים שהם עיני העדה תקנו את הברכות ועמ"ש מזה ע"פ ואתחנן אל הוי' ובהביאור.

אוה"ת בראשית (כרך ג) תקנג, א

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

ריג

וזהו דכנס"י נק' בשם רחל והיינו צדיקים המקיימין מצות ובכוונה הראוי' ובשמחה ש"מ שהן בבחי' יפ"ת ויפ"מ וממשיכים גילוי אלקות, וכמו בזה"ב שהי' גילוי אלקות בבהמק"ד ובעולם, וכן הי' ביצי"מ וקרי"ס ע"ד בזה"ב וכמ"ש למען אחי וריעי כו' למען בית אלקינו, דהצדיקים שנק' אחי וריעי המשיכו גילוי אלקות בבית אלקינו ע"י המצות כו'.

סה"מ עטר"ת ע' כט

ספר זה נדפס לזכות
כל המתעסקים והמסייעים
בעריכת והדפסת ספר זה

מתנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לכבוד י"א ניסן, שנת הקב"ב!

אברהם חיים בן ורדה בת ציון

אברהם ישעי' בן סלוח

ישראל בן שרה

מאיר משה הלוי בן חי' דרייזל מערקא

מאיר שלמה בן חוה

מנחם מענדל בן חנה חי' פרידה דבורה

מנחם מענדל שלמה בן רחל

סימון בן חי' צבי'

שיחיו

יה"ר שיזכו להוסיף בפעולות לנחת רוח כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ולזרזו התגלותו המיידית תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נרפס לזכות

ר' רחמים בן חנה ציונה שיחי'
מרת רחל בת איילה שתחי'
מנחם מענדל שלמה בן רחל שיחי'
חי' מוסיא בת ברכה שתחי'
שלום דובער בן חי' מוסיא שיחי'
דבורה לאה בת חי' מוסיא שתחי'
שיינא בת חי' מוסיא שתחי'
מנוחה בה היה מוסיא
שניאור זלמן בן חי' מוסיא שיחי'
רינה אילה בת חי' מוסיא שתחי'
חנה בת חיה מוסיא שתחי'
חיים הלל בן רחל שיחי'
מנחם מענדל בן צפרה חנה לבנה שיחי'
יוסף צמח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
ישראל גבריאאל נח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
חי' שרה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
שלמה ניסן בן צפרה חנה לבנה שיחי'
בתיה עזיזה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
שמערנא שרה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן יוכבד שיחי'
שמואל יוסף יצחק בן שמערנא שרה שיחי'
משה דוד בן שמערנא שרה שיחי'
אברהם אלכסנדר בן שמערנא שרה שיחי'
ישראל אליהו בן שמערנא שרה
יחיאל מיכל בן שמערנא שרה שיחי'
שניאור זלמן בן רחל שיחי'
שמערנא שרה בת רוזה שתחי'
חי' מושקא בת שמערנא שרה שתחי'
מנחם מענדל בן שמערנא שרה שתחי'
ביילא אילה בת שמערנא שרה שתחי'
לוי יצחק בן שמערנא שרה שתחי'
יהודה אריה לייב בן שמערנא שרה שיחי'
שיינדל כמונה בת שמערנא שרה שתחי'
שירה רבקה בת שמערנא שרה שתחי'
רבקה בת רחל שתחי'
פנחס מנחם מענדל בן לבנה שיחי'
דובער יעקב בן רבקה שיחי'

יוסף יצחק פרדוי' בן רבקה שיחי'
יהודה לייב בן רבקה שיחי'
שמואל בן רבקה שיחי'
חי' מושקא מסעודה בת רבקה שתחי'
חנה לאה אילה בת רבקה שתחי'
שניאור זלמן בן רבקה שיחי'
שרה בת רבקה שתחי'
חי' מושקא בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן סופה שתחי'
יוסף יצחק בן חי' מושקא שיחי'
חנה בת חי' מושקא שתחי'
אדל בת חי' מושקא שתחי'
אריה לייב בן חי' מושקא שיחי'
משי מלכה בת חי' מושקא שתחי'
אברהם חיים בן חי' מושקא שיחי'
אסתר הדסה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל מרדכי בן מרים שיחי'
שניאור זלמן יוסף שלום בן אסתר הדסה שיחי'
אילה קוקה בת אסתר הדסה שתחי'
לוי בן אסתר הדסה שיחי'
חנה בתן אסתר הדסה שיחי'
דבורה לאה בת רחל שתחי'
חיים בצלאל בן אסתר שיחי'
רפאל מענדל אשר בן דבורה לאה שיחי'
בנימין שלמה בן דבורה לאה שיחי'
גולדה ברכה בת דבורה לאה שתחי'
שיילי יוכבד בת דבורה לאה שתחי'
משה בן רחל שיחי'
יפה בת תניא שתחי'
חי' מושקא בת יפה שתחי'
איידל ליבא בת יפה שתחי'
ישראל נצח בן רחל שיחי'
מנחם מענדל בן חי' מושקא שיחי'
אפרים זאב בן חי' מושקא שיחי'
בלומה אילה בת חי' מושקא שיחי'
שיינא ברכה בת רחל שתחי'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ב להולדתו

לע"נ

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
ר' אלעזר קלמן בן ר' אהרן ע"ה
נלב"ע חמשה עשר בשבט תשע"ח
טיפענברון

ולזכות תבלחט"א זוגתו מרת חנה בת פייגא ריבא שתחי'

ולזכות

רבקה בת ברכה	יוסף יצחק בן שיינא מושקא	אלימלך בן חנה
אלעזר קלמן בן ברכה	קריינא בת העניא רבקה	שיינא מושקא בת חיענא
שמערא שרה בת ברכה	מנחם מענדל בן קריינא	חיענא בת שיינא מושקא
מנחם מענדל בן שיינא מושקא	אסתר מאטיל בת קריינא	שלום דובער בן רייזל רבקה
חי' מושקא בת אסתר עליזה	חיענא בת קריינא	מאיר אליעזר בן חיענא
אלעזר קלמן בן חי' מושקא	אלעזר קלמן בן קריינא	צבי' ליבא בת חיענא
שמערא שרה בת שיינא מושקא	סימא יחסיא בת קריינא	דבורה לאה בת חיענא
חיים בן איידליא	ברכה בת שיינא מושקא	אהרן בן חיענא
חי' לזבא בת שמערא שרה	שניאור זלמן בן ראשא רחל	שמערא בת חיענא
דבורה לאה בת שמערא שרה	ניסן אייזיק בן ברכה	אפרים בן חיענא
פייגא רבקה בת שיינא מושקא	מנחם מענדל בן ברכה	שמערא שרה בת חיענא
אייזיק גרשון בן שיינא באשא	מאיר בן ברכה	יהודית בת חיענא
דוואשא בת פייגא רבקה		אסתר בת חיענא

שיחיו

טיפענברון

להצלחה רבה בכל עניניהם בגז"ר ובמילוי שליחותם לזירוז
ההתגלות ב"ק אד"ש מה"מ לעיני כל תיבף זמי"ד ממ"ש, נאו!

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ב להולדתו

לע"נ

מרת שרה טובה בת יבלחט"א ר' שבתי שיחי'

הוקדש ע"י

וזכות בני משפחתה

בעלה ר' דובער שי'

בנה ר' מרדכי יוסף שי'

וזוגתו מרת חיה תחי'

וילדיהם:

מתתיהו אריה ליב,

יצחק אלחנן,

מאריאשא מרים,

שרה טובה,

חנה יהודית,

שניאור זלמן יהושוע,

ראה

שיחיו

לייט

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ב להולדתו

לע"נ

הרה"ח ר' שמעון בהרה"ח ר' רחמים ע"ה
נלב"ע ה' אייר ה'תשס"ד

הרה"ח ר' ברוך שלום בן ר' משה ע"ה
נלב"ע ט' טבת ה'תשע"ה

ר' משה בן ר' שלום ע"ה
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשנ"ב

זוגתו מרת איילה בת ר' שלמה ע"ה
נפטרה ביום ב' דראש השנה ה'תשע"ב

מרת חנה ציונה בהרה"ג ר' שלמה שו"ב ז"ל
נפ' ו' אייר ה'תשס"ה

והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרגל שנת הקב"ב להולדתו

לע"נ

מרת רינה בת ר' אברהם מרדכי ע"ה

נלב"ע יום ש"ק, זאת חנוכה, ב' טבת ה'תש"נ

ר' מנחם ב"ר מרדכי ע"ה

נלב"ע ט"ז אייר ה'תשס"ט

ר' ישראל פייזול ב"ר אריה לייב הבהן ע"ה

נלב"ע יום ש"ק ח"י כסלו ה'תש"ע

הת' לוי יצחק ע"ה בן הרה"ח ר' אריה לייב הבהן שליט"א

נלב"ע יום ו' אלול כסלו ה'תש"פ

והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש

בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
הוקדש לרגל שנת הקב"ב להולדתו

לז"נ
הרה"ח הרה"ת ר' צבי הירש בן הרה"ח ר' בן ציון
נלב"ע ז"ך אלול ה'תש"מ
מרת רבקה בת הרה"ח ר' צבי
נלב"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב

שפריצער

והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו זרבנו מלך המשיח לעולם ועד

נתרם ע"י ולזכות
האחים הרה"ת ר' שמואל והרה"ת ר' יעקב מרדכי
שיחיו
שפריצער

לזכות

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרגל שנת הקב"ב להולדתו

לאורך ימים ושנים טובות

יה"ר שיראה הרבה נחת

משלוחיו, חסידיו, וכלל ישראל

ויגאלנו ויזליכנו קוממיות לארצנו

וישמיענו תורה חדשה מפיו

בגאולה האמיתית והשלימה

תיבך זמיר ממ"ש

זמתוך שמחה וטוב לבב

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

